R
G
B
WH
GR
BL
Grey Scale #13
C
M
Y
K
DANES-PICTA.COM
A 1 2 3 4 5 6 M 8 9 10 11 12 13 14 15 B 17 18 19
Colour Chart #13
Blue
Cyan
Green
Yellow
Red
Magenta
White
3/Color
Black
Inches
Centimetres
DANES-PICTA.COM

SOWIECKI REGULAMIN WALKI PIECHOTY

CZĘŚĆ II

BIBLJOTEKA REGULAMINÓW I INSTRUKCYJ WOJSK OBCYCH

		zł	gr.
Tom I.	Francuski tymczasowy regulamin piechoty Cz. I.	1.	20
	Cz. II. wyczerpana.		
	Załączniki tłumaczył por. Zygmunt Wojciechowski	1.	90
Tom II.	Dowodzenie i walka broni połączonych, przełożyli z niemieckiego:		
	Cz. I. mjr. Stanisław Thun	3.	00
	Cz. II. mjr. S. G. Eugenjusz Quirini . .	3.	80
Tom III.	Niemiecki regulamin wyszkolenia piechoty, przełożyli:		
	Cz. I i II gen. bryg. Ferdynand Zarzycki	4.	10
	Cz. III i IV kpt. Konstanty Zaborowski i mjr. S. G. Mieczysław Czaderski . . .	3.	60
	Cz. V i dodatek mjr. S. G. Mieczysław Czaderski	1.	60
Tom IV.	Niemiecka instrukcja o fortyfikacji polowej, przełożyli:		
	Cz. I i II ppłk. S. G. Stefan Rowecki . .	4.	50
	Cz. III gen. bryg. M. Dąbkowski . . .	2.	10
Tom V.	Rosyjska instrukcja maskowania Cz. I. Zastosowanie maskowania. Przełożył mjr. dypl. J. Emisarski	2.	00
Tom VI.	Francuska tymczasowa instrukcja o taktycznem użyciu wielkich jednostek. Przełożył płk. S. G. T. Kasprzycki	2.	80
	Załącznik Nr. 1 do francuskiej tymczasowej instrukcji o taktycznem użyciu wielkich jednostek. Tymczasowa instrukcja służby polowej, przełożył płk. S. G. Janusz Gąsiorowski	3.	50

		zł	gr.
Tom VII.	Bojowa służba piechoty (regulamin sowiecki z dn. 11 kwietnia 1924 r.) przełożył por. Tadeusz Łysiński	3.	50
Tom VIII.	Angielski regulamin służby polowej. Cz. II Operacje. Przełożyli mjr. S. G. H. Romiszowski i S. K. Kochanowski	5.	00
Tom IX.	Ogólne zasady walki — regulamin austrjacki. Przełożył ppłk. S. G. Tadeusz Kwiatkowski	1.	80
Tom X.	Tymczasowe wskazówki o batalj onach k. m. z francuskiego przełożył ppłk. S. G. Mieczysław Scieżyński . .	1.	60
Tom XI.	Francuska instrukcja o organizacji i funkcjonowaniu sztabów w polu. Przełożył płk. S. G. W. Stachiewicz	2.	00
Tom XII.	Sowiecki regulamin służby polowej. Przełożyli mjr. dypl. F. Demel i ppłk. dypl. K. Lenczowski	7.	50
Tom XIII.	Niemiecki regulamin wyszkolenia artylerji. Szkoła walki. Przełożył mjr. dypl. J. Szewczyk	2.	10
Tom XIV.	Rosyjska instrukcja o funkcjonowaniu sztabów w polu. Korpus, dywizja, pułk. Przełożył mjr. dypl. J. Emisarski	4.	70
Tom XV.	Sowiecki regulamin walki piechoty. Cz. II. Przełożył mjr. dypl. J. Rzepecki.		

BIBLJOTEKA REGULAMINÓW I INSTRUKCYJ WOJSK OBCYCH

TOM XV

dubl.

SOWIECKI REGULAMIN WALKI PIECHOTY

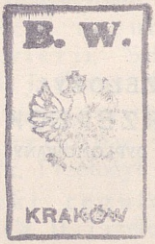
Część II

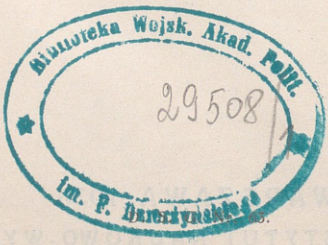
PRZEŁOŻYŁ
JAN RZEPECKI
MAJOR DYPLOMOWANY

WARSZAWA 1933
WOJSKOWY INSTYTUT NAUKOWO-WYDAWNICZY

13702/II

Prawa przedruku zastrzeżone.

SPIS RZECZY.

Od tłumacza XIII

Rozkaz R. R. W.*) Z. S. R. R. nr. 182. . XVII

DZIAŁ PIERWSZY.

OGÓLNE ZASADY WALKI PIECHOTY.

ROZDZIAŁ I.

POJĘCIA ZASADNICZE.

Str.

1. Zadanie piechoty 1
2. Organizacja piechoty 2
3. Zasady wyszkolenia bojowego piechoty 4
4. Środki ogniowe piechoty 5
5. Ogólne czynniki walki 13
   A. Ruch 14
   B. Ogień 15
   C. Manewr 17
6. Zasady grupowania piechoty do boju 20
7. Ogólne zasady zaczepnej walki piechoty 26
8. Walka spotkaniowa 27
9. Natarcie na przeciwnika broniącego się 29
   A. Zbliżanie 29
   B. Natarcie 33
   C. Szturm 37
10. Zasady obronnej walki piechoty 46
    A. Zadania piechoty w obronie 46
    B. Znaczenie terenu w obronie 46

*) Rewolucyjna Rada Wojskowa.

Str.

C. Obszary obronne i podział sił 47
D. System ognia w obronie 50
E. Przeciwuderzenia i przeciwnatarcie 53
11. Obrona na szerokim froncie 54
12. Ogólne zasady przerywania walki 55
A. Przerwanie walki w dzień 56
B. Przerwanie walki w nocy 58
C. Zmiana oddziałów (luzowanie) 58

ROZDZIAŁ II.

OGÓLNE ZASADY WSPÓŁDZIAŁANIA PIECHOTY Z INNEMI RODZAJAMI BRONI.

1. Wskazówki ogólne 59
2. Artylerja w walce piechoty 60
3. Oddziały pancerne w walce piechoty 65
A. Współdziałanie piechoty z oddziałami pancernemi . 65
B. Walka z oddziałami pancernemi nieprzyjaciela . . 70
4. Lotnictwo w walce piechoty 73
A. Współdziałanie piechoty z lotnictwem 73
B. Walka z lotnictwem nieprzyjacielskiem 74
5. Zastosowanie środków chemicznych w walce piechoty . 77
A. Współdziałanie piechoty z oddziałami chemicznemi 77
B. Obrona przeciwchemiczna walczącej piechoty . . . 78
6. Maskowanie i służba saperska w walce piechoty . . . 81

ROZDZIAŁ III.

OGÓLNE ZASADY DOWODZENIA I ŁĄCZNOŚCI.

1. Dowodzenie 84
2. Punkty obserwacyjne i posterunki dowództwa; służba sztabu 89
3. Łączność w walce piechoty 93

ROZDZIAŁ IV.

PRACA POLITYCZNA PODCZAS DZIAŁAŃ WOJENNYCH.

1. Organizacja kierownictwa politycznego 94
2. Ogólne zasady wychowania wojskowo-politycznego . . 98
A. Główne cele 98
B. Znajomość składu osobowego 100
C. Metody agitacji i propagandy 101
D. Wzmacnianie ducha i sił moralnych 105
3. Polityczne zabezpieczenie działania bojowego 107

ROZDZIAŁ V.

OGÓLNE ZASADY ROZPOZNANIA I UBEZPIECZENIA W PIECHOCIE.

Str.

1. Rozpoznanie 109
2. Ubezpieczenie 115
   A. Ubezpieczenie w marszu 116
   B. Ubezpieczenie na postoju 118
   C. Ubezpieczenie w walce 119

DZIAŁ DRUGI

WALKA ODDZIAŁÓW PIECHOTY.

ROZDZIAŁ VI.

WALKA BATALJONU.

1. Rola bataljonu w walce i dowodzenie bataljonem . . 121
2. Walka zaczepna bataljonu 123
   A. Walka spotkaniowa 123
   B. Natarcie na broniącego się przeciwnika 126
   C. Natarcie bataljonu wchodzącego w skład drugiego lub trzeciego rzutu 134
3. Obrona bataljonu 135
4. Bataljon przerywający walkę 147
5. Bataljon w służbie ubezpieczeń 151
   A. Ubezpieczenie w marszu 151
   B. Ubezpieczenie na postoju 159
6. Walka kompanji karabinów maszynowych 164
   A. Kompanja karabinów maszynowych w natarciu . . 164
   B. Kompanja karabinów maszynowych w obronie . . 166
   C. Kompanja karabinów maszynowych podczas przerwania walki 168
7. Walka plutonu artylerji bataljonowej 168
   A. Artylerja bataljonowa w natarciu 169
   B. Artylerja bataljonowa w obronie 172

ROZDZIAŁ VII.

WALKA KOMPANJI STRZELECKIEJ.

1. Rola kompanji w walce i kierowanie walką kompanji . 173
2. Walka zaczepna kompanji 174
   A. Walka spotkaniowa 174
   B. Natarcie na przeciwnika broniącego się 175
3. Walka obronna kompanji 182
4. Kompanja przerywająca walkę 189

Str.

5. Walka plutonu ciężkich karabinów maszynowych . . . 191
A. Pluton ciężkich karabinów maszynowych w walce zaczepnej 191
B. Pluton karabinów maszynowych w obronie . . . 195
C. Pluton ciężkich karabinów maszynowych podczas przerwania walki 198
6. Rozpoznanie i ubezpieczenie w kompanji 198
7. Kompanja strzelecka na rozpoznaniu 201
8. Kompanja strzelecka w służbie ubezpieczeń 203

ROZDZIAŁ VIII.

WALKA PLUTONU STRZELECKIEGO.

1. Rola plutonu w walce 204
2. Pluton w natarciu 205
3. Pluton w obronie 214
4. Pluton przerywający walkę 221
5. Pluton na rozpoznaniu 222
6. Pluton w służbie ubezpieczeń 223

ROZDZIAŁ IX.

WALKA SEKCJI.

1. Walka sekcji strzeleckiej: 225
A. Sekcja strzelecka w natarciu 226
B. Sekcja strzelecka w obronie 232
C. Sekcja strzelecka przerywająca walkę 233
D. Sekcja strzelecka na rozpoznaniu 233
E. Sekcja strzelecka w służbie ubezpieczeń 234
2. Walka sekcji ręcznego karabina maszynowego 236
A. Sekcja ręcznego karabina maszynowego w natarciu . 236
B. Sekcja ręcznego karabina maszynowego w obronie . 238
3. Walka sekcji ciężkiego karabina maszynowego: . . . 240
A. Sekcja ciężkiego karabina maszynowego w natarciu . 240
B. Sekcja ciężkiego karabina maszynowego w obronie . 241

ROZDZIAŁ X.

OBOWIĄZKI DOWÓDCÓW SEKCYJ I SZEREGOWCÓW.

1. Ogólne obowiązki dowódcy sekcji (strzeleckiej i karabina maszynowego) 243
2. Ogólne obowiązki szeregowców 244
3. Szczególne obowiązki szeregowców 245

ROZDZIAŁ XI.

DZIAŁANIA NOCNE.

Str.

1. Zasady ogólne 248
2. Zbliżanie 249
3. Szturm 254
4. Szturm nocny przez zaskoczenie 257
5. Obrona w nocy 259

ROZDZIAŁ XII.

WŁAŚCIWOŚCI WALKI O MIEJSCOWOŚCI, W LESIE, W GÓRACH, O PRZEPRAWY NA RZEKACH I W ZIMIE.

1. Walka o miejscowości (miasta) 262
2. Walka w lesie 265
3. Walka w górach 268
4. Walka o przeprawy rzeczne 269
5. Walka w zimie 271

DZIAŁ TRZECI.

MARSZE, POSTOJE, DZIAŁANIE SŁUŻB.

ROZDZIAŁ XIII.

PIECHOTA W MARSZU I NA POSTOJU.

1. Ogólne zasady organizacji marszu 273
2. Obowiązki dowódcy bataljonu w marszu podróżnym . . 276
3. Obowiązki dowódców kompanij, plutonów i sekcyj w marszu podróżnym 278
4. Postoje 280
5. Praca polityczna na postoju (wśród ludności) 283

ROZDZIAŁ XIV.

DZIAŁANIE SŁUŻB.

1. Wskazówki ogólne 284
2. Zaopatrzenie w środki walki 286
3. Zaopatrzenie intendenckie 289
4. Zaopatrzenie w sprzęt techniczny 291
5. Służba sanitarna 291

RYSUNKI I SCHEMATY W TEKŚCIE.

			Srt.
Rys.	1.	„Oskrzydlenie" i „obejście"	18
„	2.	„Przełamanie"	19
„	3.	Ugrupowanie piechoty w walce zaczepnej . . .	21
„	4.	Ugrupowanie piechoty w walce obronnej . . .	23
„	5.	Szkic dowódcy kompanji	61
Schemat	1.	Zaopatrzenie w środki walki	
„	2.	Ewakuacja rannych	

ZAŁĄCZNIKI.

Przykład taktyczny		1.	Rozwinięcie bataljonu i zajęcie przezeń pocycji wyjściowej do przełamania nieprzyjacielskiej pozycji ubezpieczającej
„	„	2.	Bataljon na stanowisku wyjściowem do natarcia i natarcie . . . . .
„	„	3.	Ugrupowanie bataljonu w obronie . .
„	„	4.	Natarcie 1. i 2 kompanji (grupy uderzeniowej baonu) . . . . .
„	„	5.	Ugrupowanie kompanji w obronie . .
„	„	6.	Natarcie i szturm plutonu strzeleckiego
„	„		(szkic perspektywiczny). 7. Natarcie plutonu strzeleckiego . . . . .
„	„		(Szkic perspektywiczny). 8. Szturm plutonu strzeleckiego . . . . .
„	„	9.	Ugrupowanie obronne plutonów pierwszego rzutu kompanji . . . . .
„	„	10.	Ruch plutonu rozpoznawczego, 1. położenie
„	„	11.	Ruch plutonu rozpoznawczego, 2 położenie

OD TŁUMACZA.

Względy techniczne spowodowały znaczne opóźnienie ukazania się niniejszego przekładu. Wskutek tego „Sowiecki regulamin walki piechoty", mimo, że datuje się zaledwie od 1927 r. i jest nadal obowiązujący, przestał być aktualny w niektórych ustępach, dotyczących plutonu strzeleckiego, który w tym czasie uległ reorganizacji. Mimo tej zmiany regulamin jako całość nadal daje pełny obraz doktryny taktycznej piechoty sowieckiej i stanowić będzie pożyteczną lekturę dla oficera polskiego.

ROZKAZ
REWOLUCYJNEJ RADY WOJSKOWEJ
Z. S. R. R.

2 kwietnia 1927, Nr. 182, Moskwa.

I. Wprowadzić w życie niniejszy „Regulamin walki piechoty C. W. R. W.*)", cz. II wydania z r. 1927; podręcznik „Bojowa służba piechoty", wydany w r. 1924 — unieważnić.

Niezgodności między cz. II Regulaminu walki piechoty a cz. II Tymczasowego regulaminu służby polowej C. W. R. W., usunąć przez odpowiednie poprawienie tego ostatniego.

II. Część II Regulaminu walki piechoty obejmuje działania bojowe piechoty od pojedyńczego żołnierza do bataljonu włącznie.

Bataljon jest największą jednostką piechoty.

Regulamin walki piechoty cz. II, będący wynikiem doświadczeń wojny światowej i domowej, opiera się na następujących zasadniczych tezach:

1) Piechota najliczniejszy rodzaj broni, wypełnia najcięższą i najbardziej odpowiedzialną część pracy bojowej; stąd wynika szczególne znaczenie pracy politycznej w pododdziałach piechoty.

*) Czerwone Wojsko Robotniczo-Włościańskie.

Biblioteka Wojsk. Akad. Polit.

2) Zasadniczo piechota wypełnia wyznaczone jej zadania bojowe, wspólnie z innemi rodzajami broni a przedewszystkiem z artylerją; współdziałanie piechoty z innemi rodzajami broni ma wielkie znaczenie.

3) Największe powodzenie osiąga piechota manewrując; wymaga to:

   a) szybkości i zdecydowania w powzięciu decyzji i w jej wykonaniu;

   b) szybkiego wkraczania oddziałów piechoty do walki; należy się starać skrycie podejść całym oddziałem; aby, rozwinąwszy się znienacka, zdecydowanie zawierać walkę ogniową z przeciwnikiem; artylerja i karabiny maszynowe powinny osłaniać rozwijanie się oddziałów piechoty, posuwając się na ich czele.

4) Największe rozbicie nieprzyjaciela osiąga piechota, wymierzając mu ześrodkowany cios w głównym kierunku, co wymaga osłabienie sił na kierunkach drugorzędnych (grupa uderzeniowa, grupa wiążąca).

5) Piechota broni się czynnie, dążąc do zdezorganizowania nieprzyjaciela ogniem, aby go następnie zniszczyć przeciwuderzeniami i przeciwnatarciami, zarówno wewnątrz obszaru obronnego, jak i na jego przedpolu.

III. Czerwone Wojsko Robotniczo-Włościańskie jest przeciwnikiem używania chemicznych środków walki i uciekanie się do nich tylko wtedy, kiedy ich użyją pierwsi walczący z nią wrogowie burżuazyjni.

IV. Żądam od dowódców wszystkich stopni rozumnego posiłkowania się regulaminem i pamiętania, że regulamin nie może być szablonem do zastosowania we wszelkich wypadkach. Załączone do regulaminu przykłady taktyczne i schematy bezwzględnie nie mogą być szablonem do kopjowania.

V. Dowódcy piechoty, zarówno jak i szeregowcy, powinni pamiętać, że pomyślny wynik walki zależy od ich inicjatywy, odwagi, energji, uporczywości, zdecydowania i szybkości w działaniu.

Wypełniając swoje zadanie bojowe, dowódcy i szeregowcy — uświadomieni synowie Państwa Robotniczo-Włościańskiego — powinni pamiętać, że są odpowiedzialni przed ludem pracującym za powierzoną im wielką sprawę obrony państwa robotników i włościan.

Komisarz ludowy do spraw wojskowych i morskich
i przewodniczący R. R. W. Z. S. R. R.

WOROSZYŁOW

Dział pierwszy.

OGÓLNE ZASADY WALKI PIECHOTY.

ROZDZIAŁ I.

POJĘCIA ZASADNICZE.

1. Zadanie piechoty.

1. Piechota jest najliczniejszym rodzajem broni. W niej w największym stopniu odbija się siła bojowa wojska, a w następstwie i siła bojowa państwa. Powodzenie działania piechoty przesądza końcowe powodzenie walki i toczonej bitwy.

Głównem zadaniem innych rodzajów broni jest pomaganie piechocie w wykonaniu jej zadań bojowych.

2. Piechota jest zdolna:

a) manewrować w najbardziej różnorodnych warunkach terenowych i atmosferycznych, o każdej porze roku i doby;

b) dzięki największej zdolności przystosowywania się do terenu i wyposażeniu we wszystkie środki walki, najdłużej prowadzić uporczywą i przeciągającą się walkę;

c) doprowadzać walkę do starcia wręcz, przygotowując je własnemi środkami ogniowemi;
d) samodzielnie ubezpieczać się i umacniać w terenie;
e) wytrzymywać największe wstrząśnienia wywołane walką, zachowując jednak zdolność do dalszego działania.

3. Piechota spełnia w walce pracę najcięższą i najbardziej odpowiedzialną. Ona też tylko może wypełnić następujące zadania:

a) zapomocą uporczywego i połączonego z ogniem ruchu przezwyciężyć wszystkie trudności, stawiane jej przez przeciwnika, zderzyć się z nim piersiami i w starciu wręcz złamać jego opór i zniszczyć jego siłę żywą;
b) zająć, umocnić i utrzymać teren, odpierając wszystkie próby przeciwnika owładnięcia tym terenem.

Piechota musi pamiętać, że na polu walki może się zawsze spotkać ze wszystkiemi przejawami współczesnej techniki wojennej: lotnictwem, środkami chemicznemi, oddziałami pancernemi i maskowaniem; jednocześnie nie wolno jej zapomnieć, że posiada możność skutecznego przeciwstawienia się tym środkom walki.

2. Organizacja piechoty.

4. Organizacja piechoty przewiduje komórki ogniowe — w postaci sekcyj karabinów maszynowych, oraz strzelecko-uderzeniowe — w postaci sekcyj strzeleckich.

Sekcje strzeleckie, przeznaczone głównie do działania uderzeniem, mogą być użyte do wypełnienia zadań

ogniowych na najbliższych odległościach, a także w razie niedostatecznej ilości karabinów maszynowych; sekcje strzeleckie są stale gotowe wykorzystać wyniki działania ogniem do wykonania uderzenia.

Nie zmniejsza to bynajmniej znaczenia ognia karabinowego, wzmacniającego, a w pewnych wypadkach i zastępującego, ogień karabinów maszynowych.

5. Pierwszem organizacyjnem połączeniem sekcyj ogniowych i strzelecko-uderzeniowych jest pluton strzelecki — najmniejsza jednostka bojowa, zdolna do skojarzenia działania ogniowego ze strzelecko-uderzeniowem.

Kompanja strzelecka jest jednostką taktyczną piechoty, zawierającą trzy plutony strzeleckie, pluton ciężkich karabinów maszynowych i pluton dowództwa.

Kompanja karabinów maszynowych jest jednostką ogniową, zawierającą trzy plutony ciężkich karabinów maszynowych, po dwa karabiny w każdym. Tworzy ona w ręku dowódcy bataljonu potężną siłę ogniową.

Bataljon jest najwyższą jednostką piechoty. Zawiera on trzy kompanje strzeleckie, jedną karabinów maszynowych i pluton artylerji bataljonowej.

Każda jednostka piechoty (bataljon, kompanja, pluton) jest w stosunku do wchodzących w jej skład mniejszych jednostek oddziałem, a te mniejsze oddziały — pododdziałami danego oddziału.

6. Współczesna walka piechoty sprowadza się do pojedyńczych bojów drobnych pododdziałów, a powodzenia ich działań w ostatecznym wyniku składają się na zwycięstwo oddziałów większych. To określa tak-

tyczne znaczenie plutonu strzeleckiego, ważną rolę jego dowódcy i znaczenie wyszkolenia bojowego plutonu.

3. Zasady wyszkolenia bojowego piechoty.

7. Na piechocie spoczywa główny ciężar walki i dlatego piechota zużywa się szybciej niż inne rodzaje broni. Środek ciężkości wyszkolenia bojowego piechoty leży w jej licznej sile żywej, która w piechocie występuje znacznie silniej niż w innych rodzajach broni. Obecność w piechocie dużej liczby broni samoczynnej, artylerji i innych środków technicznych nie zmniejsza lecz raczej zwiększa znaczenie wyszkolenia żołnierzy uzbrojonych w karabin.

8. Wyszkolenie bojowe piechoty powinno być oparte na wpojeniu w nią przekonania, że piechota jest zdolna wypełniać najbardziej różnorodne i odpowiedzialne zadania w najrozmaitszych warunkach położenia. Dla dobrej piechoty wyposażonej w nowoczesną broń, niema przeszkód. Wymaga to od niej wysokich zalet moralno-politycznych, wytrwałości w wykonywaniu zadań bojowych, połączenia ruchliwości z zaciekłością w walce, wytrzymałości i doskonałego władania bronią.

9. Każdy dowódca jest zawsze jednocześnie dowódcą i podwładnym.

Żądając karności od swych podwładnych, sam powinien być jej wzorem. Musi on zdobyć sobie zaufanie swojego oddziału stałem objawianiem zalet koniecznych dla dowódcy: wytrzymałości duchowej, męstwa,

wytrwałości, gruntownej znajomości spraw wojskowych, doskonałej znajomości oddziału i bezstronności.

Dowódca powinien się zawsze troszczyć o zaspokojenie potrzeb swoich podwładnych wcześniej niż pomyśli o samym sobie.

10. Każdy dowódca jest odpowiedzialny za zorganizowanie walki i pokierowanie nią.

Z im większą uwagą i starannością dowódca przemyśli przygotowanie i przeprowadzenie walki, tem mniej ofiar walka ta pochłonie i tem łatwiej będzie osiągnąć powodzenie.

11. Rola piechoty w walce i zadania, które ona wypełnia, wymagają od piechura wielkiego natężenia sił.

Powodzenie w walce osiąga się działalnością każdego walczącego zosobna i całkowicie zależy ono od jego wytrzymałości na ogień, wytrwałości i zaciętości w wypełnianiu postawionego zadania, zdecydowania i szybkości w działaniu, przedsiębiorczości i pojętności, fizycznej wytrzymałości, umiejętności wykorzystywania terenu, uważnego obserwowania wszystkiego, co się wokół niego dzieje, i umiejętności władania bronią.

Odpowiedzialność za wykonanie zadania ciąży zarówno na dowódcy, jak i na każdym szeregowcu.

4. Środki ogniowe piechoty.

12. Zasadniczem zadaniem ognia jest umożliwienie piechocie: w natarciu — przebycia przestrzeni, dzielącej ją od przeciwnika w celu uderzenia na niego; w obronie — odparcia wszelkich prób przeciwnika podejścia do broniącej się piechoty.

W tym celu należy:

a) zadać nieprzyjacielowi ogniem dotkliwe straty, podciąć jego odwagę i zdolność do dalszej walki;
b) celnym ogniem, skierowanym na punkty ogniowe przeciwnika, zmusić go do zaprzestania lub osłabienia ognia;
c) przez celne ostrzelanie punktów obserwacyjnych i posterunków dowództw wnieść zamęt w nieprzyjacielskie kierownictwo ogniem i dowodzenie.

13. S y s t e m e m o g n i a nazywa się użycie środków ogniowych zorganizowane, zgodne z ich zasadniczemi właściwościami i przystosowane do położenia taktycznego.

System ognia powinien odpowiadać następującym wymaganiom:

w n a t a r c i u — wytwarzać ogień o wzrastającej stopniowo sile, która unicestwia moralną i materjalną zdolność oporu obrońcy i pozwala nacierającej piechocie z minimalnemi stratami podejść do niego w celu stoczenia walki wręcz;

w o b r o n i e — nieprzerwany pas terenu powinien się znajdować pod zorganizowanym ostrzałem obrońcy, tworząc zaporę nieprzekraczalną dla nacierającego.

W tym celu system ognia w obronie powinien:

a) uwzględniać taktyczne znaczenie różnych części strefy obronnej i terenu leżącego przed niemi;
b) dawać rękojmię skutecznego działania, co się osiąga przez przeznaczenie do wykonania jednego zadania kilku środków ogniowych;
c) całkowicie opanowywać teren obserwacją zapomocą odpowiedniego rozmieszczenia punktów obserwacyjnych;

d) używać środków oszczędnie przez zastosowanie ognia bocznego i krzyżowego oraz dobry podział zadań między różnemi środkami ogniowemi;

e) mieć na każdym odcinku ogniowym odpowiedzialnego dowódcę.

W obronie środki ogniowe, biorące udział w systemie ognia, otrzymują jeszcze inne zadania ogniowe, które wypełniają aż do chwili pojawienia się nieprzyjaciela w strefie przydzielonej im w systemie ognia.

14. Ciężki karabin maszynowy jest najpotężniejszym środkiem ogniowym piechoty, wzmacniającym i uzupełniającym ogień artylerji przy ostrzeliwaniu żywych celów obserwowanych, choćby one się znajdowały za osłonami (fałdami terenu). Jest on najsilniejszym środkiem walki z płatowcami do odległości 1000 m. Rozmieszczenie ciężkich karabinów maszynowych stanowi kościec szyku bojowego piechoty.

Podejmując walkę już w odległościach dalekich, ciężki karabin maszynowy działa do ostatniej chwili (starcia wręcz), tworząc osłonę dla ruchu naprzód ręcznych karabinów maszynowych i strzelców oraz wzmacniając ogień w chwili, kiedy oni zajmują stanowiska ogniowe.

Ze względu na swą dużą donośność ciężkie karabiny maszynowe obsługują zwykle kompanję i bataljon. Celem zmniejszenia strat walczą w rozproszeniu, plutonami i pojedyńczo; wzajemne położenie ich stanowisk powinno pozwalać na ześrodkowanie ognia krzyżowego na jakimkolwiek punkcie obsługiwanego obszaru.

Aby sobie zapewnić niewidoczność, ciężki karabin maszynowy strzela z głębi szyku bojowego, stosuje ogień pośredni, przenośny i przez luki między oddziałami, znajdującemi się na przedzie; zmienia stanowiska,

aby utrudnić nieprzyjacielowi stwierdzenie swego umieszczenia.

Ciężki karabin maszynowy musi być gotów, kiedy będzie tego wymagało dobro walki lub wspieranych oddziałów, wysunąć się na wysokość czołowych grup piechoty, aby ostrzelać przeciwnika z najbliższych odległości, choćby na odległość lufy.

W natarciu ciężkie karabiny maszynowe posuwają się skokami od jednego stanowiska do drugiego w rzutach (k o l e j n o).

Aby jak najlepiej wykorzystać siłę swojego ognia, ciężki karabin maszynowy stara się ostrzelać przeciwnika z boku lub skośnie.

Aby spotęgować działanie moralne na przeciwnika i skuteczność ognia, ciężki karabin maszynowy wykonywa ogień krótkiemi lecz silnemi serjami.

15. Największa donośność ognia ciężkiego karabina maszynowego wynosi przy strzelaniu z kątomierzem do 4 km, przy użyciu celownika — 2300 m (3200 kroków); ogień skuteczny — z 1000 m (1400 kroków), do celów niskich i ukrytych — z 800 m (1100 kroków).

Szybkość ognia — do 500 — 600 strzałów na minutę, nie licząc czasu potrzebnego na załadowanie nowej taśmy; szybkostrzelność praktyczna — 250 strzałów na minutę; po każdych dwu taśmach należy zmienić wodę w chłodnicy.

Ciężar ciężkiego karabina maszynowego wynosi 56 — 64 kg (3½ — 4 pudów).

Pod względem siły ogień ciężkiego karabina maszynowego jest równy mniej więcej ogniowi 3 ręcznych karabinów maszynowych.

16. Ręczny karabin maszynowy, dzięki niewielkiemu ciężarowi — 7—14 kg (17—35 f.) — i rozmiarom, nieodstępnie towarzyszy w każdym terenie sekcjom strzeleckim swojego plutonu i zaspokaja ich potrzeby w zakresie zduszenia ognia karabinowego przeciwnika.

Ręczny karabin maszynowy strzela ze stanowiska odkrytego, zwykle znajdując się na czele plutonu. W natarciu oczyszcza on swoim ogniem drogę sekcjom strzeleckim, ostrzeliwając ze średnich (800 m) i bliskich (400 m) odległości nieprzyjacielskie karabiny maszynowe i grupy strzelców.

Można z niego łatwo strzelać ze wszystkich przedmiotów terenowych (dachów, drzew i t. p.).

Jest najlepszym środkiem do wzmacniania oddziałów ubezpieczających i rozpoznawczych.

17. W porównaniu z ciężkim karabinem maszynowym ręczny karabin jest gorzej ustalony i mniej celny; największy celownik jego — 1850 m (2600 kroków), ogień skuteczny na 700—800 m (1050—1200 kroków).

Szybkość ognia — 250—500 strzałów na minutę, w zależności od typu broni; szybkostrzelność praktyczna — 100 — 150 strzałów na minutę. Aby uniknąć zmniejszenia celności ognia, ręczny karabin maszynowy strzela serjami po 5—10 strzałów, mimo to ogień ten jest bardzo silny w porównaniu z karabinowym; do celności jego przyczynia się dwójnóg, który zmniejsza jej zależność od podniecenia strzelca. Ręczny karabin maszynowy może być przystosowany do ostrzeliwania zniżających się płatowców.

18. Karabin jako środek walki ogniowej i jako broń starcia wręcz jest groźnym orężem w ręku żołnierza.

Ogień pojedyńczy strzelca dobrze władającego bronią z odległości do 400 m (600 kroków) jest najskuteczniejszym sposobem zwalczania pojedyńczych żywych celów odkrytych, zwłaszcza ukazujących się na krótko (np. przebiegający strzelcy).

Strzelcy wyborowi, zwłaszcza wyposażeni w lunety celownicze, współpracujący z karabinami maszynowemi, silnie przyczyniają się do wzmocnienia obrony.

Dobrze kierowany ogień ogólny sekcji strzeleckiej siłą swą może dorównać ogniowi ręcznego karabina maszynowego.

19. Granat karabinowy służy do ostrzeliwania celów żywych, znajdujących się w odległości 300 — 600 m (450 — 900 kroków), za osłonami i wymagających ognia stromego. W natarciu używa się granatów karabinowych przed szturmem do ostatecznego obezwładnienia punktu atakowanego lub sąsiadujących z nim punktów ogniowych przeciwnika, a w obronie do ostrzeliwania najbliższych martwych pól i jako środka do przygotowania miejscowych przeciwuderzeń.

Granat karabinowy skutecznie współpracuje z ręcznemi karabinami maszynowemi i karabinami powtarzalnemi, wypędzając przeciwnika z poza osłon pod ogień tych karabinów. Największe wyniki przy wykonywaniu tych zadań można osiągnąć przez zgrupowanie kilku garłaczy.

20. Granat ręczny jest środkiem rażenia nieprzyjaciela bezpośrednio przed uderzeniem bagnetem, w walce w rowach, w miejscowościach i lasach.

Granatu ręcznego używa się przeciw przeciwnikowi w schronach i pojedyńczych budynkach.

W obronie daje on ogień bezpośrednio przed okopem.

W znacznym stopniu zwiększa działanie moralne napadów niespodziewanych.

21. Głównem zadaniem plutonu artylerji bataljonowej jest niszczenie i obezwładnianie gniazd karabinów maszynowych i dział piechoty przeciwnika.

Szczególnie cenna jest pomoc bataljonowej artylerji w obezwładnianiu środków ogniowych przeciwnika, niespodziewanie napotkanych na osi marszu piechoty, kiedy ogień karabinowy jest niedość skuteczny a nie można natychmiast otrzymać pomocy artylerji pułkowej lub bezpośredniego wsparcia.

Zadania swoje spełni artylerja bataljonowa jedynie szybkiem i nieoczekiwanem dla przeciwnika zajęciem stanowiska odkrytego i otwarciem krótkiego lecz celnego ognia z odległości poniżej 1 km, a czasem i na długość lufy. Aby to było możliwe, działa artylerji bataljonowej muszą się posuwać za rzutem czołowym piechoty, w stałem pogotowiu do szybkiego działania.

Duży ciężar i rozmiary działa zmuszają do uważnego wybrania dla tej artylerji takiego kierunku działania, któryby pozwolił na podsunięcie się do przeciwnika skrycie i bez przeszkód.

W natarciu przydziela się zwykle armatę bataljonową do kompanji walczącej w pierwszym rzucie grupy uderzeniowej. Przy wykorzystaniu dobrze zamaskowanego stanowiska jest ona w odległościach do 500 m potężnym

środkiem walki z oddziałami pancernemi przeciwnika.

22. Dywizjon artylerji pułkowej (2 baterje 3-działowe) towarzyszy piechocie ogniem i ruchem.

Wypełnia on te najbliższe zadania, które są ponad siły artylerji bataljonowej, i szybko rozbija skupienia piechoty, działa piechoty i przedmioty terenowe (przygotowane do obrony), zatrzymujące ruch piechoty lub przeszkadzające jej w normalnem prowadzeniu ognia.

Ześrodkowuje ogień w najważniejszych kierunkach, jeśli z jakiegokolwiek powodu jest niemożliwe wsparcie przez artylerję dywizyjną.

Jest on najlepszym środkiem walki z oddziałami pancernemi przeciwnika, rozbijając je najczęściej ze stanowiska odkrytego, niekiedy nawet na odległość lufy, jeśli się wdarły do uszykowania piechoty.

Zasadniczo artylerja pułkowa walczy działonami, które dowódcy bataljonów podporządkowują dowódcom kompanij. Czasem mogą dowódcy bataljonów z pożytkiem użyć całych bateryj.

W tych wypadkach, kiedy piechota jest wspierana ogniem artylerji dywizyjnej, dowódca oddziału piechoty jest obowiązany tak postawić zadania, aby artylerja dywizyjna uzupełniała swoim ogniem działanie artylerji pułkowej, a nie strzelała na te same cele co ona.

Rozkazem dowódcy dywizji może być artylerja pułkowa odkomenderowana z pułku do wzmocnienia oddziałów wykonywających główne uderzenie lub do użycia w składzie artylerji dywizyjnej pod rozkazami jej dowódcy.

5. Ogólne czynniki walki.

23. W walce zaczepnej ostatecznem zadaniem piechoty jest rozbicie przeciwnika w starciu wręcz; w obronie — utrzymanie zajmowanego terenu, zdezorganizowanie przeciwnika ogniem i zniszczenie go przeciwuderzeniami.

Piechota, nawet pozbawiona wsparcia innych broni, powinna, jeśli zajdzie potrzeba, móc samodzielnie przygotować swoje zwycięstwo i ogniem utorować sobie drogę do starcia wręcz; rozporządza dostateczną do tego ilością sprzętu ogniowego.

24. W walce piechoty powodzenie zależy od umiejętnego zastosowania przez nią ruchu, ognia i ich połączenia — manewru.

Ruch pozwala piechocie:

a) przesuwać w walce środki ogniowe naprzód w celu tem skuteczniejszego ostrzelania nieprzyjaciela;
b) doprowadzić strzelców do odległości szturmowej;
c) rozgromić przeciwnika w starciu wręcz, niszcząc jego siłę żywą.

Ogień osłania ruch, tłumiąc opór ogniowy nieprzyjaciela i krępując jego wolę, dając w ten sposób piechocie możność podejścia z małemi stratami do przeciwnika w celu zadania mu druzgoczącego ciosu.

Manewr jest połączeniem ruchu i ognia.

Manewr polega na wybraniu najdogodniejszych pod względem taktycznym: szyków, kierunku i drogi ruchu oraz na takiem zorganizowaniu współdziałania ruchu z ogniem, któreby zapewniało najskuteczniejsze

działanie na przeciwnika ogniem i najmniejsze straty własnej piechoty przy wykonywaniu ruchu.

Podstawą powodzenia w walce są: zaskoczenie, szybkość i zdecydowanie w działaniu.

A. Ruch.

25. Ruch jest najważniejszym czynnikiem w walce piechoty.

Celem wykonania swoich zadań piechota powinna:

a) w odpowiednim czasie wkraczać do walki;

b) dzięki ukryciu ruchu nie ponosić niepotrzebnych strat; najlepszym do tego środkiem jest przystosowanie do terenu i wybór odpowiednich szyków;

c) jak najszybciej i skrycie dochodzić do odległości szturmowej.

26. Aby zapewnić jak najdogodniejsze warunki dla manewru, szybkości działania i zachowania jak najdłużej osobistego wpływu dowódcy, należy się posuwać całym oddziałem (rzędem, w kolumience) i rozczłonkowywać oddział piechoty dopiero na podstawie powziętego planu natarcia. Zbliżanie w szyku przedwcześnie rozczłonkowanym może doprowadzić do utworzenia szyku bojowego, nieodpowiadającego planowi natarcia.

27. Ogólną zasadą jest, że zbliżanie do nieprzyjaciela wykonywa się podejściami skrytemi.

Jeśli skryte podejście jest przerwane częścią terenu obserwowaną, przekracza się ją rozrzedzając szyk lub w rozczłonkowaniu.

Teren odkryty, pozbawiony zasłon, oraz ogień przeciwnika mogą zmusić piechotę do rozczłonkowania się zdala od nieprzyjaciela (bataljon—kompanjami, kompanja — plutonami, pluton — sekcjami).

Do zbliżania dobrze wykorzystać noc, mgłę, niepogodę i t. p.

28. Jeśli są dobre podejścia skryte, szczególnie dogodnie jest zbliżyć się do nieprzyjaciela na odległość ognia ręcznych karabinów maszynowych (800 –900 m), a następnie niespodziewanie rozwinąć się do natarcia. Ukrycie zbliżania jest podstawowym warunkiem zaskoczenia i powodzenia w natarciu.

29. Należy rozróżniać r o z c z ł o n k o w a n i e i r o z w i j a n i e.

R o z c z ł o n k o w a n i e m nazywa się rozdzielenie oddziału piechoty na jego pododdziały (bataljon na kompanje, kompanja na plutony i t. p.), kiedy zmusza do tego ogień przeciwnika lub warunki terenowe (celem ukrycia); po przezwyciężeniu tych trudności oddział znów się zbiera.

R o z w i n i ę c i e m nazywa się przejście oddziału piechoty do szyku bojowego, w celu wypełnienia konkretnego zadania bojowego.

B. Ogień.

30. Celem walki ogniowej, toczonej przez piechotę, jest osiągnięcie przewagi ogniowej nad przeciwnikiem.

Sama jednak przewaga ognia w różnych chwilach walki nie oznacza jeszcze zwycięstwa; ale potrzebna jest do tego, aby piechota mogła bez zbytecznych strat dotrzeć do wstrząśniętego moralnie przeciwnika i podjąć z nim walkę wręcz, zanim on zdąży ochłonąć.

W natarciu piechota musi połączyć ciągłe wzrastanie potęgi jej ognia z ruchem na nieprzyjaciela, doprowadzając ogień do największego natężenia przed starciem i w czasie samego starcia.

W walce obronnej piechota organizuje taki system ognia, który powoduje rozbicie nacierającego już przed strefą obronną, a jeśliby on się wdarł do niej, także wewnątrz niej.

31. Wysiłek ogniowy piechoty nabiera szczególnego znaczenia w odległościach średnich (800 m) i małych (400 m) od nieprzyjaciela, kiedy ona może już użyć wszystkich swoich środków ogniowych a jednocześnie otrzymuje szczególnie silny ogień nieprzyjacielski.

Znaczenie rozstrzygające jednak mają wysiłki piechoty w walce wewnątrz strefy obronnej, zarówno w wypadku naszego wdarcia się w strefę obronną, jak i w wypadku przeniknięcia nieprzyjaciela w nasz obszar obronny.

Ogień artylerji, zwyciężając ogień przeciwnika, powinien ułatwić wysiłki piechoty.

32. Do dobrego zorganizowania i przeprowadzenia ogniowej walki piechoty trzeba koniecznie:

a) stale prowadzić niesłabnącą obserwację pola walki pamiętając, że ogień piechoty bez obserwacji nie jest skuteczny;

b) energicznie kierować ogniem piechoty, tworząc system ognia;

c) na osi głównego uderzenia skupiać przeważające środki ogniowe;

d) zorganizować niezawodne zaopatrywanie w środki walki a podczas walki stale śledzić ich zużycie. Za gubienie uzbrojenia i środków walki należy każdego żołnierza pociągać do surowej odpowiedzialności.

C. Manewr.

33. Manewr jest połączeniem ognia i ruchu, zorganizowanem na podstawie powziętego planu, celem jak najgruntowniejszego pobicia przeciwnika przy jak najmniejszych stratach i jak najmniejszem zużyciu czasu i środków.

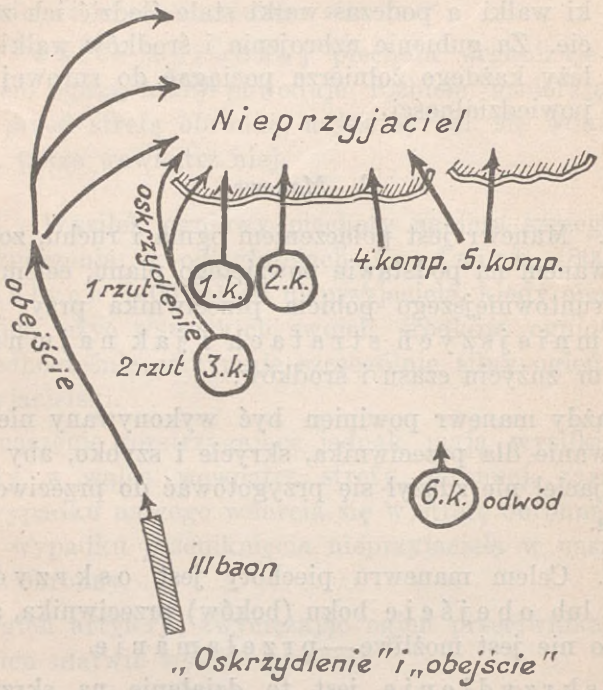
Każdy manewr powinien być wykonywany niespodziewanie dla przeciwnika, skrycie i szybko, aby nieprzyjaciel nie zdążył się przygotować do przeciwdziałania.

34. Celem manewru piechoty jest oskrzydlenie lub obejście boku (boków) przeciwnika, a jeśli to nie jest możliwe — przełamanie.

Oskrzydlenie jest to działanie na skrzydło przeciwnika z zachowaniem łączności ogniowej między oddziałem oskrzydlającym a oddziałami działającemi na front nieprzyjaciela (rys. 1).

Obejście jest to działanie jakiegoś odosobnionego oddziału, na bok lub tył przeciwnika, bez łączności ogniowej z oddziałami, działającemi od frontu (rys. 1).

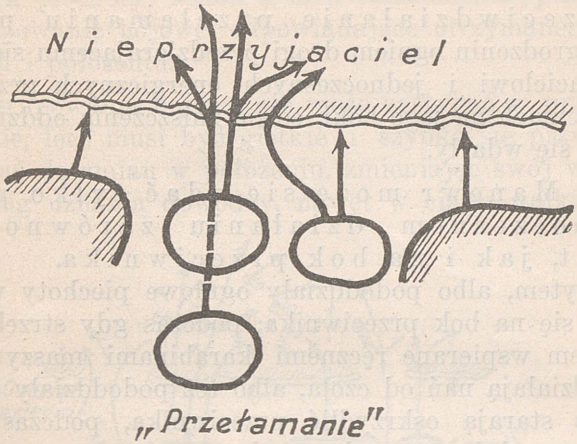
Przełamanie jest to działanie skierowane na nieprzerwany front broniącego się nieprzyjaciela; po-

Rys. 1.

czątkowo piechota wdziera się weń w kierunku uprzednio wybranym, a następnie przy pomocy oskrzydlenia i obejścia rozwija osiągnięte powodzenie na boki i w głąb, aby wstrząsnąć całą pozycją obronną i zniszczyć żywą siłę nieprzyjaciela

przez zagrodzenie jego piechocie dróg odwrotowych (rys. 2).

Rys. 2.

Oskrzydlenie, obejście i przełamanie należy zorganizować z uwzględnieniem warunków terenowych i mieć na celu zniszczenie żywej siły przeciwnika (przez przyciśnięcie do nieprzekraczalnej przestrzeni, odcięcie dróg odwrotowych i t. p.).

35. Przeciwdziałanie oskrzydleniu jest łatwe, jeśli broniący się zawczasu uszykuje swoje oddziały na skrzydłach w schody; pozwala to natrzeć na bok oskrzydlającego nieprzyjaciela.

Przeciwdziałanie obejściu opiera się na starannem rozpoznaniu i ubezpieczeniu boków i tyłu, a także na zachowaniu przez odpowiedniego dowódcę odwodu.

Zbyt wcześnie odkryte obejście łatwo daje się odeprzeć natarciami skrzydłowemi i często doprowadza do zniszczenia oddziału obchodzącego.

Przeciwdziałanie przełamaniu polega na zagrodzeniu ogniem drogi przedzierającemu się nieprzyjacielowi i jednoczesnych energicznych przeciwuderzeniach na jego boki, celem zniszczenia oddziałów, które się wdarły.

36. Manewr może się udać tylko przy jednoczesnem działaniu zarówno na front, jak i na bok przeciwnika.

Przytem, albo pododdziały ogniowe piechoty wysuwają się na bok przeciwnika, podczas gdy strzeleckie (czasem wspierane ręcznemi karabinami maszynowemi) działają nań od czoła, albo też pododdziały strzeleckie starają oskrzydlić przeciwnika, podczas gdy ogniowe wiążą go swoim ogniem.

6. Zasady grupowania piechoty do boju.

37. Podział oddziału piechoty i szyk jego pododdziałów, przyjęte do wykonania zadania bojowego, tworzą ugrupowania bojowe.

Zadanie bojowe jest to zadanie spełniane przez stoczenie boju.

Ugrupowanie bojowe piechoty powinno:

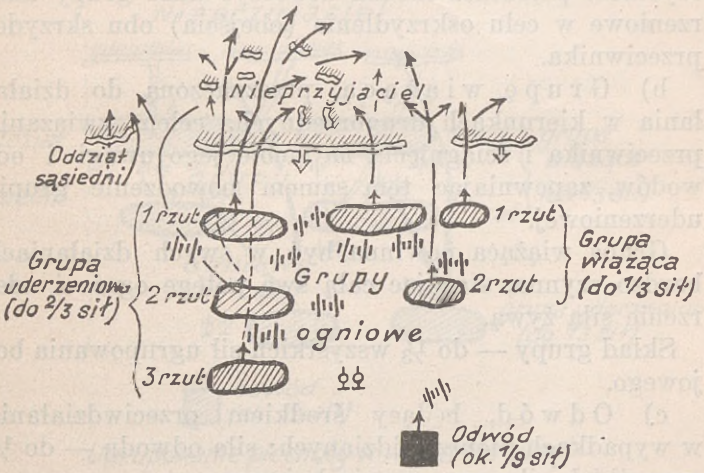
a) odpowiadać zadaniu, warunkom terenowym i zamierzonemu sposobowi działania;

b) pozwalać na najlepsze wykorzystanie wszystkich posiadanych środków walki;

c) stwarzać dogodne warunki przeciwdziałania wszelkim wypadkom nieprzewidzianym.

38. Walka piechoty składa się z jednoczesnych i połączonych wspólnym celem działań wszystkich jednostek piechoty; każda z nich samodzielnie przybiera ugrupowanie bojowe, odpowiadające otrzymanemu zadaniu i położeniu.

Ugrupowanie bojowe nie może zastygać w przyjętej formie, lecz musi być giętkie i szybko się przystosowywać do zmian w położeniu, zmieniając swój wygląd według uznania dowódcy, nawet w ciągu walki.

Ugrupowanie piechoty w walce zaczepnej

Rys. 3.

39. W walce zaczepnej ugrupowanie bojowe oddziałów piechoty zawiera (rys. 3):

a) grupę uderzeniową, przeznaczoną do działania w kierunku głównego uderzenia. Zadaniem

jej jest: manewrem, zakończonym uderzeniem, zniszczyć nieprzyjaciela i zdobyć jego środki walki.

Działanie grupy uderzeniowej powinno być szybkie i stanowić dla przeciwnika zaskoczenie.

Grupa uderzeniowa przygotowuje wymierzony cios własnemi środkami ogniowemi.

Skład grupy uderzeniowej wynosi co najmniej 2/3 wszystkich sił ugrupowania bojowego.

Przy wyraźnej przewadze sił, albo szczególnie korzystnem położeniu można utworzyć duże grupy uderzeniowe w celu oskrzydlenia (obejścia) obu skrzydeł przeciwnika.

b) Grupę wiążącą, przeznaczoną do działania w kierunkach drugorzędnych, celem związania przeciwnika i ściągnięcia na siebie jego uwagi i odwodów, zapewniając tem samem powodzenie grupie uderzeniowej.

Grupa wiążąca powinna być w swych działaniach bardzo czynna, stosując całą swą potęgę ognia i uderzenie siłą żywą.

Skład grupy — do ⅓ wszystkich sił ugrupowania bojowego.

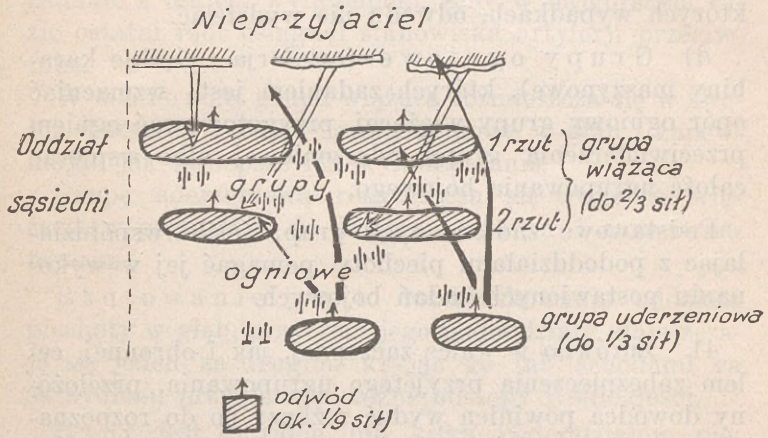
c) Odwód, będący środkiem przeciwdziałania w wypadkach nieprzewidzianych; siła odwodu — do 1/9 wszystkich sił ugrupowania bojowego.

d) Grupy ogniowe (artylerja i ciężkie karabiny maszynowe), których zadaniem jest wzmocnienie działalności ogniowej grupy wiążącej, wzmocnienie przygotowania ogniowego natarcia grupy uderzeniowej albo wspieranie całości ugrupowania bojowego.

Zadaniem zasadniczem tych grup jest: drogą ścisłego współdziałania z pododdziałami piechoty pomagać im w wykonaniu postawionych zadań.

40. Ugrupowanie bojowe w walce obronnej zawiera (rys. 4):

a) grupę wiążącą, która ogniem i miejscowemi przeciwuderzeniami paraliżuje natarcie przeciwnika. Działanie tej grupy powinno przeciwnika znękać i zachwiać moralnie, stwarzając warunki do wykonania przez grupę uderzeniową przeciwnatarcia celem zniszczenia nacierającego. Skład grupy wiążącej — do 2/3 całości sił ugrupowania bojowego.

Ugrupowanie piechoty w walce obronnej

Rys. 4.

b) Grupę uderzeniową, rozmieszczoną, wraz z jej środkami ogniowemi, w głębi pozycji obronnej z zadaniem następującem: manewrem i przeciwnatarciami siły żywej, popartemi ogniem, zniszczyć przeciwnika wewnątrz pozycji obronnej a przy sprzyjających warunkach także przed nią.

W działaniach grupy uderzeniowej odgrywają wielką rolę: szybkość, zaskoczenie i silne lecz krótkie przygotowanie ogniowe.

Skład grupy uderzeniowej — co najmniej ⅓ sił całego ugrupowania bojowego.

c) Odwód, przeznaczony do przeciwdziałania w wypadkach nieprzewidzianych, w sile do ⅑ całości sił ugrupowania bojowego.

Jeśli utworzono dwie pierwsze grupy, można, w niektórych wypadkach, odwodu nie wydzielać.

d) Grupy ogniowe (artylerja i ciężkie karabiny maszynowe), których zadaniem jest: wzmacniać opór ogniowy grupy wiążącej, przygotowywać ogniem przeciwuderzenia grupy uderzeniowej albo wspierać całość ugrupowania bojowego.

Podstawowe zadanie tych grup: ściśle współdziałając z pododdziałami piechoty, pomagać jej w wykonaniu postawionych zadań bojowych.

41. Zarówno w walce zaczepnej, jak i obronnej, celem zabezpieczenia przyjętego ugrupowania, przełożony dowódca powinien wydać rozkazy co do rozpoznania, ubezpieczenia, zabezpieczenia boków i styków, a także co do obrony przeciwpancernej, przeciwlotniczej i przeciwchemicznej.

Jeśli rozkazów takich nie wydano, dowódcy oddziałów piechoty wydają odpowiednie zarządzenia samodzielnie.

42. W natarciu, zwłaszcza na kierunku głównego uderzenia, oddziały grupują się rzutami, w dwa—trzy rzuty (drobne oddziały zwykle w dwa rzuty).

Pierwszy rzut posuwa się wprost przed siebie i toruje sobie drogę ogniem, granatem i bagnetem, obalając przeciwnika.

Drugi i, jeśli istnieje, trzeci rzut, posuwając się samodzielnie za pierwszym, podtrzymują i rozwijają jego szturm, starając się oskrzydleniem (obejściem) zniszczyć atakowanego przeciwnika.

Każdy oddział, wchodzący w skład jednego z rzutów, otrzymuje dokładnie określone (według terenu) zadanie z takiem wyliczeniem, żeby w najgorszym razie ostatni rzut osiągnął stanowiska artylerji przeciwnika.

W obronie grupa wiążąca rozmieszcza się w swoim obszarze, rzutując środki ogniowe w głąb i zapewniając jak najlepsze ich wykorzystanie.

Grupę uderzeniową rozmieszcza się wtyle za wiążącą, w pogotowiu do działania ogniem i przeciwnatarciem.

Rzutowanie jest to rozczłonkowanie oddziału piechoty w głąb, przyczem jego pododdziały umieszczają się jeden za drugim, kryjąc go lub schodami za skrzydłem, przybierając różne odstępy i odległości.

Rzut jest to jeden lub kilka pododdziałów piechoty, rozmieszczonych (w obronie) lub posuwających się (w natarciu) w różnych odstępach obok siebie, celem spełnienia jednego wspólnego zadania.

43. Nie należy wyznaczać specjalnych dowódców do kierowania działaniami każdego rzutu lub grupy. Dowódca oddziału piechoty zasadniczo osobiście kieruje działaniami swej grupy uderzeniowej.

Przy dzieleniu sił i środków oddziału między grupy i przy dzieleniu na rzuty, zarówno w natarciu, jak

i w obronie, stanowczo unikać szablonu, kierując się tylko rzeczywistem położeniem.

Zasadą ogólną jest, że działania grup uderzeniowej i wiążącej powinny być jak najbardziej czynne.

Koniecznie należy dążyć do rozwinięcia osiągniętego powodzenia i być do tego gotowym, gdziekolwiekby się ono zaznaczyło.

7. Ogólne zasady zaczepnej walki piechoty.

44. W działaniach zaczepnych piechota osiąga pobicie przeciwnika gwałtownem i nieoczekiwanem uderzeniem, po uprzedniem zadaniu mu strat i moralnem wstrząśnięciu go ogniem.

45. Powodzenie w walce zaczepnej opiera się na przemyślanem jej zorganizowaniu, które uwzględnia następujące czynniki, stanowiące podstawę planu natarcia.

a) Konieczne jest wyraźne określenie ostatecznego celu działania zaczepnego. Jeśli cel ten leży daleko w głębi uszykowania nieprzyjacielskiego, należy oznaczyć przedmioty pośrednie w postaci taktycznie ważnych punktów, których kolejne opanowanie doprowadzi do ostatecznego celu.

b) Należy zdecydować w jakim kierunku będzie wywarty największy nacisk, t. j. jak skierować główne uderzenie; dążenie do utrzymania wszędzie jednakowej siły pociąga za sobą nieuniknioną słabość we wszystkich kierunkach.

Główne uderzenie da najlepsze wyniki, jeśli będzie skierowane na bok lub tył przeciwnika: w najbardziej

wrażliwe miejsca jego uszykowania, gdzie nieprzyjaciel jest słaby, niedostatecznie umocniony i gdzie jego żołnierze są mało wytrzymali moralnie.

Przy wyborze kierunku głównego uderzenia koniecznie trzeba brać pod uwagę wszystkie podejścia skryte, a także rozpatrzyć, jak teren pozwala najlepiej wykorzystać środki ogniowe do przygotowania uderzenia: warunki obserwacji, dobre stanowiska ogniowe.

Wyboru kierunku głównego uderzenia dokonywa się przy działaniach każdego oddziału piechoty od plutonu wgórę.

8. Walka spotkaniowa.

46. Walka spotkaniowa jest wynikiem zderzenia się maszerujących przeciwników. Znamienną dla niej jest niejasność położenia i dążenie obu stron do uchwycenia inicjatywy.

Uchwycenie inicjatywy osiąga się przez szybkie wykonanie decyzji, powziętej na podstawie posiadanych wiadomości o położeniu, choćby nie były wyczerpujące.

W walce spotkaniowej nie wolno dowódcy odkładać powzięcia decyzji do czasu otrzymania uzupełniających danych o nieprzyjacielu i terenie.

47. W przewidywaniu walki spotkaniowej:

a) na podstawie otrzymanego zadania i posiadanych wiadomości o przeciwniku i terenie nakreśla się ogólny plan działań;

b) ugrupowanie sił w kolumnie powinno odpowiadać temu planowi, a artylerja i karabiny maszynowe posuwają się bliżej czoła kolumny;

c) wzmacnia się środki rozpoznania;

d) wzmacnia się oddziały ubezpieczające i przydziela się im dodatkowe środki ogniowe: artylerję, karabiny maszynowe i wozy pancerne.

48. Oddziały ubezpieczające po wejściu w styczność z nieprzyjacielem powinny działać śmiało i stanowczo; zadaniem ich jest uchwycenie dogodnych linij i przedmiotów terenowych, aby stworzyć siłom głównym najkorzystniejsze warunki do wkroczenia do walki.

Śmiałe i stanowcze działania oddziałów ubezpieczających są najlepszym sposobem szybkiego wyjaśnienia położenia.

49. W walce spotkaniowej znaczenie rozstrzygające ma szybkie wprowadzenie do boju środków ogniowych oddziałów ubezpieczających i sił głównych.

Rozwinięcie artylerji i otwarcie ognia przez nią, a także przez ciężkie karabiny maszynowe, szybko wysuwające się naprzód, powinno poprzedzać wkroczenie do walki głównych sił piechoty i uprzedzić rozwinięcie przeciwnika.

50. Szybki przebieg walki spotkaniowej, szybkie zmiany położenia i trudność utrzymania łączności wymagają od wszystkich dowódców wielkiej stanowczości, wyrażającej się w samodzielnem pobieraniu decyzyj, bez oczekiwania rozkazów z góry.

51. W walce spotkaniowej najwygodniej jest związać przeciwnika od czoła natarciem oddziałów ubezpieczających, wzmocnionych środkami ogniowemi, i skierować główne uderzenie na jego bok.

Rozpoznanie (głównie na skrzydłach) należy prowadzić przez cały czas walki.

52. Od chwili przejścia przeciwnika do obrony prowadzi się działania według wskazówek do natarcia na przeciwnika broniącego się.

9. Natarcie na przeciwnika broniącego się.

53. Walka zaczepna dzieli się, zależnie od wprowadzenia do niej różnych środków ogniowych, na następujące okresy:

a) zbliżanie — ruch piechoty, aż do otwarcia skutecznego ognia ciężkich karabinów maszynowych;

b) natarcie — ruch piechoty w strefie skutecznego ognia ciężkich i ręcznych karabinów maszynowych oraz ognia karabinowego;

c) szturm (mniej więcej z odległości 200 m od piechoty nieprzyjacielskiej) — szereg kolejnych starć wręcz przy opanowaniu zewnętrznej krawędzi pozycji obronnej przeciwnika i w jej wnętrzu; szturm kończy się pościgiem i umocnieniem się.

A. Zbliżanie.

54. Zbliżanie powinno być dokonane skrycie, jak najszybciej i bez zbędnych strat, zgodnie ze wskazaniami §§ 26 — 28 niniejszego regulaminu.

55. Artylerja, przydzielona lub bezpośrednio wspierająca piechotę (patrz § 144), kieruje swój ogień na stwierdzone skupienia piechoty i artylerji przeciwnika, na jego punkty obserwacyjne, linje łączności i wszelkie dogodne cele wewnątrz ugrupowania nieprzyjaciela.

56. Szyki i sposób wykonania ruchu przez piechotę powinny być uzależnione od zadania, warunków terenowych, istnienia skrytych podejść, stopnia osłony, jaką może zapewnić ogień własnej artylerji, a także od rodzaju ognia przeciwnika.

57. Skryte podejścia, leżące na kierunkach ruchu piechoty, należy przebywać całym oddziałem bez rozczłonkowania, chociaż szyk powinien być rozrzedzony (rząd, kolumienka).

58. Do wykonania zbliżania bataljony otrzymują pasy działania określone granicami lub kierunki wytyczone przedmiotami terenowemi; kompanje i plutony otrzymują kierunki.

Ruch tych oddziałów lub ich pododdziałów może być wykonany w jednym lub w kilku rzutach, ustawionych jeden za drugim lub schodami, przy rozpoznaniu i ubezpieczeniu działającem przed oddziałem, na bokach, a jeśli trzeba, także ztyłu.

W każdym oddziale wyznacza się pododdział kierunkowy, a ruch reguluje się określeniem odległości każdego rzutu .

59. Napotykając na swej drodze ogień artylerji nieprzyjacielskiej w takiej czy innej postaci, posuwająca się piechota może:

1) wykonywać nadal ruch skrytemi podejściami w szykach rozczłonkowanych lub przekraczać ostrzeliwane obszary drobnemi grupami zależnie od natężenia ognia;

2) obejść przestrzeń ostrzeliwaną, jeżeli pozwala na to zadanie i położenie;

3) przeczekać okres większego natężenia ognia, nie trwający zwykle długo, a potem wykonywać nadal ruch.

Po przejściu strefy niebezpiecznej oddziały piechoty powracają do szyków bardziej skupionych.

60. Bezwzględnie należy unikać szyków w postaci nieprzerwanych linij (w rodzaju dawnych długich łańcuchów tyraljerskich): linje takie szybko dają się dostrzec i ułatwiają wstrzelanie się artylerji przeciwnika.

Poza tem szyki takie są niewygodne przy zmianach kierunku i utrudniają prowadzenie własnego ognia z głębi.

61. Szyki sekcjami, kolumienkami, schodami odpowiadają wymaganiom dostatecznie szybkiego ruchu przy najmniejszych stratach, wykonywanego w terenie odkrytym. Są one ruchliwe, zwrotne i utrudniają artylerji wstrzelanie się: trudne jest obserwowanie strzałów krótkich i długich, kiedy wybuchy szrapneli wypadają naprzeciw przerw w szyku.

Jednak szyk sekcjami utrudnia dowodzenie i łączność, to też na dużych odległościach od przeciwnika należy jak najdłużej trzymać oddział skupiony pod bezpośredniem kierownictwem dowódcy.

62. Przy wszelkich ruchach piechota powinna unikać zbliżania się do przedmiotów zdala wpadających w oko, ponieważ ułatwiają one artylerji nieprzyjacielskiej wstrzelanie się, które ona może nieraz wykonać zawczasu, a po zjawieniu się dogodnego celu odrazu podjąć jego niszczenie.

Przekraczanie stref dobrze obserwowanych przez przeciwnika, np. grzbietów (których nie można obejść), można wykonywać w dwojaki sposób:

a) przez szybkie i szerokie przerzucenie na komendę lub sygnał wszystkich odrazu oddziałów w szykach rozczłonkowanych;

b) przebieganie pojedyńczych ludzi i małych grup, o ile tak powolny ruch nie jest sprzeczny z zadaniem oddziału.

Sposób pierwszy jest bardziej wskazany, chociaż wymaga dokładności w wykonaniu; trzeba przedsięwziąć odpowiednie środki, aby nie dopuścić jednoczesnego przechodzenia podobnej strefy przez kilka oddziałów w tem samem miejscu.

W podobny sposób dokonywa się wychodzenie z obserwowanych przez nieprzyjaciela skrajów lasów, wsi i t. p.

63. W okresie zbliżania uwaga dowódcy powinna być zwrócona na:

a) uzupełnienie wiadomości, koniecznych do ostatecznego zestawienia planu działania;

b) nawiązania i utrzymania łączności z artylerją, celem ułatwienia jej pracy przez zapewnienie punktów obserwacyjnych i szybkie wskazanie zadań;

c) pracę przygotowawczą do wkroczenia do walki ciężkich karabinów maszynowych;

d) możliwie szybkie przesunięcie swoich pododdziałów wprzód, ukrycie ich ugrupowania i ruchów oraz możliwe zmniejszenie ich strat.

Celem lepszego orjentowania się i szybkiego powzięcia decyzji dowódcy powinni trzymać się swoich pododdziałów czołowych, a nawet wysuwać się do oddziałów ubezpieczających i rozpoznawczych.

B. Natarcie.

64. Okres natarcia rozpoczyna się z chwilą otwarcia skutecznego ognia przez cieżkie karabiny maszynowe. W okresie tym artylerja pułkowa i dywizyjna całą siłę swego ognia zużywają na zduszenie ognia piechoty nieprzyjacielskiej; do walki ogniowej z nieprzyjacielem wkraczają ciężkie karabiny maszynowe, artylerja bataljonowa i, w miarę przesuwania się naprzód, karabiny maszynowe ręczne i karabiny powtarzalne. Natarcie ma charakter szczególnie stanowczy, kiedy się zaczyna z jednoczesnem i niespodziewanem otwarciem ognia przez ciężkie i ręczne karabiny maszynowe.

65. Kompanjom strzeleckim wyznacza się zadania bojowe; przybierają one ugrupowanie bojowe, przystosowane do zamierzonego kierunku uderzenia.

W toku tego okresu dowódcy kompanij powinni nakreślić plan działania w ten sposób, aby jeszcze przed dojściem kompanij na odległość ognia karabinowego (400—600 kroków) każdy pluton otrzymał swoje zadanie w postaci określonego punktu szturmu.

66. Oddziały toczące walkę powinny posuwać się w szykach:

a) pozwalających na prowadzenie ognia nietylko przez pododdziały czołowe ale i z głębi, przez przerwy między niemi;

b) dostatecznie zabezpieczających przed niepotrzebnemi stratami;

c) pozwalających każdemu oddziałowi swobodnie manewrować.

W miarę konieczności należy tego przestrzegać także w następnych rzutach.

67. Celem wydania wszystkich rozkazów koniecznych do rozwinięcia się w ugrupowanie bojowe, można, jeśli pozwala na to zadanie i położenie, zarządzić krótkie zatrzymanie w położeniu wyjściowem do natarcia.

Położenie wyjściowe do natarcia, jest to położenie, z którego oddział piechoty, opuściwszy skryte podejście, rozwija się i zaczyna natarcie w ugrupowaniu bojowem; położenie wyjściowe powinno dawać oddziałowi dostatecznie dogodne punkty obserwacyjne.

68. Za zbliżeniem się do przeciwnika i odsłonięciem rozmieszczenia jego piechoty, działalność artylerji ściśle się dostosowuje do potrzeb nacierającej piechoty.

Dowódcy oddziałów piechoty pierwszego rzutu przez przydzielone im artyleryjskie oddziały łącznikowe wskazują artylerji przeszkody utrudniające ruch piechocie.

Dowódcy bataljonów jednocześnie z postawieniem zadań bojowych kompanjom pierwszego rzutu przydzielają ich dowódcom oddziały łącznikowe artylerji.

69. Ciężkie karabiny maszynowe zajmują takie stanowiska ogniowe, z którychby mogły działać jak najdłużej, pomagając ruchowi piechoty i nie krępując jej manewru. W tym celu część tych karabinów maszynowych od samego początku wysuwa się jak najdalej naprzód pod osłoną czołowych oddziałów piechoty.

Następnie karabiny maszynowe wspierają natarcie, strzelając:

a) przez przerwy między posuwającemi się oddziałami;

b) ze stanowisk flankowych;

c) z punktów wzniesionych, ponad głowami własnych oddziałów.

Przesuwanie karabinów maszynowych należy wykonywać rzutami. Jeśli karabiny maszynowe nie mogą nadal wykonywać zadań w żaden ze sposobów, wskazanych pod a), b) i c), wysuwa się je do czołowych oddziałów piechoty.

70. Sąsiadujące ze sobą bataljony, kompanje i plutony powinny przy pomocy karabinów maszynowych wzajemnie się wspierać. Biorąc pod uwagę skuteczność ognia bocznego ciężkich karabinów maszynowych i trudności, jakie często może napotykać skryte i szybkie przesuwanie ich we własnym pasie działania, należy szeroko wykorzystać pod tym względem pasy jednostek sąsiednich, nie utrudniając im jednak ruchu.

71. Ruch ciężkich karabinów maszynowych i ich ogień powinny być uzgodnione z ruchem sekcyj ręcznych karabinów maszynowych i strzeleckich i odpowiadać ich zadaniom bojowym.

Do tego potrzebna jest odpowiednia wymiana wiadomości między pododdziałami strzeleckiemi i karabinów maszynowych.

Sekcje strzeleckie i ręcznych karabinów maszynowych powinny wiedzieć, jakie ciężkie karabiny maszynowe i na jakie cele będą strzelały.

Czasem, dla lepszego współdziałania kompanij strzeleckich z ciężkiemi karabinami maszynowemi, konieczne jest podporządkowanie kompanji karabinów maszynowych plutonami dowódcom kompanij strzeleckich.

72. Ręczne karabiny maszynowe podejmują walkę ogniową z przeciwnikiem z odległości średnich (800 — 1000 m) i, posuwając się przed sekcjami strzeleckiemi, osłaniają ich ruch. Nie wdając się w dłuższą walkę z ciężkiemi karabinami maszynowemi przeciwnika, strzelają na nie tylko wtedy, kiedy jest to konieczne dla osłony ruchu sekcyj strzeleckich lub dla wsparcia sąsiednich sekcyj karabinów maszynowych.

Z ręcznemi karabinami maszynowemi z korzyścią można połączyć ogień strzelców wyborowych, wyprzedzających swoje sekcje i wybijających nieprzyjacielskich celowniczych przy karabinach maszynowych, obserwatorów, dowódców i t. p.

73. Sekcje strzeleckie rozpoczynają ogień mniej więcej z odległości 400 m (600 kroków), wzmacniając go, kiedy jest to konieczne dla osłony przesunięć ręcznych i ciężkich karabinów maszynowych, a także celem wzmocnienia ich działania, jeśli ono z jakiegokolwiek powodu osłabło.

W tym okresie plutony strzeleckie bardziej się usamodzielnieją i wykorzystają wszelkie najmniejsze osła-

bienie ognia nieprzyjacielskiego do energicznego ruchu naprzód.

C. Szturm.

74. Okres natarcia kończy się, kiedy pierwsze rzuty piechoty zbliżyły się do nieprzyjaciela mniej więcej na 200 m, a rzuty następne wzmocniły ogień, pozwalając na wymierzenie bronią białą i palno-szturmową (bagnetem i granatem) bezpośredniego uderzenia na przednią krawędź pozycji obronnej przeciwnika.

To znamionuje początek okresu szturmu.

Szturm (mniej więcej od 200 m) obejmuje nieprzerwany ruch, bezpośrednio poprzedzający uderzenie, samo uderzenie na gniazda ogniowe przeciwnika, leżące na przedniej krawędzi pozycji obronnej, i kolejne opanowanie wszystkich gniazd wewnątrz tej pozycji.

75. Do powodzenia szturmu konieczne jest stanowcze dążenie żołnierzy, bez względu na przeszkody i za wszelką cenę do starcia się z przeciwnikiem wręcz i zniszczenia go. Ta stanowczość wyraża się przedewszystkiem w zachowaniu się czołowych oddziałów piechoty, które się starają przysunąć do przeciwnika, ażeby go dosięgnąć granatem a potem i bagnetem.

Dowódcy wszelkiemi sposobami, a przedewszystkiem osobistym przykładem wzbudzają i podtrzymują ogólny zapał do szturmu, kierując swoje oddziały na

uprzednio wskazane punkty ugrupowania nieprzyjaciela.

Wywiązuje się wielka ilość samodzielnych starć drobnych pododdziałów, w związku z czem inicjatywa niższych dowódców nabiera znaczenia rozstrzygającego.

Nie dopuszczać żadnego równania do sąsiadów; równa się tylko do znajdujących się na przedzie.

76. Szturm następuje po skupieniu się walczących w bezpośredniem pobliżu nieprzyjaciela (położenie wyjściowe do szturmu) w takich miejscach, z których można już rzucić się na te czy inne punkty ogniowe przeciwnika lub też w przerwy między niemi, zagrażając im oskrzydleniem.

Położenie wyjściowe (lub miejsca skupienia) do szturmu powinno być tak blisko przeciwnika, aby szturmujący mógł go dosięgnąć jednym skokiem, zachowując jeszcze siły do walki na białą broń.

Żołnierze powinni się przystosować do ognia wspierającego własnej artylerji, skierowanego na punkt szturmu, i przysunąć się do niego jak najbliżej.

Jednocześnie piechota powinna rozumieć konieczność użycia w tym okresie walki granatu karabinowego.

Warunkom tym odpowiada odległość od przeciwnika około 200 m, zależnie od kierunku ognia wspierającej artylerji, warunków obserwacji i innych przyczyn, wpływających na wielkość rozrzutu pocisków.

Jeśli szturm jest przygotowywany tylko ogniem ciężkich i ręcznych karabinów maszynowych, położenie wyjściowe może się znajdować i bliżej.

77. Wsparcie szturmu ogniem artylerji może polegać na:

1) masowym ogniu artylerji dywizyjnej, skierowanym na punkty uderzenia lub na te części uszykowania przeciwnika, które swoim ogniem najbardziej przeszkadzają szturmowi;

2) ogniu artylerji pułkowej i bataljonowej, skierowanym zgodnie ze wskazówkami piechoty na punkty uderzenia, punkty ogniowe przeciwnika, flankujące podejścia do punktów uderzenia, i na działa piechoty przeciwnika.

78. Ciężkie karabiny maszynowe i pojedyńcze działa artylerji bataljonowej i pułkowej, przeznaczone do strzelania z pozycyj odkrytych, wspierają szturm przeważnie ogniem bocznym, aby do ostatniej minuty nie przerywać wsparcia. Wielką korzyść przynieść może nagły napad ogniowy karabinów maszynowych, ustawionych na punktach wzniesionych.

Ogień ręcznych karabinów maszynowych i karabinów powtarzalnych, do którego w ostatniej chwili dołącza się ogień granatów ręcznych i karabinowych, wspiera szturm aż do rozpoczęcia walki wręcz i towarzyszy jej aż do zupełnego przełamania pozycji obronnej przeciwnika.

79. Często zduszenie lub osłabienie ognia obrońcy i zmuszenie go ogniem do krycia się nakazuje rozpoczęcie szturmu; szturm udaje się najlepiej, kiedy jest niespodziewany i kiedy piechota przejawia niezłomną wolę dojścia do starcia wręcz.

Drobne oddziały powinny wykorzystać okoliczności sprzyjające rozpo-

częciu szturmu, nie czekając na nadejście większych sił, ani na silniejsze wsparcie ogniem.

80. W wojnie manewrowej szturm rozpoczyna się najczęściej niejednocześnie w różnych miejscach, z inicjatywy niższych dowódców wszędzie, gdzie to możliwe, lecz czasem chwila szturmu może być zgóry ściśle określona według zegarka, np. kiedy ma być wykonany o świcie, po zajęciu ogólnego położenia wyjściowego pod osłoną ciemności, lub w dzień, przy wykorzystaniu skrytych podejść.

81. Zwykle artylerja i środki ogniowe piechoty przygotowują szturm krótką lecz gwałtowną nawałą ogniową. W chwili rozpoczęcia szturmu artylerja i ciężkie karabiny maszynowe przenoszą ogień w głąb ugrupowania nieprzyjaciela, na inne jego grupy ogniowe, zagradzając drogę jego odwodom do szturmowanego obszaru i paraliżując swoim ogniem nieszturmowane odcinki sąsiednie. Ręczne karabiny maszynowe wspierają ogniem szturm sekcyj strzeleckich aż do starcia wręcz i same biorą udział w szturmie. W razie uszkodzenia ręcznego karabina maszynowego sekcja natychmiast zaczyna działać jako strzelecka.

Przy wykonywaniu planowego szturmu jednoczesnego o oznaczonej zgóry godzinie, ogień artylerji i ciężkich karabinów maszynowych może nabrać charakteru ześrodkowań kolejno przenoszonych na różne punkty ogniowe i stanowiska przeciwnika; plan tych ześrodkowań układa się zawczasu zapomocą porozumienia dowódców piechoty i artylerji.

82. Przenoszenie ognia artylerji i karabinów maszynowych w głąb ugrupowań przeciwnika w chwili

rozpoczęcia szturmu i podczas walki wewnątrz pozycji wykonywa się na polecenia (sygnały) dowódców kompanij pierwszego rzutu i czołowych obserwatorów artylerji.

W tym celu musi być zorganizowana jak najściślejsza łączność między dowódcami kompanij z jednej strony, a dowódcami bateryj i plutonów karabinów maszynowych z drugiej.

Dowódcy plutonów strzeleckich powinni zawsze wiedzieć, gdzie się znajduje najbliższy obserwator artylerji, i w razie potrzeby wskazywać mu cele.

83. Dla szturmującej piechoty jest szczególnie ważne przedarcie się do stanowisk artylerji nieprzyjacielskiej, celem zdobycia jej lub zmuszenia do zmiany stanowiska i przerwania w ten sposób jej działania.

84. Wszelki ruch poprzez pozycję obronną nieprzyjaciela przybiera postać walki ogniowej, co chwila doprowadzającej do starcia wręcz z odosobnionemi grupami przeciwnika lub też przenikania między niemi drobnych oddziałów piechoty.

85. Po dokonaniu włamania pierwszy rzut piechoty, gdzie tylko się da, przedziera się naprzód, nie troszcząc się o zapewnienie utrzymania zdobyczy, choćby na bokach i ztyłu pozostały niezniszczone gniazda nieprzyjacielskie. Oddziały pierwszego rzutu ułatwiają sobie wzajemnie ruch ogniem.

Drugi i następne rzuty posuwają się za pierwszym, niszcząc po drodze pozostałe gniazda przeciwnika i wspierając ogniem ruch pierwszego rzutu.

Niezależnie od tego drugi i następne rzuty uderzeniami skierowanemi w bok i na tyły nieprzyjaciela zatrzymują-

cego sąsiednie oddziały, ułatwiają im ruch, a także odpierają przeciwuderzenia przeciwnika i ubezpieczają bok i tył pierwszego rzutu.

86. Ciężkie karabiny maszynowe i działa artylerji bataljonowej i pułkowej, działając w ścisłej łączności z posuwającemi się rzutami, niszczą lub obezwładniają nieprzyjacielskie punkty oporu, obok których odbywa się przełamanie; niezależnie od tego wszystkie środki ogniowe piechoty powinny ułatwiać ruch pierwszemu rzutowi.

Dlatego też powodzenie ruchu w dużym stopniu zależy od szybkiego podciągnięcia następnych rzutów i środków ogniowych: ciężkich karabinów maszynowych, dział artylerji bataljonowej i pułkowej. W przeciwnym razie, oddziały, które się włamały, wyczerpią się i stracą rozpęd.

87. W przewidywaniu rozpoczęcia szturmu trzeba koniecznie zatroszczyć się o zachowanie nieprzerwanej łączności z przełożonym dowódcą i przygotować w tym celu środki łączności oraz przesunięcia posterunków dowództw i posterunków obserwacyjnych.

88. Punkty ogniowe przeciwnika, pozostające na bokach i nieobjęte ruchem pierwszego rzutu, obezwładnia się:

a) ogniem samego pierwszego rzutu przy pomocy granatów karabinowych, karabinów maszynowych i dział, o ile sprzęt ten można odsunąć od zwalczania punktów leżących na kierunku ruchu;

b) ogniem oddziałów sąsiadujących na prawo i na lewo;

c) ogniem ciężkich karabinów maszynowych i dział piechoty z głębi szturmującego oddziału;

d) ogniem artylerji, wspierającej dany oddział.

Jeśli niemożliwe jest obezwładnienie flankujących punktów ogniem, muszą je zdobywać oddziały, wchodzące w skład następnych rzutów.

89. Ostateczne oczyszczenie terenu jest obowiązkiem tylnych rzutów oddziału.

Jeśli pierwszy rzut, osłabiony napotykanym oporem i wydzielaniem sił do opanowania punktów flankujących przeciwnika, utraci zdolność do dalszego ruchu przed wykonaniem wyznaczonego mu zadania, podtrzymują go dalsze rzuty, przechodząc przez niego.

90. Osiągnięte powodzenie należy natychmiast rozwijać aż do zupełnego pobicia nieprzyjaciela i zdobycia jego technicznych środków walki, co się osiąga w pościgu.

91. Główny cel pościgu polega na tem, aby nie dać przeciwnikowi ochłonąć, zaciekle i uparcie depcząc mu po piętach i wymierzając mu coraz nowe ciosy (szturmy), przy szerokiem zastosowaniu oskrzydlenia i obejścia, nawet najdrobniejszemi oddziałami.

Szczególnie duże wyniki daje w pościgu zastosowanie zaskoczenia, we wszelkiej jego postaci.

92. Przy nadarzającej się sposobności bezwzględnie należy stosować pościg ogniowy.

Przy ściganiu ogniem artylerja nie waha się wyjechać na stanowisko odkryte. Bierze ona pod ogień cofającą się piechotę przeciwnika, węzły dróg na jego

tyłach i skupienia taborów w pobliskich miejscowościach.

Ciężkie karabiny maszynowe zajmują stanowiska wzniesione i całą potęgę swego ognia kierują na cofającą się piechotę.

W pościgu ogniowym za cofającym się przeciwnikiem biorą czynny udział wszystkie środki ogniowe piechoty (zarówno oddziałów ścigających, jak i umacniających się w terenie).

Śmiałość i inicjatywa powinny być podstawą działań piechoty w pościgu.

93. Ściganie ruchem rozpoczyna się z inicjatywy niższych dowódców. Przełożeni wszelkiemi środkami podtrzymują i przyśpieszają pościg, zasilając rzut czołowy świeżemi oddziałami.

Aby uprzedzić wszelkie niespodzianki ze strony przeciwnika, ścigające oddziały przedsiębiorą odpowiednie środki; przedewszystkiem organizują rozpoznanie i posuwają się w ugrupowaniu, zabezpieczającem je od niespodziewanych napadów.

94. Oddział piechoty, owładnąwszy rejonem stanowisk artylerji nieprzyjacielskiej, utwierdza osiągnięte powodzenie niepowstrzymanym pościgiem.

Jednocześnie zapewnienie osiągniętego powodzenia dokonywa się na zdobytym terenie przez zarządzenie środków nie pozwalających przeciwnikowi na odebranie go czyto przeciwuderzeniem, czy przez spędzenie naszych oddziałów ogniem.

W tym celu, wobec nieuniknionego pomieszania oddziałów, niezbędne jest wyznaczanie dowódców odpowiedzialnych za utrzymanie powierzonych im obsza-

rów; przy pierwszej sposobności należy przywrócić w oddziałach porządek, usunąwszy pomieszanie związków.

95. Nieprzyjacielskiemu ogniowi przeciwdziałają:

a) dalsze włamania następnych rzutów celem zdobycia lub zniszczenia najbliższych punktów ogniowych;

b) ogień własnych ciężkich karabinów maszynowych i dział piechoty, zarówno pozostałych wtyle ugrupowania bojowego, jak i specjalnie wyrzucanych naprzód;

c) ogień wspierającej artylerji;

d) szybkie umocnienie zdobytego terenu (wykopanie okopów, ustawienie sztucznych przeszkód i t. d.).

Na wypadek przypuszczalnie dokonanego wstrzelania nieprzyjacielskiej artylerji do byłych swoich okopów nacierająca piechota umieszcza się nie w nich, lecz zewnątrz nich, najbliżej w odległości rozrzutu pocisków (około 200 m).

96. Przeciwuderzeniu przeciwnika przeciwdziała:

a) przywrócenie porządku w oddziale i usunięcie pomieszania związków, zorganizowanie dowodzenia (łączności), przywrócenie normalnych odległości i odstępów, uzupełnienie środków walki;

b) użycie własnych środków ogniowych zgodnie z punktami b) i c) § 95;

c) gotowość przejścia do przeciwuderzenia.

10. Zasady obronnej walki piechoty.

A Zadania piechoty w obronie.

97. Obronę stosuje się:

a) w celu związania na pewnych kierunkach jak największych sił nieprzyjaciela, aby wykonać uderzenie w innym kierunku;

b) w celu zyskania czasu potrzebnego do przygotowania przejścia do natarcia;

c) przez oddziały czołowe — celem zapewnienia dojścia głównych sił lub w działaniach oddziałów, osłaniających odwrót;

d) w służbie ubezpieczeń.

98. Utrzymując zajmowany teren, piechota w obronie:

a) zadając swoim ogniem straty nieprzyjacielowi, rozstraja jego siły jeszcze przed terenem zgóry wybranym i zorganizowanym;

b) niszczy ogniem i uderzeniem żywej siły te grupy przeciwnika, któreby zdołały się wedrzeć w pozycję obronną;

c) rozbiwszy przeciwnika ogniem, dobija go przeciwnatarciem nietylko wewnątrz własnej pozycji obronnej, lecz także przed nią.

Tylko czynna postawa broniących się oddziałów zapewnia obronie powodzenie.

B. Znaczenie terenu w obronie.

99. Przyjęcie ugrupowania obronnego jest poprzedzone starannem rozpoznaniem terenu (jeśli pozwala na to położenie) przez wszystkich dowódców, w granicach wyznaczonych im obszarów i ułożeniem planu

obrony, w którym jest przewidziana organizacja ognia i przewidywania co do sposobu wykonania przeciwnatarcia.

100. Teren wyznaczany do obrony powinien mieć następujące warunki, sprzyjające obronie:

a) dogodne rozmieszczenie środków ogniowych, któreby tworzyły nieprzekraczalny system ognia przed pozycją obronną i wewnątrz niej, oraz ułatwiały utrzymanie łączności ogniowej z sąsiadami;

b) możliwość ukrycia przed obserwacją naziemną i powietrzną rozmieszczenia środków ogniowych i żywej siły, aby je zabezpieczyć przed zbędnemi stratami, oraz stworzyć warunki do szybkiego przejścia do przeciwuderzenia;

c) istnienie dostatecznej ilości punktów obserwacyjnych dla artylerji i ciężkich karabinów maszynowych; odkryte tyły spodziewanego nieprzyjaciela;

d) możność łatwego i szybkiego przygotowania do obrony przedmiotów terenowych, przyczem należy wykorzystać przeciwstoki jako najsłabiej rażone ogniem artylerji nieprzyjacielskiej; istniejące przed pozycją obronną przeszkody (rzeka, błoto, ciaśnina) dodają obronie siły;

e) ukryte własne tyły.

C. Obszary obronne i podział sił.

101. Oddziały piechoty (bataljon, kompanja) i ich pododdziały w przygotowaniu obrony zajmują obszary, które razem tworzą odcinek pułku i strefę obronną dywizji.

Obszar obronny zawiera szereg przedmiotów terenowych, których utrzymanie jest zapewnione przez ostrzelanie ogniem krzyżowym terenu przed obszarem i na bokach, a także przestrzeni między przedmiotami terenowemi, objętemi obszarem.

102. Największą jednostką piechoty, organizującą obronę ogniową dookoła siebie, jest bataljon; obszar obronny bataljonu jest podstawą strefy obronnej wielkich jednostek.

Obszar bataljonowy składa się z trzech obszarów kompanijnych.

Obszar kompanijny dzieli się na plutonowe obszary obronne.

Kompanji karabinów maszynowych zasadniczo nie wyznacza się osobnego obszaru.

Każdy obszar organizuje obronę na wszystkie strony.

Linja, łącząca czołowe punkty ogniowe broniącego się oddziału, nazywa się przednią krawędzią pozycji obronnej.

103. Sekcje karabinów maszynowych (lub plutony), działa artylerji bataljonowej, a także sekcje strzeleckie, zajmujące stanowisko ogniowe, tworzą p u n k t y o g n i o w e.

Karabin maszynowy, umieszczony w schronie, stanowi g n i a z d o.

Niedozwolone jest gęste rozmieszczanie pododdziałów wewnątrz obszaru obronnego.

104. Pluton strzelecki, grupujący się do obrony swego obszaru, wykorzysta do obrony ogniowej przedewszystkiem swoje karabiny maszynowe i garłacze, a do działania uderzeniem — swoich strzelców. Strzelcy.

rozmieszczający się przeważnie na przeciwstokach, otrzymują zadania ogniowe tylko wtedy, kiedy nie wystarcza ogień karabinów maszynowych.

105. Obszary powinny się stykać swemi granicami, aby utrudnić nieprzyjacielowi rozpoznanie naszego systemu obrony; w obrębie tych granic teren rzeczywiście nieobsadzony przez karabiny maszynowe i sekcje strzeleckie powinien być zapełniony umocnieniami pozornemi i zapasowemi.

Te nieobsadzone przerwy nie powinny wielkością przewyższać odległości skutecznego ognia ręcznych karabinów maszynowych, ze względu na konieczność utrzymania łączności ogniowej i wzajemnego wspierania się.

Szczególnie starannie musi być przystosowana do terenu i zamaskowana przednia krawędź pozycji obronnej.

106. Wielkość obszaru obronnego zależy:

a) od taktycznej ważności obszaru;

b) od stopnia, w jakim teren obszaru pozwala oddziałom na wspieranie się zarówno ogniem krzyżowym, jak i przeciwuderzeniami.

Powierzchnia obszaru bataljonowego może się wahać między 1000 × 1000 m a 2 × 2 km, obszaru kompanijnego między 500 × 500 m a 1000 × 1000 m, obszaru plutonu — do 500 × 500 m.

107. Obszary najważniejsze powinny być wąskie i głębokie.

W obronie wąskich obszarów grupa wiążąca może być niewielka (około ⅓ wszystkich sił); w tym wypadku kosztem jej zwiększa się grupa uderzeniowa.

W związku z ogólnem zadaniem obrony, znaczną szerokością obszaru i w celu najlepszego wykorzystania środków ogniowych można do grupy wiążącej przeznaczyć większość sił oddziału.

108. Grupa wiążąca powinna swoim ogniem i miejscowemi przeciwuderzeniami rozluźnić natarcie nieprzyjacielskie i w tym celu powinna wprowadzić do walki jak najwięcej swych środków ogniowych. Grupa uderzeniowa powinna zniszczyć przeciwnatarciem przeciwnika już w przedniej krawędzi, często na przedpolu pozycji obronnej, a w razie włamania się jego — wewnątrz niej.

109. Rozmieszczenie grupy uderzeniowej powinno odpowiadać wymaganiom:

a) dogodnych warunków rozmieszczenia środków ogniowych w sposób, pozwalający na prowadzenie ognia wewnątrz obszaru, oraz o ile możności, przed jego frontem, a także na wspieranie ogniem grup przeciwnacierających;

b) skrytego rozmieszczenia i podejść na kierunkach przeciwnataré.

W niektórych położeniach taktycznych (punkty c) i d) § 97) grupa uderzeniowa może nie istnieć.

110. W razie utworzenia grup wiążącej i uderzeniowej, można odwodu bądź wcale nie wydzielać, bądź wydzielać bardzo słaby (do 1/9 wszystkich sił). Odwód rozmieszcza się w głębi obszaru obronnego (w schodzie ztyłu, na wiszącem skrzydle i t. d.).

D. System ognia w obronie.

111. Podstawą obrony jest system ognia ciężkich i ręcznych karabinów

maszynowych w połączeniu z ogniem artylerji. Plan obrony powinien przewidywać konsekwentne użycie środków ogniowych.

112. Środki ogniowe powinny tworzyć system ognia, spełniający następujące zadania:

a) już z największych odległości zacząć zadawać nieprzyjacielowi straty, aby jak najdłużej działać nań rozstrajająco pod względem fizycznym i moralnym;

b) niszczyć ogniem oddziały nieprzyjacielskie, które się wdarły w obszar obronny, a także przygotowywać przeciwuderzenia na nie;

c) bronić ogniem przestrzeni otwartych (boki i styki).

113. System ognia powstaje z połączenia wszystkich jego rodzajów (artylerja, karabiny maszynowe i powtarzalne, garłacze). Powinien on pokrywać, o ile możności ogniem krzyżowym i bocznym cały teren przed pozycją obronną, w jej wnętrzu a także nieobsadzone przerwy.

Poszczególne plutony i sekcje ciężkich karabinów maszynowych mogą otrzymywać zadania specjalne: wsparcie oddziałów ubezpieczających, obrona ciaśnin lub przerw między obszarami obronnemi, ogień znienacka; ten ostatni wykonywają doskonale zamaskowane i milczące karabiny maszynowe, które działają tylko w czasie szturmu nieprzyjacielskiego, o ile możności ogniem bocznym.

Konieczne jest zapewnienie ciągłości działania artylerji i karabinów maszynowych, co się osiąga przez odpowiednie uszykowanie ich w głąb i przygotowanie stanowisk zapasowych.

114. Walkę ogniową rozpoczyna artylerja, strzelając na drogi marszu nieprzyjaciela, jego artylerję lub punkty obserwacyjne tejże.

Daleki ogień piechoty (ponad 2 km), prowadzą tylko ciężkie karabiny maszynowe, przeważnie ze stanowisk zakrytych.

Po zbliżeniu się nieprzyjaciela na odległość skutecznego ognia karabinów maszynowych wykonywają one niespodziewany napad ogniowy na piechotę przeciwnika (zwłaszcza na odległości uprzednio wstrzelane).

W tym czasie piechota przeciwnika zacznie zajmować położenie wyjściowe do natarcia i może stanowić dogodne cele w postaci posuwających się wzdłuż frontu skupień oddziałów i t. p.

Jednocześnie artylerja nacierającego może, celem wsparcia natarcia piechoty, zająć stanowiska półotwarte, zaniedbując maskowanie.

Artylerja obrony rozpocznie wtedy ogień „przeciwprzygotowawczy", znienacka rażąc piechotę tę ogniem uprzednio wstrzelanym, bijąc także w odsłonioną artylerję przeciwnika.

Ręczne karabiny maszynowe przyłączają się do działania, rozpoczynając ogień na żywe cele z odległości 800 m. Począwszy od odległości skutecznego ognia karabinowego mogą zacząć strzelać celni strzelcy wyborowi.

115. Z chwilą podejścia nieprzyjaciela na odległość szturmową cały ogień artylerji pułkowej i bataljonowej oraz ciężkich karabinów maszynowych ześrodkowuje się na nieprzyjacielskich działach piechoty, ciężkich karabinach maszynowych i odwodach; ręczne ka-

rabiny maszynowe, garłacze i strzelcy wyborowi przeciwdziałają przenikaniu nieprzyjaciela do przodu.

Milczące ciężkie karabiny maszynowe[1]), część ręcznych karabinów maszynowych i sekcje strzeleckie nie rozpoczynają ognia aż do chwili rozpoczęcia szturmu, aby nie zdradzać swego rozmieszczenia.

Oznaką rozpoczęcia przez przeciwnika szturmu jest przeniesienie ognia nieprzyjacielskiej artylerji w głąb pozycji obronnej i podciąganie jego odwodów. Od tej chwili obrońca powinien być przygotowany do przyjęcia nieprzyjaciela ogniem wszelkiego rodzaju.

E. Przeciwuderzenia i przeciwnatarcie.

116. Przeciwnatarcie grupy uderzeniowej, zmierzające do zupełnego zniszczenia nieprzyjaciela na przedpolu pozycji obronnej, jest możliwe wtedy, jeżeli przeciwnik został silnie rozbity ogniem. Najdogodniejszą chwilą do tego jest nieudatny szturm przeciwnika i jego próba przerwania walki. Przeciwnatarcie wykonywa się na rozkaz przełożonego.

Przedwczesne wyruszenie przeciwnatarcia może doprowadzić do poważnej porażki.

117. Jeśli nieprzyjacielowi udało się wedrzeć klinem w pozycję obronną, wtedy trudności jego położenia, wynikające z zerwania łączności z artylerją i rozstroju oddziałów piechoty, powinny wykorzystać oddziały obrony do szybkiego wykonania krótkich przeciwuderzeń.

---

[1]) Przeciwuderzeniowe.

Zwykle początkowe powodzenie nieprzyjaciela będzie polegało na zdobyciu pojedyńczych punktów na przedniej krawędzi pozycji obronnej. W tym okresie sekcje strzeleckie, ukryte przeważnie na przeciwstokach, powinny przeciwuderzeniami zniszczyć wdzierającego się przeciwnika i odebrać zdobyte punkty ogniowe.

W miarę dalszego ruchu przeciwnika w głąb obszaru obronnego trzeba go zniszczyć przeciwuderzeniami, wychodzącemi z głębi uszykowania grupy wiążącej.

Poszczególne obszary obronne, oskrzydlone przez przeciwnika, powinny się bronić wytrwale, rażąc jego bok.

Grupa uderzeniowa po krótkiem, lecz silnem przygotowaniu ogniem wszelkiego rodzaju powinna przejść do przeciwnatarcia i zniszczyć przeciwnika, który się wdarł w pozycję obronną, zanim zdąży się on umocnić i uporządkować.

11. Obrona na szerokim froncie.

118. Przy organizowaniu obrony na szerokim froncie (dla bataljonu od 2 do 5 km) zasadniczo należy się kierować ogólnemi zasadami obrony.

119. W obronie na szerokim froncie nie zawsze można stworzyć ogólną pozycję obronną. Zwykłą formą obrony będzie obsadzenie przez oddziały piechoty odosobnionych obszarów najważniejszych na przypuszczalnych drogach ruchu przeciwnika.

Siła oddziału obsadzającego taki odosobniony obszar musi być uzależniona od jego taktycznego znaczenia.

Bezwzględnie należy unikać równomiernego podziału sił na całym froncie.

Przerwy pomiędzy odosobnionemi obszarami muszą się znajdować pod stałą obserwacją i koniecznie muszą być ostrzeliwane ogniem artylerji i, o ile możności, także ogniem karabinów maszynowych.

120. Obrona na szerokim froncie jest skuteczna tylko przy czynnej postawie broniących się oddziałów.

Każdy oddział piechoty wypełnia swoje zadanie, rażąc przeciwnika ogniem i szeroko stosując manewr.

Szczególnie wielkiego znaczenia nabiera wzajemne wspieranie się oddziałów. W razie natarcia nieprzyjacielskiego na jednym z kierunków oddział sąsiedni udziela pomocy nietylko ogniem, ale i krótkiem natarciem.

Każdy dowódca oddziału, obsadzającego obszar obronny (szczególnie obszar bataljonowy), musi rozporządzać grupą uderzeniową, której zadaniem jest likwidowanie wszelkich włamań przeciwnika.

Kierunki wykonania przypuszczalnych przeciwnatarć powinny być zawczasu przestudjowane przez grupę uderzeniową.

12. Ogólne zasady przerywania walki.

121. Przerwanie walki może być wykonane: pod naporem nacierającego przeciwnika albo jako odwrót zgóry zamierzony w celu usunięcia się z pod uderzenia przeciwnika dla wygrania na czasie, albo celem obsadzenia wtyle położonych, bardziej dogodnych, stanowisk.

122. Przerwanie walki, nawet pod naporem nieprzyjaciela, musi być wykonane planowo i tylko na

rozkaz przełożonego. Plan przerwania walki musi przewidywać:

a) pasy działania lub drogi ruchu dla każdego oddziału oraz stanowiska, na których powinien się on zatrzymać;
b) siłę i skład oddziałów, osłaniających odwrót, oraz pierwsze stanowisko, na którem mają one stawić opór;
c) rozkazy, dotyczące zniszczenia środków łączności, dróg i mostów;
d) sposób wycofania artylerji;
e) rozkazy co do służb (wycofanie organów służb, wywiezienie chorych i rannych i t. d.).

123. Odwrót najdogodniej jest wykonać w ciemności, kiedy można niepostrzeżenie dla przeciwnika cofnąć się szerokim frontem na zawczasu wybraną linję.

A. Przerwanie walki w dzień.

124. Jeśli przerwanie walki musi nastąpić przed zapadnięciem ciemności, wykonywa się je pod osłoną artylerji oraz ciężkich i ręcznych karabinów maszynowych, które starają się zatrzymać przeciwnika na odległościach dalekich i średnich. Przedewszystkiem należy starać się jak najszybciej wyprowadzić oddziały z pod ognia przeciwnika.

125. Jeżeli nieprzyjacielowi nie udało się jeszcze włamać w pozycję obronną, przedewszystkiem wycofuje się oddziały grupy uderzeniowej, a następnie jednostki strzeleckie grupy wiążącej.

Jeżeli włamanie w pozycję obronną już nastąpiło, wówczas odwrót wykonywa się pod osłoną oddziałów

grupy uderzeniowej i odwodu, które utrzymują nakazaną im linję w głębi pozycji obronnej.

Artylerja, ciężkie i ręczne karabiny maszynowe wycofują się rzutami (skokami) nie przerywając ognia i tak się grupując, aby ogniem wzajemnie ułatwiać sobie wycofanie.

126. Warunki, w jakich się dokonywa przerwanie walki pod naporem nieprzyjacielskim, wymagają szczególnej sprężystości w dowodzeniu.

Dowódcy bataljonów pozostają wśród swoich oddziałów, wysyłają natomiast z pośród podwładnych dowódców ludzi pewnych celem wybrania stanowisk odwrotowych i zorganizowania na nich obrony, a także celem utrzymania porządku i karności na tyłach. Dowódcy kompanij strzeleckich cofają się z ostatnim ze swych plutonów strzeleckich; dowódcy plutonów strzeleckich — z ostatnią sekcją; dowódcy sekcyj dają szeregowcom przykład wytrwałości.

127. Tabory, rannych i jeńców należy zawczasu odesłać wtył, w nakazane miejsce. Na stanowiskach przygotowanych wtyle wyładowuje się niezbędną ilość środków walki, aby nie uległo zwłoce późniejsze wycofanie wozów amunicyjnych.

128. Oddziały osłaniające odwrót, muszą się wytrwale bronić na wskazanych im stanowiskach, silnym ogniem umożliwiając pozostałym oddziałom planowe wycofanie się i zajęcie nowych obszarów obronnych.

Szczególnego znaczenia nabiera ogień ciężkich i ręcznych karabinów maszynowych, pod którego osłoną dokonywa się wycofanie jednostek strzeleckich. Karabiny maszynowe strzelają do ostatniej chwili i, jeśli zajdzie potrzeba, poświęcają się.

B. Przerwanie walki w nocy.

129. Przerwanie walki w nocy może być dokonane:
a) w razie zamierzonego odwrotu;
b) w razie luzowania oddziału walczącego przez inny.

130. Przerwanie walki w nocy przy braku naporu ze strony nieprzyjaciela dokonywa się kompanjami pod osłoną kompanijnych karabinów maszynowych.

Koniecznie należy zmylić przeciwnika co do rzeczywistego działania cofającej się piechoty. W tym celu karabiny maszynowe, wzmocnione w razie potrzeby przez strzelców, podtrzymują taki sam ogień, jaki był wykonywany przed rozpoczęciem odwrotu. Czasem dobrze jest nawet wzmocnić ogień, aby wpoić przekonanie, że się przygotowuje działania zaczepne.

Pod osłoną tego ognia każda kompanja, zebrawszy się skrycie we wskazanym jej wtyle położonym obszarze, ściąga do siebie osłaniające ją karabiny maszynowe i formuje kolumnę marszową.

131. Odwrót podczas walki nocnej dokonywa się stosownie do wskazówek przerywania walki w dzień.

We wszystkich wypadkach oddziały osłaniające zaczynają się cofać albo o oznaczonej godzinie, albo po otrzymaniu odpowiedniego rozkazu dowódcy bataljonu.

C. Zmiana oddziałów (luzowanie).

132. Zmianę oddziałów w nocy przeprowadza się tylko w razie braku naporu ze strony nieprzyjaciela. Jeśli podczas zmiany przeciwnik rozpocznie natarcie, zmianę natychmiast się przerywa. Oddziały, które przybyły w celu dokonania zmiany, zostają podporządkowane tym dowódcom, w których obszarze się znalazły.

Po odparciu nieprzyjaciela zmiana może być dokonana, o ile nie nastąpił jeszcze świt; w przeciwnym wypadku zmianę odkłada się do następnej nocy.

133. Oddziały zmienione ściągają skrycie do wskazanych im punktów i zwijają się w kolumny celem wykonania dalszego ruchu.

ROZDZIAŁ II.

OGÓLNE ZASADY WSPÓŁDZIANIA PIECHOTY Z INNEMI RODZAJAMI BRONI.

1. Wskazówki ogólne.

134. Walka składa się z wysiłków różnych rodzajów broni, wypełniających swoje zadania szczególne dla osiągnięcia jednego celu ogólnego.

Główne zadanie w walce spełnia piechota.

Pozostałe rodzaje broni powinny swemi działaniami ułatwić piechocie spełnienie jej głównego zadania

Istotę współdziałania różnych rodzajów broni stanowią ich połączone wysiłki, skierowane na osiągnięcie wspólnego celu, postawionego przez przełożonego dowódcę.

135. W stosunku do innych broni, współdziałających z piechotą, każdy dowódca piechoty jest obowiązany:

a) znać możliwości bojowe każdego rodzaju broni i jego metody walki; stawiać innym rodzajom broni wyraźne zadania, nie wtrącając się wcale w technikę ich wykonania;

b) mieć na uwadze oszczędność sił i środków i dlatego używać innych rodzajów broni do wykona-

nia tylko tych zadań, których piechota sama spełnić nie może wcale lub spełni je z niedostatecznym wynikiem;

c) szczegółowo orjentować dowódców innych broni w swoim planie działania, w rozmieszczeniu swego oddziału, jego stanie i ugrupowaniu, troszczyć się o utrzymanie stałej łączności, pomagać siłą roboczą, osłaniać i ubezpieczać inne rodzaje broni, ratować je w razie zagrożenia im przez nieprzyjaciela;

d) do swoich pododdziałów wysyłanych na zwiady lub ubezpieczenie przyjmować zwiadowców i obserwatorów innych rodzajów broni, stwarzając im jak najlepsze warunki pracy.

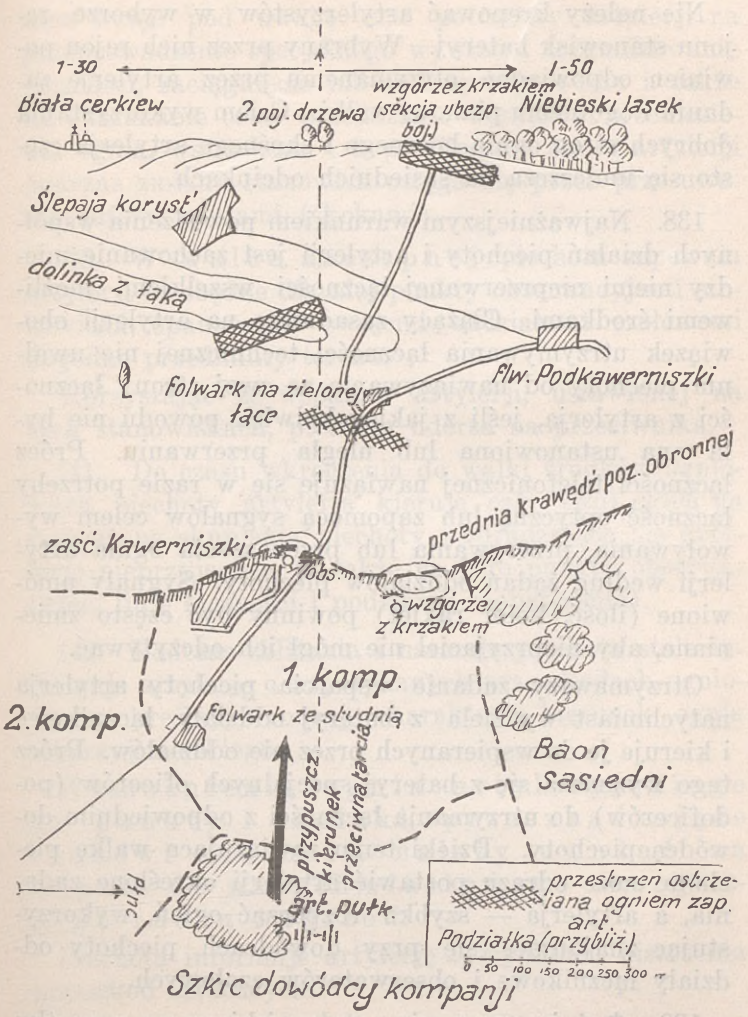
2. Artylerja w walce piechoty.

136. Artylerja, rozporządzając najpotężniejszym ogniem, okazuje piechocie stałą i najbardziej stanowczą pomoc, wzmacniając i uzupełniając jej ogień.

137. W tym celu dowódca piechoty zaznajamia dowódcę artylerji z organizacją ognia piechoty, szczegółowo wskazując mu w terenie ugrupowanie i zadania ogniowe karabinów maszynowych, linję, na której się znajdują oddziały czołowe piechoty, oraz kierunki, w których wysłano oddziały zwiadowcze.

Zadania ogniowe należy stawiać artylerzyście w terenie według przedmiotów terenowych a tylko w wypadku całkowitej niemożności — na podstawie mapy.

Dowódca piechoty opracowuje i przekazuje wspierającemu go artylerzyście szkic, a jeśli czas pozwoli — i „plan orjentacyjny", zaznaczając na nich wszystkie przewidziane cele oraz położenie własnych oddziałów czołowych (rys. 5).

Szkic dowódcy kompanji

Rys. 5

Nie należy krępować artylerzystów w wyborze rejonu stanowisk bateryj. Wybrany przez nich rejon powinien odpowiadać otrzymanemu przez artylerję zadaniu i ogólnemu planowi walki. Celem wykorzystania dobrych stron ognia bocznego i skośnego artylerja często się umieszcza na sąsiednich odcinkach.

138. Najważniejszym warunkiem powodzenia wspólnych działań piechoty i artylerji jest zachowanie między niemi nieprzerwanej łączności wszelkiemi możliwemi środkami. Ciążący zasadniczo na artylerji obowiązek utrzymywania łączności technicznej nie uwalnia piechoty od nawiązywania ze swej strony łączności z artylerją, jeśli z jakiegokolwiek powodu nie była ona ustanowiona lub uległa przerwaniu. Prócz łączności telefonicznej nawiązuje się w razie potrzeby łączność optyczną lub zapomocą sygnałów celem wywoływania, przerywania lub przenoszenia ognia artylerji według żądań oddziałów piechoty. Sygnały umówione (ilość, kolor rakiet) powinny być często zmieniane, aby nieprzyjaciel nie mógł ich odczytywać.

Otrzymawszy zadanie wsparcia piechoty artylerja natychmiast wydziela z bateryj oddziały łącznikowe i kieruje je do wspieranych przez nie oddziałów. Prócz tego wyznacza się z bateryj specjalnych oficerów (podoficerów) do utrzymania łączności z odpowiednim dowódcą piechoty. Dzięki temu zawiązująca walkę piechota może odrazu postawić artylerji określone zadania, a artylerja — szybko rozpocząć ogień, wykorzystując znajdujące się przy dowódcach piechoty oddziały łącznikowe i obserwatorów czołowych.

139. Żądając wsparcia artyleryjskiego na początku walki, czy też podczas niej, dowódca piechoty powi-

nien wziąć pod uwagę czas potrzebny artylerji na przeprowadzenie specjalnego wywiadu, zorganizowanie łączności, zaciągnięcie lub zmianę stanowiska a także na odszukanie celu, przekazanie rozkazów przeniesienia ognia, wstrzelanie i t. p. Ciągłość ognia artylerji podczas zmiany stanowisk osiąga się przez przesuwanie bateryj rzutami (skokami).

140. W walce zaczepnej piechota zapewnia artylerji niezbędne dla niej punkty obserwacyjne i stanowiska, opanowując swojemi oddziałami czołowemi dogodne przedmioty terenu.

Korzystając ze wsparcia artylerji, ustawionej na tych stanowiskach, piechota uderza na przeciwnika.

141. Do czasu wkroczenia do walki środków ogniowych piechoty artylerja kieruje cały swój ogień na zauważone skupienia piechoty i zdradzającą się artylerję nieprzyjaciela (a także na jego punkty obserwacyjne, linję łączności i podstawy zaopatrzenia).

142. Podczas zbliżania i natarcia piechota stale informuje artylerję o napotykanych przeszkodach ogniowych, określając rodzaj, charakter i kierunek ognia nieprzyjacielskiego.

Wzmocnienie ognia artyleryjskiego na punkty i odcinki, przeszkadzające ruchowi piechoty, należy uważać za impuls do natychmiastowego energicznego ruchu naprzód.

Piechota informuje artylerję o wynikach niszczenia przeszkód sztucznych.

143. Z chwilą przechodzenia piechoty do szturmu artylerja, na sygnał dawany przez dowódców kompa-

nij pierwszego rzutu, przenosi ogień w głąb nieprzyjacielskiego ugrupowania, zamykając ogniem drogi odwodom nieprzyjaciela, oraz na boki szturmowanego odcinka w celu obezwładnienia flankowych ogni piechoty obrońcy („odgrodzenie ogniem").

Jednocześnie artylerja prowadzi nadal walkę ze zdemaskowaną już artylerją przeciwnika, szczególnie kierując ogień na punkty obserwacyjne i linje łączności.

144. Artylerja bezpośredniego wsparcia (ze składu pułkowej lub dywizyjnej) wypełnia żądania dowódcy piechoty, którego wspiera, nie będąc mu jednak podporządkowaną (wypadek centralizacji dowodzenia artylerją).

Jeśli scentralizowane dowodzenie artylerją nie da się urzeczywistnić lub jeśli trudno je zorganizować ze względu na położenie oraz na charakter terenu, artylerja bezpośredniego wsparcia może być dowódcy piechoty p r z y d z i e l o n a.

145. W o b r o n i e piechota przez swe ugrupowanie zabezpiecza artylerji punkty obserwacyjne i stanowiska ogniowe. Środki ogniowe piechoty (głównie ciężkie karabiny maszynowe) wspólnie z artylerją tworzą system ognia pozycji obronnej, mając za główne zadanie rozbicie nieprzyjaciela przed tą pozycją.

Zniszczenie nacierającej piechoty przeciwnika i jej środków ogniowych jest głównem zadaniem artylerji. Ogień na tę piechotę przerywa się tylko wtedy, kiedy staje się niebezpieczny dla piechoty własnej. Wówczas artylerja przenosi ogień na odwody nieprzyjaciela, na jego ciężkie karabiny maszynowe, wspierające natarcie z głębi, i na jego artylerję (głównie na jej punkty obserwacyjne).

146. Szczególnemi zadaniami artylerji obrońcy są: ogień zaporowy na wąskich odcinkach, na szczególnie niebezpiecznych, skrytych podejściach, ześrodkowanie ognia na punkty i obszary, gdzie się dają zauważyć skupienia przeciwnika, zwalczanie jego broni pancernych i ostrzeliwanie pojedyńczych, szczególnie ważnych punktów terenu.

Ważne jest wniesienie zamętu w planowe przygotowania przeciwnika do natarcia na naszą pozycję obronną przez niespodziewane zbombardowanie skupionej piechoty i rozwiniętej artylerji.

Ogień artylerji w takich wypadkach nazywa się przeciwprzygotowaniem artyleryjskiem.

3. Oddziały pancerne w walce piechoty.

A. Współdziałanie piechoty z oddziałami pancernemi.

147. Ze wszystkich istniejących rodzajów sił pancernych, szczególnie czołgi są narzędziem walki piechoty, działającem w ścisłym z nią związku w każdym terenie.

148. Czołgi potężnie wspierają piechotę w czasie szturmu na silnie umocnionego przeciwnika lub podczas wykonywania przeciwuderzeń w obronie.

Warunkiem dobrego użycia czołgów, jest:

a) niespodziewane pojawienie się ich pośród szturmującej piechoty;

b) jednoczesne i masowe zastosowanie na szerokim froncie, zmuszające nieprzyjaciela do rozproszenia artyleryjskich i innych środków przeciwczołgowych;

c) uszykowanie czołgów w głąb z zachowaniem części ich w odwodzie, co pozwoli poprowadzić szturm dostatecznie głęboko;

d) ścisłe współdziałanie z piechotą, która opanowuje punkty zajęte przez czołgi.

149. Celem przeprowadzenia walki wspólnie z piechotą podwozi się czołgi koleją możliwie najbliżej obszaru przewidywanego działania i ześrodkowywa je w ukryciu. Rzeczywista pomoc czołgów zaczyna się dopiero w chwili podejścia piechoty na odległość szturmową.

150. W celu wykonania zadań bojowych oddziały czołgów zostają podporządkowane odpowiednim dowódcom piechoty. Zasadniczo do bataljonu przydziela się pluton czołgów (trzy czołgi), do pułku — kompanję czołgów (10 czołgów).

Bataljon jest tą jednostką piechoty, w której się dokonywa uzgodnienie wspólnych działań piechoty i czołgów (wywiad, łączność, zapewnienie współdziałania). Pluton czołgów jest niepodzielną jednostką bojową, zdolną do walki na froncie zwykle około 200 m.

151. W planie wspólnych działań należy przewidzieć:

a) przydział czołgów do różnych rzutów piechoty i zadania czołgów;

b) organizację łączności między piechotą i czołgami;

c) zarządzenia, zmierzające do ukrycia ruchu czołgów (ruch pod osłoną nocy, mgły, zastosowanie zasłon dymowych, maskowanie hałasu pracujących silników zapomocą ognia artylerji lub lotów płatowców);

d) początek szturmu piechoty i czołgów;

e) wskazówki na wypadek niepowodzenia.

152. W walce czołgi posuwają się przed lub na skrzydłach oddziałów piechoty, która przystosowuje swój ruch do działania czołgów, starając się błyskawicznie wykorzystać każde ich powodzenie.

Piechota posuwa się za czołgami w odległości zabezpieczającej ją od pocisków, skierowywanych na czołgi, zwykle około 200 m.

Współdziałająca z czołgami piechota pomaga im się orjentować w położeniu bojowem przy pomocy najprostszych sygnałów.

Piechota pomaga czołgom swoim ogniem bez obawy zaszkodzenia im (dla czołga zwykły pocisk nie jest groźny).

W wypadku zatrzymania się czołga, idące za nim oddziały piechoty wyprzedzają go bez zatrzymywania się, pamiętając, że czołgi wspierają piechotę, ale jej nie zastępują.

153. Do łączności między czołgami i piechotą mogą być używane:

a) sygnały wzrokowe i dźwiękowe do oznaczenia niektórych nielicznych rozkazów (naprzód, stój, wtył);

b) łączność wzrokowa z czołgiem dowódcy i odbieranie sygnałów od niego;

c) gońcy;

d) radjotelefon.

154. Gdy tylko piechota osiągnie wyznaczone cele i umocni się na zajętym obszarze, czołgi powinny być

natychmiast zwolnione od pracy bojowej; powinny one być także zwolnione od pracy z chwilą zużycia materjałów pędnych, smarów lub środków walki.

155. Podczas wszelkich przerw w walce piechota powinna umożliwić czołgom zajęcie stanowisk ukrytych i dogodnych do późniejszego wyruszenia, podobnie jak się to robi przed walką.

Należy pamiętać, że możność brania udziału w pościgu przez czołgi jest ograniczona i mogą one być użyte tylko do czasu zachowania styczności z nieprzyjacielem.

156. W obronie używa się czołgów w przeciwuderzeniach i przeciwnatarciach. Zasadniczo się ich używa w tym czasie, kiedy przeciwnik wtargnął już w głąb obszaru obrony, lecz nie zdążył jeszcze uporządkować swych oddziałów.

157. Samochody pancerne i pociągi pancerne przewyższają czołgi szybkością ruchu i dlatego są zdolne współdziałać nietylko z piechotą, lecz i z kawalerją. Jednak zastosowanie ich jest ograniczone: działania samochodów pancernych zależą od istnienia szos i dobrych dróg gruntowych, pociągów zaś pancernych — od linij kolejowych.

158. Samochody pancerne są dogodne w użyciu, jako środek silny ogniowo i szybko się poruszający.

Podczas marszu stosuje się samochody pancerne szczególnie do rozpoznania walką oraz — wspólnie z kawalerją i piechotą — do chwytania i utrzymywania ważnych punktów terenu do czasu podejścia głównych sił piechoty. Takie same zadania spełniać mogą samochody pancerne przy nawiązywaniu styczności z przeciw-

nikiem i zawiązywaniu walki. W walce mogą być użyte z korzyścią na skrzydłach; w obronie — w przeciwnatarciach. Szerokie zastosowanie znajdują przy ściganiu rozbitego przeciwnika. Podczas odwrotu skutecznie mogą zatrzymywać napierającego nieprzyjaciela, szybko się kryjąc i znów się pojawiając niespodziewanie przed frontem i na skrzydłach. Szczególnie szerokie zastosowanie mogą znaleźć w szybko rozwijającym się boju spotkaniowym, wiążąc przeciwnika zuchwałemi napadami ogniowemi.

159. Pociągi pancerne rozporządzają znaczną siłą ogniową (uzbrojone w działa polowe i ciężkie karabiny maszynowe) i dlatego, po przydzieleniu im oddziałów desantowych (kompanja, bataljon), są zdolne do samodzielnych działań zdala od własnych wojsk.

Oddziały piechoty, towarzyszące pociągom pancernym w charakterze desantów, przeznaczone są do:

a) usuwania oporu przeciwnika z drogi przy zastosowaniu oskrzydlenia i silnem poparciu ogniowem pociągu;
b) ubezpieczania pociągu podczas postojów i wykonywania zniszczeń oraz napraw;
c) chwytania i utrzymywania stacyj i innych urządzeń kolejowych lub ważnych przedmiotów terenowych przy drogach ruchu;
d) obsługiwania pociągu pod względem rozpoznania, ubezpieczenia linji, mostów i t. p.

160. W obronie pociągi pancerne działają jako ruchome baterje. W odwrocie mogą osłaniać piechotę, działając wspólnie z innemi oddziałami osłony. Mogą stosować zasadzki i niespodziewane napady, wykonywane przy użyciu pieszych oddziałów desantowych.

B. Walka z oddziałami pancernemi nieprzyjaciela.

161. Swoją pozorną bezwrażliwością i zdolnością wdzierania się w ugrupowania bojowe, oddziały pancerne wywierają silne wrażenie moralne tylko na piechotę słabą duchem i rozstrojoną.

162. Dzielna i zachowująca zdolność do walki piechota może walczyć skutecznie z oddziałami pancernemi środkami własnemi, nie mówiąc już o innych środkach, które mogą jej być przydzielone w przewidywaniu napadu.

Piechota musi sobie jasno zdawać sprawę, że bezładny odwrót w obliczu nacierających oddziałów pancernych może doprowadzić do jej zniszczenia. W wypadku nieodpartej konieczności dopuszczalny jest tylko planowy odwrót na przygotowane zawczasu stanowiska, osłonięte sztucznemi i naturalnemi przeszkodami, nieprzekraczalnemi dla oddziałów pancernych.

163. Celem zapewnienia walce z oddziałami pancernemi skuteczności opracowuje się zawczasu plan obrony przeciwpancernej, rozpatrujący następujące zagadnienia:

a) jakie oddziały, gdzie i jakiemi środkami mają się bronić;
b) ogólny sposób obrony, zadania obrony w różnych obszarach;
c) organizacja obserwacji i „służby alarmowej“;
d) organizacja łączności.

Plan obrony przeciwpancernej opracowuje się i wykonywa na szczeblu pułku.

Obszar obronny pułku dzieli się na bataljonowe obszary obrony przeciwpancernej. W każdym obszarze kie-

rownictwo tą obroną spoczywa w ręku najstarszego z działających w nim artylerzystów.

W walce zaczepnej, a także w obronie, w przewidywaniu starcia z oddziałami pancernemi, każdy dowódca oddziału piechoty przydziela do oddziałów ubezpieczających pojedyńcze działa oraz trzyma w pogotowiu w odwodzie podobne działa i jednostki pancerne, o ile je posiada.

164. Środkami obrony przeciwpancernej piechoty są:

a) rozmieszczona działonami w szachownicę artylerja pułkowa, strzelająca ogniem bezpośrednim;
b) milczące działa artylerji bataljonowej, znajdujące się na drodze jednostek pancernych;
c) ciężkie karabiny maszynowe, strzelające pociskami przeciwpancernemi;
d) skupione ładunki granatów ręcznych, rzucane pod czołg lub samochód pancerny;
e) karabiny powtarzalne, jeśli strzela się pociskami lub zwykłemi pociskami w szczeliny obserwacyjne i inne otwory.

Rozstrzygającym środkiem walki z oddziałami pancernemi jest artylerja pułkowa i bataljonowa.

165. Walka z czołgami. Rzeczywistemi przeszkodami dla czołga są: linje wodne szerokości co najmniej 5 m i głębokości co najmniej 1 metr; błota i przestrzenie zabagnione; gęsty las z grubych drzew, wzmocniony zasiekami z drzew obalonych; las ścięty (pnie); wąwozy i parowy o nachyleniu stoków powyżej 45° i in.

166. Organizując walkę z czołgami, piechota powinna pamiętać o następujących cechach znamiennych czołgów nowoczesnych:

a) ogień czołgów jest skuteczny tylko do 400 m z powodu trudności celowania i wielkiego rozrzutu;
b) obserwacja z czołgów jest bardzo utrudniona, zwłaszcza na boki, co pozbawia je zdolności zręcznego manewrowania w walce;
c) zapas posiadanych materjałów pędnych i środków walki ogranicza nieprzerwany udział czołgów w walce do 5 — 6 godzin;
d) utrzymanie łączności między czołgami bez pomocy piechoty jest bardzo trudne.

167. Walka z czołgami do czasu ich zbliżenia się do piechoty na odległość ognia ciężkich karabinów maszynowych jest zadaniem artylerji, przyczem stara się ona zniszczyć je na podstawie wyjściowej do szturmu. Z chwilą zbliżenia się czołgów w zwalczaniu ich biorą udział wszystkie bez wyjątku środki ogniowe piechoty.

168. Do czasu wdarcia się czołgów w ugrupowanie piechoty powinna ona swoim ogniem (głównie ciężkich karabinów maszynowych) oddzielić je od piechoty przeciwnika, zatrzymując jej dalszy ruch (bez piechoty czołgi są bezsilne).

169. Przy włamaniu się czołgów w ugrupowanie piechoty jej rzuty czołowe przepuszczają je, starając się zostać niezauważone; całą uwagę kieruje się na piechotę, postępującą za czołgami, pozostawiając walkę z niemi następnym rzutom i artylerji.

W tym czasie część artylerji dywizyjnej (pojedyńcze działa) może, na podstawie zawczasu opracowanego planu, zmienić stanowiska zakryte na zamaskowane stanowiska odkryte, celem wzmocnienia ognia artylerji pułkowej i bataljonowej, stosując przytem ogień bezpośredni.

170. Walka z samochodami pancernemi. Skutecznym środkiem walki z samochodami pancernemi są barykady na drogach, o ile znajdują się one pod skutecznym ogniem obrony i przeciwnik nie może ich ominąć.

171. Walka z pociągami pancernemi. Do obrony przeciw pociągom pancernym można stosować:

a) rozebranie i wysadzenie nawierzchni toru, o ile uskutecznienie naprawy da się uniemożliwić przeciwnikowi ogniem artylerji;

b) sztuczne rozszerzenie toru, celem wykolejenia pociągu;

c) wypuszczenie w tym samym celu na spotkanie nieprzyjacielskiego pociągu pancernego parowozu bez obsługi, idącego pełną szybkością.

4. Lotnictwo w walce piechoty.

A. Współdziałanie piechoty z lotnictwem.

172. Współdziałając z piechotą lotnictwo:

a) prowadząc rozpoznanie, przekazuje jego wyniki dowódcy piechoty;

b) wypełniając zadania łączności, przekazuje dowódcy piechoty rozkazy przełożonego i określa położenie piechoty na polu walki i w marszu;

c) napadając z góry na przeciwnika, pomaga w boju piechocie zarówno przy jej włamaniu się w uszykowanie nieprzyjacielskie (natarcie), jak i przy odpieraniu nataré (obrona);

d) osłania przed napadami płatowców piechotę walczącą, spoczywającą lub poruszającą się.

173. Obowiązkiem dowódcy piechoty jest:

a) organizowanie obserwacji powietrza w każdem położeniu, nieomylne odróżnienie samolotów własnych od nieprzyjacielskich, troska o wyszkolenie w tem odpowiedniego personelu, który musi również znać wezwania (t. j. sygnały, podawane dla zwrócenia na siebie uwagi);

b) stała troska o utrzymanie łączności z płatowcami przez takie rozmieszczenie posterunków sygnalizacyjnych, aby własny lotnik łatwo mógł je odnaleźć i zrzucić meldunek;

c) informowanie lotników bezpośrednio lub przez wyższe dowództwo o miejscu postoju własnego sztabu i posterunku dowództwa, z zaznaczeniem położenia posterunku sygnalizacyjnego, jak również zaznajomienie się z planem działania własnego lotnictwa;

d) napad lotnictwa własnego na nieprzyjaciela wykorzystać do szybszego wykonania własnego zadania: wzmocnić ogień, posunąć się naprzód i t. p.;

e) bezzwłocznie ześrodkowywać ogień na nieprzyjacielskie grupy, ostrzeliwające nasze samoloty.

B. Walka z lotnictwem nieprzyjacielskiem.

174. Lotnictwo nieprzyjacielskie jest zdolne zjawić się niespodziewanie i szybko na naszych głębokich tyłach.

Płatowiec nieprzyjacielski rozpoznaje oraz napada, strzelając z karabina maszynowego lub zrzucając bomby.

Piechota powinna być przygotowana na spotkanie płatowców nieprzyjacielskich w każdem położeniu

i o każdej porze; tylko mgła i częściowo noc mogą uniemożliwić działanie lotnictwa.

Najskuteczniejszym środkiem przeciwdziałania napadom z powietrza jest ukrycie się i maskowanie.

175. Każdy dowódca w każdem położeniu powinien mieć opracowany plan obrony przeciwlotniczej, przewidujący:

a) sposób krycia się i maskowania przed działaniem powietrznem;

b) obserwację powietrza;

c) sposób zwalczania płatowców ogniem;

d) sygnał alarmu lotniczego wraz z instrukcją postępowania w takim wypadku.

176. Piechota, nie licząc na pomoc artylerji, może i powinna walczyć własnemi środkami z płatowcami, latającemi poniżej 1000 m.

W piechocie najpotężniejszym środkiem zwalczania samolotów jest ciężki karabin maszynowy, wyposażony w specjalne przyrządy celownicze.

Przeciw płatowcom latającym poniżej 400 — 500 m, może być skuteczny również ogień ręcznego karabina maszynowego, oraz strzelających całemi sekcjami karabinów powtarzalnych.

177. Przy organizowaniu obrony przeciwlotniczej należy wychodzić z następujących założeń:

a) walka z płatowcami jest skuteczna, jeśli ogień wykonywa grupa złożona z 4 — 6 karabinów maszynowych, które tworzą gęstą wiązkę strzałów przed płatowcem. Do wykonania ognia rozmieszcza się

karabiny nie mniej niż w 3 punktach, aby osiągnąć skrzyżowanie ogni;

b) szczególnie ważne jest szybkie wzięcie pod ogień pojawiającego się płatowca, a do tego niezbędna jest nieprzerwana obserwacja powietrza; przestrzeń zajmowana w walce przez bataljon jest obsługiwana przez jeden posterunek obserwacyjno-alarmowy i pozwala na szybkie przekazanie najprostszemi środkami sygnału alarmu lotniczego;

c) dzięki swej donośności, ciężki karabin maszynowy z łatwością może obsłużyć obszar bataljonu, stając na stanowisku wewnątrz niego lub wpobliżu, a wielkość obszaru zajmowanego przez bataljon pozwala jego dowódcy uzgodnić obserwację, łączność i wykonywanie ognia.

178. Obronę przeciwlotniczą w obszarze każdego bataljonu organizuje jego dowódca sam środkami, jakie ma do rozporządzenia.

Celem nadania walce z samolotami dostatecznej siły można wykorzystać także karabiny maszynowe jednostek odwodowych, łącząc wszystkie przeznaczone do tej walki karabiny w grupę, kierowaną przez osobnego dowódcę obrony przeciwlotniczej, którego należy wyznaczyć z pośród personelu dowódców karabinów maszynowych.

179. Aby móc jak najwcześniej ostrzelać zauważone płatowce, najlepiej jest umieszczać grupy przeciwlotnicze przy posterunkach obserwacyjno-alarmowych, te zaś tam, skąd można płatowce wcześnie spostrzec.

W działaniach zaczepnych posterunki obserwacyjno-alarmowe i grupy przeciwlotnicze powinny być ruchome i przystosowywać swój ruch do ruchu piechoty.

180. Jeżeli przystosowanie biedek pozwala je wykorzystać jako podstawy przeciwlotnicze, wówczas karabiny maszynowe, przeznaczone do zwalczania płatowców, posuwają się w czasie marszu podróżnego lub zbliżania z jądrem bataljonu i strzelają w razie potrzeby z biedek.

W razie braku biedek z takiemi odpowiedniemi przyrządami należy stworzyć podwójną ilość grup przeciwlotniczych i przesuwać je kolejno skokami tak, aby jedna grupa póty stała na stanowisku w pogotowiu do działania, póki druga znajduje się w ruchu na nowe stanowisko.

Grupy przeciwlotnicze starają się zająć stanowisko jak najbliżej oddziałów czołowych posuwającej się piechoty, aby jak najdłużej osłaniać ją swoim ogniem.

181. Do zwalczania przeciwnika powietrznego mogą być przydzielane piechocie działa przeciwlotnicze.

W razie braku lub niedostatecznej ilości dział przeciwlotniczych używa się do obrony przeciwlotniczej dział polowych, ustawionych na specjalnych podstawach.

Rozmieszczanie dział przeciwlotniczych na obszarze pułku jest zależne od ogólnego planu obrony przeciwlotniczej, opracowywanego przez sztab dywizji a tylko w wyjątkowych wypadkach przez sztab pułku.

5. Zastosowanie środków chemicznych w walce piechoty.

A. Współdziałanie piechoty z oddziałami chemicznemi.

182. Zależnie od rodzaju środków, jakiemi rozporządzają oddziały chemiczne, mogą one niszczyć żywą siłę przeciwnika i przerywać działanie jego środków

ogniowych, osłabiać jego zdolność do walki na dłuższy lub krótszy przeciąg czasu, oślepiać przeciwnika i wnościć dezorganizację w pracę jego oddziałów.

Czerwone wojsko użyje chemicznych środków walki tylko wtedy, kiedy walczący z nią burżuazyjny nieprzyjaciel zastosuje je pierwszy.

183. Przy wspólnych działaniach piechoty z oddziałem chemicznym plan ich opracowuje dowódcą piechoty, uwzględniając opinję dowódcy przydzielonego oddziału chemicznego.

Dowódca piechoty spełnia wszystkie żądania natury techhnicznej dowódcy oddziału chemicznego, warunkujące skuteczność zastosowania broni chemicznej.

184. Dowódca piechoty stawiając zadanie oddziałowi chemicznemu, określa jego dowódcy cel działania, nie wtrącając się do wyboru środków i sposobów jego osiągnięcia, o ile tylko nie mogą one zaszkodzić skuteczności działań piechoty.

Jeśli od oddziału chemicznego oczekuje się rozstrzygającego wpływu na działanie, wówczas do pracy oddziału chemicznego przystosowuje się plan działania i kierunek głównego uderzenia piechoty.

185. Rozpoczęcie działań oddziału chemicznego określa dowódca piechoty, z wyjątkiem tych wypadków, kiedy niestałość warunków meteorologicznych i innych zmusza do użycia środka chemicznego w ściśle określonym czasie.

B. Obrona przeciwchemiczna walczącej piechoty.

186. Dowódca oddziału piechoty jest obowiązany w każdem położeniu:

a) przedsięwziąć wszelkie środki obrony przeciwchemicznej celem odwrócenia lub zmniejszenia niebezpieczeństwa chemicznego;

b) troszczyć się o zaopatrzenie na czas oddziału we wszystkie zasadnicze środki obrony przeciwchemicznej i o utrzymanie ich w stanie pełnej używalności;

c) odpowiadać za przygotowanie oddziału do walki z bronią chemiczną przeciwnika, za utrzymanie w oddziale karności bez zarzutu i organizację pomocy zagazowanym.

187. Techniczne kierownictwo obrony przeciwchemicznej w każdym pułku spoczywa w ręku szefa służby chemicznej, któremu podporządkowany jest pluton chemiczny, w kompanjach — w ręku instruktorów chemicznych.

188. Celem zapewnienia obronie przeciwchemicznej jak największej skuteczności, każdy dowódca układa plan organizacji obrony przeciwchemicznej. W planie tym należy przewidzieć:

a) analizę terenu z punktu widzenia użycia środków chemicznych ze wskazaniem miejsc narażonych na zagazowanie i niezagrożonych;

b) wystawienie posterunków meteorologicznych, podsłuchów chemicznych, posterunków gazowo-alarmowych (skład każdego z nich, środki łączności, sygnał alarmu);

c) wyposażenie i podział specjalistów, podział i rozmieszczenie specjalnego sprzętu i odzieży, podział schronów przeciwgazowych i bezpiecznych komunikacyj;

d) skierowanie części sprzętu ogniowego na odcinki i punkty zagrożone zagazowaniem celem zwalczania piechoty, posuwającej się za chmurą gazową;

e) sposób ostrzeliwania przedpola w wypadku zastosowania przez przeciwnika zasłony dymowej (uprzednie wstrzelanie i wycelowanie karabinów maszynowych, zapisanie niezbędnych danych i t. d.).

189. Do środków obrony przeciwchemicznej zalicza się:

a) maski ludzkie i końskie;

b) środki alarmu gazowego (dźwiękowe, świetlne i t.d);

c) środki unieszkodliwiające (neutralizujące) gazy;

d) artylerję;

e) środki napadu chemicznego.

190. Maska jest najistotniejszym środkiem obrony przeciwchemicznej. Tak jak broń palną, powinien żołnierz, w dzień czy w nocy, mieć ją stale przy sobie.

Artylerja jest bardzo skutecznym środkiem obrony przeciwgazowej, ponieważ niszczy nieprzyjacielskie środki napadu chemicznego.

191. Główne zadanie służby obrony przeciwchemicznej polega na tem, aby umożliwić użycie wszystkich środków obrony przeciwchemicznej w sposób prawidłowy i w odpowiednim czasie, nie dopuszczając do zaskoczenia.

Obrona przeciwchemiczna powinna się opierać na chemicznem rozpoznaniu i ubezpieczeniu oraz na obserwacji meteorologicznej.

192. Rozpoznania chemicznego dokonywa się w celu ustalenia na przedpolu i wewnątrz własnego ugrupowania miejsc najbardziej i najmniej narażonych na działanie środków chemicznych.

Rozpoznanie chemiczne stanowi część ogólnego wywiadu taktycznego.

193. Chemiczne ubezpieczenie ma na celu zauważenie na czas początku napadu gazowego i błyskawiczne zaalarmowanie oddziałów, aby zdążyły użyć środków obrony przeciwchemicznej.

194. Celem obserwacji meteorologicznej jest śledzenie siły, kierunku i stopnia stałości wiatru oraz innych danych atmosferycznych, wpływających na stopień prawdopodobieństwa użycia przez nieprzyjaciela takiego lub innego środka chemicznego.

195. Rozpoznanie i ubezpieczenie chemiczne oraz obserwację meteorologiczną wykonywa głównie pułkowy pluton chemiczny i kompanijni instruktorzy chemiczni.

W zakresie rozpoznania i ubezpieczenia chemicznego nie wolno żadnemu dowódcy liczyć tylko na pluton chemiczny i kompanijnych instruktorów. W ich pracy, często ponad siły, obowiązany jest udzielać im pomocy w ludziach i środkach.

6. Maskowanie i służba saperska w walce piechoty.

196. Celem prac saperskich i maskowania jest ułatwienie piechocie toczenia walki i zmniejszenie jej strat od ognia przeciwnika.

197. Zależnie od ilości czasu na wykonanie tych prac sporządza się szczegółowy plan prac. Podstawą wszelkich prac saperskich jest: a) zorganizowany system ognia i b) odpowiadające celowi walki rozczłonkowanie piechoty.

198. Maskowanie i prace saperskie, związane z urządzeniem przydzielonego piechocie obszaru wykonywa sama piechota pod kierownictwem swych dowódców, którzy są też za te prace odpowiedzialni.

Dowódca plutonu pionierów rozporządza jednostkami piechoty, pracującemi pod jego bezpośredniem kierownictwem.

199. W walce zaczepnej celem ukrycia ruchu i ułatwienia wykonywania ognia, trzeba starannie wykorzystać teren (maskowanie naturalne), uciekając się w razie potrzeby do okopywania. Okopywanie się i maskowanie nie powinno zmniejszać szybkości natarcia i osłabiać pędu naprzód; wszyscy walczący powinni wykorzystywać znajdujące się w terenie przedmioty i nierówności gruntu, oraz przystosowywać je celem poprawienia warunków strzelania; czołowe sekcje i plutony powinny się ograniczać do wykonania niezbędnych tylko osłon; oddziały idące za niemi, w razie potrzeby, uzupełniają wykonane prace i udoskonalają je.

200. Najłatwiej zamaskować się w sposób naturalny i w tym celu trzeba:

a) aby zarówno pojedyńczy ludzie (karabiny maszynowe, działa, biedki), jak i całe oddziały starannie wykorzystywały wszystkie skryte podejścia;
b) jak najszerzej stosować wykonywanie ruchu w ciemności, mgle i innych okolicznościach, utrudniających nieprzyjacielowi obserwację;

c) wykonywając ruch drogami, wybierać takie, które przebiegają przez obszary zalesione, miejscowości, zagajniki i wśród fałd terenu;
d) w razie pojawienia się nieprzyjacielskich płatowców, przerywać ruch i padać;
e) tabory przesuwać tylko w nocy; jeśli jest konieczne wykonanie ruchu w dzień, dokonać go pojedyńczemi wozami lub niewielkiemi grupami.

201. W obronie, przy starannem organizowaniu systemu ognia, szeroko się stosuje prace saperskie i maskowanie celem osiągnięcia lepszego ostrzału i zmniejszenia strat obrońcy oraz celem wprowadzenia w błąd nacierającego.

W szczególności należy:
a) przygotowywać dla każdego ciężkiego karabina maszynowego co najmniej dwa stanowiska (punkty ogniowe);
b) kopać rowy strzeleckie nie większe niż na sekcję (w braku czasu mogą być i wnęki pojedyńcze);
c) umocnić punkty obserwacyjne dowódców piechoty i obserwatorów artylerji;
d) w miarę możności budować schrony dla strzelców i obsługi karabinów maszynowych.

202. Rowy komunikacyjne budować tylko wtedy, kiedy nie można tego uniknąć z powodu warunków terenowych. Maskować się bardzo starannie. Nie należy doprowadzać rowów komunikacyjnych do punktów ogniowych i obserwacyjnych. Stosować jak najszerzej jeden z najlepszych środków maskowania własnego ugrupowania, jakim są umocnienia pozorne.

203. Szczególnie starannie należy maskować przeszkody sztuczne, umieszczając je w zagłębieniach, wyrwach, niewysokiej roślinności i t. p. z zachowaniem jednak głównego warunku: utrzymywania ich pod skutecznym ogniem (najlepiej bocznym) karabinów maszynowych obrońcy.

ROZDZIAŁ III.

OGÓLNE ZASADY DOWODZENIA I ŁĄCZNOŚCI.

1. Dowodzenie.

204. Przy organizowaniu każdego działania bezwzględnie należy:

a) zupełnie wyraźnie określić cel działania i sposoby jego osiągnięcia;
b) obliczyć potrzebne siły i środki;
c) podzielić ogólny wysiłek, niezbędny do osiągnięcia celu, na szereg zadań osobnych i rozdzielić te zadania między podkomendnych dowódców, uzgadniając ich działania;
d) przedsięwziąć środki ubezpieczenia zamierzonego działania przed niepomyślnemi komplikacjami.

205. Po otrzymaniu zadania każdy dowódca powinien zdać sobie sprawę:

a) jakiego wyniku jego działań oczekuje przełożony;
b) jakie jest znaczenie, miejsce i rola jego działania w działaniu ogólnem, organizowanem przez przełożonego.

W razie jakichkolwiek wątpliwości należy się zwrócić o wyjaśnienie ich; nie mogą one jednak być powodem niewykonania zadania lub jego opóźnienia.

206. Po wniknięciu w otrzymane zadanie i uwzględnieniu danych co do istniejącego położenia, dowódca ustala ogólny plan (myśl przewodnią) działania. W wyniku oceny różnych czynników położenia (nieprzyjaciel, własne siły i środki, sąsiedzi, teren, czas, czynnik polityczny) następuje sprecyzowanie planu działania.

Każda decyzja dowódcy musi być przemyślana, a jednak powzięta szybko.

Wszelkie odwołania wydanych już rozkazów szkodzą zarówno autorytetowi dowódcy, jak i stanowi moralnemu wojska; nawet najlepsza decyzja, powzięta za późno, jest bezwartościowa.

207. Aby jak najszybciej i najdokładniej ocenić położenie, dowódcy piechoty przy każdej sposobności przeprowadzają wywiad terenu i nieprzyjaciela o s o b i ś c i e, starając się w tym celu znajdować się w pierwszych linjach swoich oddziałów.

Celem przyśpieszenia przekazania rozkazów dowódcy do pododdziałów, powinny one przydzielić do niego zawczasu łącznikowych.

208. Ogólne zadanie oddziału piechoty rozpada się na szereg zadań mniejszych, których wykonanie przypada pododdziałom pod ogólnem kierownictwem dowódcy całości. Postawiwszy zadanie, dowódca nie wtrąca się w sposób wykonania go przez podwładnego, pozostawiając mu pełną samodzielność.

209. Każde działanie bojowe może być uwieńczone powodzeniem, jedynie pod warunkiem zupełnego u z g o d n i e n i a p o s z c z e g ó l n y c h w y s i ł k ó w (zadań) i skierowania ich ku jednemu, ostatecznemu celowi ogólnemu.

To uzgodnienie i skierowanie wysiłków stanowi główny obowiązek dowódcy, organizującego walkę.

210. Dowódca osobiście kieruje działaniem pododdziałów, wypełniających zadanie główne; działania pozostałych pododdziałów, mające mniejsze znaczenie, mogą nie podlegać jego bezpośredniemu kierownictwu.

Organizując walkę, dowódca jest obowiązany wyznaczać zadania wszystkim podporządkowanym mu bezpośrednio lub przydzielonym pododdziałom i środkom technicznym.

Szczególnie ważnym warunkiem sprawności wykonania działania jest zachowanie całości organizacyjnej pododdziałów i bezwzględnie należy unikać mieszania związków.

211. Warunkiem zgodności działań jest prawidłowe zrozumienie zadania przez każdego z wykonawców, co się osiąga przez wyraźne sformułowanie zadań.

W rozkazie nie powinno być żadnego uzasadnienia ani przypominania zasad, zawartych w regulaminach i instrukcjach, które musi znać każdy dowódca.

212. Aby ściśle uzgodnić różne działania, dowódca musi starannie obliczyć czas.

Przy obliczaniu czasu trzeba wziąć pod uwagę wszystkie okoliczności, mogące wywrzeć wpływ na szybkość wykonania zadań i uwzględnić:

a) czas, potrzebny na przekazanie rozkazu podwładnemu, zależnie od sposobu przekazania: osobiście, telefonicznie, przez cyklistę, gońca konnego lub pieszego i in.;

b) czas, potrzebny podwładnemu na przygotowanie się do wykonania zadania.

Czas należy określać dokładnie godzinami i minutami, nie używając takich określeń jak: „o świcie", „z zapadnięciem ciemności" i t. p.

Zegarki podwładnych i przełożonego należy uzgodnić.

213. Początek, czas trwania i zakończenia działania wskazuje się w tych wypadkach, kiedy można je określić dostatecznie dokładnie (przy stawianiu zadań ogniowych i rozpoznawczych, przy wyznaczaniu do służby ubezpieczeń).

Przy organizowaniu walki można określić początek działania, ale w żadnym wypadku nie można przewidzieć czasu trwania i zakończenia walki.

214. Przy wszelkich działaniach bojowych obowiązuje dowódcę dokładne zorjentowanie podwładnych, a dowódców wszystkich stopni poinformowanie się wzajemne o zamierzonych działaniach. Im pełniejsze jest to zorjentowanie, tem lepsze osiąga się uzgodnienie działań.

Informowanie urzeczywistnia się w różny sposób (styczność osobista, rozmowa telefoniczna, przesłanie odpowiedniej notatki).

Styczność osobista jest najskuteczniejszym sposobem orjentowania.

215. Plan działania obejmuje następujące zagadnienia: a) wyznaczenie ostatecznego celu działania wraz z określeniem celów najbliższych i pośrednich; b) podział celów między podwładnych dowódców w po-

staci wyznaczenia zadań szczególnych; c) podział sił i środków; d) uzgodnienie działań; e) ubezpieczenie.

Plan działania podaje się do wiadomości podwładnych w postaci ogólnego rozkazu bojowego lub szeregu rozkazów szczególnych.

216. Forma rozkazów jest dowolna.

Rozkaz powinien zawierać:

1) wiadomości o nieprzyjacielu;
2) wiadomości o oddziałach sąsiednich;
3) zadanie wielkiej jednostki;
4) zadanie oddziału;
5) ogólną myśl przewodnią dowódcy rozkazującego;
6) szczególne zadania oddziałów, z określeniem sił i środków, oddawanych do rozporządzenia wykonawców tych zadań;
7) zarządzenia co do ubezpieczenia oraz uzgodnienia działań;
8) wskazanie zastępców dowódcy na wypadek jego ubycia z szeregów.

217. W każdym rozkazie muszą być określone: miejsce i dokładny czas jego wydania, liczba porządkowa i mapa, na podstawie której jest opracowany.

Wszystkie zarządzenia, dotyczące działań bojowych, uważa się za ściśle tajne, a każdy żołnierz, bez względu na zajmowane stanowisko, jest obowiązany utrzymywać je w tajemnicy.

218. Rozkazy wydaje się ustnie lub piśmiennie.

Dowódcy piechoty rozkazują przeważnie ustnie.

Dowódca, wydający rozkaz ustny, powinien sprawdzić, czy został dobrze zrozumiany (powtórzenie otrzymanego rozkazu przez przełożonego).

2. Punkty obserwacyjne i posterunki dowództw; służba sztabu.

219. Aby kierować walką, dowódca oddziału piechoty musi:

a) obserwować nieprzyjaciela;

b) obserwować działania podległych oddziałów i kierować niemi, stawiając im zadania dodatkowe;

c) utrzymywać łączność z oddziałami sąsiedniemi;

d) utrzymywać łączność z przełożonym;

e) kierować pracą swoich tyłów (służb).

220. Powyższe się osiąga przez zorganizowanie punktów obserwacyjnych i posterunków dowództw oraz pracą sztabów przy zorganizowanej łączności.

221. Punkt obserwacyjny powinien umożliwić obserwowanie przeciwnika zarówno we własnym pasie działania jak i w pasach sąsiadów.

Jeśli warunki terenu nie pozwalają osiągnąć takiej obserwacji z jednego punktu obserwacyjnego, należy zorganizować dwa lub więcej punktów obserwacyjnych tak, aby łącznie spełniały powyższe wymaganie.

W takim wypadku dla każdego punktu obserwacyjnego wyznacza się pas obserwacji, określony w ten sposób, aby swemi granicami obejmował część pasów sąsiednich.

222. Punkt obserwacyjny obsługuje jeden obserwator. Czas pracy obserwatora zależy od jej natężenia.

Teren w pobliżu punktu obserwacyjnego powinien pozwalać na ukrycie kilku ludzi (zmiana, służba łączności).

Punkt obserwacyjny umieszcza się wśród oddziałów czołowych piechoty, jak najbliżej nieprzyjaciela.

223. Punkt obserwacyjny musi mieć dobrze zabezpieczoną łączność z dowódcą oddziału obsługiwanego, jeżeli nie znajduje się on na tym punkcie.

Punkt obserwacyjny powinien być tak urządzony, aby obserwator mógł pełnić służbę również pod ogniem nieprzyjacielskim.

Niepożądane jest umieszczanie punktu obserwacyjnego w okopie, zajętym przez piechotę.

224. Posterunek dowództwa jest to miejsce, z którego dowódca w czasie walki:

a) kieruje działaniem podległych mu oddziałów i technicznych środków bojowych;

b) urzeczywistnia współdziałanie z oddziałami sąsiedniemi;

c) utrzymuje łączność z przełożonym;

d) kieruje pracą swoich służb.

225. W związku z powyższemi zadaniami posterunek dowództwa powinien odpowiadać następującym wymaganiom:

a) pozwalać obserwować bez trudności cały teren działania oddziału lub, w ostateczności, tylko najważniejszy kierunek;

b) umożliwiać pomieszczenie się na nim podczas całej walki dowódcy i wszystkich jego najbliższych współpracowników w kierowaniu walką a także

środków łączności koniecznych do sprawowania dowództwa;

c) umożliwiać łączność z wszystkiemi oddziałami podległemi i różnemi środkami technicznemi walki, z oddziałami sąsiedniemi, z przełożonym i z tyłem;

d) pozwalać na kierowanie walką od jej początku aż do końca.

226. Posterunek dowództwa umieszcza się w natarciu jak najbliżej oddziałów czołowych, w obronie zaś — w głębi obszaru obronnego, wpobliżu punktu najważniejszego taktycznie.

227. W małych oddziałach piechoty (kompanja, pluton) posterunek dowództwa i punkt obserwacyjny mogą być połączone; w większych (bataljon)—punkty obserwacyjne są uzupełnieniem posterunków dowództw.

W obronie należy tworzyć zapasowy posterunek dowództwa i przygotować bezpieczne i skryte przejście dowódcy z całym aparatem dowodzenia z jednego posterunku na drugi.

228. Celem lepszego ukrycia punktów obserwacyjnych i posterunków dowództw należy je umieszczać przy przedmiotach terenowych o większej rozciągłości: rowy, drogi, skraje lasu, wsi, brzegi nieskoszonego pola i t. p.; punkt obserwacyjny czy posterunek dowództwa nie powinien niczem odbijać od ogólnego tła otaczającego terenu

229. Punkt obserwacyjny i posterunek dowództwa należy zamaskować wszelkiemi sposobami, zwracając szczególną uwagę na ukrycie przed obserwacją z po-

wietrza; z tego względu należy szczególnie starannie ukryć drogi podejścia żywych środków łączności.

230. Aby zapewnić niezawodne działanie łączności we wszystkich potrzebnych kierunkach, należy przy rozmieszczaniu punktów obserwacyjnych i posterunków dowództw wziąć pod uwagę rodzaj środków łączności, które będą ją obsługiwały.

231. Sztab, jako organ dowodzenia:

a) organizuje rozpoznanie i obserwację;
b) porządkuje zebrane wiadomości;
c) pośredniczy między posterunkiem dowództwa a sztabem dowódcy przełożonego, sztabami jednostek sąsiednich i służbami, o ile posterunek dowództwa z jakichkolwiek przyczyn nie posiada z niemi łączności bezpośredniej;
d) organizuje pracę służb, jak np. dostarczanie środków walki, żywności i t. p.;
e) zespala działania bojowe z pracą polityczną;
f) nieprzerwanie informuje o przebiegu walki oddziały podwładne, sztab wyższego dowódcy i sąsiadów.

232. Sztab się umieszcza na najdogodniejszym posterunku dowództwa lub punkcie obserwacyjnym, przyczem należy przedsięwziąć wszelkie środki celem zamaskowania go i zabezpieczenia od ognia.

Wybrany posterunek dowództwa powinien pozwalać kierować z łatwością działaniami grupy uderzeniowej. Między posterunkami dowództwa a czołowym obserwatorem artylerji musi być zorganizowana pewna łączność.

233. W razie przeniesienia się dowódcy na nowy punkt obserwacyjny na miejscu poprzedniego pobytu

sztabu pozostawia się część jego pracowników dopóty, dopóki na nowem miejscu nie będzie zorganizowana pewna łączność.

3. Łączność w walce piechoty.

234. Łączność organizuje się z góry w dół i z prawej strony do lewej; artylerja i inne rodzaje broni nawiązują ją z piechotą, jednak piechota również jest obowiązana dążyć do nawiązania z niemi łączności. Obowiązki dowódców i wojsk w zakresie nawiązywania i utrzymywania łączności są określone w części II Tymczasowego regulaminu służby polowej C. W. R. W. z r. 1925.

235. W bataljonie piechoty środkami łączności są: 1) styczność osobista dowódcy z podwładnymi i jego osobista obserwacja, 2) posyłani z rozkazami oficerowie i podoficerowie, 3) łącznikowi, 4) telefon, 5) cykliści, gońcy konni i piesi, 6) patrole łączności, 7) sztafety, 8) najprostsze środki sygnalizacji wzrokowej i dźwiękowej, 9) psy, 10) gołębie, 11) przerzucanie rozkazów piśmiennych, 12) podawanie przez dowódcę rozkazów głosem.

236. Ogólne kierownictwo służbą łączności i odpowiedzialność za nią w bataljonie, kompanji i artylerji bataljonowej spoczywa na ich dowódcach.

Za szczegółowe zorganizowanie i działanie służby łączności odpowiedzialni są dowódcy sekcyj łączności bataljonu, kompanji i artylerji bataljonowej.

237. Dowódcy sekcyj łączności bataljonu, kompanij i artylerji podlegają odpowiedniemu dowódcy oddziału linjowego. W sprawach technicznych dowódcy bataljonowych sekcyj łączności podlegają kierownikowi

służby łączności pułku. Na tej samej zasadzie dowódcom sekcyj łączności bataljonu podlegają dowódcy sekcyj łączności kompanij i artylerji bataljonowej.

238. Na sieć łączności walczącego bataljonu składają się:

a) łączność posterunku dowódcy bataljonu ze sztabem pułku — przez telefon, cyklistów, gońców konnych i pieszych;

b) łączność między dowódcą bataljonu a dowódcami kompanij i dowódcą artylerji w obszarze bataljonu — przy pomocy telefonu, gońców pieszych, sygnalizacji optycznej i psów meldunkowych. Dowódcy bataljonów łączą się między sobą bezpośrednio przy pomocy gońców, sygnalizacji optycznej, a prócz tego, w obronie, telefonicznie (przez sztab pułku);

c) łączność obserwatorów artylerji — telefon, sygnalizacja wzrokowa, gońcy, psy;

d) łączność z lotnikiem — płachtami, rakietami i świecami dymnemi ze strony posterunku sygnalizacji z lotnikiem, a ze strony lotnika — zapomocą sygnałów umówionych (rakiet) i meldunków ciężarkowych.

ROZDZIAŁ IV.

PRACA POLITYCZNA PODCZAS DZIAŁAŃ WOJENNYCH.

1. Organizacja kierownictwa politycznego.

239. Jednym z warunków pracy politycznej jest łączność między różnemi ogniwami aparatu politycz-

nego oraz jego stałe i bezpośrednie obcowanie z masami.

Towarzyszące pracy politycznej działania wojenne zmuszają do pewnych ograniczeń w stosowaniu form zbiorowego kierownictwa pracy.

Usiłowania nieliczenia się z koniecznością tych ograniczeń i wykonywanie pracy metodami właściwemi okresowi pokojowemu, należy stanowczo hamować.

240. Możliwość zwoływania narad w okresie działań wojennych może zajść tylko wyjątkowo.

Dlatego formą podstawową kierowania pracą polityczną w pułku jest osobiste wydawanie zarządzeń bądźto zapomocą technicznych środków łączności, bądź też przy sposobności osobistego pobytu w pododdziale lub, w szczególnych wypadkach, przez wezwanie podwładnych do siebie.

W organach partyjnych, powstałych z wyboru, praca się odbywa według form dla nich przepisanych, jednak musi być przystosowana do położenia i możliwości. Formę rozporządzeń pisemnych (samodzielnych lub przy powtarzaniu zarządzeń ustnych) można stosować tylko w wypadkach bezwzględnej konieczności.

Ograniczanie form zbiorowych kierownictwa musi być wyrównane zwiększeniem inicjatywy, samodzielności i odpowiedzialności wykonawców oraz dokładnem określeniem obowiązków każdego pracownika.

241. Całkowity zakres praw i obowiązków pracowników politycznych określają osobne rozporządzenia. Zasadnicze obowiązki poszczególnych pracowników, w związku z warunkami działań wojennych, są wyłożone niżej.

242. Zasadniczym obowiązkiem kompanijnego kierownika politycznego (politruk) jest wojskowo-polityczne wychowanie czerwonych żołnierzy. Podstawą jego pracy wychowawczej jest jak najbardziej bezpośrednie zbliżenie się do mas i gruntowna znajomość żołnierza, jego nastrojów, zalet, braków i słabostek.

Taktownem postępowaniem powinien politruk zespolić żołnierzy i wytrwale wyrabiać w nich wszystkie zalety uświadomionego politycznie, wytrwałego, nieustraszonego karnego żołnierza. Jego udział w walce i przykład osobisty powinien podnosić ducha i być bodźcem, wywołującym chęć wyróżnienia się.

243. Ponieważ w czasie wojny korpus politruków będzie niejednolity pod względem ich wyszkolenia wojskowego, role politruka w walce określa się następująco:

a) politruk, mający wyznaczoną funkcję ściśle linjową (pomocnik dowódcy kompanji, dowódca plutonu dowództwa), wypełnia w walce obowiązki swego stanowiska linjowego, według wskazówek dowódcy kompanji;

b) politruk, nie mający wyznaczonej funkcji linjowej, ale, dzięki wykształceniu i zaletom osobistym, posiadający kwalifikacje na dowódcę, może na rozkaz dowódcy kompanji i komisarza pułkowego, a w nagłych wypadkach na rozkaz tylko dowódcy bataljonu, być użyty (stale lub czasowo) do pełnienia określonej funkcji (pomocnik dowódcy kompanji, dowódca plutonu) lub do dowodzenia grupą, wydzieloną z oddziału (w celu rozpoznania i ubezpieczenia);

c) we wszystkich wypadkach pozostałych politruk ma być tam, gdzie jego obecność wśród żołnierzy może być najbardziej pożyteczna (grupa uderzeniowa; w położeniu niewyjaśnionem — przy ubezpieczeniu; w wypadkach szczególnych — przy odwodzie).

244. W tych wszystkich wypadkach, kiedy bataljon działa zdala od pułku, kierownictwo polityczne w nim sprawuje bądź pomocnik komisarza pułku, bądź kierownik polityczny jednej z kompanij.

245. Sekretarz kompanijnej komórki W. K. P.*). Głównym jego obowiązkiem jest organizowanie i wykonywanie pracy partyjnej w kompanji. Obowiązek ten wypełnia sekretarz komórki bez odrywania się od swoich zwykłych obowiązków linjowych.

W razie zranienia lub śmierci politruka sekretarz automatycznie zajmuje jego miejsce i obejmuje kierownictwo polityczne kompanji aż do otrzymania rozkazów komisarza lub przybycia etatowego politruka.

W razie ubytku sekretarza jego obowiązki obejmuje czasowo politruk.

Sekretarz komórki, w związku ze swą funkcją, korzysta z praw określonych w „Instrukcji dla komórek". Poza tem, jak wszyscy komuniści, spełnia te odpowiedzialne obowiązki, które partja nakłada na wszystkich swych członków, znajdujących się w polu: jest żołnierzem wzorowym, wytrwałym, odważnym i poświęcającym się.

*) Wszechrosyjskiej Partji Komunistycznej.

246. Zasadniczym obowiązkiem kompanijnego organizatora W. L. K. Z. M.*) jest zorganizowanie i skupienie wszystkich członków W. L. K. Z. M. wokół komórki partyjnej i czynne współdziałanie z nią w osiągnięciu stojących przed nią zadań, zarówno w zakresie politycznego opanowania mas i wychowania w nich zalet bojowych, jak i wypełnienia obowiązków bojowych.

Organizator kieruje wszystkie wysiłki organizacji na wyrobienie członków W. L. K. S. M. na wzorowych żołnierzy, doskonale opanowujących swoją specjalność (strzelec, karabiniarz i t. p.) i wyróżniających się wysokim poziomem zalet moralno-politycznych. W walce organizator spełnia swoje obowiązki linjowe.

2. Ogólne zasady wychowania wojskowo-politycznego.

A. Główne cele.

247. Głównym celem pracy politycznej w C.W.R.W. jest zwiększenie zdolności do walki czerwonego wojska, jako zbrojnego oparcia dyktatury proletarjatu.

248. Cel ten osiąga się przez wyrobienie w członkach wojska:

a) bezwarunkowego zaufania do W. K. P., zrozumienia jej roli kierowniczej w związku włościańsko-robotniczym i przywiązania do haseł i idei W. K. P. oraz władzy sowieckiej;
b) zrozumienia kierowniczej roli klasy robotniczej w Z. S. R. R.;

*) Wszechrosyjski Leninowski Komunistyczny Związek Młodzieży (Komsomoł).

c) zrozumienie klasowego charakteru wojny i zainteresowania mas robotniczych i włościańskich Z. S. R. R. oraz całego świata w zwycięstwie czerwonego wojska nad imperjalizmem;

d) poczucie, że czerwonego żołnierza w jego walce na froncie wspiera cały kraj, który też gotów jest znosić wszelkie braki, byle tylko stworzyć odpowiednie warunki życia na froncie i zabezpieczyć normalny byt pozostawionej w kraju rodzinie;

e) wszystkich zalet karnego żołnierza: nieustraszoności, wytrwałości, męstwa, inicjatywy, roztropności i wytrzymałości;

f) zaufania do dowódców;

g) silnego poczucia, że rozpoczęta wojna musi być doprowadzona do zupełnego zwycięstwa, bez względu na wszystkie trudności i braki;

h) zrozumienia, że każde miejscowe powodzenie na danym odcinku frontu, każde pomyślne spełnienie rozkazu bojowego przyczynia się do szybszego osiągnięcia ogólnego zwycięstwa;

i) takiego zachowania się żołnierzy, któreby jednało wojsku szacunek i zaufanie mas pracujących obszaru działań zarówno na terytorjum Z. S. R. R., jak i na obszarze uwolnionym od wroga.

249. Przed wcieleniem do oddziału w polu żołnierz podlega wychowaniu politycznemu podczas mobilizacji i przewozu koleją oraz w oddziałach zapasowych.

Praca polityczna w oddziałach polowych, umacniając wszystkie wiadomości, przekonania i przyzwyczajenia, które żołnierz zdążył sobie przyswoić przez cały

czas poprzedni, powinna postawić sobie za cel wykorzystanie uświadomienia i przekonań czerwonego żołnierza do działania bojowego, na podstawie zrozumienia przezeń nietylko ogólnych celów wojny, ale i konkretnych zadań danego położenia bojowego.

B. Znajomość składu osobowego.

250. Cała praca w zakresie wojskowo-politycznego wychowania żołnierza powinna się opierać na znajomości charakterystyki ogólnej danego oddziału, każdego pododdziału i każdego żołnierza.

251. Zapoznanie się ze składem osobowym powinno być oparte na ogólnej charakterystyce społeczno-politycznej oddziału, zestawianej przy pomocy posiadanych przez pułk danych co do wieku, składu partyjnego, społecznego i narodowościowego, poziomu politycznego i kulturalnego szeregowców i kadr. Dla pełności charakterystyki potrzebne są choćby najogólniejsze dane o rejonie uzupełniania, które się otrzymuje od organów politycznych.

Dane, uzupełniające charakterystykę politruk zbiera zarówno przy pomocy obserwacji osobistej jak i wszystkich dostarczanych mu wiadomości o faktach i objawach życia codziennego. Nie stosuje się żadnych specjalnych sposobów (ankieta, wypytywanie).

252. Podstawowym sposobem poznawania żołnierzy jest stałe obcowanie dowódców, komunistów i komsomolców z ich masą, wzajemna życzliwość i zaufanie, stałe przekonanie szeregowców o możliwości liczenia na pomoc przełożonych i partji, troskliwość, czujność, takt i spostrzegawczość ze strony ostatnich.

Zdobyta znajomość ludzi jest praktycznie potrzebna do:

a) odpowiedniego użycia ich przy wyznaczaniu zadań indywidualnych i tworzeniu grup;
b) pracy nad wychowaniem wojskowo-politycznem;
c) zapobiegania błędom i przestępstwom, popełnianym pod wpływem różnych skłonności.

253. Ogólną charakterystykę pododdziałów pułku zestawiają odpowiedni dowódcy i pracownicy polityczni na podstawie:

a) ogólnej charakterystyki pułku jako całości (zaznajamia z nią komisarz pułkowy);
b) znajomości poszczególnych żołnierzy;
c) faktów z działalności bojowej samego oddziału lub jego pododdziałów.

Znajomość charakterystyki pododdziałów potrzebna jest zarówno do dowodzenia niemi, jak i do odpowiedniego wykorzystania ich w boju przez przełożonego.

C. Metody agitacji i propagandy.

254. Przy wyborze metod i środków agitacji i propagandy pracownicy polityczni i dowódcy powinni starannie dostosowywać je do położenia ogólnego, stanu żołnierzy i ich potrzeb.

Jeśli są oni zmęczeni i potrzebują odpoczynku lub jeśli trzeba oszczędzać ich siły do bliskiego działania (marsz, walka), należy unikać form agitacji złożonych i męczących. Szczególnie uważnie należy dobierać metody w chwilach poprzedzających bezpośrednio walkę.

255. Podczas działań stosuje się zarówno agitację jak i propagandę. Główne jednak znaczenie przypada

agitacji jako systemowi szerokiego oddziaływania na ducha i nastrój szerokich mas. Propaganda, mająca na celu szerzenie i pogłębianie znajomości obszernej ideologji, jest stosowana przeważnie w okresach pobytu oddziału w odwodzie.

256. Konieczność oddziałania na ducha i nastrój szerokich mas zmusza do nadania pracy agitacyjnej charakteru masowego. To bynajmniej nie osłabia, lecz przeciwnie, podkreśla znaczenie innych wypróbowanych metod agitacji, do których przedewszystkiem zaliczyć trzeba agitację indywidualną i grupową, której celem jest umocnienie wyników oddziaływania masowego.

257. Na tle ogólnych celów wojny agitacja i propaganda powinny mieć charakter jak najbardziej konkretny i opierać się na tych faktach i przejawach, z któremi należy zaznajomić szerokie masy w chwili bieżącej i które są najbardziej palące.

Praca agitacyjna powinna zadośćuczynić następującym najważniejszym wymaganiom: odpowiadać celowi działania bojowego, dotyczyć aktualnie palących zagadnień, być prowadzona w formie jasnej i popularnej i stale uwzględniać poziom słuchaczy.

258. W kompanji najbardziej stosowanemi środkami i formami agitacji są:

a) gazety, plakaty, broszury, dostarczane przez organy polityczne, do których obowiązków należy organizowanie podziału (odpowiedniego i we właściwym czasie), oraz współpracy z gazetą;
b) gazety ścienne (lub marszowe);
c) poświęcone szczególnie ważnym tematom wiece, o ile pozwala na nie rozmieszczenie oddziału i można je należycie zorganizować;

d) agitacja indywidualna i grupowa (zasadniczy i najbardziej stosowany rodzaj poza formami agitacji artystycznej);
e) kino, radjo, koncerty i wszelkie postacie sztuki, uprawianej przez żołnierzy;
f) odczytywanie rozkazów dowództwa (powinno być stosowane przy poruszaniu najgroźniejszych tematów aktualnych).

Ustna propaganda może przybierać formę pogadanki lub dyskusji.

259. Treść propagandy i agitacji wynika z wymienionych w §§ 247 — 249 ogólnych celów wychowania wojskowo-politycznego.

Czyniąc zadość konieczności uświadomienia politycznego oświecenia mas, praca ta jednocześnie powinna być ściśle przystosowana do celów wyszkolenia wojskowego i wyrobienia zarówno wojskowo-fachowej rutyny i zręczności, jak zalet bojowych natury moralnej żołnierza. Treść pracy ulega zmianie stosownie do położenia taktycznego.

260. Mając zawsze przed sobą cel bliski i wyraźnie określony, dowódca lub pracownik polityczny, wykonywający pracę wychowawczą, powinien używać najrozmaitszych sposobów dla osiągnięcia pożądanego wyniku.

Opowiadanie, wymiana wrażeń, rada, żart i t. p., mogą znaleźć zastosowanie w pracy agitacyjnej. Ta różnorodność dróg czyni agitację pracą trudną i odpowiedzialną, która wpływa na wszystkie czynności dowódcy i pracownika politycznego i wymaga od nich silnego wewnętrznego przekonania i stałego baczenia na własne słowa i czyny.

261. Najlepszą podstawą wojskowego wychowania żołnierzy są przykłady z życia wojennego. Każde praktyczne zagadnienie z zakresu wychowania wojennego, jak np. ważność karności ogniowej, rozmachu w szturmie, wykorzystania terenu, opanowania strachu przed czołgami, lotnictwem lub gazami — wszystko to może być oparte na przykładach z praktyki wojennej oddziału własnego lub innego. Odstraszające przykłady nieprzestrzegania różnych zasad taktycznych będą kierowały czynności bojowe żołnierzy na właściwe tory.

262. Wielkie znaczenie mieć będzie przy tem agitacja przy pomocy przykładów pięknych czynów bojowych oddziałów (własnych albo sąsiadujących na odcinku lub froncie — według doniesień prasowych), pododdziałów i poszczególnych bohaterów. Wokół zasług bojowych należy wytwarzać atmosferę ogólnego uznania i zdrowego współzawodnictwa. Z biegiem czasu każdy oddział linjowy powinien tworzyć, pielęgnować i stale rozszerzać swoją tradycję bojową. W duchu tej tradycji należy prowadzić wychowanie uzupełnień.

263. Wychowanie, oparte na zasługach bojowych i tradycji oddziału, uzupełnia się odznaczeniami poszczególnych dowódców, żołnierzy i pracowników politycznych.

Każdy wypadek bohaterstwa, wybitnej odwagi, rozumnej inicjatywy, przedsiębiorczości bojowej, poświęcenia się dla ogólnego celu powinien być bezwarunkowo nagrodzony.

Nadanie odznaczenia bez dostatecznej podstawy jest przestępstwem wobec czerwonego wojska.

D. Wzmacnianie ducha i sił moralnych.

264. Zwycięstwo w znacznej mierze zależy od tego, w jakim stopniu uwaga żołnierzy jest przykuta całkowicie do zadania bojowego. Nastrój niezadowolenia i brak równowagi moralnej, wynikające z braków materjalnych w oddziale i różnych niepomyślnych wiadomości i pogłosek, wpływają ujemnie na zdolność do walki. Dlatego też podnoszenie ducha oddziału podczas walki i w okresie przygotowywania się do niej powinno być stałą troską dowódców i pracowników politycznych.

265. Żołnierz powinien być przekonany o nieustannej troskliwości o niego przełożonych i pracowników politycznych. Wtedy z większą gotowością zniesie on niedostatek i różne braki, których nie można uniknąć w pewnych chwilach walki.

266. Oddziaływając stale na ducha oddziału przy pomocy całego systemu wychowania wojskowo-politycznego, dowódcy i pracownicy polityczni powinni zawsze dobrze zdawać sobie sprawę z nastrojów swych żołnierzy.

W wypadku powstałego z jakichkolwiek przyczyn niezadowolenia należy, jednocześnie z przedsięwzięciem przez dowódcę odpowiednich kroków natury organizacyjnej, usunąć niezwłocznie ten nastrój przez odpowiednie uświadomienie.

267. W niektórych wypadkach wśród najmniej uświadomionych i politycznie wychowanych żołnierzy mogą się zdarzyć jaskrawe wykroczenia (opuszczenie oddziału, dezercja, przestępstwa w służbie, naruszenie mienia miejscowej ludności).

Najlepszym sposobem walki z takiemi wypadkami jest, narówni z wychowaniem wojskowo-politycznem, takie zorganizowanie porządku wewnętrznego, służby, życia i stosunków wzajemnych, któreby samo przez się zapobiegało możliwości powstawania takich wykroczeń (przestrzeganie porządku i karności, dobór i odpowiedni podział ludzi).

We wszystkich wypadkach, kiedy oddziaływanie moralne okazuje się nieskuteczne (złośliwość wykroczenia), winowajcę karze się dyscyplinarnie lub przekazuje się go sądowi.

268. Dezercja jest najgorszym wrogiem wojska. W walce z nią należy stosować środki najbardziej stanowcze.

Starając się jej zapobiec wszelkiemi środkami wychowawczemi i organizacyjnemi, dowódcy powinni zrobić wszystko, aby dezerter został aresztowany. Fakt zaaresztowania dezertera i wymierzoną karę należy ogłosić w kompanji, do której należał.

269. Jednym ze środków umacniania stanu moralnego wojska jest zapewnienie rodzinom żołnierzy ulg ustawowych i pomocy.

W związku z tem dowódcy i pracownicy polityczni powinni systematycznie pomagać żołnierzom, kierując przez biuro listów żołnierskich ich prośby do miejscowych organów władzy, interesować się losem tych starań i zwracać się — w razie potrzeby — o pomoc organów władzy sowieckiej.

270. W całej pracy nad umacnianiem stanu moralnego dowódcy muszą pamiętać o zwykłej różnorodności składu oddziału. Oddział, w którym wpływ elemen-

tów mało uświadomionych jest ograniczony a, naodwrót lepsza część czerwonych żołnierzy (członkowie partji) tworzą opinję i pociągają za sobą całą masę — zwycięsko przetrwa wszelkie próby bojowe.

3. Polityczne zabezpieczenie działania*) bojowego.

271. Praca nad politycznem zabezpieczeniem działania bojowego jest dalszym ciągiem całej pracy politycznej, dokonywanej w polu. Znamieniem pracy wykonywanej w tych warunkach jest wielkie jej natężenie i całkowite przystosowanie do zadania bojowego i wymagań położenia.

272. Praca polityczna podczas walki w większym jeszcze stopniu niż zawsze wymaga od personelu politycznego:

a) znajomości zagadnień wojskowych;
b) stałej znajomości zamiarów i działalności dowódcy;
c) stałego trafnego oceniania położenia bojowego i politycznego i określania zadań, wynikających z nich dla pracowników politycznych.

273. Walka wymaga od żołnierzy wielkiego wytężenia sił moralnych i fizycznych. Pracownikom politycznym przypada zadanie wywołania u walczących przez pracę przygotowawczą uczuć, które zdałają zapewnić zwycięstwo (solidarność, zapał, świadomość konieczności wywalczenia zwycięstwa, stanowcza chęć przezwyciężenia wszelkich trudności).

*) Pod tem określeniem rozumieją autorzy regulaminu pracę polityczną, ściśle związaną z toczącą się lub zamierzoną w najbliższym czasie walką (przyp. tłum.).

274. Podczas przygotowań do natarcia cała uwaga i cały wysiłek powinny być skierowane do jednego celu: wypełnienia postanowionego zadania. Należy wyjaśnić przytem ważność natarcia (aby wywołać odpowiedni nastrój) i zwrócić uwagę na sposoby walki, które mają być zastosowane.

275. Wykonywając takie moralne przygotowanie do natarcia wszystkich żołnierzy, dowódcy, pracownicy polityczni i organizacja partyjna powinni jednocześnie przygotowywać wyborowych żołnierzy do opanowywania w przełomowych chwilach boju nastrojów mas i prowadzenia ich za dowódcą.

276. Na psychikę walczącego mogą wywrzeć ujemny wpływ różne wydarzenia (użycie przez nieprzyjaciela środków walki mało znanych, jak np. napad gazowy z powietrza, lub obliczonych na wywarcie wpływu moralnego, np. nocne ostrzeliwanie pociskami świecącemi i zapalającemi). W takich wypadkach kadrze, pracownikom politycznym i członkom organizacji partyjnej przypada zadanie utrzymania spokoju i wytrwałości wśród żołnierzy przez danie odpowiedniego przykładu.

277. W walce wielkie znaczenie ma zaopatrywanie. W personelu zatrudnionym przy zaopatrywaniu, należy wyrobić wysokie poczucie odpowiedzialności, wytrwałości, dokładność i roztropność.

278. Dobrowolne przerwanie walki we wszelkich warunkach powinno być zorganizowane i wykonane planowo. Pracownicy polityczni i organizacja partyjna powinni przytem wziąć pod uwagę zmienione położenie i nadać agitacji odpowiedni kierunek, dążąc do zapew-

nienia planowości odwrotu i wykonania nowego zadania (przejście do obrony, przeciwnatarcie).

279. Najważniejszym warunkiem pracy politycznej w odwrocie jest zachowanie łączności i współdziałania dowódców i pracowników politycznych. Ani na chwilę nie tracąc zimnej krwi, pracownicy polityczni powinni znajdować się tam, gdzie najłatwiej można się spodziewać przejawów słabości i paniki.

280. Przerwanie walki, zwłaszcza w wypadku dobrowolnego odwrotu, stwarza najdogodniejsze warunki użycia różnych druków do agitacji wśród wojsk nieprzyjaciela (nasycenie oddawanego terenu drukami zawczasu przygotowanemi). Celem agitacji jest wniesienie rozkładu politycznego w szeregi nieprzyjaciela.

281. Po dokonaniu odwrotu, kiedy wszyscy znajdują się w stanie wyczerpania, należy narówni z możliwie największym odpoczynkiem fizycznym, zatroszczyć się o odpoczynek moralny, zapobiec zobojętnieniu i upadkowi ducha.

ROZDZIAŁ V.

OGÓLNE ZASADY ROZPOZNANIA I UBEZPIECZENIA W PIECHOCIE.

1. Rozpoznanie.

282. Dowódca piechoty organizuje rozpoznanie albo z własnej inicjatywy celem zebrania wiadomości, potrzebnych do wykonania postawionego mu zadania, albo na rozkaz przełożonego.

Organizujący rozpoznanie dowódca jest obowiązany:

a) dać wykonawcy jedno tylko zadanie i to możliwe do wykonania, wyposażając go w dostosowane do zadania siły i środki;
b) stawiając zadanie, obliczyć czas tak, aby wykonawca miał go dość na przygotowanie się do pracy, przeprowadzenie rozpoznania i przesłanie meldunku;
c) dostatecznie wyczerpująco i dokładnie zaznajomić wykonawcę z położeniem i swojemi zamiarami;
d) sprawdzić, czy zadanie zostało dobrze pojęte.

283. Otrzymawszy od przełożonego zadanie rozpoznania, dowódca jest obowiązany:

a) przestudjować zadanie; przy najmniejszej niejasności lub jeśli postawione zadanie, według jego mniemania, wymaga więcej sił i środków lub większego czasu, niż mu wyznaczono, zameldować swój pogląd przełożonemu;
b) osobiście opracować organizację rozpoznania, nie powierzając tego nikomu z podwładnych;
c) podzielić całość zadania na części;
d) określić siły i środki, potrzebne do wypełnienia każdej z nich;
e) przemyśleć organizację przesyłania meldunków.

284. Rozpoznanie piechoty powinno być prowadzone w każdem położeniu bojowem, nieraz bez względu na pozorny brak czasu; przez rozpoznanie w swoim pasie działania oddział piechoty uzupełnia i sprawdza posiadane wiadomości o położeniu.

285. Piechota własnemi środkami powinna:

a) zapoznać się z terenem dla ułatwienia najbliższych działań, wynaleźć dogodne stanowiska, zasłony, przeszkody, punkty obserwacyjne i t. p.;

b) nawiązać z przeciwnikiem styczność i stale ją utrzymywać; przeniknąwszy między oddziałami ubezpieczającemi przeciwnika, odkryć kierunek ruchu głównych jego sił (w marszu) lub rozmieszczenie pozycji głównego oporu przeciwnika broniącego się, jego boki i styki, określić przez walkę jego ugrupowanie i system ognia, wziąć jeńców i t. p.

286. Zazwyczaj piechota własnemi środkami prowadzi rozpoznanie aż do odległości od swoich oddziałów czołowych, równej połowie przemarszu.

Jeśli warunki zmuszają do wysunięcia pieszych oddziałów rozpoznawczych na większą odległość, wówczas się te oddziały przewozi na podwodach lub samochodami; w tym wypadku należy je wyposażyć w dostateczne środki łączności.

Przy organizowaniu rozpoznania pieszego należy się kierować zasadami, zawartemi w cz. II. Tymczasowego regulaminu służby polowej C. W. R. W.: ciągłość, przeprowadzenie we właściwym czasie, prawdziwość, skrajna ekonomja sił i środków.

287. Piechota prowadzi rozpoznanie przy pomocy obserwacji i walki. Wpływa to na siłę, skład i charakter działań organów rozpoznawczych.

Trzeba pamiętać, że przy dzisiejszych szykach piechoty i technice maskowania najskuteczniejszym środkiem rozpoznania przeciwnika i określenia jego sił jest walka.

Rozpoznanie przez obserwację wymaga wydzielenia tylko posterunków obserwacyjnych (w ruchu — patro-

li), wyposażonych w lornetki, podczas gdy rozpoznanie walką wymaga dostatecznych sił i środków ogniowych.

288. Jako organy rozpoznania w piechocie występują:

a) pułkowe plutony konnych zwiadowców: do szybkiego rozpoznania określonych kierunków na odległości do połowy przemarszu, a czasem i dalej, np. na odkrytem skrzydle lub na skrzydle przeciwnika; rozpoznanie prowadzi się niewielkiemi podjazdami;

b) oddziały rozpoznawcze w sile od sekcji do batalionu, wysyłane w składzie etatowym i wzmacniane, zależnie od zadania, ręcznemi karabinami maszynowemi i innym sprzętem;

c) patrole w składzie 2 — 3 ludzi, wysyłane przez oddziały rozpoznawcze.

Przy wyznaczaniu oddziałów rozpoznawczych trzeba starannie dobierać dowódcę, ponieważ od jego zdecydowania i inicjatywy zależy powodzenie działania.

289. Ekonomja sił i środków wymaga bardzo starannego organizowania rozpoznania: do wykonania jednego zadania nie należy wysyłać dwóch organów rozpoznawczych, a jeśli na przedzie już się znajdują oddziały, mogące wypełniać żądane zadania, nowych oddziałów nie wysyłać.

Na tej zasadzie zadanie rozpoznania walką przypada oddziałom ubezpieczającym i wysyłanie osobnych oddziałów rozpoznawczych jest zbędne.

Dlatego też, jeśli uprzednio były wysłane naprzód oddziały rozpoznawcze, to z chwilą dojścia na ich wyso-

kość oddziałów ubezpieczających, te ostatnie przyjmują na siebie zadanie rozpoznania.

Każdy organ rozpoznawczy pracuje zasadniczo nie dłużej niż dobę.

290. W pracy swej organy rozpoznawcze korzystają z pełnej swobody pod względem sposobów działania, dostosowując je wyłącznie do zadania i położenia.

Podczas wypełniania swego zadania oddział rozpoznawczy działa według zasad walki zaczepnej lub obronnej, mając jednak na uwadze charakter swego zadania.

291. Celem własnego ubezpieczenia oddział rozpoznawczy wysyła patrole na odległość, nie przekraczającą w terenie średnio-poprzerzynanym odległości skutecznego ognia karabinowego. Patrole muszą pozostawać ze sobą w łączności wzrokowej.

Siły i środki, pozostałe po wydzieleniu ubezpieczeń, stanowią j ą d r o organu rozpoznawczego.

Do wypełnienia narzucających się zadań uzupełniających oddział rozpoznawczy wydziela niezbędną ściśle ilość sekcyj, wysyłając je na odległość skutecznego ognia ręcznego karabina maszynowego od samego jądra.

292. Patrolujący posuwają się gęsiego lub tyraljerką w odstępie 50 m jeden od drugiego. Zadaniem ich jest zabezpieczenie obsługiwanego oddziału przed niespodziewanym napadem, uprzedzanie o niebezpieczeństwie lub przeszkodzie.

W związku z tem zadaniem, patrolujący, posuwając się od jednego punktu obserwacyjnego do drugiego, przeglądają cały teren dostępny ich wzrokowi, natychmiast meldując wszystko, co zasługuje na uwagę.

Jądro oddziału rozpoznawczego powinno się posuwać rozczłonkowane, przystosowując się do terenu i troszcząc się przedewszystkiem o zamaskowanie ruchu.

Jądro posuwa się od jednej zasłony do drugiej, stosownie do wskazań swego dowódcy. Teren odkryty należy przebywać skokami albo pełzając grupami lub pojedyńczo.

293. W wypadku spotkania się z drobnemi grupami przeciwnika oddział rozpoznawczy stara się wziąć je bez hałasu, stosując zasadzki, obejścia, zaskoczenia i t. p.

W razie spotkania się z siłami równemi lub przeważającemi oddział rozpoznawczy, zależnie od swej siły i zadania, może:

a) śmiało podjąć walkę, aby, rozrywając uszykowanie nieprzyjacielskie, zdobyć potrzebne wiadomości;

b) przybrać postawę obronną;

c) cofać się, zajmując kolejne pozycje lub się rozsypując.

We wszystkich jednak wypadkach trzeba starać się wziąć jeńców.

294. Rozpoznanie w niektórych wypadkach może otrzymać zadania o charakterze politycznym (wiadomości o stanie politycznym wojsk przeciwnika, ocena nastrojów i stosunku ludności do czerwonego wojska).

295. Wyłożone w niniejszym rozdziale zasady organizowania i wykonywania rozpoznania całkowicie się również stosują do rozpoznania, któremu postawiono

zadania polityczne. W tym wypadku w skład rozpoznania wchodzą szeregowi i dowódcy odpowiednio wyrobieni politycznie i szybko się orjentujący w tych zagadnieniach.

W szczególnych wypadkach, na rozkaz komisarza, udział biorą pracownicy polityczni.

296. Rozpoznanie polityczne prowadzi się nietylko przed frontem i na skrzydłach oddziałów, ale i na najbliższych tyłach nieprzyjaciela. Przy badaniu ludności zwiadowcy powinni bardzo ostrożnie i uważnie odnosić się do badanego, krytycznie traktując jego odpowiedzi.

Przy badaniu ludności trzeba przepytywać jej część najbardziej zbliżoną klasowo do czerwonego wojska.

297. Zdobyte przez rozpoznanie dane o stanie politycznym i moralnym przeciwnika albo ludności, o stanie gospodarczym okolicy i inne wiadomości o charakterze politycznym zbiera w pułku komisarz (pomocnik dowódcy pułku w zakresie politycznym), w kompanji — kierownik polityczny; szczególne ważne wiadomości przekazuje się organom politycznym.

2. Ubezpieczenie.

298. Piechota ubezpiecza się, aby:

a) uniemożliwić niespodziewany napad na nieprzyjaciela;

b) odrzucając zwiadowców przeciwnika, uniemożliwić mu rozpoznanie naszych sił i ugrupowania;

c) uzyskać czas, potrzebny oddziałom ubezpieczanym na przyjęcie szyku bojowego;

d) wyzyskać czas poprzedzający wkroczenie do walki oddziałów ubezpieczanych na zepchnięcie ubez-

pieczeń nieprzyjaciela i nawiązanie styczności z jego siłami głównemi.

299. Zależnie od zadania, terenu i wiadomości o nieprzyjacielu, do służby ubezpieczeń wyznacza się od 1/9 do 1/3 sił i poważne środki ogniowe, aby odrazu osiągnąć przewagę ogniową nad nieprzyjacielem.

Ubezpieczenia wysuwa się na odległość, zabezpieczającą oddziały ubezpieczone od ognia ciężkich lub ręcznych karabinów maszynowych (zależnie od wielkości oddziału ubezpieczanego).

300. Ubezpieczenia spełniają swoje zadanie, walcząc. Jeśli jednak walka może utrudnić wypełnienie postawionego zadania, oddziały ubezpieczające nie powinny jej podejmować.

Jeżeli oddział ubezpieczający walkę podjął, działania jego powinny mieć charakter śmiały i stanowczy i powinny być użyte wszystkie siły i środki. Główną rolę odgrywa tu inicjatywa niższych dowódców.

Chociaż oddziały ubezpieczające toczą walkę w szerokich pasach działania i mają dużą swobodę w manewrowaniu, nie powinny jednak nigdy zrywać między sobą łączności ogniowej.

301. Zależnie od położenia oddziały ubezpieczające spełniają swoje zadanie w marszu, na postoju i w walce.

A. Ubezpieczenie w marszu.

302. W marszu pułk ubezpiecza się oddziałem czołowym (bocznemi, tylnym) w sile do bataljonu; bataljon — czołową (bocznemi, tylną) „zastawą“ *) w sile

*) W języku polskim brak określenia odpowiadającego rosyjskiemu „pochodnaja zastawa“ (przyp. tłum.).

od plutonu do kompanji; kompanja—czołowym (bocznemi, tylnym) patrolem w sile około sekcji, a pluton—patrolami.

303. Przy organizowaniu ubezpieczenia marszowego, zwłaszcza jeśli się przewiduje spotkanie z przeciwnikiem, trzeba uwzględnić, żeby:

a) dany pas działania był bezwarunkowo zajęty na całej szerokości przez patrole, znajdujące się we wzajemnej łączności wzrokowej, co stwarza pewność przeszukania całego pasa;

b) jądro oddziału ubezpieczającego przez cały czas trzymało się osi marszu oddziału ubezpieczanego. Jednak należy pamiętać, że nie zawsze kierunek najwygodniejszy do zepchnięcia ubezpieczeń nieprzyjacielskich będzie leżał na tej osi.

304. W przewidywaniu starcia należy wzmocnić ubezpieczenia artylerją i ciężkiemi karabinami maszynowemi, aby uchwycić inicjatywę i osiągnąć przewagę ogniową nad przeciwnikiem.

Dobrze jest wyrzucić szybko naprzód oddziały ubezpieczające na podwodach, aby uprzedzić przeciwnika w zajęciu ważnych punktów.

305. Oddziały ubezpieczające przed napadem zboku mogą:

a) posuwać się równolegle do oddziału ubezpieczanego;

b) przesuwać się skokami, obsadzając zawczasu określone punkty (ciaśniny), których obsadzenie przez nieprzyjaciela może przeszkadzać ruchowi wojsk.

Po wyminięciu takiego punktu przez ubezpieczane wojska, oddział ubezpieczający dołącza się do ogona kolumny.

306. Jeśli oddział ubezpieczony jest w marszu i spotkanie z przeciwnikiem wydaje się wykluczone, wówczas bezpośrednie ubezpieczenie wysyła się tylko po osi marszu oddziału, nie zaś w całym pasie działania.

307. W marszu czołowym wydziela się ubezpieczenie tylne, celem zabezpieczenia maszerującego oddziału przed niespodziewanemi napadami od tyłu drobnych oddziałów przeciwnika i wrogo usposobionej ludności, oraz do utrzymania porządku w kolumnie.

Do takiego ubezpieczenia wyznacza się przeciętnie jedną sekcję strzelecką na bataljon.

B. Ubezpieczenie na postoju.

308. Ubezpieczenie na postoju stosuje się w czasie odpoczynku oddziału ubezpieczanego.

Siła i skład oddziałów ubezpieczających zależą od odległości od nieprzyjaciela, siły i składu wojsk ubezpieczanych, warunków terenowych i stosunku ludności miejscowej do spoczywającego wojska.

309. Zwykle, zdala od nieprzyjaciela (trzy przemarsze więcej) i kiedy na przedpolu działa rozpoznanie, spoczywający bataljon lub jego pododdziały mogą się ubezpieczać posterunkami obserwacyjnemi w sile trzech ludzi, w tem jeden dowódca.

310. W pobliżu nieprzyjaciela (jeden, dwa przemarsze) wyznacza się oddział ubezpieczający (z pułku zwykle bataljon).

Oddział ubezpieczający wysuwa czaty główne *), czata główna wysuwa „zastawy“**) (w sile 1 – 2 plutonów), te zaś placówki**) (w sile 1 — 2 sekcyj).

Ubezpieczać się należy zawsze ze wszystkich stron.

C. Ubezpieczenie w walce.

311. W walce zaczepnej ubezpieczenia bojowe wysyłają oddziały, opuszczające ogólną kolumnę (w okresie zbliżania i natarcia zwykle bataljon wysyła pluton, kompanja — jedną, dwie sekcje, w miarę potrzeby wzmocnione ciężkiemi karabinami maszynowemi).

Ubezpieczenie bojowe energicznem działaniem ubezpiecza ruch oddziału, przerywa lub spycha w pasie jego działania ubezpieczenie nieprzyjaciela i nawiązuje styczność z siłami głównemi przeciwnika.

312. W obronie zasadniczo wydzielają ubezpieczenia bataljony pierwszego rzutu.

Zadaniem ubezpieczenia bojowego w obronie jest:

a) zabezpieczenie obrońcy przed niespodziewanem natarciem nieprzyjaciela i przed ogniem jego ciężkich karabinów maszynowych;
b) uniemożliwienie przeciwnikowi rozpoznania ugrupowania obrońcy;
c) zmuszenie przeciwnika do przedwczesnego rozwinięcia piechoty i artylerji.

---

*) Storożewaja rota = kompanja czatownicza (przyp. tłum.).

**) W polskim systemie ubezpieczeń na postoju brak jest odpowiednika „storożewoj zastawy“, a w języku polskim — odpowiedniego do użycia wyrażenia; pojęciu „polewoj karauł“ stosunkowo najlepiej odpowiada „placówka“ (przyp. tłum.).

Zadanie swoje spełniają ubezpieczenia zwykle ogniem, zależnie od położenia stosując czasem krótkie uderzenia.

313. Siła ubezpieczeń, ich skład i oddalenie zależą od siły i składu broniących się oddziałów, terenu i aktywności nieprzyjaciela.

Zwykle bataljon wydziela jako ubezpieczenie pluton strzelecki, wzmocniony karabinami maszynowemi.

Celem lepszego wypełnienia zadań przez oddziały ubezpieczające dowódca pułku przydziela im czasem działa artylerji pułkowej. Zasadniczo towarzyszą ubezpieczeniom obserwatorzy artyleryjscy i oddział łącznikowy artylerji.

314. Oddalenie ubezpieczeń od broniących się oddziałów jest uwarunkowane koniecznością zabezpieczenia ich przed ogniem ciężkich karabinów maszynowych, czemu odpowiada odległość około 2 km.

315. Nie trzeba wyznaczać wspólnego dowódcy ubezpieczeń na odcinku pułku; plutony ubezpieczające podlegają swoim dowódcom bataljonów. Jednak dowódca pułku kontroluje wzajemne położenie punktów ogniowych (system ognia ubezpieczeń), zarządza w razie potrzeby konieczne przesunięcia i organizuje wsparcie ubezpieczeń ogniem artylerji.

316. Wszystkie organy ubezpieczenia bojowego (zarówno w walce zaczepnej, jak w obronnej) są oznaczane ich nazwą organizacyjną z dodaniem słów „ubezpieczenia bojowego“ (np. „pluton ubezpieczenia bojowego“).

Dział drugi.

WALKA ODDZIAŁÓW PIECHOTY.

ROZDZIAŁ VI.

WALKA BATALJONU.

1. Rola bataljonu w walce i dowodzenie bataljonem.

317. Bataljon jest najwyższą jednostką piechoty. Dowódca bataljonu w walce zaczepnej organizuje zbliżenie się do piechoty przeciwnika i wyznacza swoim kompanjom ostateczne cele natarcia i szturmu. Jednocześnie dowódca bataljonu jest organem łączącym piechotę z artylerją.

W walce spotkaniowej od wyszkolenia taktycznego i rzutkości dowódcy bataljonu zależy uchwycenie inicjatywy i powodzenie.

W obronie dowódca bataljonu kieruje ogniem ciężkich karabinów maszynowych, artylerji bataljonowej i przydzielonej.

318. Aby zapewnić sobie kierownictwo działań bataljonu, dowódca jego musi:

a) prowadzić bataljon w kolumnie tak długo, dopóki teren pozwala wykonywać ruch skrycie i dopóki pododdziały bataljonu nie muszą podejmować walki ogniowej;

b) pododdziałom bataljonu oraz artylerji przydzielonej i wspierającej stawiać zadania wyraźnie określone na podstawie terenu;

c) wspierać kompanje strzeleckie we właściwym czasie wszystkiemi rozporządzalnemi środkami ogniowemi (kompanja karabinów maszynowych, pluton artylerji bataljonowej, artylerja przydzielona i wspierająca);

d) mieć dobrze zorganizowaną łączność z dowódcami wszystkich podległych oddziałów walczących, z wspierającą bataljon artylerją i z dowódcą pułku.

319. Dowodzenie bataljonem wykonywa się przy pomocy ustnych (czasem piśmiennych) rozkazów szczególnych dla pododdziałów bataljonu, w rzadkich zaś tylko wypadkach ustnym rozkazem ogólnym.

W rozkazach bojowych, prócz zadań stawianych podwładnym, dowódca bataljonu podaje:

a) wiadomości o nieprzyjacielu;

b) zadanie pułku, bataljonów sąsiednich i własnego;

c) własną decyzję;

d) zadania artylerji przydzielonej i wspierającej bataljon;

e) rozmieszczenie swoich posterunków dowództwa i środków łączności z pododdziałami, sygnały umówione na wywołanie, przeniesienie i przerwanie ognia artylerji;

f) położenie czołowego i dodatkowego punktu opatrunkowego, pułkowego i bataljonowego punktu amunicyjnego, drogi odpływu rannych i zagazo-

wanych oraz drogi dojazdu kompanijnych biedek amunicyjnych;

g) swoich zastępców.

2. Walka zaczepna bataljonu.

A. Walka spotkaniowa.

320. Natychmiast po otrzymaniu od dowódcy pułku zadania i opuszczeniu przez bataljon kolumny pułku, dowódca bataljonu powiadamia o otrzymanem zadaniu dowódców kompanij oraz artyleryj bataljonowej i przydzielonej i wysuwa pluton ubezpieczenia bojowego. Zwykle pluton ten wzmacnia się plutonem ciężkich karabinów maszynowych a jego dowódcy wskazuje się kierunek marszu, zgodnie z otrzymanem przez bataljon zadaniem.

W szerokim pasie działania albo gdy położenie tego wymaga, jako ubezpieczenie może być wysunięta kompanja z przydzielonemi działami artylerji bataljonowej a nawet pułkowej.

Jeżeli bataljon ma działać na skrzydle, wówczas na odsłonięty bok wysyła się jeszcze pluton ubezpieczenia bocznego.

321. Odległość ubezpieczenia bojowego od bataljonu (1½ — 3 km) powinna zabezpieczyć go od ognia ciężkich karabinów maszynowych nieprzyjaciela i osłonić rozwijanie się bataljonu przy spotkaniu z nieprzyjacielem.

322. Poza strefą donośności artylerji nieprzyjacielskiej bataljon się posuwa za swym plutonem ubezpieczenia bojowego w kolumnie marszowej drogą, a bli-

żej — pod ogniem artylerji — skrytemi podejściami, nie tracąc jednak z oczu konieczności szybkiego i nieprzerwanego ruchu.

Miejsca odkryte, ostrzeliwane ogniem artylerji, bataljon przekracza w rozczłonkowaniu.

323. Dowódca bataljonu znajduje się przy plutonie (kompanji) ubezpieczenia bojowego, aby móc ocenić położenie i ułożyć plan działania, zanim bataljon dojdzie do rejonu rozwijania się.

Celem szybszego przekazania rozkazów przy dowódcy bataljonu powinien się znajdować jeden oficer z każdej kompanji i dowódca artylerji przydzielonej.

324. Spotkawszy się z oddziałami rozpoznawczemi ubezpieczającemi przeciwnika, pluton (kompanja) ubezpieczenia bojowego spycha je energicznie przy poparciu kompanji karabinów maszynowych i artylerji bataljonowej.

Kompanja karabinów maszynowych, szybko zająwszy dogodne stanowiska, powinna wnieść zamęt w działania nieprzyjacielskie i zapewnić szybkość i skrytość rozwijania bataljonu.

325. Spotkawszy większe oddziały nieprzyjaciela dowódca bataljonu układa (z udziałem dowódcy artylerji) plan działania, wybiera kierunek głównego uderzenia i obszar rozwinięcia bataljonu.

Zasadami działania w walce spotkaniowej są: szybkie powzięcie decyzji, parcie naprzód i śmiałość.

326. Przy układaniu planu działania dowódca bataljonu kieruje się następującemi zasadami:

a) jeśli położenie pozwala na oskrzydlenie nieprzyjaciela, wówczas od czoła zasadniczo należy się ograniczyć do natarcia niewielkiemi siłami (pluton, kompanja), przydzielając im kompanję karabinów maszynowych (lub jej część), kierując siły główne na bok przeciwnika, dopóki nie zdążył on jeszcze utworzyć mocnego frontu;

b) aby uchwycić inicjatywę i narzucić przeciwnikowi swą wolę, zazwyczaj trzeba wprowadzać odrazu wszystkie siły bataljonu, ześrodkowując je na kierunku rozstrzygającym i pozostawiając jak najmniejszy odwód (pluton strzelecki lub karabinów maszynowych).

327. Stosownie do ułożonego planu dowódca bataljonu wyznacza zadania dowódcom kompanij, wskazując każdemu z nich wspierającą go baterję; określa artylerji bataljonowej i przydzielonej najbliższe zadania, warunki wykonania ognia i czas gotowości bojowej.

Zasadniczo oddziały łącznikowe artylerji przydziela się odpowiednim kompanjom.

Punkt obserwacyjny dowódcy artylerji przydzielonej bataljonom powinien się znajdować w interesie sprawności dowodzenia przy punkcie obserwacyjnym dowódcy bataljonu.

328. Rozkazy do natarcia powinny być wydane zanim kompanje dojdą do wybranego obszaru rozwinięcia.

Po otrzymaniu zadania kompanje rozchodzą się na wyznaczone im kierunki natarcia, wprost z kolumny marszowej lub z szyku rozczłonkowanego.

329. Łączność między dowódcami bateryj przydzielonych bataljonom a dowódcami kompanij utrzymuje się w czasie walki nietylko przy pomocy telefonu, lecz wszelkiemi środkami, a przedewszystkiem przez styczność osobistą.

W czasie ruchu kompanij czołowi obserwatorzy artylerji znajdują się w pododdziałach pierwszej linji, a oddziały łącznikowe artylerji przy dowódcach kompanij.

330. W walce spotkaniowej wszystkie wysiłki bataljonu powinny być skierowane na to, żeby energicznem natarciem zatrzymać przeciwnika i pobić go.

Jeżeli przeciwnik przejdzie do obrony, wówczas dalsze działania prowadzi się zgodnie z wyłożonemi poniżej zasadami natarcia na broniącego się nieprzyjaciela.

B. Natarcie na broniącego się przeciwnika.

331. Zbliżanie. Zbliżanie pułku zwykle się dokonywa pod osłoną bataljonu czołowego, którego zadaniem jest (przykład taktyczny nr. 1):

a) zepchnąć ubezpieczenie przeciwnika;
b) opanować dogodne dla artylerji punkty obserwacyjne;
c) nawiązać styczność z główną pozycją obronną przeciwnika i rozpoznać jego ugrupowanie (punkty i ośrodki oporu, punkty obserwacyjne i t. d.).

332. W skład bataljonu czołowego („czołowego oddziału") wchodzą 1 do 2 bateryj artylerji pułkowej, oddziały łącznikowe artylerji, czołowi obserwatorzy

i zwiadowcy artylerji dywizyjnej, wspierającej pułk, oraz zwiadowcy pułkowych plutonów chemicznego i technicznego.

W poszczególnych wypadkach do bataljonu czołowego mogą być przydzielone 2 do 3 bateryj artylerji dywizyjnej, w tej liczbie niekiedy baterja armat 107 mm.

333. Celem zabezpieczenia głównych sił pułku przed ogniem nieprzyjacielskich karabinów maszynowych i lekkiej artylerji bataljon czołowy wysuwa się na odległość do 3 km.

334. Po opuszczeniu kolumny pułkowej i otrzymaniu zadania, dowódca bataljonu czołowego, wydawszy zarządzenia co do ubezpieczenia bezpośredniego (patrole), wysyła na zwiady w kierunku zamierzonego ruchu zwykle jeden pluton, wzmocniony karabinami maszynowemi. Rozpoznanie to powinno obmacać nieprzyjacielską pozycję ubezpieczającą (jeśli ona istnieje) lub pozycję oporu i zbadać najdogodniejsze skryte podejścia.

335. Bataljon czołowy (oddział czołowy) — posuwa się za swem ubezpieczeniem w kolumnie lub rozczłonkowany, nie czekając na wyniki rozpoznania i przestrzegając skrytość ruchu.

Jedna z kompanij, idąca w kierunku głównego uderzenia, jest kierunkową.

W odwodzie, w razie potrzeby, dowódca bataljonu pozostawia nie więcej niż jeden pluton. Tylko w razie braku sąsiadów, za odsłoniętem skrzydłem, odwód może być zwiększony do jednej kompanji.

336. Przerwawszy pozycję ubezpieczającą, dowódca bataljonu powinien zorganizować rozpoznanie bojowe

pozycji oporu nieprzyjaciela, aby zbadać jego siły i ugrupowanie. Działanie tego rozpoznania przybierze postać walki zaczepnej.

Oddalenie obu pozycyj (ubezpieczającej i oporu) nieprzyjacielskich (2 do 3 km) pozwala dowódcy bataljonu na przeprowadzenie w razie potrzeby przegrupowania oddziałów i zapewnia im swobodę manewrowania.

337. Natarcie bataljonu czołowego powinno przez walkę oraz dzięki wiadomościom uzyskanym od jeńców i z innych źródeł ustalić przednią krawędź nieprzyjacielskiej pozycji oporu.

Na podstawie rozmieszczenia zdradzających się punktów ogniowych trzeba określić ugrupowanie obrońcy (punkty i ośrodki oporu) w pasie nacierającego pułku.

338. Po dokonaniu przerwania ubezpieczeń nieprzyjaciela i dokonaniu rozpoznania jego pozycji głównego oporu dowódca bataljonu zabezpiecza punkty dogodne do obserwacji artyleryjskiej i melduje dowódcy pułku wyniki rozpoznania.

Linja osiągnięta przez bataljon czołowy może posłużyć oddziałom pułku jako podstawa wyjściowa do natarcia na pozycję oporu.

339. Po opuszczeniu kolumny pułku i otrzymaniu zadania bojowego dowódca bataljonu (nie czołowego) dla celów ubezpieczenia i rozpoznania wysyła naprzód jeden pluton (w razie potrzeby wzmocniony karabinami maszynowemi) i prowadzi bataljon skrytemi podejściami w kolumnie, dostosowując szyk do warunków terenowych i mając na czele kompanję karabinów maszynowych.

Często najlepiej będzie, aby dowódca znajdował się przy wysuniętem naprzód ubezpieczeniu. Przestrzenie odkryte przechodzi się w rozczłonkowaniu, jeżeli nie można ich obejść.

340. Do czasu zajęcia podstawy wyjściowej do natarcia dowódca bataljonu powinien otrzymać od dowódcy pułku zadanie bojowe, dokładnie oznaczające na podstawie terenu tę część pozycji nieprzyjacielskiej, którą bataljon ma opanować.

Jednocześnie z wyznaczeniem zadania dowódca pułku przekazuje dowódcy bataljonu oddziały łącznikowe odpowiednich bateryj (wspierających bataljon).

341. Dla zabezpieczenia przed napadem z powietrza dowódca bataljonu wyznacza jeden — dwa plutony karabinów maszynowych, które się przesuwają skokami, mając stale zorganizowaną obserwację powietrza i znajdując się w pełnej gotowości do rozpoczęcia ognia.

342. Kompanijne biedki amunicyjne dowódca bataljonu pozostawia kompanjom lub też część ich zabiera celem utworzenia bataljonowego punktu amunicyjnego. Ostatni sposób się stosuje, gdy trzeba ułatwić przekazywanie nabojów z taboru pułkowego do biedek kompanijnych lub gdy, wskutek charakteru zamierzonych działań, dowódca bataljonu musi rozporządzać odwodem amunicji do zasilania nią kompanij.

343. Jeżeli bataljonowi przydzielono środki sanitarne do utworzenia dodatkowego punktu opatrunkowego, wówczas w czasie zbliżania posuwają się one za bataljonem w odległości 1 — ½ km.

344. Obszar rozwinięcia bataljonu powinien być wybrany w ten sposób, aby dowódca bataljonu mógł

z niego obserwować ugrupowanie nieprzyjaciela. Zbadawszy jego rozmieszczenie dowódca bataljonu układa ostateczny plan natarcia i przeprowadza odpowiednie ugrupowanie sił i środków. Każda kompanja, jak również przydzielona oraz wspierająca bataljon artylerja, muszą otrzymać od dowódcy bataljonu dokładnie określone (w terenie) zadania. Wreszcie wydaje się zarządzenia co do łączności i pracy tyłów.

345. Jeśli istnieją skryte podejścia, podstawę wyjściową do natarcia wybiera się w odległości ognia ręcznych karabinów maszynowych (800—900 m).

W terenie pozbawionym zakryć, bataljon rozwija się wcześniej, zależnie od ognia nieprzyjacielskiej artylerji i ciężkich karabinów maszynowych.

Głównym obowiązkiem dowódcy bataljonu w okresie zbliżania jest doprowadzenie bataljonu skrycie, z jak najmniejszemi stratami i nie wypuszczając z rąk bezpośredniego kierownictwa bataljonem do linji, na której można się rozwinąć do niespodziewanego natarcia na nieprzyjaciela.

346. Natarcie. W związku z przyjętym planem natarcia dowódca bataljonu rozdziela swoje siły i środki na: grupę uderzeniową (w kierunku głównego uderzenia, do $^2/_3$ sił), wiążącą (do $^1/_3$) i odwód (do $^1/_9$).

Zależnie od położenia dowódca bataljonu określa, w ile rzutów należy uszykować grupy: uderzeniową i wiążącą (rysunek 3 i przykład taktyczny nr. 2).

347. Jeżeli szerokość obszaru nieprzyjacielskiego, wyznaczonego bataljonowi do zdobycia, nie przekracza 500 m, celowe jest prowadzenie natarcia w trzech rzutach (po jednej kompanji w każdym).

Przy szerszym obszarze dowódca bataljonu na podstawie oceny położenia decyduje, na które ogniska oporu nieprzyjacielskiego skierować szturm grupy uderzeniowej, które zaś związać ogniem artylerji i karabinów maszynowych.

348. Jeśli dowódca bataljonu rozporządza kilkoma przydzielonemi baterjami, rozdziela zwykle ich wsparcie między kompanje pierwszego rzutu, biorąc pod uwagę ich zadania.

Jednak dowódca bataljonu nie powinien zapominać o korzyściach ześrodkowania ognia wszystkich bateryj (przez dowódcę dywizjonu) w kierunku głównego uderzenia.

Dowódca bataljonu bierze pod uwagę, że baterja 3-działowa może stłumić opór ogniowy na froncie do 200 m, jeżeli cele będą dokładnie określone.

349. Stanowiska ogniowe dla plutonów kompanji karabinów maszynowych powinny być wybrane tak, aby pozwalały na prowadzenie ognia przenośnego (ze stanowisk wzniesionych) lub przez przerwy między nacierającemi kompanjami. Stanowiska karabinów maszynowych powinny być zmieniane rzadko, aby nie przerywać ognia i osiągać jego największą wydajność.

350. Ważne jest, aby dowódca bataljonu utrzymał w swem rozporządzeniu kompanję karabinów maszynowych i mógł wpłynąć na przebieg walki ogniowej; tylko w terenie silnie poprzerzynanym, utrudniającym kierowanie walką dowódca bataljonu musi przydzielić kompanjom część bataljonowych karabinów maszynowych.

Samo natarcie prowadzi się według wskazówek, zawartych w §§ 64 — 73 niniejszego regulaminu.

351. Szturm. Celem wsparcia szturmu dowódca bataljonu nakazuje kompanji karabinów maszynowych wiązanie nieatakowanych punktów lub obezwładnianie nieprzyjacielskich punktów ogniowych, leżących w głębi atakowanego obszaru.

352. Przed zajęciem przez pierwszy rzut stanowisk wyjściowych do szturmu (około 200 m od nieprzyjaciela), kompanje rzutów następnych podciągają się do pierwszego rzutu tak, aby były zabezpieczone przed odgrodzeniem ich ogniem nieprzyjacielskim i aby zdążyły na czas do walki wewnątrz pozycji obronnej.

353. Przed wykonaniem szturmu, dowódcy szturmujących kompanij podają artylerji sygnał przeniesienia ognia w głąb uszykowania nieprzyjaciela i na jego boki.

354. Gdy tylko jednej z kompanij uda się wedrzeć w pozycję obronną przeciwnika, dowódca bataljonu niezwłocznie rzuca w wykonany wyłom kompanje następnych rzutów.

355. Dowódca bataljonu po włamaniu wybiera sobie na zdobytym terenie posterunek dowództwa w ten sposób, aby mógł obserwować przebieg walki pierwszego rzutu wewnątrz pozycji nieprzyjacielskiej i utrzymywać nieprzerwaną łączność z artylerją przydzieloną bataljonowi.

356. Jeżeli, niektóre oddziały pierwszego rzutu zostają zatrzymane bardziej stanowczym oporem przeciwnika, dowódca bataljonu pcha drugi rzut (a jeżeli jest, to i trzeci) tam, gdzie ruch odbywa się z większem powodzeniem. Wykorzystując powodzenie oddziały tych

rzutów wychodzą na skrzydła i tyły uporczywie broniących się punktów ogniowych przeciwnika, pomagając w ten sposób sąsiednim oddziałom i odcinając przeciwnikowi drogi odwrotu.

357. Jeżeli pierwszy rzut, osłabiony stratami, zaczyna tracić rozmach zaczepny, nie wypełniwszy jeszcze postawionego mu zadania, dowódca bataljonu celem rozwinięcia powodzenia rzuca drugi rzut w przerwę pomiędzy oddziałami pierwszego lub z poza jego skrzydeł.

358. Zadanie bataljonu, wdzierającego się w nieprzyjacielską pozycję obronną, obejmuje również zdobycie bateryj obrońcy, zajmujących stanowiska w obszarze, wyznaczonym bataljonowi do opanowania.

359. Po opanowaniu stanowisk nieprzyjacielskich, dowódca bataljonu natychmiast rzuca wszystkie rozporządzalne oddziały do uporczywego pościgu za cofającymi się.

Jednocześnie dowódca bataljonu organizuje ściganie nieprzyjaciela ogniem, wysuwając kompanję karabinów maszynowych i przydzieloną bataljonowi artylerję na wysokość sekcyj czołowych pierwszego rzutu lub nawet przed nie, aby tem dłużej trzymać pod ogniem cofającego się lub jeszcze usiłującego się zatrzymać przeciwnika.

360. Osiągnąwszy nakazany cel dowódca bataljonu:

1) wydaje rozkazy co do pościgu, umocnienia się w zdobytym obszarze i odparcia przeciwuderzeń;
2) wyznacza dowódców, odpowiedzialnych za utrzymanie różnych odcinków;
3) zarządza uporządkowanie kompanij;

4) przywraca naruszoną łączność z podwładnemi oddziałami, wspierającą artylerją i dowódcą pułku.

Uporządkowanie oddziałów i umocnienie zdobytego obszaru nie może w najmniejszym stopniu osłabić energji i szybkości pościgu.

Pościg wykonywa się przedewszystkiem pododdziałami, które zachowały świeżość i zdolność do walki (drugi i trzeci rzut).

361. Jeżeli przeciwnik stawia nowy zorganizowany opór na przygotowanej zawczasu wtyle pozycji, dowódca bataljonu organizuje jej rozpoznanie i przygotowuje dalsze natarcie.

C. Natarcie bataljonu, wchodzącego w skład drugiego lub trzeciego rzutu.

362. Bataljon, znajdujący się w czasie natarcia w drugim lub trzecim rzucie, rozwija się wszerz i w głąb w zakresie niezbędnym do zapewnienia skrytości i bezpieczeństwa ruchu. Dowódca bataljonu prowadzi go w kierunku nakazanym w takiej odległości od idących przed nim oddziałów, aby nie ponosił zbędnych strat i stale był gotów do wypełnienia zadań, które mogą mu przypaść.

363. W razie posuwania się na skrzydle odkrytem dowódca bataljonu przedsiębierze środki ubezpieczenia się zboku (uszykowanie w schody, rozpoznanie i ubezpieczenie).

Na bataljonie, znajdującym się w ostatnim rzucie, ciąży obowiązek ubezpieczenia od tyłu, jeżeli położenie tego wymaga.

364. Dowódca bataljonu, wchodzącego w skład tylnych rzutów pułku, jest obowiązany utrzymywać podczas ruchu nieprzerwaną łączność z oddziałami nacierającemi i śledzić stale przebieg walki przy pomocy osobistej obserwacji i przez przydzielenie do nich łącznikowych, aby móc w każdej chwili nie czekając na niczyje rozkazy, wziąć rozstrzygający udział w walce.

Należy stale mieć na uwadze, że pozostanie wtyle rzadko może być naprawione w czasie walki.

3. Obrona bataljonu.

365. Po otrzymaniu od dowódcy pułku zadania i przestudjowaniu go, dowódca bataljonu w towarzystwie dowódców kompanij i dowódców: plutonu artylerji bataljonowej, artylerji przydzielonej oraz wspierającej bataljon, przeprowadza wywiad terenu wzdłuż przedniej krawędzi obszaru obronnego, wewnątrz niego, a także na przedpolu i w kierunku rejonów sąsiednich.

366. Przednia krawędź obszaru obronnego bataljonu powinna przebiegać tak, aby zapewniać:

a) najdogodniejszą obserwację w kierunku nieprzyjaciela;
b) najlepsze warunki do zorganizowania ogni krzyżowych i przeciwszturmowych, oraz możliwości prowadzenia ognia z głębi obszaru na przedpole;
c) zupełne zamaskowanie punktów ogniowych, leżących na przedniej krawędzi;
d) możność manewrowania pododdziałami bataljonu w głębi obszaru.

367. Rozpoznanie terenu przed frontem obszaru bataljonowego ma na celu określenie:

a) największej dopuszczalnej odległości ognia ciężkich karabinów maszynowych;

b) fałd terenu i przedmiotów terenowych, umożliwiających nieprzyjacielowi skryte podejście do pozycji obronnej; miejsc zakrytych, ułatwiających zbieranie się grup nieprzyjacielskich; przeszkód, jakie napotka nieprzyjaciel w sferze ognia piechoty obrońcy (miejsca grząskie, rzeki i t. p.) i przedmiotów terenowych, które należy zniszczyć celem poprawienia ostrzału z pozycji obronnej;

c) części terenu, dogodnych do użycia środków pancernych i chemicznych;

d) punktów obserwacyjnych, dogodnych dla przeciwnika; punktów dogodnych do zajęcia przez własne oddziały ubezpieczenia.

368. Badając punkty, które przeciwnik może wykorzystać jak punkty obserwacyjne, dowódca bataljonu powinien stwierdzić, które części obszaru bataljonowego są z nich widoczne i uwzględnić to przy wysuwaniu ubezpieczeń i ugrupowaniu oddziału w obszarze obronnym.

369. Jako ubezpieczenie bojowe wydziela się normalnie pluton strzelecki kompanji drugiego rzutu, wzmocniony plutonem karabinów maszynowych.

Do wsparcia ubezpieczeń dowódca pułku wyznacza zwykle działa artylerji pułkowej, które powinny utrzymywać łączność z dowódcą plutonu ubezpieczającego celem otrzymania od niego na czas zadań ogniowych.

370. Ubezpieczenie bojowe bataljonu organizuje sieć ognia w łączności z najbliższemi punktami ogniowemi ubezpieczeń bataljonów sąsiednich. Wybrane punkty ogniowe powinny pozwalać na łatwe przeglądanie terenu i o ile możności, posiadać zamaskowanie naturalne.

371. Wysyłając ubezpieczenie bojowe przed zajęciem obszaru obronnego przez pododdziały bataljonu, dowódca bataljonu daje dowódcy plutonu ubezpieczającego zadanie, w którem, prócz ogólnej orjentacji w położeniu, określa:

a) rozmieszczenie punktów ogniowych, pas obserwacji i odcinek ogniowy plutonu ubezpieczającego;
b) charakter działań plutonu ubezpieczającego: walka ogniowa w celu zmuszenia przeciwnika do rozwinięcia, aby rozpoznać przez to jego ugrupowanie, albo uporczywa obrona wyznaczonego terenu przez czas określony;
c) czas gotowości do spełnienia zadania;
d) która baterja będzie wspierała pluton ubezpieczający i gdzie jest punkt obserwacyjny jej dowódcy (dowódcy plutonu zostaje przydzielony oddział łącznikowy artylerji);
e) miejsce założenia stacji telefonicznej dla połączenia się z dowódcą bataljonu;
f) czas rozpoczęcia odwrotu i jego drogę.

372. Drogę odwrotu plutonu ubezpieczającego należy wybierać tak, aby podczas cofania się nie utrudniał strzelania z przedniej krawędzi obszaru obronnego.

373. Oceniając teren wewnątrz obszaru obronnego, dowódca bataljonu określa:

a) punkty i przedmioty terenowe, na podstawie których wyznaczy się obszary kompanijne;

b) stanowiska dla ciężkich karabinów maszynowych, które pozwolą wykonywać ogień wewnątrz obszaru obronnego i w pasie wyznaczonym bataljonowi, a także ognie przeciwszturmowe karabinów „milczących", flankować martwe pola i zagłębienia terenu przed sąsiadami;

c) miejsca, sprzyjające utrzymywaniu się gazów nieprzyjacielskich;

d) rozmieszczenie posterunku dowództwa i punktów obserwacyjnych;

e) umieszczenie odwodu.

374. Obszar bataljonowy dzieli się na trzy obszary kompanijne, przytem każdej kompanji wydziela się część przedmiotów terenowych w ten sposób, aby ułatwić zorganizowanie ognia krzyżowego przed frontem obszaru kompanijnego, w głębi niego, a także w przerwach między skrajnemi punktami ogniowemi kompanij sąsiednich (przykład taktyczny nr. 3).

375. Obszary stykają się ze sobą. Granice ich wytycza się według przedmiotów terenowych, trudnych do zauważenia od strony przeciwnika, aby zamaskować rozmieszczenie punktów ogniowych każdego obszaru i utrudnić nieprzyjacielowi wybór kierunku uderzenia i wspieranie nacierającej piechoty artylerją.

Zasadniczo nie wyznacza się obszaru dla kompanji karabinów maszynowych.

376. Im mniej artylerji przeznaczono do wspierania bataljonu, im szerszy jest jego obszar obronny i im bardziej poprzerzynany jest teren przedpola, tem wię-

cej należy przeznaczyć karabinów maszynowych do zagrodzenia podejść do przedniej krawędzi pozycji obronnej.

377. Jeżeli szerokość obszaru bataljonowego nie przekracza 1000 m, wówczas grupę wiążącą stanowi jedna kompanja. Pozostałe umieszczają się w głębi obszaru, tworząc grupę uderzeniową. Przy większym odcinku bataljonu grupa wiążąca składa się z dwóch obszarów kompanijnych.

Kompanja strzelecka w całości wchodzi w skład grupy uderzeniowej lub wiążącej. Sama ona w obronie nie dzieli się na takie grupy.

Do odwodu dowódca bataljonu wydziela nie więcej niż pluton strzelecki.

378. Przy znacznej szerokości obszaru bataljonowego (ponad 2 km) nie tworzy się ogólnej grupy wiążącej. Pomiędzy obszarami kompanijnemi pozostawia się duże odstępy i odległości, trzeba jednak zapewnić wzajemne wspieranie się tych obszarów zarówno ogniem artylerji i karabinów maszynowych, jak i przy pomocy manewru.

379. Dzieląc obszar bataljonowy na obszary kompanijne dowódca bataljonu określa, według przedmiotów terenowych, granice każdego z nich i, jeśli tego wymaga ustalony plan ognia karabinów maszynowych, wskazuje dokładnie w terenie, gdzie mają się znajdować kompanijne punkty ogniowe, gdzie zaś należy pozostawić nieobsadzone luki. Luki te należy utrzymywać pod ogniem krzyżowym i zabudować je okopami pozornemi i zapasowemi, celem zmylenia nieprzyjaciela.

380. Przy organizowaniu obrony dowódca bataljonu powinien przewidzieć ogień na wszystkie strony na wypadek otoczenia przez nieprzyjaciela obszaru bataljonowego lub jego części.

381. Organizując system ognia dowódca bataljonu ustala ilość karabinów maszynowych niezbędną do wypełnienia zadań ogniowych i określa, które z nich przypadną kompanji karabinów maszynowych, które muszą być wykonane środkami ogniowemi kompanij strzeleckich, a które przez artylerję.

382. Zebrawszy dowódców kompanij dowódca bataljonu wydaje im ustne rozkazy, w których, prócz orjentacji ogólnej (o nieprzyjacielu, sąsiadach, zadaniu pułku i bataljonu), określa:

a) oddziały, wysunięte jako ubezpieczenia bojowe, i drogi ich odwrotu;
b) obszary i zadania kompanij ze wskazaniem punktów, które powinny być szczególnie silnie umocnione;
c) rozmieszczenie i zadania kompanji karabinów maszynowych, artylerji bataljonowej oraz przydzielonej bataljonowi i wspierającej go;
d) rozmieszczenie odwodu (o ile będzie utworzony);
e) zabezpieczenie luk albo wiszącego skrzydła, jeśli zadanie takie przypada bataljonowi;
f) podział między kompanje instruktorów przydzielonych bataljonowi z plutonu technicznego, oraz narzędzi i sprzętu saperskiego;
g) sposób prowadzenia rozpoznania;
h) miejsce bataljonowego punktu amunicyjnego i czołowego punktu opatrunkowego.

383. Kompanjom pierwszego rzutu (grupy wiążącej) daje się zadania przez określenie obszaru obrony, pasa do ostrzeliwania i wskazanie leżących poza przydzielonym pasem pewnych zagłębień, wąwozów i pól martwych, które kompanja ma ostrzelać ogniem skośnym lub bocznym.

Ilość wyznaczonych kompanji zadań ogniowych musi ściśle odpowiadać ilości posiadanych przez nią środków ogniowych.

Pasy do ostrzeliwania wyznacza się według przedmiotów terenowych, ściśle określających szerokość i głębokość każdego pasa.

384. Obszar obronny kompanji drugiego rzutu (grupy uderzeniowej) powinien się znajdować w takiej odległości od przedniej krawędzi pozycji obronnej, któraby pozwoliła kompanji przygotować przeciwuderzenie ogniem, wykonanym z głębi pozycji, a następnie szybkiem natarciem zniszczyć wdzierającego się w obszar bataljonowy przeciwnika, zanim zdąży się przygotować do obrony; z drugiej strony oddalenie kompanji drugiego rzutu powinno zabezpieczać ją od ognia nieprzyjacielskiego, skierowanego na obszary kompanijne pierwszego rzutu.

385. Kompanji drugiego rzutu określa się:

a) części przedpola do ostrzeliwania, o ile ogień taki jest możliwy;

b) pas ostrzału wewnątrz obszaru bataljonowego;

c) wyznaczone kompanji do ostrzeliwania nierówności terenu, ułatwiające nieprzyjacielowi przenikanie w głąb obszaru obronnego;

d) główne kierunki przeciwuderzeń.

386. Opracowanie planu przeciwuderzeń i zbadanie skrytych podejść do odpowiednich stanowisk wyjściowych jest obowiązkiem dowódcy kompanji drugiego rzutu. Powinien on dać wskazówki dowódcy artylerji wspierającej bataljon i dowódcy kompanji karabinów maszynowych co do wsparcia przeciwuderzeń ogniem. Łączność między nim a artylerją jest utrzymywana przez przydzielony oddział łącznikowy.

387. Zadanie dowódcy kompanji karabinów maszynowych określa:

a) wyznaczone do ostrzeliwania części terenu na przedpolu i wewnątrz obszaru obronnego oraz przed obszarami bataljonów sąsiednich, określając dokładnie zapomocą przedmiotów terenowych szerokość i głębokość każdej strefy ostrzału;
b) ilość karabinów maszynowych, przeznaczonych do walki z nisko latającemi płatowcami, przyczem karabiny te powinny być umieszczone tak, aby w razie konieczności mogły być użyte również do odpierania szturmu.

Jeżeli teren nie pozwala na ostrzeliwanie przedpola z głębi, wówczas dowódca bataljonu zarządza wysunięcie karabinów maszynowych w przerwy między kompanjami i na skrzydła.

388. Jeżeli bataljonowym karabinom maszynowym, umieszczonym w głębi, nakazuje się ostrzeliwanie także dalszych celów (powyżej 1500 m), należy wybrać dla nich tymczasowe stanowiska wpobliżu przedniej krawędzi pozycji obronnej.

389. Zadanie działek piechoty w obronie polega na:

a) zwalczaniu nieprzyjacielskich ciężkich karabinów maszynowych;

b) zwalczaniu broni pancernych przeciwnika.

Celem spełnienia pierwszego z tych zadań stanowisko wybiera się w pobliżu przedniej krawędzi pozycji obronnej naprzeciw podejść najdogodniejszych dla nieprzyjaciela.

Do odpierania ataków czołgowych działka piechoty zajmują stanowiska, pozwalające na ostrzeliwanie czołgów zboku, zarówno podczas ich zbliżania się do obszaru bataljonowego, jak i po włamaniu się w niego.

Szczególnie dogodnie jest stawiać działka tak, aby były osłonięte od strony przeciwnika przeszkodami, trudnemi do pokonania przez czołgi.

390. Moździerze stosuje się w obronie do:

a) ostrzeliwania martwych pól, wąwozów i t. p., leżących wpobliżu przedniej krawędzi pozycji;

b) ostrzeliwania zdobytych już przez przeciwnika stanowisk;

c) maskowania przeciwuderzeń przy pomocy pocisków dymnych.

391. Do spełnienia pierwszego z wymienionych zadań moździerze zajmują stanowiska zakryte w takiej odległości od przedniej krawędzi pozycji, aby wyznaczone cele leżały w granicach skutecznej donośności.

Jeżeli zadanie moździerzy polega na zwalczaniu nieprzyjaciela w zdobytych przez niego stanowiskach i na wspieraniu przeciwuderzeń, wówczas zajmują one stanowiska albo za obszarem kompanijnym, który najprawdopodobniej będzie celem natarcia przeciwnika, albo w przerwie między kompanjami tak, aby można było skierować ogień na ten obszar, w który wedrze się przeciwnik.

392. Dla każdego moździerza lub działka wybiera się kilka stanowisk, zwracając szczególną uwagę na ich zamaskowanie.

393. Odwód dowódcy bataljonu przeznaczony do przeciwdziałania wypadkom nadzwyczajnym, umieszcza się w ukryciu w głębi obszaru.

394. Dowódca bataljonu działającego na wiszącem skrzydle, zabezpiecza się przed oskrzydleniem albo przez wytyczenie obszarów kompanijnych schodami wtył albo przez umieszczenie w schodzie jednej kompanji pierwszego rzutu.

Aby dość wcześnie zdemaskować dokonywane oskrzydlenie, dowódca skrzydłowego bataljonu wysyła rozpoznanie i organizuje obserwację w kierunku wiszącego skrzydła.

395. W zakresie obrony przeciwchemicznej dowódca bataljonu:

a) nakazuje dowódcom kompanij zbadanie obszarów z punktu widzenia niebezpieczeństwa chemicznego; zbadanie stanowisk ciężkich karabinów maszynowych, artylerji bataljonowej i moździerzy powierza instruktorom chemicznym najbliższych kompanij;

b) nakazuje niezwłoczne zbadanie w kompanjach stanu masek i zastąpienie uszkodzonych przez nowe z zapasu pułkowego oraz wydaje zarządzenia co do alarmu gazowego;

c) rozdziela między kompanje środki neutralizujące gazy i zapasowy sprzęt przeciwgazowy oraz poleca poczynienie w kompanjach przygotowań do odkażania terenu.

396. Swój posterunek dowództwa dowódca bataljonu umieszcza w głębi obszaru w miejscu, ułatwiającem dowodzenie i obserwację.

Jeżeli warunki terenowe utrudniają obserwowanie z posterunku dowództwa, wówczas wybiera jeden lub dwa punkty obserwacyjne, z których działalność przeciwnika będą obserwować członkowie jego sztabu.

Posterunek dowództwa i punkt obserwacyjny muszą być starannie zamaskowane.

397. Zależnie od posiadanych środków łączności dowódca bataljonu wskazuje, które punkty i w jakim czasie trzeba połączyć telefonicznie, w których zaś punktach należy się ograniczyć do łączności wzrokowej i do użycia środków żywych (cykliści, gońcy konni i piesi).

Dowódca bataljonu musi posiadać bezpośrednie połączenie z dowódcą kompanji karabinów maszynowych i dowódcą przydzielonej bataljonowi artylerji, aby w razie potrzeby móc ześrodkować ogień artylerji i karabinów maszynowych w jakimkolwiek punkcie.

398. Kierowanie walką bataljonu polega na:

a) wskazywaniu celów i zadań artylerji przydzielonej i wspierającej bataljon;

b) ześrodkowaniu ognia bataljonowych karabinów maszynowych na celach najważniejszych w danej chwili;

c) zorganizowaniu w odpowiednim czasie przeciwnatarcia grupy uderzeniowej.

399. Co się tyczy umocnienia obszaru bataljonowego, dowódca bataljonu jest obowiązany:

a) wskazać dowódcom kompanij kolejność prac, sposób umocnienia ich obszarów wogóle, a najważniejszych punktów w szczególności i termin wykonania różnych prac;
b) rozdzielić między kompanje narzędzia, drut kolczasty i wszelki sprzęt saperski;
c) organizować naprawę dróg wewnątrz obszaru bataljonowego i za nim.

400. Kolejność wykonywania prac, stosownie do ich ważności jest następująca:

1. rozmieszczenie w terenie punktów ogniowych — zorganizowanie systemu ognia;
2. zmierzenie odległości do najważniejszych punktów na przedpolu;
3. ulepszenie obserwacji i ostrzału;
4. wykopanie okopów i budowa punktów obserwacyjnych oraz posterunków dowództw;
5. wykonanie przeszkód z drutu i budowa przeszkód przeciwczołgowych;
6. wykonanie zamaskowanych i ukrytych komunikacyj wewnątrz obszaru bataljonowego;
7. budowa schronów i zabezpieczenie ich przed gazami.

401. Jeżeli do prac jest używana ludność miejscowa, dowódca bataljonu określa do jakich robót ma ona być przydzielona i jaką ilość robotników ma otrzymać każdy instruktor saperski do swego rozporządzenia.

402. Przypuszczalnie przydzielony bataljonowi oddział saperów dzieli dowódca bataljonu między kompanje i inne pododdziały w charakterze technicznych kierowników robót.

4. Bataljon przerywający walkę.

403. Przerwanie walki przez bataljon może być dokonane na rozkaz wyższego przełożonego.

Najlepiej jest przerywać walkę w nocy, podczas mgły i wogóle w warunkach, sprzyjających skrytemu oderwaniu się od przeciwnika.

404. Bez względu na siłę naporu nieprzyjacielskiego, towarzyszącego przerwaniu walki, musi być ono dokonane według ściśle powziętego planu.

Rozkazy dotyczące przerwania walki wydaje dowódca bataljonu pododdziałom dopiero po otrzymaniu rozkazu odwrotu od dowódcy pułku lub jego przełożonego.

405. W planie przerwania walki dowódca bataljonu musi przewidywać:

a) obszary tyłowe, które bataljon będzie kolejno zajmował; pierwszy z nich, a o ile możności i następne, powinny być podzielone na obszary kompanijne;
b) stanowiska ogniowe kompanji karabinów maszynowych i artylerji bataljonowej w obszarach tyłowych;
c) kolejność wycofywania oddziałów bataljonu i drogi ich ruchu;
d) środki zabezpieczenia sobie ciaśnin i innych ważnych puktów, leżących na drodze odwrotu, i budowę przepraw na zagradzających tę drogę przeszkodach (o ile czas pozwala);
e) opóźnienie nieprzyjacielskiego pościgu przez zniszczenie mostów, zagazowanie opuszczanych okopów, ciaśnin i t. p.;

f) umieszczenie w obszarach tyłowych bataljonowego punktu amunicyjnego i dodatkowego punktu opatrunkowego, o ile został on przydzielony bataljonowi;

g) zarządzenia, zmierzające do utrzymania porządku w oddziałach i podtrzymania ducha żołnierzy.

406. O ile dowódca pułku nie określił obszarów tyłowych do późniejszego powstrzymywania przeciwnika, wówczas wybiera je zawczasu w terenie dowódca bataljonu już w czasie obsadzania obszaru obronnego.

Jeżeli brak czasu zmusza dowódcę bataljonu do określenia obszarów tyłowych na podstawie mapy, wówczas wysyła on tam oficerów celem zorganizowania obrony i utrzymywania porządku na tyłach.

Odległość przedniej krawędzi najbliższego obszaru tyłowego od zasadniczego obszaru obronnego bataljonu jest zależna od warunków terenowych, musi jednak pozwalać na ostrzeliwanie z obszaru tyłowego stanowisk opuszczanych (1000 — 1500).

407. Pod naporem nieprzyjacielskim wycofanie pododdziałów bataljonu przeprowadza się w następującej kolejności:

1. dodatkowy punkt opatrunkowy, obsługujący bataljon i punkt amunicyjny wraz z kompanijnemi biedkami amunicyjnemi;
2. kompanje strzeleckie pierwszego rzutu;
3. kompanja strzelecka drugiego rzutu;
4. plutony kompanij karabinów maszynowych (rzutami).

Wycofanie każdego z pododdziałów bataljonu dokonywa się pod osłoną ognia wszystkich innych pododdziałów.

408. Każdej kompanji wyznacza się, o ile możności, ukrytą drogę odwrotu do wyznaczonego jej obszaru tyłowego. Drogę tę wybiera się tak, aby cofające się oddziały nie utrudniały strzelania bataljonowym karabinom maszynowym, osłaniającym odwrót.

409. Do bezpośredniego ubezpieczenia bataljonowych plutonów karabinów maszynowych, pozostających na stanowiskach, dowódca bataljonu wydziela (na każdy pozostający pluton) jedną sekcję ręcznego karabina maszynowego lub strzelecką.

Sekcje te, po wycofaniu się karabinów maszynowych do obszaru tyłowego, powracają do dyspozycji swych dowódców.

Wycofanie kompanji karabinów maszynowych rozpoczyna się po otwarciu ognia przez kompanijne karabiny maszynowe ze stanowisk w obszarze tyłowym.

W obszarze tyłowym bataljonowe plutony karabinów maszynowych rozmieszcza się w schodach w głąb w odległości 400—600 m jeden od drugiego.

410. Dowódca bataljonu podczas wycofywania się pododdziałów pozostaje na swym posterunku i przechodzi na nowy posterunek dowództwa w obszarze tyłowym wtedy, kiedy większa część bataljonu wycofa się na nowe stanowiska.

411. Łączność odbudowuje się stopniowo, w miarę wycofywania pododdziałów bataljonu. Dla dowódcy bataljonu jest szczególnie ważne utrzymanie podczas odwrotu nieprzerwanej łączności z dowódcą artylerji osłaniającej odwrót (przez oddział łącznikowy) i z dowódcą kompanji karabinów maszynowych.

Jeżeli teren sprzyja wykonaniu odwrotu bez zwrócenia uwagi przeciwnika i dokonywa się go bez naporu nieprzyjaciela, wówczas osłonę wycofania powierza się karabinom maszynowym czołowych plutonów kompanij pierwszego rzutu, które maskują odwrót wzmocnioną działalnością, po rozpoczęciu zaś ognia przez karabiny bataljonowe z obszaru tymczasowego przechodzą niepostrzeżenie do obszarów tyłowych swoich kompanij.

412. Jeżeli odwrót jest zamierzony na odległość większą niż pół przemarszu dziennego, wówczas, gdy tylko bataljonowi uda się oderwać od przeciwnika na odległość skutecznego ognia lekkiej artylerji, formuje on kolumnę marszową i pozostawiając w celu ubezpieczenia jeden z plutonów pierwszego rzutu, wzmocniony przez 1 — 2 sekcje ręcznych karabinów maszynowych, odchodzi skrycie do wyznaczonego celu.

Kiedy bataljon odejdzie od plutonu ubezpieczającego na odległość 600 — 800 m, ten również formuje kolumnę i ubezpiecza się ze swej strony sekcjami ręcznych karabinów maszynowych, zachowując styczność z nieprzyjacielem przy pomocy patroli.

413. Jeżeli odwrót dokonywa się pod naporem przeciwnika, który zdobył pozycję obronną, wówczas do osłony odwrotu używa się oddziałów z odwodu pułkowego, które zajmują stanowiska wtyle w odległości 4 — 8 km.

Wykonywający takie zadanie bataljon, wzmocniony zwykle artylerją, a czasem i bronią pancerną, organizuje na wyznaczonej linji przerywaną pozycję obronną, składającą się z szeregu obszarów plutonowych, przerwy między któremi pozwalają przepuścić cofające się

oddziały i wykonywać ogień krzyżowy karabinów maszynowych.

Skrzydła działającego w tych warunkach bataljonu zabezpiecza się oddziałami z ciężkiemi karabinami maszynowemi. Przy dalszym odwrocie oddziały te zabezpieczają przed pościgiem równoległym.

5. Bataljon w służbie ubezpieczeń.

A. Ubezpieczenie w marszu.

414. Bataljon, wyznaczony jako oddział czołowy, tylny lub boczny, zostaje wzmocniony artylerją pułkową lub pułkowi przydzieloną, środkami łączności, plutonem konnych zwiadowców, częścią plutonu chemicznego, a czasem także jednostkami pancernemi, kawalerją i saperami, jeśli były pułkowi przydzielone.

415. W marszu czołowym zadanie oddziału czołowego polega na:

a) rozbijaniu małych oddziałów nieprzyjacielskich;

b) energicznem spychaniu ubezpieczeń nieprzyjacielskich celem odsłonięcia jego głównych sił i zapewnienia pułkowi czasu i przestrzeni, potrzebnych do rozwinięcia się i zawiązania walki w najdogodniejszych warunkach;

c) uchwyceniu i utrzymaniu punktów ważnych dla pułku;

d) naprawianiu dróg, aby pułk mógł wykonywać marsz bez przeszkód.

416. Odległość oddziału czołowego powinna zabezpieczać kolumnę pułku od skutecznego ognia lekkiej artylerji (do 3 km).

417. W celu swego bezpośredniego ubezpieczenia oddział czołowy wysuwa przed siebie czołową „zastawę" w sile plutonu strzeleckiego, wzmocnionego plutonem ciężkich karabinów maszynowych, artylerją bataljonową, środkami łączności, instruktorami technicznymi i chemicznymi z odpowiednim sprzętem.

Bezpośrednie ubezpieczenie oddziału czołowego z boków osiąga się przez wysłanie patroli z pośród przydzielonych bataljonom zwiadowców konnych.

Odległość oddziałów ubezpieczających oddział czołowy powinna zabezpieczać go zarówno od czoła, jak i z boków od skutecznego ognia karabinów maszynowych (do 2 km).

418. Wysłanie czołowej „zastawy" i bocznych patroli, dokonywa się w ten sposób, aby nie opóźnić wyruszenia oddziału czołowego z punktu wyjściowego o wyznaczonym czasie.

419. Określiwszy porządek marszu jednostek, wchodzących w skład oddziału czołowego, dowódca jego (dowódca bataljonu) powinien skontrolować, czy przekraczają one punkt wyjściowy w odpowiednim porządku i czasie, i zorganizować łączność ze swem ubezpieczeniem.

420. Jeżeli przydzielono mu jednostki pancerne, dowódca oddziału czołowego określa ich miejsce i sposób wykonania marszu (skokami lub inną drogą).

421. Podczas marszu dowódca oddziału czołowego, znajdujący się na jego czele lub przy czołowej „zastawie":

a) czuwa nad ukrywaniem się oddziałów maszerujących przed rozpoznaniem lotniczem;

b) zarządza usuwanie przeszkód, mogących opóźnić ruch głównych sił;

c) czuwa nad utrzymaniem łączności z własnemi płatowcami przy pomocy płacht;

d) melduje dowódcy pułku o wszelkich spostrzeżeniach, dotyczących nieprzyjaciela, o każdem zatrzymaniu, o przekroczeniu określonych w rozkazie linij, o wyruszeniu ze spoczynku i przybyciu na nocleg, zawiadamiając o tem jednocześnie kolumny sąsiednie.

422. Przy przekraczaniu dużych miejscowości i lasów dowódca oddziału czołowego celem ubezpieczenia marszu z boków wysuwa na skraje miejscowości, na drogi poprzeczne i przesieki w lasach nieruchome ubezpieczenia w sile sekcji, które, po zluzowaniu ich przez jednostki z głównych sił, dołączają do swoich kompanij w czasie ich długiego spoczynku lub noclegu.

423. Na długim spoczynku dowódca oddziału czołowego rozmieszcza swoje jednostki na linji, zapewniającej pułkowi dogodne warunki rozwinięcia się do walki, i organizuje obronę przeciwlotniczą.

424. W razie spotkania nieprzyjaciela, dowódca oddziału czołowego, dokonawszy osobistego rozpoznania i powziąwszy decyzję, wydaje rozkazy do natarcia na przeciwnika, określając zadania każdemu z podległych mu pododdziałów i melduje o swej decyzji dowódcy pułku.

425. Jeżeli oddział czołowy jest wysłany wcześniej celem utrzymania pewnej przeprawy lub punktu leżącego na drodze kolumny, wówczas po przybyciu na miej-

sce dowódca oddziału organizuje obronę i melduje o tem dowódcy kolumny.

Celem utrzymania przeprawy (ciaśniny) wybiera się obszar obronny przed nią w takiej odległości, ażeby zabezpieczyć przekraczanie jej przez główne siły od ognia karabinów maszynowych.

Po upływie wyznaczonego czasu oddział czołowy podejmuje dalszy ruch.

426. Zadania oddziału bocznego w marszu czołowym (wydzielany jest przez wielkie jednostki; oddziały piechoty wydzielają boczne „zastawy" w sile do plutonu) są następujące:

a) ubezpieczać kolumnę przed niespodziewanem natarciem na bok;

b) w razie spotkania nieprzyjaciela walką swą umożliwić kolumnie spełnienie zadania.

427. Oddział boczny w marszu czołowym ubezpiecza się w kierunku ruchu czołową „zastawą" (pluton strzelecki z plutonem karabinów maszynowych), a na zagrożonem skrzydle — boczną „zastawą" konną lub patrolem konnym.

428. Oddział boczny jest podporządkowany dowódcy kolumny. Maszeruje on albo na wysokości głównych sił straży przedniej (tworzonej przy marszu dywizji) albo na wysokości czoła kolumny. Uzgodnienie ruchu osiąga się przez określenie dokładnego czasu wyruszania oddziału bocznego z punktu wyjściowego, z określonych linij i długiego spoczynku.

429. Przy spotkaniu nieprzyjaciela, po dokonaniu osobistego rozpoznania przeciwnika i terenu, dowódca oddziału bocznego:

a) dążąc do oskrzydlenia przeciwnika i działając zgodnie z ogólnym planem dowódcy kolumny, ubezpiecza z boku rozwijanie głównych sił, rozpoznaje rozciągłość frontu nieprzyjacielskiego i ugrupowanie jego na skrzydle:
b) melduje dowódcy kolumny o swoich działaniach i o nieprzyjacielu.

430. Po rozwinięciu głównych sił dowódca oddziału bocznego zostaje podporządkowany najbliższemu dowódcy pułku i działa według jego wskazówek, o ile nie dostanie od dowódcy kolumny zadania samodzielnego.

431. W marszu odwrotowym bataljon tworzący oddział tylny ma za zadanie:
a) umożliwić pułkowi oderwanie się od przeciwnika odrazu jednym dużym skokiem;
b) zapewnić pułkowi ciągłość i bezpieczeństwo ruchu;
c) opóźnić pościg przez zniszczenie dróg i środków łączności.

432. Odległość oddziału tylnego od jego pułku nie jest stała. Zwiększa się ona przy każdem zatrzymaniu się oddziału tylnego celem powstrzymania napierającego nieprzyjaciela.

433. Jeżeli odwrót rozpoczyna się w styczności z nieprzyjacielem, dowódca bataljonu, wyznaczonego jako oddział tylny, grupuje swoje oddziały szeroko na wybranej linji, określając zadania i obszary obronne każdej kompanji.

434. Oddział tylny powinien powstrzymywać nacierającego przeciwnika dopóty, dopóki kolumna głównych

sił pułku nie uzyska odległości, zapewniającej jej spokojny marsz.

W razie energicznego naporu nieprzyjaciela oddział tylny powinien podjąć z nim zdecydowaną walkę z zastosowaniem przeciwuderzeń, nie wahając się przed koniecznością poniesienia przytem poważnych strat.

435. Gdy tylko kolumna głównych sił odejdzie na odpowiednią odległość, dowódca bataljonu wydaje rozkazy do wycofania się oddziału tylnego na następną linję.

Wycofanie dokonywa się w sposób, określony w rozdziale: „Bataljon przerywający walkę".

Przy cofaniu się dowódca oddziału tylnego, zgodnie z wskazówkami otrzymanemi od dowódcy pułku, stosuje wszelkie środki, aby opóźnić ruch nieprzyjaciela (psucie dróg, niszczenie mostów i innych przepraw oraz środków łączności i t. p.).

436. Jeżeli nieprzyjaciel zaprzestaje pościgu, dowódca oddziału tylnego zarządza przyjęcie szyku marszowego i ubezpiecza oddział tylną „zastawą" pieszą i bocznemi patrolami konnemi, pozostawiając swe rozpoznanie w styczności z nieprzyjacielem.

437. W czasie wykonywania marszu odwrotowego dowódca oddziału tylnego melduje dowódcy pułku:

a) o działaniach przeciwnika i oddziału tylnego przy zajmowaniu pierwszego stanowiska odwrotowego i opuszczaniu go;

b) o każdem następnem zatrzymaniu i ponownem podejmowaniu walki;

c) o dokonanych najważniejszych zniszczeniach;

d) o przybyciu na długi spoczynek i nocleg i o zaciągnięciu czat, o ile zadanie to było powierzone oddziałowi tylnemu.

438. W marszu bocznym bataljon stanowiący oddział boczny ma za zadanie:

a) osłaniać ruch kolumny pułku;

b) w wypadku natarcia nieprzyjacielskiego zatrzymać wroga przez czas, potrzebny pułkowi do wykonania bez przeszkód swego zadania.

439. Oddział boczny spełnia swoje zadanie, maszerując nieprzerwanie drogą równoległą do osi marszu pułku, lub też zajmując kolejno przez czas określony punkty, leżące na drodze ruchu.

440. Jeżeli istnieje równoległa droga dla ubezpieczenia oddziału bocznego od strony nieprzyjaciela, dowódca oddziału bocznego wysyła na nią boczną „zastawę“ w sile plutonu z plutonem karabinów maszynowych. Boczna „zastawa“ dostosowuje swój ruch do ruchu oddziału bocznego zatrzymując się w miarę potrzeby na ważnych drogach, poprzecznych i podejściach prowadzących od nieprzyjaciela.

Jeżeli brak jest drogi równoległej, wówczas dowódca oddziału bocznego wysyła w kierunku nieprzyjaciela na drogi poprzeczne i dogodne punkty obserwacyjne placówki (w sile od sekcji do plutonu), które pełnią służbę przez czas wyznaczony, poczem dołączają do oddziału bocznego na długim spoczynku lub noclegu.

441. Aby dokładnie uzgodnić ruchy oddziału bocznego z ruchami ubezpieczających go oddziałów, dowódca bataljonu oznacza zupełnie dokładnie punkty,

w których mają one zatrzymać się i czas ich opuszczenia.

442. W marszu bocznym celem ubezpieczenia oddziału bocznego od czoła i ztyłu wysuwa się w tych kierunkach oddziały w sile od sekcji do plutonu.

443. W marszu bocznym ciążą na dowódcy oddziału bocznego te same obowiązki, co w marszu czołowym.

Podczas przewidzianych rozkazem marszu zatrzymań dowódca oddziału bocznego:

a) wybiera stanowiska obronne na wypadek natarcia, biorąc pod uwagę łatwość wycofania się w kierunku zamierzonego marszu, i rozmieszcza za niemi swoje oddziały tak, aby mogły szybko zająć wyznaczone im miejsca;

b) zarządza zamaskowanie oddziału przed rozpoznaniem powietrznem i przygotowuje odparcie napadów lotniczych;

c) sprawdza rozmieszczenie jednostek, ubezpieczających oddział boczny.

444. Dowódca oddziału bocznego melduje swemu dowódcy pułku:

a) o wyruszeniu z punktu wyjściowego, czasie przybycia na spoczynek i ukończenia go;

b) o spotkaniu nieprzyjaciela, przebiegu walki i jej wynikach;

c) o wszystkich nieprzewidzianych zatrzymaniach, przybyciu na nocleg i zaciągnięciu czat, o ile to ostatnie było zadaniem oddziału bocznego.

B. Ubezpieczenie na postoju.

445. Bataljon, wysunięty jako oddział ubezpieczający, ma za zadanie:

a) zabezpieczyć oddziały spoczywające przed niespodziewanym napadem nieprzyjaciela;

b) wygrać czas, potrzebny oddziałom ubezpieczanym na przybranie szyku bojowego;

c) przeszkadzać rozpoznaniu nieprzyjacielskiemu w podchodzeniu i przenikaniu przez nasze czaty;

d) obserwować otaczający teren, przeciwnika i powietrze.

446. Oddział ubezpieczający (bataljon) wzmacnia się częścią artylerji pułkowej, czasem i dywizyjnej, środkami łączności, częścią konnych zwiadowców pułku, saperami i chemikami wraz z potrzebnym sprzętem z plutonów technicznego i chemicznego.

Zależnie od terenu i położenia oddział ubezpieczający staje w odległości 3—4 km od formacyj ubezpieczanych.

447. Dowódca oddziału ubezpieczającego (dowódca bataljonu) podlega bezpośrednio wysyłającemu go dowódcy i przestaje być zależny od swego dowódcy pułku na czas od chwili rozpoczęcia marszu na wyznaczone stanowiska czat aż do chwili powrotu do pułku.

448. Przed wyruszeniem na czaty dowódca bataljonu otrzymuje rozkaz, zawierający:

a) wiadomości o nieprzyjacielu, wysłanem rozpoznaniu, rozmieszczeniu własnych wojsk i zamierzonem działaniu w razie natarcia nieprzyjacielskiego;

b) stanowisko, czas jego obsadzenia i zadanie oddziału ubezpieczającego;

c) położenie skrzydeł ubezpieczeń sąsiadów i sposób zabezpieczenia przerw między oddziałem ubezpieczającym a sąsiadami;

d) przypadające oddziałowi ubezpieczającemu zadania z zakresu rozpoznania i pas działania jego oddziałów rozpoznawczych;

e) zarządzenia, dotyczące łączności i meldunków terminowych;

f) zarządzenia, dotyczące zaopatrzenia i sanitarne.

Prócz tego dowódca oddziału ubezpieczającego otrzymuje hasło i odzew.

449. W zakresie rozpoznania wyznaczonych stanowisk, rozmieszczenia kompanji karabinów maszynowych, wyodrębnienia obszarów kompanij, określenia im zadań, środków obrony przeciwchemicznej i przeciwlotniczej, dowodzenia, łączności, umocnienia obszaru i zorganizowania tyłów dowódca oddziału ubezpieczającego stosuje się do wskazówek, zawartych w rozdziale VI, podrozdział 3 „Obrona bataljonu".

450. Obszary wyznaczone czatom głównym powinny się stykać ze sobą; szerokość ich, zależnie od terenu i znaczenia ich, waha się od 1 do 3 km, przyczem teren faktycznie nieobsadzony przez sekcje karabinów maszynowych i strzeleckie zabezpiecza się zgodnie z §§ 105 i 112.

Rozgraniczając obszary kompanijne, dowódca bataljonu powinien mieć na względzie, aby drogi, prowadzące do nieprzyjaciela, nie znajdowały się na stykach obszarów.

451. Przy znacznej szerokości odcinka oddziału ubezpieczającego (4—6 km) i w terenie pokrytym cała przydzielona artylerja lub jej część może być oddana kompanjom, a w niektórych wypadkach pojedyńcze działa przydziela się placówkom.

452. Dowódca oddziału ubezpieczającego wybiera sobie posterunek tam, skąd najłatwiej mu będzie kierować działaniami i zorganizować łączność. Powinien on osobiście sprawdzić działanie łączności zarówno w obszarze bataljonu, jak i z przełożonym, który wysłał oddział ubezpieczający.

453. Rozpoznanie przed frontem i na swoich skrzydłach dowódca oddziału ubezpieczającego organizuje albo przez osobiste wysłanie oddziałów rozpoznawczych z kompanji drugiego rzutu albo przez postawienie zadań rozpoznawczych dowódcom kompanij.

Zadania, przypadające rozpoznaniu:

a) obserwowanie wszystkich dróg podejścia, które może wykorzystać przeciwnik;
b) przetrząsanie najbliższych miejscowości i lasów, w których mogą się kryć nieprzyjacielskie oddziały rozpoznawcze;
c) nieprzerwane śledzenie działalności oddziałów nieprzyjacielskich, znajdujących się w styczności z czatami.

454. Do swego ustnego lub piśmiennego rozkazu, ułożonego zgodnie z §§ 382, 385 i 387, dowódca oddziału ubezpieczającego dodaje specjalne wskazówki co do:

a) stopnia gotowości bojowej, którą powinny zachować oddziały oraz rozpalania ogni;

b) zmian, które należy zarządzić z zapadnięciem nocy.

455. Stopień gotowości bojowej jednostek oddziału ubezpieczającego zależy od odległości i postawy nieprzyjaciela.

Wydziela się drugi rzut (odwód czat) i wyznacza się pogotowie, zawsze gotowe do walki.

456. Na noc dowódca oddziału ubezpieczającego określa:

a) które pododdziały mają zabezpieczyć styki między kompanjami i jak mają być zabezpieczone skrzydła oddziału ubezpieczającego;

b) dokąd przesunąć odwód czat i w jakim celu;

c) gdzie wystawić dodatkowe placówki i podsłuchy.

457. Obsadzenie wyznaczonego obszaru dowódca oddziału ubezpieczającego melduje przełożonemu piśmiennie, załączając szkic.

458. Jeżeli bataljon zaciąga czaty po zapadnięciu ciemności, uniemożliwiającej zwiady terenu, wówczas dowódca bataljonu rozgranicza obszary kompanijne na podstawie mapy, starając się obsadzić przedewszystkiem drogi, mosty, groble i t. p. i wysuwa rozpoznanie na wszystkie drogi wiodące w kierunku nieprzyjaciela.

O świcie kompanje przybierają ugrupowanie, odpowiadające zadaniu i warunkom terenowym, nie oczekując na rozkaz dowódcy bataljonu, który powinien sprawdzić rozmieszczenie kompanij i zarządzić potrzebne zmiany.

459. Dowódca oddziału ubezpieczającego (bataljonu) jest odpowiedzialny za sposób pełnienia służby przez wszystkie pododdziały.

Obowiązany jest on przez inspekcję osobistą lub przez wysłanych oficerów sprawdzać pełnienie służby przez „zastawy" i placówki, zwłaszcza jeżeli położenie wymaga szczególnej czujności.

460. O pojawieniu się większych sił nieprzyjaciela dowódca oddziału ubezpieczającego donosi swemu przełożonemu i sąsiadom.

W razie natarcia nieprzyjacielskiego dowódca oddziału ubezpieczającego stara się zmusić przeciwnika do jak najwcześniejszego rozwinięcia i przez to do opóźnienia natarcia, aby oddziałom ubezpieczanym dać możność przygotowania się do walki.

Nie wolno się cofnąć bez rozkazu przełożonego.

461. Kiedy oddziały ubezpieczane podejmują na nowo marsz, oddział ubezpieczający przekształca się w oddział czołowy, jeżeli nie wyznaczono w tym celu innej jednostki, zwijając zbędne „zastawy", i rozpoczyna o oznaczonej godzinie marsz w nakazanym kierunku.

462. Jeżeli do służby ubezpieczenia w marszu przeznaczono nowe oddziały, przekraczają one czaty już w szyku rozwiniętym, poczem dopiero czaty się ściągają i zajmują nakazane miejsce w kolumnie.

463. Podczas marszu odwrotowego oddziały, wyznaczone do ubezpieczenia, rozwijają się na nakazanej linji, przepuszczają ściągające czaty, poczem podejmują ruch o oznaczonej godzinie.

6. Walka kompanji karabinów maszynowych.

A. Kompanja karabinów maszynowych w natarciu.

464. W okresie zbliżania kompanja karabinów maszynowych ubezpiecza rozwijanie bataljonu i jego ruch, zwłaszcza podczas zawiązywania walki spotkaniowej. Kompanja współdziała swym ogniem w spychaniu ubezpieczeń nieprzyjacielskich i w tym celu przesuwa się od jednego stanowiska ogniowego do drugiego, będąc stale gotowa obezwładnić punkty, utrudniające ruch czołowym kompanjom strzeleckim.

465. Przed zajęciem stanowisk wyjściowych do natarcia dowódca kompanji, po otrzymaniu zadania od dowódcy bataljonu, przeprowadza osobiście rozpoznanie nieprzyjaciela i terenu, wybiera stanowiska dla karabinów oraz punkt obserwacyjny i organizuje łączność ze swemi plutonami, poczem wydaje niezbędne rozkazy zebranym dowódcom plutonów.

466. Rozkazy dowódcy kompanji karabinów maszynowych w walce zaczepnej powinny zawierać:

a) wiadomości o nieprzyjacielu i własnych wojskach;
b) zadanie jednostki strzeleckiej, którą kompanja ma wspierać, i zadanie działającej w tym pasie artylerji;
c) zadanie kompanji i każdego z plutonów: rejon stanowisk, cele początkowe, oddziały strzeleckie, które wspierać ma każdy pluton, sposób wykonania ognia;
d) posterunki dowódców bataljonu i kompanji karabinów maszynowych, środki łączności;
e) uzupełnianie amunicji i wody, wycofanie rannych.

467. Stanowiska ogniowe karabinów, wspierających z dużych odległości kompanje strzeleckie w okresie natarcia, powinny pozwalać na ogień przenośny, choćby w terenie nie było wzniesień.

468. Kiedy ruch kompanij pierwszego rzutu osiągnie linję, wymagającą ognia z odległości średnich, plutony karabinów maszynowych zaczynają strzelać przez przerwy między kompanjami lub z poza ich skrzydeł.

Każdemu plutonowi należy dokładnie wskazać:

a) przerwę, przez którą będzie strzelał;

b) punkty do ostrzelania zarówno w czasie natarcia kompanij, jak i w chwili przechodzenia ich do szturmu.

469. Zmiana stanowiska kompanji karabinów maszynowych dokonywa się plutonami, pod osłoną ognia artylerji i karabinów, pozostających na miejscu, przyczem powinna być poprzedzona wysłaniem zwiadowców do wyznaczonego rejonu celem zbadania nowych stanowisk.

470. Po zdobyciu przez pierwszy rzut bataljonu nieprzyjacielskich punktów ogniowych na przedniej krawędzi pozycji obronnej i z chwilą wdarcia się wewnątrz tej pozycji, staje się jednolite kierownictwo kompanji (o ile istniało) bardzo utrudnione. Dlatego część jej plutonów, stosownie do rozkazów dowódcy bataljonu, oddaje się tym kompanjom, którym przeciwnik stawia najzaciętszy opór. Reszta karabinów kieruje swój ogień na punkty ogniowe, leżące w głębi pozycji nieprzyjacielskiej, przyczyniając się do zabezpieczenia boków oddziałów, które się wdarły, i ułatwia-

jąc im dalszy ruch. W granicach dopuszczalnych wobec warunków terenowych należy zachować szczególną ostrożność, aby nie ostrzelać wysuniętych oddziałów.

Ta część kompanji może być również użyta do zwalczania nisko latających płatowców.

471. W razie załamania się szturmu dowódca kompanji karabinów maszynowych nie pozwala swoim ogniem na przejście przeciwnika do natarcia, strzelając do ostatniego naboju, aby dać czas cofającym się oddziałom na przygotowanie się do obrony.

B. Kompanja karabinów maszynowych w obronie.

472. Kompanja karabinów maszynowych obsługuje cały obszar bataljonu, nie posiadając zwykle obszaru własnego.

Głównem jej zadaniem jest nadanie obronie stałości i sprężystości oraz wspólnie z kompanijnemi ciężkiemi karabinami maszynowemi, utworzenie nieprzekraczalnej sieci ognia.

473. Stosownie do ogólnego planu ognia plutony kompanji karabinów maszynowych rozmieszczają się w głębi bataljonowego obszaru, urzutowane w ten sposób, aby:

a) tworzyć między obszarami kompanijnemi gęste zapory ogniowe przed frontem, wewnątrz obszaru i w przerwach między obszarami kompanijnemi;
b) stanowić wsparcie ogniowe dla przeciwuderzeń i przeciwnatarć.

474. Zaciągnięcie stanowisk obronnych przez kompanję powinno być poprzedzone specjalnemi zwiadami terenowemi, które muszą zbadać:

a) na przedpolu obszaru obronnego — ciaśniny i podejścia od strony przeciwnika, przypuszczalne stanowiska jego karabinów maszynowych i najdogodniejsze sposoby ostrzelania ich;
b) wewnątrz obszaru bataljonowego — dokładny przebieg przedniej krawędzi, rozmieszczenie sekcyj strzeleckich, plutonów karabinów maszynowych kompanij strzeleckich oraz dróg zaopatrywania w amunicję.

475. Odkryty teren przy normalnej szerokości obszaru bataljonowego (1 — 2 km) pozwala dowódcy kompanji, przy zachowaniu jednolitego kierownictwa, ugrupować wszystkie karabiny maszynowe w głąb celem zwiększenia elastyczności obrony i przeciwnie, teren poprzerzynany wymaga rozproszenia plutonów i decentralizacji dowodzenia.

476. Niektóre karabiny mogą być użyte na polecenie dowódcy bataljonu, jako „zaczajone". Karabiny te otwierają ogień dopiero w chwili nieprzyjacielskiego szturmu lub podczas walki wewnątrz obszaru obronnego.

477. Niektóre plutony karabinów otrzymują zadanie ostrzelania ogniem skośnym lub bocznym martwych pól, zagłębień i t. p. przed frontem bataljonów sąsiednich lub zwalczania nisko latających płatowców.

Jeżeli ostrzelanie własnego przedpola ogniem bocznym lub krzyżowym można osiągnąć przez umieszczenie karabinów maszynowych w obszarze sąsiedniego bataljonu, należy wykorzystać taką sposobność.

478. Konieczność scentralizowanego kierownictwa ogniem kompanji karabinów maszynowych wymaga połączenia dowódcy bataljonu z dowódcą kompanji,

a tego ostatniego z dowódcami plutonów wszelkiemi środkami łączności z telefonem włącznie.

479. W zakresie umocnienia obszaru obrony dowódca kompanji karabinów maszynowych ma te same obowiązki, co dowódca kompanji strzeleckiej.

Na szkicu rozmieszczenia kompanji karabinów maszynowych powinny być zaznaczone strefy działania każdego plutonu.

C. Kompanja karabinów maszynowych podczas przerwania walki.

480. Podczas przerwania walki kompanja karabinów maszynowych osłania swoim ogniem wycofanie się kompanij pierwszego rzutu do obszaru tyłowego.

Wycofywanie plutonów kompanji rozpoczyna się po otwarciu ognia 2 nowych stanowisk przez kompanijne ciężkie karabiny maszynowe.

Odwrót kompanji dokonywa się plutonami, poczynając od plutonu, znajdującego się najbliżej nieprzyjaciela lub zajmującego najmniej dogodne stanowisko.

Podczas odwrotu wyznacza się karabiny do zwalczania zniżających się płatowców nieprzyjacielskich.

481. Dowódca kompanji po wydaniu zawczasu rozkazów rozpoznania nowych stanowisk w obszarze tyłowym, znajduje się podczas odwrotu tam, gdzie jest większość jego kompanji, i w miarę możności zachowuje w ręku kierownictwo jej ogniem.

7. Walka plutonu artylerji bataljonowej.

482. Głównem zadaniem artylerji bataljonowej jest walka z karabinami

maszynowemi, czołgami i samochodami pancernemi przeciwnika.

A. Artylerja bataljonowa w natarciu.

483. W walce spotkaniowej, podczas zawiązywania walki przez pluton ubezpieczenia bojowego, artylerja bataljonowa na rozkaz dowódcy bataljonu wyjeżdża szybko naprzód i wspiera pluton swym ogniem. W tym celu w marszu znajduje się bliżej czoła kolumny.

484. W okresie zbliżania się do broniącego się przeciwnika, jeżeli w terenie znajdują się skryte podejścia, pluton artylerji bataljonowej posuwa się zwykle w kolumnie ogólnej.

Na terenie otwartym dowódca plutonu artylerji bataljonowej prowadzi sprzęt w nakazanym kierunku, zajmując kolejno punkty, pozwalające na dozorowanie otaczającego terenu, dokonywa z nich wyboru dalszej skrytej drogi dla sprzętu i wysyła zwiadowców do jej zbadania. Sprzęt maszeruje razem lub działonami, zależnie od warunków ukrycia.

485. Dowódca plutonu ciągnie sprzęt zaprzęgami jak można najdalej. Kiedy warunki terenowe i ogień nieprzyjacielski uniemożliwiają taki ruch, pluton zaczyna przetaczać działa rękami (skokami od jednej zasłony do drugiej).

486. W okresie natarcia pluton artylerji bataljonowej albo pozostaje w rozporządzeniu dowódcy bataljonu, albo też zostaje przydzielony działonami kompanjom grupy uderzeniowej lub wiążącej.

487. Zadanie i stanowiska artylerji bataljonowej określa dowódca, który nią rozporządza.

488. Dla artylerji bataljonowej wybiera się stanowiska odkryte, lecz zamaskowane. Jeśli niema maski naturalnej, maskuje się sprzęt sztucznie.

Stanowisko ogniowe powinno:

a) pozwalać na prowadzenie ognia na wyznaczone punkty w ugrupowaniu nieprzyjacielskiem;

b) pozwalać na wykonywanie pracy przy działach, w ukryciu przed wzrokiem nieprzyjaciela.

Ponadto przy wyborze stanowiska należy wziąć pod uwagę:

a) możność skrytego dojścia do niego od tyłu i wyjścia z niego naprzód i w boki;

b) możność ukrycia sprzętu do chwili wytoczenia go do wykonania ognia i ukrycia składu pocisków.

489. Po dokonaniu ogólnego wyboru stanowiska, dowódca plutonu wysyła zwiadowców celem zbadania stanowiska oraz drogi dojścia do niego. Po otrzymaniu od zwiadowców znaku, że stanowisko jest dogodne, prowadzi na nie skrycie (od osłony do osłony) sprzęt; zatrzymuje go za najbliższą zasłoną i osobiście ogląda stanowisko. Po upewnieniu się o jego przydatności, daje znak przesunięcia dział na nie.

Jednocześnie dowódca plutonu kieruje zwiadowców naprzód lub na boki w celu wyszukania następnych stanowisk, bliżej przeciwnika położonych lub zapasowych oraz dróg skrytych do nich.

490. Po wykonaniu skoku ku wybranemu stanowisku nie wytacza się na nie sprzętu odrazu, lecz pozostaje on za zasłoną dopóty, dopóki obsługa nie ukoń-

czy przygotowań do ognia. Sprzęt ustawia się na stanowisku bezpośrednio przed rozpoczęciem ognia.

Po wykonaniu otrzymanego (lub samodzielnie wybranego) zadania ogniowego sprzęt się natychmiast ukrywa i oczekuje nowego wytoczenia na stanowisko do spełnienia następnego zadania lub szybko przechodzi na inne stanowisko.

491. Pluton artylerji bataljonowej powinien posiadać łączność, o ile możności, telefoniczną z dowódcą bataljonu lub tym przełożonym, któremu został przydzielony. Jeśli to jest niemożliwe — używa się gońców i sygnałów.

492. Do chwili osiągnięcia przez plutony czołowe odległości szturmowej, pluton artylerji bataljonowej powinien zająć takie stanowisko, któreby pozwalało razić podczas szturmu wyznaczone nieprzyjacielskie punkty ogniowe (gniazdo karabinów maszynowych, działo okopowe), bez przeszkadzania swoim ogniem ruchowi szturmujących.

493. Kiedy kompanje szturmujące wedrą się w ugrupowanie nieprzyjacielskie i artylerji bataljonowej zacznie być trudno wspierać je z zajmowanego stanowiska, dowódca plutonu jak najszybciej przesuwa swoje działa (lub jedno z nich) naprzód i stawia na stanowisku, pozwalającem na dalsze wspieranie oddziałów bataljonu.

494. Jeżeli szturm bataljonu się załamie, artylerja bataljonowa, pozostając na zajmowanem stanowisku, kieruje ogień na nieprzyjacielskie karabiny maszynowe, ścigające ogniem cofające się oddziały. Wycofanie artylerji bataljonowej może nastąpić dopiero na rozkaz odpowiedniego dowódcy piechoty.

B. Artylerja bataljonowa w obronie.

495. W obronie dowódca plutonu artylerji bataljonowej wybiera stanowiska dla dział we wskazanym mu rejonie stosownie do rodzaju postawionego mu przez dowódcę bataljonu zadania, szczególną uwagę zwracając przytem na zamaskowanie sprzętu.

496. Jeżeli zadanie polega na zwalczaniu czołgów nieprzyjaciela, należy, o ile możności, ustawić sprzęt za jakąś przeszkodą niepokonaną dla czołga (strumyk o bagnistych brzegach, wąwóz o stromych ścianach i t. d.).

497. W obronie konieczne jest przygotowanie dla każdego działa kilku dobrze zamaskowanych stanowisk ogniowych i ukrycie sprzętu do czasu rozpoczęcia ognia w miejscu, zabezpieczonem przed obserwacją nieprzyjacielską.

498. W walce zużywa się przedewszystkiem pociski przewożone w przodkach, skąd są one podawane na rozkaz dowódcy plutonu.

Zawartość przodków uzupełnia się z pułkowego lub bataljonowego punktu amunicyjnego, gdzie znajdują się wozy amunicyjne artylerji bataljonowej. Uzupełnianie pocisków w przodkach jest obowiązkiem dowódcy pułkowego punktu amunicyjnego.

W obronie pociski składa się zawczasu przy stanowisku na ziemi lub w miejscach umyślnie do tego przystosowanych.

499. Dowódca działonu walczącego oddzielnie stosuje się do wskazówek wyżej wyłożonych, przeznaczonych dla dowódcy plutonu.

500. Jeżeli działony artylerji bataljonowej przydzielono pojedyńczo do różnych pododdziałów bataljonu lub jeżeli otrzymały one samodzielne zadania, wówczas dowódca plutonu albo pozostaje przy dowódcy bataljonu i śledzi wykonanie przez działony powierzonych im zadań oraz czuwa nad uzupełnianiem amunicji albo, znajdując się przy działonie, mającym zadanie bardziej odpowiedzialne, dowodzi nim osobiście.

ROZDZIAŁ VII.

WALKA KOMPANJI STRZELECKIEJ.

1. Rola kompanji w walce i kierowanie walką kompanji.

501. Dobre wyszkolenie bojowe i składne współdziałanie pododdziałów kompanji, w połączeniu z umiejętnością całkowitego wyzyskania broni i ruchliwością w każdym terenie, czynią kompanję zdolną do samodzielnego manewrowania i rozwiązywania zadań bojowych.

502. Kompanja strzelecka może spełniać wszystkie zadania bojowe, przypadające piechocie.

Walką kompanji we wszystkich okresach natarcia i obrony kieruje jej dowódca bezpośrednio i przy pomocy posiadanych środków dowodzenia i łączności.

503. Dowódca kompanji dowodzi:

a) w natarciu — przykładem osobistym oraz ustnemi i pisemnemi rozkazami, przekazywane-

mi podwładnym osobiście, przy pomocy gońców, psów, sygnałów i znaków, czasem głosem (najbliższym pododdziałom);

b) w obronie — sygnałami, ustnemi i pisemnemi rozkazami, przekazywanemi przez gońców lub telefonicznie, oraz przy pomocy psów i innych środków.

2. Walka zaczepna kompanji.

A. Walka spotkaniowa.

504. W marszu czołowym, zwłaszcza w przewidywaniu walki spotkaniowej, kompanję, idącą jako „zastawa" czołowa wzmacnia się ciężkiemi karabinami maszynowemi i pojedyńczemi działami artylerji pułkowej lub bataljonowej.

Dowódca kompanji ubezpiecza swój marsz przez wysunięcie w kierunku ruchu 1—2 sekcyj z ciężkim karabinem maszynowym na odległość 1—2 km.

Natknąwszy się na nieprzyjaciela, kompanja odrzuca go, starając się opanować punkty ułatwiające bataljonowi ubezpieczanemu rozwinięcie się i zawiązanie walki.

505. W walce spotkaniowej kompanja zawiązuje bój bezpośrednio po rozwinięciu się bataljonu. Działając samodzielnie, kompanja posuwa się jak najdłużej skrycie i podejmuje walkę natychmiast po wyjściu z za osłony.

Rozwinięcie kompanji i ruch plutonów strzeleckich ubezpiecza pluton karabinów maszynowych, który szybko wysuwa się naprzód i zajmuje stanowisko

ogniowe. Przy jego poparciu plutony strzeleckie podejmują zdecydowane natarcie, starając się oskrzydlić najbardziej wrażliwy bok przeciwnika.

506. Poza tem działania kompanji w walce spotkaniowej nie różnią się niczem od działania w natarciu na przeciwnika broniącego się.

B. Natarcie na przeciwnika broniącego się.

(Przykład taktyczny nr. 4).

507. Zbliżanie. W działaniu przeciw nieprzyjacielowi broniącemu się, kompanja w okresie zbliżania maszeruje zwykle w kolumnie bataljonu, aż do jego podstawy wyjściowej do natarcia, gdzie kompanje otrzymują od dowódcy bataljonu zadania bojowe. Jeżeli bataljon maszeruje rozczłonkowany kompanjami, dowódca kompanji prowadzi swój oddział skrytem podejściem.

508. Po otrzymaniu zadania i wysłaniu naprzód ubezpieczenia bojowego (1—2 sekcje ręcznego karabina maszynowego) na odległość skutecznego ognia karabinowego, dowódca kompanji przeprowadza z dogodnego punktu obserwacyjnego osobiste zwiady wyznaczonego mu kierunku działania, poczem jak najbardziej skrycie prowadzi kompanję do obszaru jej rozwinięcia.

509. Natknąwszy się na ubezpieczenie nieprzyjacielskie, sekcja ubezpieczenia bojowego opanowuje i utrzymuje przedmioty terenowe, ułatwiające szybkie i ukryte rozwinięcie kompanji.

510. W terenie odkrytym można ułatwić rozwinięcie przez wysunięcie zawczasu plutonu karabinów ma-

szynowych, który ostrzela najbardziej szkodliwe punkty ogniowe nieprzyjaciela.

511. W natarciu kompanja strzelecka pierwszego rzutu otrzymuje kierunek, wytyczony według przedmiotów terenowych, i zadanie zaatakowania części ugrupowania nieprzyjacielskiego o szerokości około 300—400 m.

512. Zbliżając się w terenie równym, pozbawionym podejść całkowicie, kompanja rozczłonkowuje się, zależnie od ognia nieprzyjacielskiego, jeszcze przed osiągnięciem stanowiska wyjściowego do natarcia. Uwzględniając powstające w tym wypadku trudności w dowodzeniu, dowódca kompanji szczególną uwagę zwraca na zorganizowanie i utrzymanie łączności z dowódcami plutonów.

513. Jeżeli natarcie kompanji jest wspierane przez określoną baterję artylerji, dowódca kompanji wraz z zadaniem otrzymuje oddział łącznikowy artylerji.

514. N a t a r c i e. Przed rozwinięciem dowódca kompanji zbiera dowódców plutonów i osobiście wydaje im rozkazy, które powinny zawierać (patrz przykład taktyczny nr. 4):

a) nowe wiadomości o przeciwniku;

b) zadanie bataljonu, kompanij sąsiednich i oddziałów, przypuszczalnie znajdujących się na przedzie;

c) określenie bateryj, wspierających natarcie bataljonu (i kompanij), i zadań im postawionych;

d) zadanie kompanji i powziętą decyzję (podział sił między grupę uderzeniową i wiążącą);

e) podział kompanji na rzuty i zadania każdego z plutonów strzeleckich i plutonu ciężkich karabinów maszynowych (na podstawie terenu);

f) miejsce kompanijnego puktu amunicyjnego i bataljonowego (lub pułkowego) zapasu amunicji;

g) położenie najbliższego punktu opatrunkowego;

h) umieszczenie posterunku dowódcy kompanji i zamierzone przesunięcia go, środki łączności i wyznaczenie zastępców dowódcy kompanji.

515. Artylerji przydzielonej kompanji lub wspierającej ją dowódca kompanji wskazuje:

a) kierunek ruchu kompanji, projektowane stanowiska wyjściowe do szturmu i punkty włamania;

b) cele, które artylerja ma kolejno obezwładnić i charakter jej ognia;

c) dokładny czas szturmu lub sygnał do wykonania go.

Wskazówki powyższe przekazuje się: dowódcy artylerji przydzielonej — osobiście lub telefonicznie przez czołowy punkt obserwacyjny; dowódcy artylerji wspierającej — przez oddział łącznikowy artylerji przy piechocie. Wskazówki mogą być ujęte w formę szkicu (jak na rys. 5).

516. Zależnie od zadania i położenia dowódca kompanji może rozwinąć swój oddział do boju:

a) jednym plutonem w pierwszym rzucie, pozostałemi w drugim (w schodzie za jego skrzydłami);

b) dwoma plutonami w pierwszym rzucie, a jednym— w drugim, za środkiem lub w schodzie za jednem ze skrzydeł;

c) w trzy rzuty (przy bardzo wąskim pasie działania).

Odstępy i odległości są zależne od istnienia w terenie skrytych podejść i odległości od przeciwnika, kierunkowym jest jeden z plutonów pierwszego rzutu.

Pluton karabinów maszynowych posuwa się przed plutonami pierwszego rzutu lub razem z nimi odpowiednio do tego, gdzie teren stwarza dogodne warunki wykonywania ognia i skrytego posuwania się.

517. Przydzielone kompanji działa artylerji bataljonowej posuwają się skrycie z pierwszym rzutem.

518. Dowódca kompanji wraz z sekcją łączności posuwa się z pierwszym rzutem przechodząc z jednego punktu wzniesionego na drugi, aby osobiście szybciej obserwować teren i rozpoznawać ugrupowanie nieprzyjaciela.

W miarę zdradzania się punktów ogniowych nieprzyjaciela, dowódca kompanji stawia nowe zadania artylerji wspierającej.

519. Sanitarjusze i biedki amunicyjne posuwają się za jednym z plutonów drugiego rzutu, dopóki teren i ogień przeciwnika nie uniemożliwią ruchu zaprzęgów, poczem dowódca plutonu dowództwa, na podstawie wskazówek dowódcy kompanji, zatrzymuje biedki w miejscu zakrytem, w którem tworzy kompanijny punkt amunicyjny.

520. Kompanja, działająca w drugim lub trzecim rzucie nacierającego bataljonu, wykorzystuje skryte podejścia, a w terenie otwartym rozczłonkowuje się na plutony i sekcje, kiedy tego wymaga bezpieczeństwo ruchu.

Dowódca kompanji powinien nieprzerwanie śledzić przebieg walki i, nie odstępując od pierwszego rzutu, być w stałej gotowości wsparcia go z własnej inicjatywy.

521. Dowódca kompanji kieruje tokiem walki, wnosząc swemi rozkazami, zastosowanemi do położenia, zmiany w działaniach pododdziałów kompanji. Nie powinien mieszać się w szczegóły działania plutonów. Tylko w wypadku zauważenia poważnego błędu, mogącego pociągnąć za sobą porażkę plutonu lub całej kompanji, naprawia go odpowiedniemi zarządzeniami.

522. Do czasu osiągnięcia przez pierwszy rzut odległości szturmowej dowódca kompanji przeprowadza ocenę rozmieszczenia nieprzyjacielskich punktów ogniowych i terenu w kierunku natarcia kompanji i, zgodnie z otrzymanem zadaniem, postanawia (patrz przykład taktyczny nr. 4):

a) na które punkty najlepiej rzucić szturm grupy uderzeniowej, które zaś zaatakować grupą wiążącą i jak wykorzystać w czasie szturmu grupy ogniowe;

b) jak obezwładnić nieprzyjacielskie gniazda karabinów maszynowych i inne punkty ogniowe, utrudniające ruch do stanowisk wyjściowych do szturmu.

523. Ustalając plan szturmu, dowódca kompanji powinien przewidzieć:

a) w jakim kierunku (czołowo czy ze skrzydeł) powinny grupy uderzeniowa i wiążąca szturmować punkty ogniowe, wybrane na przedniej krawędzi atakowanego obszaru;

b) w jakiej kolejności zdobywać punkty ogniowe i grupy ich, leżące w głębi pozycji obronnej.

524. Szturm. Po ześrodkowaniu pierwszego rzutu na stanowisku wyjściowem do szturmu (200 m), dowódca kompanji przygotowuje szturm:

a) podciąga drugi rzut grupy uderzeniowej w kierunku głównego uderzenia;

b) ogniem karabinów maszynowych, przydzielonych dział i wszelkich środków ogniowych plutonów obezwładnia czynne jeszcze nieprzyjacielskie punkty ogniowe, zarówno na odcinku szturmowanym przez kompanję, jak i leżące na odcinkach sąsiednich, lecz mogące utrudniać szturm;

c) żąda w tymże celu wzmocnienia ognia wspierającej kompanję artylerji i karabinów maszynowych, oraz zabezpieczenia przez nie szturmu przed przeciwuderzeniami nieprzyjaciela z głębi i na skrzydła.

525. Przy zajmowaniu przez kompanję stanowiska wyjściowego do szturmu, pluton karabinów maszynowych albo pozostaje na ostatniem zajmowanem przezeń stanowisku albo wysuwa się na wysokość plutonów szturmujących. Pozostawienie na stanowisku stosuje się tylko wtedy, kiedy można z niego strzelać w głąb pozycji nieprzyjacielskiej i jeżeli zadanie karabinów maszynowych polega na ostrzeliwaniu punktów ogniowych leżących tak głęboko, że ogień na nie nie będzie przeszkadzał ruchowi plutonów szturmujących.

526. Jeżeli dowódca bataljonu zarządził jednoczesny szturm całego bataljonu, dowódca kompanji zatrzymuje pierwszy rzut na pozycji szturmowej i dalej przygoto-

wuje szturm, oczekując na sygnał lub nadejście wyznaczonej godziny.

Jeżeli jednoczesny szturm ogólny nie był przewidziany, chwilę uderzenia wybiera sam dowódca kompanji.

527. Kiedy kompanji uda się podejść do nieprzyjaciela na niewielką odległość szturmową (100 — 150 m), artylerja na znak dowódcy kompanji przenosi ogień w głąb stanowisk przeciwnika, a plutony bez rozkazu szturmują wyznaczone im punkty, wykorzystując dezorganizację wroga.

528. Gdy tylko jednemu z plutonów uda się wedrzeć w stanowiska obrońcy, dowódca kompanji kieruje w przerwę pluton drugiego rzutu przyłączając do niego również pluton karabinów maszynowych. Jeżeli drugiemu z plutonów pierwszego rzutu nie udało się jeszcze opanować wyznaczonych mu do szturmu punktów ogniowych, dowódca kompanji rzuca pluton odwodowy do uderzenia na bok i tyły tych punktów.

529. Dowódca kompanji, której udało się wedrzeć w stanowiska nieprzyjacielskie nie może liczyć na rozkazy ze strony dowódcy bataljonu i jest obowiązany działać zupełnie samodzielnie.

Powinien on podciągnąć do plutonów szturmujących wszystkie środki kompanji, a zwłaszcza karabiny maszynowe; ugrupować je tak, aby ogniem swoim zabezpieczały szturmujących od przeciwuderzeń przeciwnika i uzgodnić ich ogień z dalszemi działaniami plutonów strzeleckich, zmierzającemi do opanowania punktów oporu wewnątrz obszaru obronnego nieprzyjaciela.

Na czynne jeszcze gniazda nieprzyjacielskie, wyminięte przez plutony pierwszego rzutu, dowódca kompanji rzuca jednostki z drugiego rzutu.

Szturm sąsiednich kompanij należy wspierać ogniem, a jeśli trzeba — i uderzeniem.

530. Przedarłszy się przez ugrupowanie nieprzyjacielskie aż do nakazanej linji, dowódca kompanji organizuje ściganie nieprzyjaciela szybkim ruchem plutonów strzeleckich i ogniem karabinów maszynowych, nie zatrzymując się zaprowadza porządek w plutonach, umacnia zajęty teren i uzupełnia środki walki.

531. Dowódca kompanji, stanowiącej ostatni rzut bataljonu, często będzie miał za zadanie owładnięcia stanowiskami nieprzyjacielskiej artylerji. Wypełniwszy to zadanie, dowódca kompanji w razie cofania się przeciwnika organizuje ściganie energiczne nieprzyjaciela ogniem karabinów maszynowych i artylerji oraz szybkim ruchem plutonów strzeleckich nie dając przeciwnikowi uporządkować się na nowych stanowiskach.

3. Walka obronna kompanji.
(Przykład taktyczny nr. 5).

532. Kompanja otrzymuje określony obszar obronny i w nim rozmieszcza swoje plutony rozczłonkowując się wszerz i w głąb. Powierzchnia obszaru obronnego kompanji waha się w zależności od terenu i zadania od 500 × 500 m do 1000 × 1000 m. Swe zadanie obronne kompanja wypełnia ogniem i przeciwuderzeniami.

533. Kompanja wchodzi w skład uderzeniowej lub wiążącej grupy bataljonu. Sama nie dzieli się na takie grupy.

534. Na rozkaz dowódcy bataljonu dowódca kompanji wysyła pluton strzelecki jako ubezpieczenie bojowe bataljonu.

Jeżeli rozkazu takiego nie otrzymał, powinien się upewnić podczas otrzymywania zadania, że jednak ubezpieczenie zostało wysłane przez inną kompanję i dopiero potem, zorganizowawszy obserwację w kierunku nieprzyjaciela, przystąpić do przygotowania obrony swego obszaru.

535. Wniknąwszy w otrzymane zadanie, dowódca kompanji wspólnie z dowódcami plutonów przeprowadza zbadanie terenu z punktu widzenia najlepszego wykorzystania środków ogniowych kompanji.

536. Pluton karabinów maszynowych obsługuje cały obszar kompanji, nie posiadając obszaru własnego, lub też może być przydzielony jednemu z plutonów strzeleckich.

Stanowiska ogniowe kompanijnych karabinów maszynowych powinny odpowiadać następującym warunkom:

a) pozwalać na ostrzeliwanie nieprzyjaciela w wyznaczonym kompanji odcinku już z odległości dalekich;
b) flankować podejście do czołowych punktów ogniowych pierwszego rzutu i przerwy między plutonami tego rzutu;
c) panować nad wnętrzem obszarów plutonów na wypadek wdarcia się do nich przeciwnika;
d) ostrzeliwać podejście do skrzydeł i tyłu obszaru kompanijnego;
e) pozwalać na prowadzenie ognia na duże odległości ze stanowisk zakrytych lub zamaskowanych.

537. Przydzielonych przypuszczalnie bataljonowych karabinów maszynowych dowódca kompanji używa tak, jak plutonu własnego.

538. System ognia powinien się opierać na ugrupowaniu karabinów maszynowych w głąb bez skupienia ich. Część karabinów może być umieszczona na przeciwstokach.

Zależnie od rozmieszczenia środków ogniowych, dowódca kompanji dzieli swój obszar na obszary plutonów, określając przydział do każdego z nich odpowiednich przedmiotów terenowych.

539. Wybór stanowisk plutonów pierwszego rzutu powinien zapewniać:

a) otwarte przedpole dla każdego z tych plutonów;
b) szeroki odcinek ostrzału z głębi dla plutonu karabinów maszynowych;
c) całkowitą możność ostrzeliwania na przedpolu sąsiadów najbliższych podejść do nich nietylko przez punkty ogniowe, leżące na przedniej krawędzi, ale także i przez znajdujące się w głębi obszaru plutonu;
d) możność ześrodkowania ognia na zdobyte przez nieprzyjaciela punkty ogniowe plutonów sąsiednich oraz przejścia do miejscowego przeciwuderzenia.

Obszary obronne plutonów stykają się, lecz między skrajnemi punktami ogniowemi muszą pozostać przerwy, pozwalające kompanijnym karabinom maszynowym na strzelanie z głębi i zabezpieczające przed rażeniem przez jedną serję bateryjną.

540. Obszar, wyznaczony przez dowódcę kompanji plutonowi drugiego rzutu, powinien:

a) pozwalać na skryte umieszczenie sekcyj strzeleckich tego plutonu i na wykonanie przez nie szybkich przeciwuderzeń;

b) stwarzać dogodne warunki rozmieszczenia środków ogniowych plutonu w celu wspierania przez nie przeciwuderzeń własnych sekcyj strzeleckich;

c) umożliwiać ciężkiemu karabinowi maszynowemu tego plutonu ostrzeliwanie przedpola, nawet ze stanowiska zakrytego.

541. Czołowe punkty ogniowe drugiego rzutu powinny leżeć w odległości 150—300 m od tylnej krawędzi plutonowych obszarów pierwszego rzutu, aby pluton drugiego rzutu mógł we właściwym czasie przeciwuderzać na przeciwnika wdzierającego się w obszar kompanijny, zanim zdąży on podciągnąć swoje środki ogniowe i żeby pluton nie ponosił bezcelowych strat od ognia artylerji, skierowanego na pierwszy rzut.

542. Po ukończeniu rozpoznania terenu i zdecydowaniu podziału sił i środków dowódca kompanji wydaje rozkaz obsadzenia przez kompanję obszaru obronnego. Dowódca kompanji określa zadania każdemu z dowódców plutonów zosobna, poczynając od dowódcy plutonu karabinów maszynowych. Jeśli czas pozwala, obchodzi z nimi obszar kompanijny i wskazuje plutonom — ich obszary i zadania.

543. Zadanie każdego z plutonów określa (patrz przykład taktyczny nr. 5):

a) obszar obronny i odcinek do ostrzelania;

b) nierówności terenu i martwe pola, leżące wpobliżu na przedpolu obszarów sąsiednich, które należy ostrzeliwać ogniem bocznym i skośnym.

544. Plutonowi karabinów maszynowych określa się:

a) rejon, w którym mają być wybrane stanowiska;

b) tę część przedpola kompanji i sąsiadów oraz przerwy między plutonami pierwszego rzutu, które mają być ostrzelane;

c) sposób ostrzeliwania stanowisk pierwszego rzutu w wypadku opanowania ich przez nieprzyjaciela, jak również boków i tyłu obszaru kompanijnego.

545. Plutonowi drugiego rzutu określa się:

a) cele na przedpolu, na które należy przygotować ogień ciężkiego karabina maszynowego;

b) przestrzenie do ostrzelania wewnątrz pozycji;

c) przypuszczalne kierunki przeciwuderzeń w wypadku włamania się nieprzyjaciela.

546. Plutonowi drugiego rzutu przypada zwykle zadanie zwalczania nisko latających samolotów; w tym celu mogą być wykorzystane nietylko ciężki i ręczny karabiny maszynowe, ale, w wyjątkowych wypadkach, także sekcje strzeleckie.

547. Jeżeli obszar bataljonu leży na odkrytem skrzydle bataljonu, wówczas pluton drugiego rzutu umieszcza się w schodzie za tem skrzydłem celem bezpośredniego zabezpieczenia kompanji przed oskrzydleniem lub obejściem.

548. Artylerji wspierającej kompanję określa się:

a) przednią krawędź obszaru obronnego;

b) rozmieszczenie oddziałów, wyznaczonych do przeciwuderzeń i przypuszczalne kierunki ich ruchu;

c) podejścia i przedmioty terenowe, które ma ona ostrzelać, zgodnie z planem ognia (podział pracy między karabiny maszynowe i artylerję);

d) odcinki jej ogni zaporowych.

Wszystkie powyższe wskazówki zasadniczo umieszcza się na szkicu, uzgodnionym z planem kierunkowym artylerji (patrz szkic dowódcy kompanji, rys. 5).

549. W zakresie obrony przeciwgazowej dowódca kompanji stosuje się do wskazówek § 395.

Kompanijny instruktor chemiczny jest obowiązany:

a) wynajdywać miejsca zagazowane i kierować pracą nad określeniem ich granic, wytyczaniem dróg, wymijających je, oraz nad ich zabezpieczeniem;
b) bezpośrednio kierować przeciwgazową służbą obserwacyjno-alarmową w obszarze kompanji;
c) organizować zaopatrywanie plutonów w maski zapasowe.

550. Jeżeli w głębi obszaru kompanijnego niema punktu, pozwalającego na obserwację całego przedpola, zwłaszcza jeśli kompanja działa na skrzydle, wówczas dowódca kompanji wybiera sobie dwa posterunki dowództwa: jeden w obszarze któregoś z plutonów czołowych, drugi, na którym umieszcza specjalnego obserwatora, w obszarze drugiego rzutu.

Dowódca kompanji ma przy sobie czołowego obserwatora artylerji i oddział łącznikowy (o ile kompanja ma wspierającą artylerję).

Wielką uwagę należy zwrócić na zamaskowanie posterunków dowództw i prowadzących do nich drutów telefonicznych.

551. W czasie natarcia nieprzyjacielskiego dowódca kompanji:

a) wskazuje cele kompanijnym karabinom maszynowym;

b) daje zadania artylerji;

c) przeciwuderzeniami wyrzuca przeciwnika ze zdobytych przednich punktów ogniowych;

d) w razie głębszego wdarcia się nieprzyjaciela organizuje wsparcie ogniem karabinów maszynowych i artylerji przeciwuderzenia drugiego rzutu i prowadzi je.

552. W zakresie umocnienia obszaru kompanijnego, dowódca kompanji jest obowiązany:

a) ułożyć plan obrony i schemat umocnienia obszaru, na którym powinien być wyraźnie oznaczony plan ognia;

b) określić każdemu z dowódców plutonów kolejność prac saperskich, zależnie od rozporządzalnego czasu; wskazać miejsce i czas otrzymania sprzętu saperskiego i narzędzi; dać wskazówki co do naprawy dróg w obszarze kompanji; zarządzić zmierzenie odległości do najważniejszych punktów;

c) dać wskazówki co do przekopania dróg, o ile jest możliwy napad samochodów pancernych.

553. Dowódca kompanji jest kierownikiem dokonywanych przez plutony prac saperskich, odpowiedzialnym za ich prawidłowe i terminowe wykonanie.

554. Przy oczyszczaniu pola ostrzału dowódca kompanji powinien uważać, aby zbytnie wyrąbanie drzew i krzaków nie zdemaskowało stanowisk.

555. Przeszkody sztuczne przed obszarami plutonów i wewnątrz nich buduje się tak, aby można je było ostrzeliwać wzdłuż ogniem karabinów maszynowych

i żeby się znajdowały nie bliżej niż o 40 m od czołowych punktów ogniowych (odległość rzutu ręcznego granatu).

4. Kompanja przerywająca walkę.

556. Przerwanie walki przez kompanję może nastąpić tylko na rozkaz dowódcy bataljonu.

Bez względu na siłę naporu nieprzyjacielskiego odwrót musi być dokonany według ściśle określonego planu i pod kierownictwem dowódcy kompanji.

557. Po otrzymaniu rozkazu dowódcy bataljonu dowódca kompanji układa plan odwrotu, w którym określa:

a) pośrednie stanowiska odwrotowe dla kompanji;
b) stanowiska ogniowe dla kompanijnych i plutonowych ciężkich karabinów maszynowych w obszarach tyłowych;
c) kolejność i drogi odwrotu plutonów strzeleckich i karabinów maszynowych;
d) sposób opóźnienia nieprzyjaciela przez zniszczenie przepraw, zatrucie pozostawionych okopów, ciaśnin i różnych przeszkód;
e) środki zapewnienia porządku w oddziałach podczas odwrotu.

558. Na podstawie opracowanego planu odwrotu, dowódca kompanji wydaje dowódcom plutonów rozkazy ustnie lub przez gońców i oznacza sygnał rozpoczęcia odwrotu.

Do wycofania plutonów wykorzystuje się prowadzące wtył drogi zakryte.

559. Jednocześnie z cofającemi się plutonami strzeleckiemi odchodzi do obszaru tyłowego pomocnik dowódcy plutonu karabinów maszynowych, celem rozpoznania nowych stanowisk. Określenie rozmieszczenia w obszarze tyłowym wszystkich środków ogniowych kompanji, powierza się pomocnikowi dowódcy kompanji.

560. Odwrót kompanji osłania pluton ciężkich karabinów maszynowych i sekcje ręcznych karabinów maszynowych. Jednostki te odchodzą ostatnie (skokami).

Czasem, celem zatrzymania przeciwnika, na rozkaz dowódcy kompanji, mogą pozostać także ciężkie karabiny maszynowe plutonów strzeleckich.

561. Określając kolejność wycofania ciężkich karabinów maszynowych dowódca kompanji wycofuje przedewszystkiem te, które w danem położeniu nie mogą jeszcze rozpocząć ognia (karabiny „zaczajone") lub te, które zajmują najmniej dogodne stanowiska i wskutek tego mało mogą szkodzić nacierającemu.

Karabiny, wycofujące się w drugiej kolejce, rozpoczynają swój odwrót po rozpoczęciu ognia z nowych stanowisk przez karabiny, które cofnęły się pierwsze. Pod osłoną tego ognia przechodzą one przez stanowiska karabinów strzelających i zajmują znów stanowiska celem osłony wycofania się karabinów powstrzymujących nieprzyjaciela. Długość skoków zależy od terenu i naporu nieprzyjaciela.

562. Rozkaz dowódcy bataljonu może pozostawić część sekcyj ręcznych karabinów maszynowych (lub strzeleckich) do osłony bataljonowych karabinów ma-

szynowych. Pozostawione sekcje działają wtedy według wskazówek dowódcy kompanji karabinów maszynowych.

563. Działający parami lub pojedyńczo strzelcy wyborowi osłaniają odwrót kompanji razem z ciężkiemi i ręcznemi karabinami maszynowemi. Celnym ogniem z ukrytych stanowisk wystrzeliwują oni nieprzyjacielskich dowódców i obsługi karabinów maszynowych.

Wycofują się krótkiemi skokami od zasłony do zasłony.

564. Dowódca kompanji w czasie odwrotu pozostaje na swym posterunku dowództwa i przechodzi do obszaru tyłowego razem z ostatnim plutonem strzeleckim.

565. Poza tem przerwanie walki przez kompanję odbywa się zgodnie ze wskazówkami, wyłożonemi dla bataljonu.

5. Walka plutonu ciężkich karabinów maszynowych.

A. Pluton ciężkich karabinów maszynowych w walce zaczepnej.

566. Dowódca plutonu karabinów maszynowych prowadzi natarcie i wypełnia zadania ogniowe, stosując się do wskazówek dowódcy, któremu jest bezpośrednio podporządkowany podczas walki.

567. W walce spotkaniowej pluton karabinów maszynowych, przydzielony do plutonu ubezpieczającego, w razie natknięcia się na nieprzyjaciela,

szybko zajmuje dogodne stanowisko i rozpoczyna ogień. W tej chwili głównem jego zadaniem jest związanie nieprzyjaciela i osłona rozwijania się bataljonu.

568. Podczas podchodzenia kompanji do stanowisk wyjściowych do natarcia pluton karabinów maszynowych wychodzi z ukrycia i zajmuje stanowisko ogniowe, aby osłonić rozwijanie i dalsze natarcie kompanji przez obezwładnienie najbardziej dokuczliwych nieprzyjacielskich punktów ogniowych i przyduszenie do ziemi oddziałów nacierających przeciwnika.

569. W natarciu na przeciwnika broniącego się w okresie zbliżania dowódca plutonu przeprowadza zwiady stanowisk dla karabinów maszynowych osobiście i przez wysłanych zwiadowców.

Gdy tylko położenie uniemożliwi przesuwanie karabinów na biedkach, pozostawia się pojazdy w ukryciu, a karabiny toczy się na kółkach.

Rozwijanie kompanji z podejścia skrytego dokonywa się pod osłoną ognia plutonu karabinów maszynowych.

Przy rozczłonkowaniu kompanji pluton karabinów maszynowych zwykle wchodzi w skład pierwszego rzutu.

Po rozczłonkowaniu kompanji dowódca plutonu karabinów maszynowych prowadzi swój oddział samodzielnie, szybko przesuwając karabiny od zasłony do zasłony.

570. Z chwilą osiągnięcia przez kompanję stanowisk wyjściowych do natarcia dowódca plutonu karabinów maszynowych otrzy-

muje od dowódcy kompanji zadanie, w którem są określone:

a) punkt nieprzyjacielskiego ugrupowania, który ma być ostrzeliwany podczas ruchu plutonów strzeleckich pierwszego rzutu;
b) rejon do wyboru pierwszych stanowisk ogniowych plutonu;
c) sygnały, oznaczające początek skoków plutonów strzeleckich i zmianę stanowiska przez pluton karabinów maszynowych.

571. Stanowiska dla karabinów maszynowych wybiera się przeważnie na wzniesieniach, pozwalających na ogień przenośny i przekładanie ognia na dowolny punkt ugrupowania nieprzyjacielskiego.

Zaciągnięcie stanowisk poprzedza się wysłaniem naprzód zwiadowców (obserwatorów lub innych żołnierzy) plutonu karabinów maszynowych, celem rozpoznania dróg dojścia do stanowisk.

Po zajęciu stanowisk, aż do czasu rozpoczęcia ognia, karabiny maskuje się starannie, a obsługa pozostaje w ukryciu.

Podczas natarcia kompanji pluton karabinów maszynowych ostrzeliwa nieprzyjacielskie punkty ogniowe, utrudniające ruch plutonów strzeleckich.

572. Wspieranie ruchu plutonów strzeleckich sąsiedniej kompanji dokonywa się na zarządzenie samodzielne dowódcy plutonu karabinów maszynowych, o ile tego wymaga położenie i pozwala rozmieszczenie karabinów.

573. Podczas natarcia, o ile brak jest punktów wzniesionych, pluton karabinów maszynowych zaj-

muje zwykle stanowiska poza lukami między plutonami pierwszego rzutu. Umieszczenie takie pozwala na ostrzeliwanie nieprzyjacielskich punktów ogniowych, znajdujących się przed frontem plutonów strzeleckich. Jeżeli teren nie pozwala na takie użycie plutonu karabinów maszynowych, wysuwa się on naprzód i zajmuje stanowiska w przerwach między plutonami strzeleckiemi na wysokości ich ciężkich lub ręcznych karabinów maszynowych.

Celem prowadzenia ognia przenośnego, a zwłaszcza flankującego, pluton karabinów maszynowych może zaciągać stanowiska, leżące w pasie działania kompanji sąsiedniej, o ile to nie skrępuje jej ruchów.

574. Przed szturmem pluton karabinów maszynowych kompanji strzeleckiej wysuwa się wprzód tak, aby ostrzelać punkty, szturmowane przez plutony strzeleckie pierwszego rzutu, nie przeszkadzając swym ogniem ich ruchowi; podczas szturmu ostrzeliwa punkty ogniowe, leżące w głębi pozycji obronnej, i podejścia, które najprawdopodobniej będą wykorzystane przez nieprzyjacielskie oddziały przeciwuderzające.

575. Gdy tylko pierwszy rzut kompanji zdobędzie przednią krawędź pozycji obronnej przeciwnika, pluton ciężkich karabinów maszynowych szybko przenosi się tam, aby się nie znaleźć pod ogniem zaporowym artylerji nieprzyjacielskiej, i ułatwia swym ogniem pierwszemu rzutowi kompanji jak najszybsze przedzieranie się w głąb ugrupowania obrońcy, a także wspiera ruch drugiego rzutu kompanji, rozszerzającego powodzenie.

576. Podczas walki wewnątrz pozycji nieprzyjacielskiej dowódca plutonu karabi-

nów maszynowych musi wykazać całkowitą samodzielność, uzgadniając swój ogień z działaniami plutonów strzeleckich. Obowiązkiem jego jest: obezwładnianie punktów ogniowych najbardziej krępujących ruchy pierwszego rzutu, zabezpieczenie boków od przeciwuderzeń, ściganie ogniem cofającego się przeciwnika i wspieranie ogniem bocznym kompanji sąsiedniej. Spełniając te zadania, pluton przesuwa się wprzód w miarę przenikania plutonów strzeleckich w głąb stanowisk nieprzyjaciela.

577. W razie załamania się szturmu kompanji, zadanie dowódcy plutonu karabinów maszynowych polega na powstrzymywaniu przejścia nieprzyjaciela do natarcia. W tym celu pluton strzela do ostatniego naboju, aby umożliwić pierwszemu rzutowi kompanji utrzymanie się na osiągniętej linji do czasu podejścia rzutów następnych.

578. Podczas walki dowódca plutonu karabinów maszynowych powinien się troszczyć szczególnie o nieprzerwane zaopatrywanie w amunicję.

B. Pluton karabinów maszynowych w obronie.

579. Po otrzymaniu zadania bojowego dowódca plutonu karabinów maszynowych:

a) przeprowadza zwiady przedpola pod względem ogniowym, określa podejścia dogodne i punkty, które przeciwnik może wykorzystać jako stanowiska ogniowe i przygotowuje ognie wewnątrz obszarów plutonów na wypadek wdarcia się nieprzyjaciela;

b) we wskazanym mu przez dowódcę kompanji rejonie wybiera dla karabinów maszynowych stanowiska do ognia wprost i zakryte oraz wybiera sobie punkt obserwacyjny;

c) mierzy odległości do widocznych punktów, po których osiągnięciu przez nieprzyjaciela łatwo jest dokonać niespodziewanego napadu ogniowego i przeprowadza, o ile możności, wstrzelanie się do tych punktów, wpisując otrzymane odległości do odpowiedniej tabeli;

d) daje wskazówki co do urządzenia stanowisk zasadniczych i zapasowych dla karabinów maszynowych.

580. Zadaniem plutonu karabinów maszynowych w obronie jest zwalczanie grup strzeleckich i karabinów maszynowych przeciwnika na przedpolu pozycji i wewnątrz niej.

581. W terenie równym lub opadającym w kierunku nieprzyjaciela najlepiej jest umieścić pluton karabinów maszynowych w przerwie między obszarami plutonów pierwszego rzutu w odległości 400—600 m od przedniej krawędzi pozycji.

Pluton karabinów maszynowych powinien posiadać dwie pary stanowisk: jedną na przeciwstoku do wykonywania ognia pośredniego na cele odległe, drugą na wzniesieniu do strzelania na nacierających wprost na odległości poniżej 1000 m.

582. Czasem jest celowe jeden lub oba karabiny umieścić na przedniej krawędzi obszaru, jako milczące karabiny przeciwszturmowe.

Karabiny takie muszą być starannie zamaskowane.

583. Rozkazy dowódcy plutonu karabinów maszynowych co do budowy stanowisk dotyczą:

a) rodzaju robót do wykonania, czasu rozpoczęcia każdej z nich, kolejności ich wykonania i terminu ukończenia;

b) czasu pracy i spoczynków;

c) budowy stanowisk zapasowych i pozornych;

d) budowy skrytych dojść dla celów łączności i zaopatrywania w amunicję.

Dowódca plutonu osobiście sporządza szkic, na którym oznacza stanowiska ogniowe zasadnicze, zapasowe i pozorne, części terenu ostrzelane i pola martwe.

584. Podczas nieprzyjacielskiego natarcia pluton karabinów maszynowych rozpoczyna ogień ze stanowisk zakrytych, na odległość około 2 km od przedniej krawędzi obszaru obrony. Kiedy nieprzyjaciel podejdzie na odległość około 1000 m karabiny maszynowe przechodzą na zamaskowane stanowiska odkryte i strzelają dopóki mogą.

585. Podczas nieprzyjacielskiego szturmu karabiny maszynowe wzmacniają ogień i strzelają do ostatniego naboju na wdzierającego się w obszar obronny nieprzyjaciela. Cofnąć się mogą tylko na rozkaz dowódcy kompanji.

Pluton karabinów maszynowych, który wystrzelał całą amunicję, będąc otoczony i pozbawiony możności odwrotu, psuje karabiny, wyjmuje zamki i zakopuje je w ziemię, poczem obsługa przebija się do swoich, przy pomocy karabinów i granatów.

C. Pluton ciężkich karabinów maszynowych podczas przerwania walki.

586. Jednocześnie z wycofaniem się plutonów strzeleckich dowódca plutonu karabinów maszynowych wysyła swego porucznika lub jednego — dwóch ludzi do wyznaczonego obszaru tyłowego celem rozpoznania go pod względem ogniowym i wyszukania stanowisk dla plutonu, o ile nie zostały one określone przez dowódcę kompanji.

Pluton ciężkich karabinów maszynowych wybiera sobie stanowiska odwrotowe w odległości 1000—1500 m od swych stanowisk zasadniczych.

587. Pluton karabinów maszynowych, cofający się jako ostatni, otrzymuje czasem do swej osłony 1—2 sekcje ręcznych karabinów maszynowych lub strzeleckie, którym dowódca plutonu karabinów maszynowych powinien wskazać stanowisko i sposób wycofania się.

588. Wycofanie plutonu karabinów maszynowych dokonywa się pod osłoną ognia ręcznych karabinów maszynowych lub samodzielnie długiemi skokami, zatrzymując karabiny w celu wzajemnego wspierania się na stanowiskach, oddalonych jedno za drugiem o 500 — 800 m w zależności od terenu i naporu nieprzyjaciela.

6. Rozpoznanie i ubezpieczenie w kompanji.

589. Zarówno w walce zaczepnej, jak i obronnej rozpoznanie i ubezpieczenie organizuje dowódca bataljonu dla całego bataljonu lub też powierza to jedne-

mu z dowódców kompanij. W ostatnim wypadku kompanja obsługuje cały teren, wyznaczony do natarcia lub obrony bataljonu.

590. W walce zaczepnej dowódca kompanji organizuje rozpoznanie bezpośrednio po opuszczeniu przez kompanję ogólnej kolumny bataljonu i wysyła je w kierunku ruchu oddziału obsługiwanego. W obronie — po otrzymaniu zadania.

591. Niezależnie od tego w natarciu celem ubezpieczenia bojowego i rozpoznania terenu, dowódca kompanji wysuwa sekcję ubezpieczenia bojowego (patrol), która ma także zadanie rozpoznania terenu wprzód, lub powierza to plutonowi, wysuniętemu do pierwszego rzutu.

Jako ubezpieczenie (patrol) wyznacza się zasadniczo sekcję ręcznego karabina maszynowego, wzmocnioną czasem sekcją strzelecką.

Sekcję ubezpieczenia bojowego wysuwa się na odległość, pozwalającą oddziałom posuwającym się ztyłu wesprzeć ją skutecznym ogniem karabinowym (do 600 m).

592. Wysyłanej sekcji ubezpieczenia bojowego (patrolowi), dowódca kompanji powinien osobiście określić zadanie i dokładny kierunek.

Zadaniem sekcji ubezpieczenia bojowego (patrolu) jest:

a) zabezpieczenie kompanji przed niespodziewanym napadem;
b) rozpoznanie położenia punktów ogniowych nieprzyjaciela (przednia krawędź pozycji obronnej i siła jej obsady);

c) wynalezienie dla kompanji skrytych podejść;
d) określenie rejonów dogodnych do rozczłonkowania kompanji plutonami i plutonów sekcjami;
e) wyszukanie dogodnych stanowisk dla ciężkich karabinów maszynowych;
f) dostarczenie wiadomości koniecznych w danem położeniu.

593. Wraz z sekcją ubezpieczenia bojowego posuwają się: kompanijny instruktor chemiczny (lub instruktorzy przydzieleni), zwiadowcy kompanijnych karabinów maszynowych (po jednym od każdego karabina) i zwiadowcy artylerji bataljonowej, jeśli została ona kompanji przydzielona.

Pierwsi — do przeprowadzenia zwiadów chemicznych i uprzedzenia kompanji o niebezpieczeństwie, istniejącem w miejscach zagazowanych; ostatni — do wyszukania stanowisk dla karabinów maszynowych i dział oraz skrytych dojść do nich.

594. W obronie dowódca kompanji, działającej samodzielnie lub na skrzydle, wysuwa w kierunku najbardziej prawdopodobnego ruchu nieprzyjaciela ubezpieczenie bojowe (sekcja ręcznego lub ciężkiego karabina maszynowego, w miarę potrzeby wzmocniona sekcją strzelecką). Ubezpieczenie to ma także obserwować teren przedpola.

Sekcja ubezpieczenia powinna być wysunięta o 500—1000 m od przedniej krawędzi pozycji. Po zatrzymaniu zwiadów nieprzyjacielskich i zmuszeniu do rozwinięcia jego oddziałów czołowych, ubezpieczenie bojowe szybko się cofa do kompanijnego obszaru obronnego, drogą odwrotu zawczasu wyznaczoną i zbadaną, nie przeszkadzającą ogniowi obszaru kompanijnego.

7. Kompanja strzelecka na rozpoznaniu.

595. Kompanja w składzie etatowym może być wysłana na rozpoznanie przez dowódcę pułku lub bataljonu. Prócz tego, kompanja może wchodzić w skład oddziału rozpoznawczego z różnych rodzajów broni.

596. Kompanja, wyznaczana na rozpoznanie nazywa się rozpoznawczą; wzmacnia się ją w miarę potrzeby karabinami maszynowemi, działami pułkowemi lub bataljonowemi i wozami pancernemi, a także środkami łączności.

597. Kompanja rozpoznawcza wysuwa się nie dalej niż o 8—10 km od własnych ubezpieczeń i pracuje w pasie szerokości do 2 km.

Kompanji rozpoznawczej towarzyszą:

a) zwiadowcy z plutonu technicznego w celu zbadania terenu;

b) z tegoż plutonu lub z przydzielonych pułkowi oddziałów saperów zwiadowcy do zbadania nieprzyjacielskich umocnień i przeszkód sztucznych;

c) zwiadowcy z pułkowego plutonu chemicznego do zbadania terenu pod względem chemicznym i uprzedzenia maszerujących wojsk o grożącem niebezpieczeństwie.

Prócz tego, pod osłoną kompanji rozpoznawczej pracują zwiadowcy artylerji pułkowej, kompanij karabinów maszynowych i plutonu łączności.

598. Dowódca kompanji rozpoznawczej przed wyruszeniem na rozpoznanie otrzymuje od wysyłającego go dowódcy:

a) ustne pouczenie o nieprzyjacielu i zamierzonych działaniach pułku i sąsiadów;

b) zadanie z dokładnem określeniem celu rozpoznania, jego kierunku lub pasa, najdalszych punktów do osiągnięcia, czasu wykonania zadania, czasu i miejsca powrotu oraz czasu, miejsca i sposobu przekazywania meldunków.

599. Kierownik polityczny kompanji rozpoznawczej jest zwykle obecny przy otrzymywaniu zadania przez dowódcę kompanji i niezależnie od tego, otrzymuje zadanie z zakresu rozpoznania politycznego od komisarza pułkowego lub zastępcy dowódcy pułku w sprawach politycznych.

Kierownik polityczny przy otrzymywaniu zadania powinien być jak najszerzej poinformowany o nastroju miejscowej ludności, stanie moralno-politycznym oddziałów nieprzyjacielskich i rejonach podejrzanych o bandytyzm i partyzantkę.

600. Kompanja rozpoznawcza pracuje plutonami rozpoznawczemi na kierunku głównym, a sekcjami na drugorzędnych, każdemu z tych oddziałów stawiając określone zadanie (stosownie do § 598) i wzmacniając go w razie potrzeby środkami ogniowemi.

601. Kompanja rozpoznawcza wysuwa zasadniczo dwa plutony rozpoznawcze (wzmocnione karabinami maszynowemi i innemi środkami) i, w miarę potrzeby, samodzielne sekcje rozpoznawcze; reszta tworzy jądro kompanji. Odległość plutonów rozpoznawczych od jądra wynosi 1 — 2 km, sekcji zaś — do 1 km.

Kompanja rozpoznawcza zasadniczo rozwija się zaraz po przekroczeniu linji ubezpieczeń.

602. Dowódca kompanji rozpoznawczej posuwa się od jednego punktu obserwacyjnego do drugiego, znajdując się, o ile możności, między plutonami rozpoznawczemi a jądrem kompanji i osobiście obserwując z punktów o obszernem polu widzenia (wzniesienia, budynki, drzewa, dzwonnice i t. p.).

Z punktu obserwacyjnego określa on następne punkty obserwacyjne i drogę dla jądra kompanji.

Sekcja łączności i środki łączności, przydzielone kompanji, posuwają się razem z dowódcą.

603. Jądro kompanji rozpoznawczej stanowi odwód w rękach jej dowódcy i przeznaczone jest do wspierania plutonów rozpoznawczych i wzmacniania ich przy starciu od zasłony do zasłony.

Nie należy wprowadzać jądra kompanji do nieprzeszukanych jeszcze miejscowości i miejsc zakrytych (las, krzaki i t. p.).

604. Przy spotkaniu nieprzyjaciela kompanja rozpoznawcza działa zgodnie z § 293 niniejszego regulaminu.

8. Kompanja strzelecka w służbie ubezpieczeń.

605. Kompanja, wchodząca w skład oddziału ubezpieczającego (bataljonu) nazywa się czatą główną *).

Czata główna otrzymuje od dowódcy bataljonu wyznaczony obszar ubezpieczenia.

---

*) W oryginale: „storożewoj rotoj" — kompanją ubezpieczającą (przyp. tłum.).

606. Po zbadaniu terenu dowódca kompanji wystawia „zastawy“ *) w sile od 1 do 2 plutonów strzeleckich, wyznaczając każdej z nich obszar i numer.

Jedna z „zastaw“ (przy której znajduje się dowódca kompanji) nazywa się główną (bez numeru).

607. Linja, na której są rozmieszczone „zastawy“, stanowi pozycję obronną kompanji. „Zastawa“ główna gra rolę odwodu. „Zastawy“ powinny się znajdować w ścisłej łączności ogniowej.

608. W razie natarcia nieprzyjacielskiego kompanja walczy zgodnie z zasadami obrony.

Cofnąć się może kompanja tylko na rozkaz dowódcy bataljonu (oddziału ubezpieczającego).

609. Kompanja strzelecka pełniąca służbę ubezpieczeń w marszu, może stanowić oddział czołowy lub „zastawę“.

W pierwszym wypadku kieruje się wskazówkami, zawartemi w rozdziale VI „Walka bataljonu“, w punkcie „Ubezpieczenia w marszu“, a w drugim — w rozdziale VIII „Walka plutonu“, w punkcie „Pluton w służbie ubezpieczeń“.

ROZDZIAŁ VIII.

WALKA PLUTONU STRZELECKIEGO.

1. Rola plutonu w walce.

610. Pluton strzelecki jest podstawową jednostką taktyczną. Złożony z sekcyj karabinów maszynowych i strzeleckich, pluton łączy ruch strzelców (czynnik

*) Patrz odsyłacz na str. 118.

uderzenia) z działaniem ognia karabinów maszynowych. Pluton walczy w ramach kompanji lub samodzielnie, pełniąc służbę zwiadów lub ubezpieczenia.

611. Pluton strzelecki naciera na froncie szerokości średnio około 150 m. Celem wykonania ruchu otrzymuje kierunek wyznaczony zapomocą przedmiotów terenowych. W obronie pluton obsadza obszar średnio 500 × 500 m.

2. Pluton w natarciu.
(Przykład taktyczny nr. 6).

612. W walce spotkaniowej pluton strzelecki zwykle posuwa się w kolumnie kompanji, aż do zawiązania walki przez kompanijne sekcje ubezpieczenia bojowego, albo stanowi czołową „zastawę" bataljonu.

Pod osłoną patrolu czołowego pluton strzelecki przechodzi wprost z kompanijnej kolumny marszowej do stanowczego natarcia w kierunku wskazanym mu przez dowódcę kompanji, albo naciera samodzielnie, kiedy tworzy czołową „zastawę".

613. Dowódca plutonu stawia swój, a także ew. przydzielone ciężkie karabiny maszynowe na stanowiskach najdogodniejszych do rozpoczęcia ognia, sekcje zaś strzeleckie, wspierane ogniem ciężkich i ręcznych karabinów maszynowych, szybko i skrycie posuwają się na nieprzyjaciela.

Szybkość rozpoczęcia ognia przez karabiny maszynowe i stanowcze natarcie sekcyj strzeleckich na bok nieprzyjaciela mają w walce spotkaniowej wielkie znaczenie.

614. W natarciu na nieprzyjaciela broniącego się, w okresie zbliżania pluton strzelecki zwykle się posuwa w ramach kompanji.

Jeśli teren pozbawiony jest zasłon, pozwalających na ruch koni, ciężki karabin maszynowy ciągnie się na kółkach.

615. W terenie otwartym pod ogniem artylerji nieprzyjacielskiej pluton rozczłonkowuje się sekcjami, mając na czele ręczny karabin maszynowy, a za nim ciężki karabin i sekcje strzeleckie, uszykowane w szachownicę. Szyk sekcyj, odstępy i odległości między niemi ulegają ciągłym zmianom zależnie od napotykanych podczas ruchu zasłon i od ognia nieprzyjacielskiego.

616. Przed rozczłonkowaniem plutonu jego dowódca:

a) wyznacza sekcję kierunkową;

b) określa znaki, przy pomocy których będzie kierował ruchem sekcyj;

c) określa swoje miejsce pobytu.

Sekcję kierunkową prowadzi sam dowódca plutonu. Znajdujący się przy nim gońcy i obserwatorzy uważają na sygnały dowódcy kompanji, na działania plutonów sąsiednich i obserwują nieprzyjaciela.

617. Dowódca plutonu, działającego na skrzydle, ubezpiecza się z boku sekcją strzelecką lub sekcją ręcznego karabina maszynowego, wysuniętą na odległość potrzebną do uzyskania dobrej obserwacji w kierunku nieprzyjaciela.

618. W okresie zbliżania głównem zadaniem plutonu jest szybko, skrycie i z jak najmniejszemi stratami dojść

do przeciwnika na odległość, pozwalającą na użycie wszystkich środków ogniowych plutonu.

619. Na stanowisku wyjściowem do natarcia dowódca plutonu zbiera dowódców sekcyj na dogodnym punkcie obserwacyjnym i:

a) wyjaśnia w terenie otrzymane przez pluton zadanie (w chwili tej może być ono określone tylko ogólnie a dopiero w miarę zbliżania się do nieprzyjaciela dowódca kompanji je precyzuje);

b) informuje dowódców sekcyj karabinów maszynowych o zadaniach, powierzonych artylerji oraz ciężkim karabinom maszynowym bataljonu i kompanji, i wskazuje punkty w stanowiskach nieprzyjacielskich, na które będą one strzelały podczas natarcia;

c) ustala szyk plutonu, wskazuje dowódcom sekcyj ręcznych karabinów maszynowych ich pierwsze stanowiska ogniowe i drogi do nich; podaje dowódcom sekcyj strzeleckich sposób posuwania się od jednej zasłony do drugiej, określa swoje miejsce w czasie natarcia i znaki, przy pomocy których będzie kierował ruchem sekcyj;

d) wydaje rozkazy dowódcy punktu amunicyjnego plutonu co do zaopatrywania w amunicję.

Przykład ustnego rozkazu dowódcy plutonu do natarcia ze wsi Borek (patrz przykład taktyczny nr. 6).

„Nasza kompanja naciera na nieprzyjaciela, znajdującego się za strumieniem.

Na prawo od nas ciężki karabin maszynowy kompanji sąsiedniej ostrzeliwa punkt ogniowy, położony o 50 m

na wschód od 3 topoli. Ciężkie karabiny maszynowe naszej kompanji ostrzeliwają punkt ogniowy leżący o 50 m na zachód od tych topoli.

Na lewo 2 pluton naciera na punkt ogniowy na wzgórzu na zielonem polu. Bataljonowe karabiny maszynowe ostrzeliwają punkt ogniowy pod m. Tulcze; 3 pluton jest za nami w drugim rzucie. Punkty ogniowe 100 m na zachód od folwarku, w ogrodzie folwarku i koło słupa wiorstowego, znajdują się pod ogniem naszej artylerji.

Nasz pluton naciera na punkt ogniowy przed krzakami, a po zdobyciu go ma szturmować punkt w ogrodzie folwarku.

Ręczny karabin maszynowy ma się przesunąć przez F. Ocepiszki, wzdłuż zagłębienia terenu do krzyża przy drodze, a potem wzdłuż drogi do osady Tulcze, skąd ma ostrzeliwać nieprzyjaciela aż do zmiany stanowiska przez ciężki karabin maszynowy. Potem przesunie się wąwozem na stanowisko wyjściowe do szturmu.

Ciężki karabin maszynowy z tego wzgórza ma wspierać ruch ręcznego karabina i sekcyj strzeleckich; po zajęciu przez ręczny karabin stanowiska pod os. Tulczę, przesunie się przez Ustinówkę do lasku na wzgórzu przed nami i stamtąd rozpocznie ogień.

Sekcje strzeleckie: 3 przesunie się wraz z ciężkim karabinem maszynowym do wąwozu, a następnie wzdłuż jego prawego brzegu; 4 i 5 przesuną się za ręcznym karabinem w odległości 100 m; po przekroczeniu os. Tulcze posuwać się wąwozem.

Stanowiska wyjściowe do szturmu będą wskazane później.

Punkt amunicyjny plutonu — Borek.

Ja będę się znajdował z sekcją ręcznego karabina maszynowego".

620. Pierwsze stanowisko ogniowe dla ciężkiego karabina maszynowego wybiera się możliwie najdalej wprzód od podstawy wyjściowej natarcia.

Wyznaczając karabinom maszynowym cele, dowódca plutonu powinien uwzględnić ogień własnej artylerji, bataljonowych i kompanijnych karabinów maszynowych, a także brać pod uwagę wsparcie ogniem ruchu oddziałów sąsiednich.

621. W czasie natarcia wybiera się stanowiska dla ciężkiego karabina maszynowego na wzniesieniach, pozwalających na ogień przenośny. Jeśli punktów takich niema, ciężki karabin staje w schodzie za ręcznym i strzela ogniem skośnym.

622. Jak w okresie zbliżania, tak i teraz ruch plutonu odbywa się możliwie skrycie w ogólnej kolumience (rzędem lub dwójkami) do czasu wejścia w pole działania ręcznych karabinów maszynowych. Pod ogniem nieprzyjacielskim i w razie braku zakryć terenowych pluton rozczłonkowuje się sekcjami.

623. Zwykle na przedzie posuwają się od stanowiska do stanowiska ręczny i ciężki karabiny maszynowe. Ciężki karabin, z powodu swej większej donośności skutecznej zmienia swoje stanowisko rzadziej.

Sekcje strzeleckie posuwają się od zasłony do zasłony (przykłady taktyczne nr. 6 i 7).

624. Napotykając ubezpieczenia nieprzyjacielskie, pluton strzelecki walczący w pierwszym rzucie kom-

panji, ogniem swych karabinów maszynowych i uderzeniem sekcyj strzeleckich rozbija te ubezpieczenia, nie zwalczając tempa natarcia.

625. Pluton strzelecki, znajdujący się w drugim rzucie kompanji, posuwa się za pierwszym rzutem w odległości, zabezpieczającej przed rażeniem obu rzutów jednym szrapnelem (około 200 m). Drugi rzut powinien móc na czas wesprzeć i pogłębić szturm pierwszego rzutu, dążąc przytem do oskrzydlenia nieprzyjaciela.

626. Pod ogniem ręcznych karabinów maszynowych pluton strzelecki naciera zwykle rozczłonkowany sekcjami.

W okresie natarcia uwaga dowódcy plutonu musi być skierowana na to, żeby doprowadzić sekcje strzeleckie na odległość szturmową z jak najmniejszemi stratami i w odpowiedniem ugrupowaniu, ponieważ tam wszelkie przesuwania sekcyj są nie do pomyślenia. Bez nieodzownej konieczności dowódca plutonu nie powinien wprowadzać sekcyj strzeleckich do walki ogniowej z odległości przekraczającej 400 m; wskazuje on im najdogodniejsze (najbardziej skryte) miejsca do zatrzymania się i do walki ogniowej na odległość większą niż 400 m używa tylko strzelców wyborowych.

627. Przed dojściem do przeciwnika na odległość około 400 m dowódca plutonu powinien otrzymać od dowódcy kompanji ściśle określone zadanie. Do tego czasu powinien on też mieć już dostateczne wiadomości o rozmieszczeniu nieprzyjacielskich punktów ogniowych na przedniej krawędzi pozycji obronnej i wewnątrz niej.

628. Na tej podstawie dowódca plutonu:

a) ostatecznie układa plan szturmu i podaje go dowódcom sekcyj;

b) określa ugrupowanie plutonu do wykonania szturmu, zbiera sekcje strzeleckie przeważnie na jednem ze skrzydeł, wskazując przytem dowódcom sekcyj stanowiska wyjściowe do szturmu, i określa kierunek głównego uderzenia;

c) wskazuje dowódcom sekcyj punkty ogniowe nieprzyjaciela, na które będzie skierowany ogień ciężkiego i ręcznego karabinów maszynowych podczas przygotowania szturmu i dokąd będzie następnie przeniesiony w razie udania się szturmu;

d) zależnie od położenia grupuje garłacze plutonu i daje im zadanie zwalczania nieobezwładnionych jeszcze nieprzyjacielskich punktów ogniowych;

e) podaje dowódcom swoje miejsce i określa sygnał szturmu.

Przykład ustnego rozkazu dowódcy plutonu do szturmu (patrz przykłady taktyczne nr. 6 i 8):

„Pluton ma szturmować nieprzyjacielski punkt ogniowy przed nami pod krzakami.

Stanowiska wyjściowe do szturmu — doły na południe od strumienia i koniec wąwozu przed niemi.

3 sekcja przesunie się wschodnim brzegiem wąwozu do dołu, 4 i 5 przesuną się do końca wąwozu.

Karabiny maszynowe wspierają szturm: ciężki — od lasku, ręczny — z dołu na lewo od wąwozu, dokąd ma się przesunąć wąwozem przed sekcjami strzeleckiemi.

Po zajęciu szturmowanego punktu karabiny maszynowe strzelają na nieprzyjaciela w ogrodzie przy folwarku.

Sygnał szturmu — rakieta.

Ja będę się znajdował na czele szturmujących sekcyj strzeleckich".

629. W chwili szturmu cały pluton musi być ożywiony myślą zniszczenia przeciwnika w starciu wręcz. Wszystkie środki ogniowe przygotowują szturm.

630. Jeśli dowódca kompanji nakazał jednoczesny szturm całej kompanji, dowódca plutonu doprowadza swój oddział na wskazane mu stanowisko szturmowe i, w oczekiwaniu sygnału szturmu, przygotowuje go.

631. Jeżeli jednoczesny szturm całej kompanji nie był nakazany, dowódca plutonu doprowadza swój oddział na wybrane stanowisko wyjściowe i, po przygotowaniu ogniowem, szturmuje nieprzyjaciela samodzielnie, osobiście prowadząc pluton.

632. Określając stanowisko wyjściowe do szturmu, i początek szturmu, dowódca plutonu nie powinien krępować inicjatywy dowódców sekcyj. W razie sprzyjających warunków podejmują oni szturm z własnej inicjatywy, nie czekając rozkazu dowódcy plutonu.

633. W chwili szturmu ręczny karabin maszynowy szybko wysuwa się na skrzydło szturmującej sekcji i pomaga jej swoim ogniem; w razie potrzeby sekcja ręcznego karabina maszynowego bierze bezpośredni udział w szturmie.

634. Dowódca plutonu, który się wdarł w uszykowanie nieprzyjacielskie, powinien:

a) dalej prowadzić natarcie, aż do wypełnienia postawionego plutonowi zadania;

b) wspierać ogniem ruch oddziałów sąsiednich i rzutów następnych oraz odpierać przeciwuderzenia;

c) stanowczo ścigać nieprzyjaciela ogniem i ruchem;

d) utrzymać zdobyty teren.

635. W razie załamania się szturmu dowódca plutonu:

a) osłania odpływ szturmujących sekcyj ogniem swych karabinów maszynowych;

b) porządkuje pluton, zatrzymawszy go na określonych zawczasu stanowiskach;

c) umieszcza na dogodnych stanowiskach karabiny maszynowe i przygotowuje się do odparcia możliwego natarcia nieprzyjacielskiego;

d) przy pierwszej sposobności ponawia szturm.

636. Podczas całej walki dowódca plutonu czuwa nad uzupełnianiem amunicji. Powinien on znać zawsze stan amunicji w sekcjach i zawczasu żądać uzupełnienia go przez swój punkt amunicyjny z punktu kompanijnego.

637. W wypadkach, kiedy pluton strzelecki ma przydzielone działa artylerji bataljonowej, dowódca plutonu:

a) utrzymuje z niemi stałą łączność;

b) wskazuje kierunek ruchu sprzętu;

c) stawia im zadania ogniowe.

Dowódca plutonu wskazuje cele artylerji dywizyjnej i pułkowej, o ile strzela ona na punkty, szturmowane przez pluton.

638. Dowódca plutonu musi pamiętać, że tylko zdecydowanie, szybkość i odwaga dają w natarciu zwycięstwo.

3. Pluton w obronie.
(Przykład taktyczny nr. 9).

639. Po otrzymaniu od dowódcy kompanji zadania i przemyśleniu go dowódca plutonu, wspólnie z dowódcami sekcyj przeprowadza staranne zwiady terenu. Na podstawie tych zwiadów opracowuje plan obrony obszaru, biorąc pod uwagę, że siła obrony polega na ogniu karabinów maszynowych w połączeniu z przeciwuderzeniami sekcyj strzeleckich.

640. Następnie, zebrawszy swój pluton, dowódca jego wskazuje:

a) zadanie kompanji, plutonu i każdej z sekcyj, także kierunek, z którego się oczekuje nieprzyjaciela;
b) rozmieszczenie sąsiadów i ich zadania;
c) drogę odwrotu ubezpieczenia bojowego, wystawionego przez bataljon;
d) sygnał alarmu gazowego, oraz dokąd i którędy kierować rannych i zagazowanych;
e) miejsce punktu amunicyjnego plutonu;
f) swój posterunek i nazwiska zastępców.

Przykład ustnego rozkazu dowódcy 1. plutonu (patrz przykład taktyczny nr. 9):

„Oczekujemy natarcia nieprzyjacielskiego od m. Rakańce.

Nasza kompanja zajmuje obszar obronny: Krasny Dwór — folwark — fw. Podkawerniszki — Okmianiszki — fw. Kuny.

Na prawo od nas znajduje się sąsiedni bataljon, na lewo — 2 pluton; 3 pluton jest w drugim rzucie kom-

panji. Sekcję ubezpieczenia bojowego z 2 plutonu wysunięto na wzgórze na północ od m. Łopatowszczyzna. Jej droga odwrotu: Łopatowszczyzna — fw. Podkawerniszki — Okmianiszki.

Pluton ma bronić obszaru: Krasny Dwór—folwark—pojedyńcze drzewo na lewo — lasek pod m. Okmianiszki.

Karabiny maszynowe zajmą stanowiska: ręczny— na przedniej krawędzi,— wśród pojedyńczych krzaków, z polem ostrzału — krzaki przed nami i pojedyńczy krzak, na północo-zachód od fw. Podkawerniszki; ciężki — wpobliżu samotnego drzewa przy drodze z polem ostrzału — Rakańce i pojedyńcze drzewo przy drodze koło m. Głowacze. Garłacze umieszcza się: dwa przy cmentarzu katolickim, jeden — przy samotnem drzewie na drodze.

Sekcje strzeleckie: 3 jako punkt ogniowy zajmie to oto stanowisko przy drodze z Krasnego Dworu z polem ostrzału od folwarku do krzaków w obszarze sąsiedniego bataljonu; 4 i 5 pod dowództwem mego zastępcy umieści się na przeciwstoku koło krzaków.

Strzelcy wyborowi — wpobliżu samotnego drzewa przed nami.

Przeciwuderzenie wykonać w kierunku stanowiska ręcznego karabina maszynowego.

Sekcje strzeleckie wykopią w ciągu nocy okopy grupowe.

Okopy pozorne wykopią: 3 sekcja — dwa okopy na wzgórzu pod Krasnym Dworem, 4 i 5 — trzy okopy w przerwie między nami i drugim plutonem.

Zapasowe stanowisko ciężkiego karabina maszynowego — koło cmentarza katolickiego.

Sygnał alarmu gazowego — spalanie słomy.
Rannych i zagazowanych kierować do fw. Kuny.
Punkty amunicyjne: kompanijny — fw. Kuny, plutonowy — krzaki na przeciwstoku.
Mój posterunek — tutaj.
Zastępcy: zastępca etatowy i dowódca sekcji ciężkiego karabina maszynowego".

641. Sekcje strzeleckie umieszczają się w ukryciu, w głębi obszaru plutonu, przeważnie na przeciwstokach, skąd najwygodniej jest przejść do przeciwuderzenia.

Zależnie od istniejących zasłon i rozmieszczenia środków ogniowych, sekcje strzeleckie umieszcza się wszystkie razem lub każdą oddzielnie.

W pierwszym wypadku znajdują się one zazwyczaj pod wspólnem dowództwem — zastępcy dowódcy plutonu. Przeciwuderzenie wykonywa się na rozkaz dowódcy plutonu lub też z inicjatywy dowódcy, dowodzącego sekcjami strzeleckiemi, w drugim wypadku — z inicjatywy dowódców sekcyj.

642. Sekcjom strzeleckim określa się:

a) ukryte stanowisko;
b) przypuszczalny kierunek przeciwuderzenia;
c) sposób wykonywania ognia, o ile się zamierza użyć sekcji jako punktu ogniowego.

643. Sekcje strzeleckie mogą być użyte w charakterze siły ogniowej w następujących wypadkach:

a) kiedy wzniesienia i przedmioty terenowe na przedpolu dzielą odcinek plutonu na kilka małych wycinków, których ostrzelanie wymaga wię-

cej niż dwu posiadanych przez pluton karabinów maszynowych;

b) do wzmocnienia ognia plutonu, jeżeli jego ciężki karabin maszynowy ma być „zaczajony".

c) do wsparcia ogniem przeciwuderzenia innych sekcyj strzeleckich;

d) do zatrzymania wdzierającego się nieprzyjaciela ogniem z przeciwstoków;

e) do zastąpienia zniszczonego karabina maszynowego, jeśli nie może być zastąpiony karabinem z oddziałów odwodowych.

644. Dowódca plutonu wybiera osobiście stanowiska dla karabinów maszynowych. Ręczny karabin maszynowy zwykle znajduje się na przedniej krawędzi pozycji, ciężki zaś, zależnie od terenu i ważności podejść do obszaru obronnego, umieszcza się w schodzie za ręcznym.

Celem zapewnienia ciągłości ognia ciężkiego karabina maszynowego wszystkie ruchy w polu ostrzału plutonu muszą być dokonywane drogami ukrytemi lub rowami komunikacyjnemi.

645. Garłacze, zebrane razem lub pojedyńczo, otrzymują zadanie albo rażenia nieprzyjacielskich grup, skupiających się w martwych polach, leżących nie dalej niż w odległości 400 m od przedniej krawędzi pozycji, albo ostrzeliwania zdobytych przez nieprzyjaciela punktów ogniowych plutonu.

646. Do wystrzeliwania celnym ogniem (na odległości 400 — 500 m) obsług karabinów maszynowych i dowódców nieprzyjacielskich umieszcza się strzelców

wyborowych w ukryciu wpobliżu przedniej krawędzi obszaru obronnego.

647. Jeżeli pluton ma przydzielone lekkie miotacze ognia, wówczas dowódca plutonu umieszcza je:

a) przed sekcjami strzeleckiemi, wyznaczonemi do wykonania przeciwuderzenia;
b) na skrzydłach sekcyj strzeleckich, użytych jako punkty ogniowe.

W pierwszym wypadku miotacze są ustawione w kierunku spodziewanego natarcia, celem wywołania zamętu w szeregach przeciwnika i ułatwienia przez to przeciwuderzenia.

W drugim wypadku zadaniem ich jest odparcie strumieniem ognia nieprzyjaciela, szturmującego przednią krawędź obszaru plutonu.

648. W planie ognia określa się:

a) punkty ogniowe (zasadniczy i zapasowy) dla ciężkiego i ręcznego karabinów maszynowych;
b) części terenu, które mają one ostrzelać;
c) punkty, po osiągnięciu których przez przeciwnika wykona się na niego niespodziewany napad ogniowy;
d) czy ogień ma być rozpoczynany samodzielnie, czy na rozkaz dowódcy plutonu.

649. Z chwilą wyruszenia natarcia nieprzyjacielskiego ciężki karabin maszynowy rozpoczyna ogień ze stanowiska zakrytego na odległość nie mniejszą niż 1 km; następnie, w miarę zbliżania się przeciwnika, strzela wprost ze stanowiska zamaskowanego. W tym celu stanowisko zapasowe z zasadniczem musi być połączone niewidocznem przejściem.

Z chwilą dojścia przeciwnika na odległość około 1000 m rozpoczyna ogień ręczny karabin maszynowy.

650. Kiedy nieprzyjaciel dojdzie na odległość 500—300 m, strzelcy wyborowi zaczynają wystrzeliwać jego dowódców i obsługi karabinów maszynowych. Nieprzyjaciela, skupiającego się w martwem polu, zarzucają garłacze granatami.

Garłaczowi sekcyj mogą być łączeni w jedną grupę.

Z chwilą przejścia nieprzyjaciela do szturmu ogień całego sprzętu plutonu kieruje się na szturmujące oddziały.

651. Na nieprzyjaciela, który zdobył ręczny karabin maszynowy lub okop sekcji strzeleckiej, dowódca plutonu kieruje ogień ciężkiego karabina i grupy garłaczy.

Przy poparciu tego ognia sekcje strzeleckie niszczą nieprzyjaciela przeciwuderzeniem i odbierają utracone punkty ogniowe.

Najłatwiej jest zapewnić powodzenie przeciwnatarciu, kierując je na bok nieprzyjaciela.

652. W razie niepowodzenia przeciwuderzenia dowódca plutonu stara się przeszkodzić przenikaniu przeciwnika w głąb obszaru obronnego i melduje dowódcy kompanji, które punkty obszaru plutonu powinny być ostrzelane ogniem artylerji oraz kompanijnych i bataljonowych karabinów maszynowych.

653. Dowódca plutonu wybiera miejsce na swój posterunek (punkt obserwacyjny) tam, skąd mu jest wygodniej dowodzić plutonem i obserwować działania nieprzyjaciela.

Łączność z punktami ogniowemi i sekcjami strzeleckiemi utrzymuje się przeważnie zapomocą sygnalizacji i wzgląd ten dowódca plutonu bierze pod uwagę przy wyborze swego posterunku, obierając go tak, aby z niego dobrze widzieć punkty ogniowe oraz obserwatorów sekcyj strzeleckich.

654. Przy użyciu gońców dla celów łączności należy zwrócić uwagę na wybór ukrytych dróg między posterunkiem dowódcy plutonu a sekcjami, zwłaszcza ciężkiego karabina maszynowego.

Łączność z dowódcą kompanji utrzymuje się zapomocą gońców i telefonu, a czasem i sygnalizacji przy użyciu skrótów. Łączność z sąsiedniemi plutonami — wzrokowa i przy pomocy gońców.

655. Dowódca plutonu, organizując obronę, określa, jaką ilość amunicji ma mieć każdy punkt ogniowy, a podczas walki czuwa nad uzupełnieniem amunicji w sekcjach i zapotrzebowaniem jej na czas z kompanijnego punktu amunicyjnego.

656. Obowiązki dowódcy plutonu w zakresie umocnienia obszaru polegają na:

a) dokładnem określeniu, jakie prace ma wykonać każda sekcja, kiedy zacząć każdą pracę, w jakiej kolejności je wykonywać i kiedy je ukończyć;

b) określeniu czasu pracy i odpoczynku;

c) zestawieniu szkicu rozmieszczenia plutonu z zaznaczeniem okopów, gniazd karabinów maszynowych, sztucznych masek, miejscowych punktów orjentacyjnych i planu ostrzelania nieprzyjacielskich punktów ogniowych;

d) zmierzeniu odległości do ważniejszych punktów.

Budowę zamaskowanych przeszkód sztucznych i rowów komunikacyjnych uskuteczniają pod kierownictwem instruktorów technicznych sekcje strzeleckie lub przydzielone do pracy oddziały.

Urządzenie posterunku dowódcy, zamaskowanie go i wykonanie osłon dla sygnalistów powierza się obserwatorowi i gońcowi dowódcy plutonu.

4. Pluton przerywający walkę.

657. Po otrzymaniu od dowódcy kompanji rozkazu przerwania walki dowódca plutonu odsyła najpierw sekcje strzeleckie pod wspólnem dowództwem swego zastępcy. Wskazuje się według przedmiotów terenowych kierunek odwrotu i przybliżone rozmieszczenie w wyznaczonym plutonowi obszarze tyłowym.

Z sekcjami strzeleckiemi odchodzi z każdej sekcji karabinów maszynowych jeden zwiadowca, celem wyszukania dogodnych stanowisk w obszarze tyłowym.

658. Zastępca dowódcy plutonu prowadzi grupę sekcyj strzeleckich jak najbardziej skrycie, przebywając przestrzenie odkryte skokami sekcyj lub pojedyńczych ludzi i nie dopuszczając do zatrzymywania się sekcyj na jednej linji.

Po osiągnięciu obszaru tyłowego zastępca dowódcy plutonu określa przednią jego krawędź i wskazuje sekcjom strzeleckim stanowiska jak najbardziej ukryte.

659. Sekcje karabinów maszynowych osłaniają odwrót sekcyj strzeleckich.

Początek wycofania się sekcyj karabinów maszynowych oznacza dowódca plutonu.

Wyznacza on wpobliżu wtyle stanowisko dla ciężkiego karabina maszynowego, poczem szybko i skrycie prowadzi go tam. Ręczny karabin osłania ten ruch swoim ogniem.

Po rozpoczęciu ognia przez ciężki karabin maszynowy dowódca plutonu ściąga ręczny karabin maszynowy ukrytą drogą na nowe stanowisko, wyszukane wtyle.

Dalszy odwrót dokonywa się skokami przy obowiązkowem osłanianiu karabina cofającego się ogniem karabina, znajdującego się wtyle.

660. Jeżeli sekcja ciężkiego karabina maszynowego poniosła ciężkie straty, wówczas wycofanie sprzętu odbywa się przy pomocy najbliższej sekcji strzeleckiej.

5. Pluton na rozpoznaniu.
(Przykład taktyczny nr. 10 i 11).

661. Pluton rozpoznawczy pracuje przy pomocy sekcyj rozpoznawczych i patroli, spełniających ściśle określone zadania. Pozostałe sekcje, w ich liczbie sekcja ciężkiego karabina maszynowego, tworzą jądro plutonu rozpoznawczego.

W terenie średnio poprzerzynanym sekcje rozpoznawcze oddalają się od jądra na odległość około 500 m. Wszystkie pododdziały plutonu posuwają się skrycie od jednej linji (lub punktu obserwacyjnego) do drugiej (patrz przykłady taktyczne nr. 10 i 11).

662. Otrzymawszy zadanie rozpoznania, dowódca plutonu rozpatruje położenie i ustala plan zorganizowania i wykonania zwiadów. W planie określa kierunek ruchu sekcyj, patrolów i jądra, ich zadanie, czas wymarszu, organizację łączności i t. d.

663. Jeżeli nie przydzielono gońców (pieszych, konnych, cyklistów i t. p.), meldunki wysyła się przez gońców, wyznaczanych ze składu plutonu prowadzącego rozpoznanie.

6. Pluton w służbie ubezpieczeń.

664. Pluton strzelecki może być wyznaczony: w marszu czołowym (odwrotowym) — celem ubezpieczenia bataljonu (oddziału czołowego) w charakterze czołowej (tylnej, bocznej) „zastawy"; przy organizowaniu przez bataljon obrony — jako ubezpieczenie bojowe; przy użyciu kompanji (bataljon na czatach) — jako ubezpieczenie postoju.

665. W marszu czołowym, zwłaszcza w przewidywaniu starcia, „zastawa" (pluton) zwykle jest wzmacniana ciężkiemi karabinami maszynowemi, a czasem i działami artylerji bataljonowej.

Dowódca czołowej „zastawy" prowadzi ją po nakazanej osi, wysuwając wprzód patrol z ręcznym karabinem maszynowym.

„Zastawa" wysuwa się przed ubezpieczany bataljon na odległość do 2 km (odległość ognia ciężkich karabinów maszynowych).

W razie spotkania nieprzyjaciela „zastawa" podejmuje walkę. Odrzucając przeciwnika, stara się opanować punkty, ułatwiające rozwinięcie i wkroczenie do walki ubezpieczanego bataljonu.

666. Ubezpieczając bataljon od tyłu, „zastawa" (pluton) maszeruje w nakazanej odległości, obserwując teren wtył i na boki.

Dowódca „zastawy" wysyła patrole, zabiera opóźnionych w marszu, chorych ładuje na wóz sanitarny.

667. Podczas odwrotu pluton ubezpieczający zatrzymuje nieprzyjaciela, aby umożliwić bataljonowi odejście i zajęcie nowego obszaru obronnego.

W tym celu dowódca plutonu stawia swoje karabiny maszynowe na dogodne stanowiska i zmusza nieprzyjaciela do rozwinięcia i zwolnienia natarcia.

W razie potrzeby dowódca plutonu stosuje przeciwuderzenia na ścigającego przeciwnika.

Przy wycofywaniu się pluton („zastawa") kieruje się wskazówkami zawartemi w podrozdziale „Pluton przerywający walkę".

668. W obronie bataljonu pluton ubezpieczenia bojowego zajmuje punkty wskazane mu, w odległości nie przekraczającej 2 km przed ubezpieczanym bataljonem.

Dowódca plutonu określa:

a) pasy obserwacji każdej sekcji;
b) zmiany, jakie należy wprowadzić w ubezpieczeniu na noc;
c) sposób przyjmowania zbiegów i dokąd należy ich kierować;
d) stopień gotowości bojowej, kolejności odpoczynków i inne zarządzenia, stosownie do okoliczności;
e) organizację dowozu i odbioru wyżywienia.

Pluton ubezpieczający rozmieszcza się według zasad obrony na szerokim froncie.

Jeśli teren nie jest dostatecznie przejrzysty ze stanowisk sekcyj, wówczas mogą być wystawione osobne posterunki obserwacyjne i wysłane patrole. Podsłuchy wystawia się w celu wzmocnienia obserwacji nieprzyjaciela w nocy, a w terenie pokrytym czasem i w dzień.

669. Z czaty głównej lub podczas odpoczynku batalionu pluton strzelecki w razie potrzeby, wzmocniony karabinami maszynowemi, może być wysunięty jako „zastawa".

„Zastawa" obsadza obszar, wskazany przez dowódcę kompanji (bataljonu), według zasad obrony na szerokim froncie.

„Zastawa" wysuwa konieczną ilość placówek (w sile 1 do 2 sekcyj strzeleckich).

670. Celem obserwacji i bezpośredniego ubezpieczenia „zastawa" i placówka wystawiają czujki.

Jeśli teren tego wymaga, „zastawa" wysyła podsłuchy (2 — 3 ludzi).

Celem przetrząsania przedpola, sprawdzania czujności placówek i łączności z sąsiedniemi „zastawami", dowódca „zastawy" wysyła patrole (2 — 3 ludzi).

671. Pełniąc różnego rodzaju służbę ubezpieczeń, dowódca plutonu powinien zawsze przedsiębrać środki przeciw napadowi powietrznemu i gazowemu.

ROZDZIAŁ IX.

WALKA SEKCJI.

(Przykłady taktyczne nr. 7 i 8).

672. Sekcja jest jednostką bojową dowodzoną bezpośrednio, we wszelkich okolicznościach walki, głosem lub znakiem swego dowódcy.

1. Walka sekcji strzeleckiej.

673. Głównem zadaniem sekcji strzeleckiej jest wykonanie uderzenia, lecz może być użyta także do spełnienia zadań ogniowych.

A. Sekcja strzelecka w natarciu.

674. W czasie zbliżania i natarcia głównym obowiązkiem dowódcy sekcji strzeleckiej jest doprowadzenie jej z jak najmniejszemi stratami do starcia wręcz.

W tym celu trzeba umiejętnie wyzyskiwać teren oraz ogień karabinów maszynowych i pod ich osłoną posuwać się naprzód.

675. W terenie, pozwalającym na to, sekcja strzelecka posuwa się zwykle w ogólnym szyku plutonu do chwili wyjścia na teren, ostrzeliwany skutecznym ogniem ręcznych karabinów maszynowych.

676. Kiedy pluton jest zmuszony rozczłonkować się sekcjami, dowódca sekcji wybiera ukrytą drogę do przesunięcia sekcji we wskazanym mu kierunku.

Sposób wykonania ruchu całkowicie zależy od terenu i ognia nieprzyjacielskiego.

677. W okresie natarcia sekcja strzelecka posuwa się skokami od zasłony do zasłony zwykle w schodzie za sekcją ręcznego karabina maszynowego.

Zależnie od terenu dowódca sekcji stosuje różnorodne szyki, pamiętając stale o konieczności umożliwienia karabinom maszynowym wykonywania ognia przez przerwy.

678. W natarciu sekcja strzelecka stosuje najczęściej następujące szyki:

a) podczas ruchu skrytem podejściem — rząd;

b) w terenie odkrytym, kiedy sekcja rozpoczęła walkę ogniową — „stajkę“ *).

Tyraljerkę stosuje się tylko w wyjątkowych wypadkach, kiedy nie utrudnia strzelania z głębi przez przerwy.

679. Kiedy fałda terenu osłania stojącego człowieka, sekcja posuwa się w odpowiednim szyku szybkim krokiem; jeśli teren osłania tylko do piersi lub do pasa, wówczas ruch dokonywa się o zgiętym tułowiu lub na czworakach; w razie istnienia nieznacznych tylko osłon sekcja może się przesuwać pełzając; kiedy teren wcale nie daje ukrycia, stosuje się przebieganie. Przebieganie wymaga osłony ogniem i dokonywa się z największą szybkością, całą sekcją lub pojedyńczo, zależnie od terenu i ognia przeciwnika. Często przy przekraczaniu odkrytych przestrzeni dobrze jest stosować „przesiąkanie“ pojedyńczo.

680. Celem zamaskowania ruchu przed obserwacją powietrzną należy się trzymać ocienionej strony przedmiotów terenowych, obchodzić miejsca wyróżniające się swoją jaskrawą barwą, a podczas zatrzymywania maskować się snopami, gałęziami, kępkami trawy, stosownie do pokrycia terenu.

Podczas zatrzymania na miejscu odkrytem żołnierze w celu zabezpieczenia się przed ogniem uciekają się do kopania pojedyńczych wnęków, nie opóźniając tem jednak ogólnego przebiegu natarcia.

W razie natrafienia na przestrzeń ostrzeliwaną przez artylerję nieprzyjacielską sekcja powinna opuścić ją

*) Szyk, w którym żołnierze sekcji są rozrzuceni nieregularnie wszerz i w głąb z odstępem 3—5 m, odpowiadający polskiemu „rojowi“ (przyp. tłum.).

szybkim rzutem wprzód lub wbok, nie uchylając się zbytnio od nakazanego kierunku.

681. Dowódca sekcji, znajdując się na przedzie:

a) sam prowadzi sekcję i wskazuje ludziom sposób wykonania ruchu;

b) czuwa nad tem, aby sekcja nie umieszczała się na jednej wysokości z innemi, ponieważ utrudnia to strzelanie z głębi i ułatwia przeciwnikowi wstrzelanie się.

Szczególną uwagę dowódca sekcji zwraca na to, aby nie przeoczyć chwili, dogodnej do wykonania skoku, kiedy sekcje karabinów maszynowych ostrzeliwają nieprzyjaciela.

Przykład ustnego rozkazu dowódcy 3 sekcji strzeleckiej, wydanego pod laskiem wpobliżu os. Tulcze (patrz przykład taktyczny nr. 8).

„Nasz pluton naciera na nieprzyjacielski punkt ogniowy koło krzaka.

Ciężki karabin maszynowy z pod lasku strzela na tego nieprzyjaciela.

Ręczny karabin przesuwa się wąwozem.

150 kroków za nim posuwają się sekcje 4 i 5.

Sekcja ma się przesunąć po prawej stronie wąwozu do prawego dołu.

„Stajką“ — odstęp trzy kroki — za mną“.

682. W natarciu dowódca sekcji nie oczekuje wskazówek dowódcy plutonu do wykonania ruchu. Stała inicjatywa i dążenie naprzód powinny cechować dowódcę sekcji.

683. W okresie zbliżania i natarcia sekcja stale obserwuje przeciwnika. Prócz tego dowódca sekcji wyznacza ludzi do obserwowania sąsiadów. O wszelkich

spostrzeżeniach dowódca sekcji melduje natychmiast dowódcy plutonu przez gońców lub przewidzianym znakiem.

684. Na odległościach poniżej 400 m od nieprzyjaciela sekcja strzelecka bierze udział w walce ogniowej.

685. Spotkane ubezpieczenia nieprzyjacielskie sekcja strzelecka szturmuje zgodnie z zasadami wyłożonemi niżej.

686. Z chwilą dojścia na odległość szturmową dowódca sekcji wybiera kierunek szturmu, stosownie do decyzji dowódcy plutonu, zakomunikowanej mu zapomocą komendy, znaku lub przez gońca i, uwzględniając położenie sekcyj karabinów maszynowych, w stosunku do szturmowanego nieprzyjaciela.

Na podstawie wytworzonego położenia, dowódca sekcji decyduje się na szturm, nie oczekując rozkazu dowódcy plutonu, lecz kierując się jego wskazówkami poprzedniemi.

Wszyscy żołnierze sekcji muszą być ożywieni chęcią zniszczenia nieprzyjaciela w starciu wręcz.

687. Sekcja przygotowuje szturm ogniem karabinów i garłacza.

Szczególne znaczenie ma ogień strzelców wyborowych, którzy, samodzielnie obierając cele, wybijają celowniczych, dowódców, obserwatorów nieprzyjacielskich i in.

688. Zasadniczo szturm na nieprzyjacielski punkt ogniowy dokonywa się przy poparciu ogniem sekcyj karabinów maszynowych, jednak może być wykonany również bez niego.

Należy dążyć do szturmowania na skrzydło przeciwnika przy poparciu od czoła ogniem ciężkiego i ręcznego karabina maszynowego. Ten ostatni celem rozpoczęcia ognia może wybiegać na skrzydło szturmującej sekcji.

689. Celem wykonania szturmu sekcja powinna podsunąć się jak najbliżej do ostrzeliwanego ogniem artylerji punktu ogniowego (100 — 200 m).

Lepiej się narazić na pojedyńcze strzały własnej artylerji, niż, zająwszy pozycję szturmową za daleko, wpaść podczas szturmu pod niszczący ogień karabinów maszynowych.

690. Aby zmniejszyć odległość szturmową, trzeba wykorzystać do ruchu leje po granatach i inne osłony, istniejące pomiędzy wyznaczoną ogólną podstawą wyjściową do szturmu a szturmowanym punktem.

Szturm wykonywa się bez zatrzymania szybkim krokiem aż do chwili, kiedy odległość pozwoli rzucić się biegiem.

691. Sygnałem przejścia do szturmu może być znak umówiony lub rozkaz dowódcy plutonu albo przeniesienie ognia artylerji w głąb ugrupowania nieprzyjacielskiego.

Często jednak szturm rozpoczyna się z inicjatywy dowódcy sekcji.

Dowódca sekcji rzuca się do szturmu na czele swej sekcji.

Przykład ustnego rozkazu do szturmu dowódcy 3 sekcji, wydanego w dole przy wąwozie po zarządzeniu „przygotować się do szturmu“ (patrz przykład taktyczny nr. 8):

„Sekcja ma szturmować nieprzyjaciela, znajdującego się o 20 kroków od pojedyńczego drzewa.

Do szturmu za mną".

692. Szturm wykonywa się z szybkością taką, aby zastać przeciwnika schowanego przed działaniem ognia w rowach, w których się go zarzuca granatami.

Zdobyty punkt oczyszcza się z nieprzyjaciela i sekcja wspólnie z sekcjami sąsiedniemi, ścigając nieprzyjaciela, dąży do wyznaczonego celu.

693. Sekcja strzelecka wdziera się w głąb ugrupowania nieprzyjaciela, nie oczekując żadnych rozkazów dowódcy plutonu, ani też dojścia na jej wysokość innych sekcyj.

Sekcja ręcznego karabina maszynowego powinna wspierać sekcję strzelecką, wybiegając na jej skrzydło celem ostrzeliwania nieprzyjaciela. Często jednak, po włamaniu się w stanowiska nieprzyjacielskie, sekcja strzelecka będzie musiała działać samodzielnie.

694. Przedzierając się przez nieprzyjacielską pozycję obronną, sekcja strzelecka musi się trzymać nakazanego kierunku. Jeżeli ogień boczny jakiegoś punktu ogniowego uniemożliwia jej dalszy ruch, sekcja wspiera swym ogniem sąsiada, nacierającego na ten punkt. Po okazaniu pomocy, w miarę potrzeby także ruchem, sekcja dalej wykonywa natarcie w poprzednim kierunku.

695. Jeżeli po zdobyciu punktu nieprzyjacielskiego sekcja nie może posunąć się dalej lub otrzymała rozkaz pozostania na miejscu, wówczas przybiera postawę obronną i odpiera ogniem nieprzyjacielskie próby odebrania zdobyczy.

B. Sekcja strzelecka w obronie

(Przykład taktyczny nr. 9).

696. W obronie głównem zadaniem sekcji strzeleckiej jest szybkie przeciwuderzenie na nieprzyjaciela, który się wdarł w obszar obronny plutonu.

Sekcja strzelecka umieszcza się według wskazówek dowódcy plutonu w głębi obszaru obronnego w ukryciu (przeważnie na przeciwstoku) tak, aby łatwo było przejść do przeciwuderzenia w kierunku zdobytego przez nieprzyjaciela punktu ogniowego.

697. Z sekcji strzeleckiej mogą być wydzieleni: a) jeden — dwóch strzelców wyborowych; b) żołnierz z garłaczem celem utworzenia z połączonych garłaczy plutonu grupy, otrzymującej od dowódcy plutonu stanowisko i zadanie. W celu lepszego zamaskowania wyposaża się ich wszystkich w płaszcze maskujące.

698. Przeciwuderzenie sekcji strzeleckiej przeprowadza się z inicjatywy dowódcy sekcji (o ile sekcje nie są połączone wspólnem dowództwem) w chwili, kiedy nieprzyjaciel nie zdążył jeszcze podciągnąć na zdobyty punkt karabinów maszynowych.

699. Sekcja strzelecka rozmieszcza się w „stajce“ lub tyraljerze, kopiąc wnęki pojedyńcze, okopy grupowe na 2 — 4 strzelców każdy lub jeden ogólny okop dla całej sekcji. Najłatwiej jest zamaskować wnęki pojedyńcze.

Jeżeli budowa rowu komunikacyjnego jest konieczna, należy zwrócić szczególną uwagę na jego zamaskowanie.

Po ukończeniu wszystkich prac sekcja umieszcza się w ukryciu w pobliżu okopu. W okopie pozostaje obserwator, któremu określa się pas obserwacji.

700. Dowódca sekcji strzeleckiej, użytej jako punkt ogniowy, mierzy na wyznaczonem sobie przedpolu odległości do najważniejszych celów, zestawia szkic i każe żołnierzom nauczyć się celów według ich nazw umówionych.

Wybór celów podczas natarcia nieprzyjacielskiego przeprowadza dowódca sekcji lub też pozostawia się ten wybór strzelcom.

Podczas nieprzyjacielskiego szturmu sekcja wzmacnia ogień do ostatnich granic, działając jednocześnie ręcznemi granatami.

C. Sekcja strzelecka przerywająca walkę.

701. Na rozkaz dowódcy plutonu sekcja wycofuje się skrycie z walki do obszaru tyłowego. Odwrót wykonywa zwykle łącznie z innemi sekcjami, skokami, pod wspólnem dowództwem zastępcy dowódcy plutonu.

Jeżeli dowódca sekcji nie otrzymał wskazówek co do sposobu wykonania odwrotu, wówczas określa go sam i czuwa, aby sekcja nie zatrzymywała się na jednej wysokości z innemi.

Jeżeli do chwili osiągnięcia wyznaczonego punktu dowódca sekcji nie otrzymał żadnych rozkazów, wówczas umieszcza swoją sekcję w ukryciu.

702. Odwrót sekcyj strzeleckich osłaniają karabiny maszynowe.

Dowódca sekcji cofa się z ostatnim strzelcem.

D. Sekcja strzelecka na rozpoznaniu.

703. Sekcja strzelecka rozpoznaje w składzie plutonu rozpoznawczego lub samodzielnie. Zwykle sekcja

strzelecka bywa wysyłana jako patrol rozpoznawczy przez nacierającą kompanję.

704. W natarciu na broniącego się przeciwnika zadanie sekcji rozpoznawczej polega na wyjaśnieniu systemu ognia nieprzyjacielskiego i to rozstrzyga o charakterze jej działań.

Sekcja rozpoznawcza stara się przeniknąć przez ubezpieczenie nieprzyjacielskie, nie zdradzając się. Jeśli jest to niemożliwe, sekcja, napotkawszy nieprzyjaciela, działa szybko i zdecydowanie, torując sobie drogę ogniem i uderzeniem.

705. Celem własnego ubezpieczenia sekcja wysyła patrol (2 — 3 ludzi) na odległość, umożliwiającą łączność środkową .

Dowódca sekcji rozpoznaje sam. Jądro sekcji rozpoznawczej posuwa się od jednego punktu obserwacyjnego do drugiego.

E. Sekcja strzelecka w służbie ubezpieczeń.

706. Sekcja strzelecka jako ubezpieczenie jest wysyłana przez kompanję lub pluton i stanowi ubezpieczenie marszowe (patrol), ubezpieczenie postoju (placówka) lub bojowe (sekcja ubezpieczenia bojowego).

W służbie ubezpieczenia marszowego lub bojowego sekcja kieruje się wskazówkami, zawartemi w rozdziałach V (2. Ubezpieczenie) i VIII (6. Pluton strzelecki w służbie ubezpieczeń).

707. Dowódca sekcji strzeleckiej w ubezpieczeniu postoju (na placówce) po otrzymaniu zadania i przybyciu z sekcją na wskazane miejsce:

a) wybiera punkt dogodny do obserwacji przedpola i umieszcza na nim czujkę;

b) poucza sekcję w terenie, skąd spodziewamy się przeciwnika, jaki pas jest wyznaczony placówce do obserwowania i ostrzeliwania, gdzie się znajdują placówki sąsiednie i punkty ogniowe „zastawy";
c) grupuje sekcję do obrony punktu, którego utrzymanie jej nakazano i natychmiast przystępuje do umocnienia się oraz zamaskowania stanowisk i do zmierzenia odległości do przedmiotów terenowych na odcinku ostrzału sekcji;
d) podaje umówione sygnały alarmu przeciwlotniczego i gazowego oraz objaśnia, co należy robić na dany sygnał.

708. Jeżeli placówka jest umieszczona dalej niż o 50 kroków od czujki (a także w nocy i we mgle), to na czujce stawia się dwóch ludzi.

709. Na placówce wszyscy powinni być stale gotowi do obsadzenia swych stanowisk bojowych. Nie wolno spać ani zdejmować rynsztunku. Obowiązuje zupełna cisza.

710. Przy wystawianiu i zmianie czujki dowódca placówki:
a) wskazuje jej dokładnie w terenie pas obserwacji, na co ma zwracać szczególną uwagę, jakie i kiedy dawać znaki umówione;
b) skrycie przeprowadza zmianę co godzina lub dwie.

711. Do wszystkich ludzi, zatrzymanych przez czujkę, podchodzi dowódca placówki z jednym lub kilkoma żołnierzami. Pojedyńczych żołnierzy wojsk własnych zapytuje cicho o hasło. Jeżeli odpowiedź jest dobra, przepuszcza ich, w przeciwnym wypadku odsyła pod eskortą do dowódcy „zastawy".

Jeżeli przysłany goniec z meldunkiem nie zna hasła, natychmiast odsyła się go pod eskortą do dowódcy „zastawy".

712. Zbiegom nieprzyjacielskim dowódca placówki rozkazuje odłożyć broń, odwrócić się twarzą do nieprzyjaciela i czekać. Po przybyciu żołnierza, wyznaczonego jako eskortę, odsyła się zbiega do dowódcy „zastawy".

713. Placówka stara się pojmać lub zniszczyć niewielkie oddziałki i pojedyńczych żołnierzy nieprzyjacielskich. Jeżeli oddział nieprzyjacielski podchodzi do sąsiedniej placówki lub najbliższego punktu ogniowego „zastawy", dowódca placówki jest obowiązany współdziałać z sąsiadem w pojmaniu lub zniszczeniu wroga.

2. Walka sekcji ręcznego karabina maszynowego.

A. Sekcja ręcznego karabina maszynowego w natarciu.

(Przykłady taktyczne nr. 7 i 8).

714. Głównem zadaniem ręcznego karabina maszynowego jest osłanianie swym ogniem, rozpoczętym z odległości 800 — 1000 m, łącznie z innemi środkami ogniowemi kompanji, ruchu sekcyj strzeleckich i wspieranie ich szturmu.

715. W walce spotkaniowej ręczny karabin powinien działać szczególnie śmiało i zdecydowanie. Sekcje ręcznego karabina maszynowego powinny szybko zajmować najdogodniejsze stanowiska, pozwalające wspierać natarcie sekcyj strzeleckich.

716. Sekcja ręcznego karabina maszynowego posuwa się na czele plutonu skokami od zasłony do zasłony, począwszy zaś od odległości 800 — 1000 m — od

jednego stanowiska ogniowego do drugiego, wykonywając ruch w myśl wskazówek dla sekcji strzeleckiej.

Zmiana stanowiska ogniowego dokonywa się z inicjatywy dowódcy sekcji lub na znak dowódcy plutonu. Na stanowisko pierwszy przybywa dowódca sekcji, który następnie umówionym znakiem wzywa swój oddział.

717. Ręczny karabin maszynowy strzela, kiedy zauważy szczególnie dogodne cele oraz w czasie skoków sekcyj strzeleckich plutonu własnego lub sąsiedniego. Cele albo wskazuje dowódca plutonu albo wybiera je samodzielnie dowódca sekcji. Najlepsze wyniki daje ogień boczny lub skośny.

718. Na stanowisku wyjściowem do szturmu ręczny karabin maszynowy umieszcza się tak, aby mógł ostrzeliwać punkt szturmowany, aż do chwili osiągnięcia go przez sekcje strzeleckie. Jeśli takiego stanowiska niema, wówczas podczas szturmu ręczny karabin wybiega wprzód i na bok, aby stąd ogniem swoim zmusić obrońców do ukrycia się i ułatwić tem działanie sekcjom strzeleckim. Obsługa ręcznego karabina maszynowego w razie konieczności może szturmować bezpośrednio nieprzyjaciela.

Przeciwuderzenia nieprzyjacielskie ręczny karabin maszynowy odpiera ogniem.

719. Jeżeli ogień boczny nieprzyjaciela przeszkadza sekcjom własnym przy wdzieraniu się do pozycji obronnej, ręczny karabin maszynowy ogniem, skierowanym na punkt ogniowy nieprzyjaciela, ułatwia zdobycie go.

W pościgu ręczny karabin maszynowy działa w ścisłym związku z sekcjami strzeleckiemi, posuwając się i strzelając bez oczekiwania jakichkolwiek rozkazów.

720. Jeżeli karabin maszynowy został w czasie walki zniszczony lub uszkodzony i nie może być naprawiony lub zastąpiony innym, wówczas sekcja walczy dalej tak, jak sekcja strzelecka.

B. Sekcja ręcznego karabina maszynowego w obronie.

721. Ręczny karabin maszynowy, znajdujący się w pierwszym rzucie kompanji, zajmuje wskazane mu przez dowódcę plutonu stanowisko na przedniej krawędzi obszaru obronnego, celem zwalczenia przeciwnika w wyznaczonym pasie ostrzału z odległości średnich i bliskich.

Stanowisko trzeba wybierać tak, aby ręczny karabin ostrzeliwał całe przedpole i aby był starannie zamaskowany.

Dowódca sekcji określa zawczasu najbardziej prawdopodobne cele (linje i punkty) przyszłego ognia i przeprowadza zmierzenie odległości do nich.

Przykład ustnego rozkazu dowódcy ręcznego karabina maszynowego (patrz przykład taktyczny nr. 9):

„Nasz pluton broni obszaru: Krasny Dwór, folwark, samotne drzewo na lewo od nas, lasek przy m. Okmianiszki.

Ubezpieczenie w rejonie Łopatowszczyzna. Cofać się będzie ono na fw. Podkawerniszki i Okmianiszki.

Ciężki karabin maszynowy o 30 kroków od pojedyńczego drzewa przy drodze. Odcinek do ostrzelania: m. Łopatowszczyzna — pojedyńcze drzewo na drodze przy m. Głowacze.

Sekcje strzeleckie: 3, jako punkt ogniowy na prawo od drogi, 4 i 5 — za nimi, na przeciwstoku.

Nasze stanowisko — tutaj; odcinek do ostrzelania: krzaki przed nami i fw. Podkawerniszki.

W ciągu nocy wykopać okop na stojącego.

Celowniczy zmierzy odległość: do krzaków, do drogi, przebiegającej przed nami, i do fw. Podkawerniszki.

Punkt amunicyjny plutonu jest na przeciwstoku w krzakach. Ranni i zagazowani udają się do fw. Kuny".

722. Podczas szturmu nieprzyjacielskiego ręczny karabin strzela do ostatniego naboju, choćby nieprzyjaciel zagrażał mu zboku i ztyłu. Cofnąć się wolno tylko na rozkaz dowódcy plutonu.

723. Ręczny karabin, znajdujący się w drugim rzucie kompanji, umieszcza się tak, aby mógł wspierać ogniem przeciwuderzenie swojego plutonu oraz aby mógł razić nacierającego przeciwnika przez przerwy między sekcjami, znajdującemi się na przodzie.

724. W zakresie umocnienia stanowiska dowódca sekcji ręcznego karabina maszynowego kieruje się wskazówkami, podanemi dla sekcji strzeleckiej.

725. Przy przerywaniu walki zadaniem ręcznego karabina maszynowego jest osłona odwrotu sekcyj strzeleckich i ciężkiego karabina. Ręczny karabin cofa się pod osłoną ciężkiego karabina po zajęciu przez niego stanowiska ogniowego wtyle.

726. W każdem położeniu bojowem ręczny karabin maszynowy powinien być gotów do zwalczania nisko latających (poniżej 600 m) samolotów nieprzyjacielskich.

727. Na zwiadach i w służbie ubezpieczeń sekcja ręcznego karabina maszynowego działa tak, jak strze-

lecka. Najczęściej będzie ona wchodziła w skład oddziału rozpoznawczego, wyrzucanego szybko wprzód w celu dokonania napadu i wzięcia jeńców.

3. Walka sekcji ciężkiego karabina maszynowego.

A. Sekcja ciężkiego karabina maszynowegu w natarciu.

(Przykłady taktyczne nr. 7 i 8).

728. W walce spotkaniowej ciężki karabin maszynowy, idący na czele plutonu ubezpieczającego, szybko zajmuje stanowisko, pozwalające na osłonięcie ogniem rozwinięcia i natarcia plutonu strzeleckiego.

729. W natarciu na przeciwnika broniącego się głównem zadaniem ciężkiego karabina maszynowego jest wsparcie ogniem nacierających sekcyj strzeleckich i sekcyj ręcznego karabina maszynowego zarówno plutonu własnego, jak i sąsiednich.

Dowódca sekcji musi ściśle współdziałać z innemi sekcjami (strzeleckiemi i ręcznego karabina maszynowego), kierując ogień w przerwy i ponad ich głowami.

730. Przy posuwaniu się w szyku rozczłonkowanym sekcjami ciężki karabin posuwa się tak, jak ręczny, jednak stanowiska wybiera się dalej jedno od drugiego, aby lepiej wyzyskać siłę ognia ciężkiego karabina maszynowego.

731. W natarciu ciężki karabin maszynowy działa według zasad, przepisanych dla ręcznego karabina z tą

różnicą, że stanowiska ogniowe wybiera się dla niego zwykle w schodzie za ręcznym karabinem lub na jednej z nim linji, tak jednak aby nie utrudniał strzelania z głębi karabinom maszynowym kompanijnym i bataljonowym.

Jeśli istnieją wzniesienia, pozwalające na ogień przenośny, ciężki karabin może stanąć wtyle za ręcznym karabinem lub za sekcją strzelecką. W razie braku wzniesień strzela on przez przerwy.

Dowódca sekcji ciężkiego karabina maszynowego, powinien działać samodzielnie, szybko i zdecydowanie, nie oczekując rozkazów dowódcy plutonu.

Przed szturmem ciężki karabin zajmuje stanowisko, pozwalające mu na wsparcie szturmu ogniem, przedewszystkiem bocznym lub skośnym.

732. Po zdobyciu szturmowanego punktu nieprzyjacielskiego ciężki karabin ułatwia ruch sekcyj strzeleckich, ścigając ogniem cofającego się przeciwnika lub ostrzeliwając jego punkty ogniowe, znajdujące się z boku.

Ciężki karabin odpiera ogniem możliwe przeciwuderzenia nieprzyjacielskie.

Szturmy na następne punkty ogniowe ciężki karabin wspiera, zajmując szybko nowe stanowiska.

B. Sekcja ciążkiego karabina maszynowego w obronie.

(Przykład taktyczny nr. 9).

733. Zadaniem ciężkiego karabina maszynowego w obronie jest ostrzeliwanie nieprzyjaciela zarówno na przedpolu, jak i wewnątrz obszaru obronnego plutonu.

Prócz stanowiska do strzelania ogniem wprost, ciężki karabin w obronie powinien posiadać stanowisko zakryte do strzelania ogniem pośrednim. Stanowisko dla ciężkiego karabina maszynowego dowódca plutonu wybiera zwykle w głębi obszaru plutonu lub na skrzydle.

734. Dowódca sekcji jest obowiązany: zamaskować stanowiska karabina i ukryte połączenie między niemi, pomierzyć odległości do rzucających się w oczy przedmiotów terenowych na przedpolu i nanieść je na szkic strzelecki, a także zależnie od położenia, przeprowadzić wstrzeliwanie do celów wskazanych przez dowódcę plutonu.

735. Podczas natarcia nieprzyjacielskiego ciężki karabin strzela najpierw ogniem pośrednim na odległość co najmniej 1 km od przedniej krawędzi obszaru. Gdy przeciwnik się zbliży — rozpoczyna ogień wprost.

736. Karabin maszynowy milczący otwiera ogień na rozkaz swego dowódcy sekcji, gdy nieprzyjaciel osiągnie określoną zawczasu linję strzału. Do tej chwili się nie zdradza.

737. Ciężki karabin wspiera ogniem prrzeciwuderzenia sekcyj strzeleckich na nieprzyjaciela, który zdobył ten lub inny punkt ogniowy.

Zadania ciężkiego karabina maszynowego plutonu drugiego rzutu są takie same, jak ręcznego karabina maszynowego .

738. Podczas wycofywania się ciężki karabin maszynowy, mogący strzelać i przez przerwy i ogniem przenośnym, robi odrazu jak największy skok wtył, pod warunkiem jednak osłonięcia tego skoku ogniem ręcznego karabina maszynowego.

ROZDZIAŁ X.

OBOWIĄZKI DOWÓDCÓW SEKCYJ I SZEREGOWCÓW.

1. Ogólne obowiązki dowódcy sekcji (strzeleckiej i karabina maszynowego).

739. Dowódca sekcji jest obowiązany

przed walką:

sprawdzić stan broni i masek oraz posiadanie przez szeregowców amunicji i opatrunków osobistych.

Po otrzymaniu zadania bojowego:

a) wyjaśnić szeregowcom istotę zadania plutonu i własnej sekcji oraz wskazać im miejsce sekcyj sąsiednich i ich zadania;

b) podać im decyzję powziętą na podstawie oceny położenia;

c) podać im miejsce punktu amunicyjnego plutonu, a w natarciu—także oś jego posuwania się;

d) wskazać dokąd i którędy mają się udawać ranni i zagazowani;

e) wyznaczyć swoich zastępców.

Podczas walki:

a) utrzymywać stałą łączność wzrokową z dowódcą plutonu, wyznaczając w razie potrzeby osobnego szeregowca do odbierania i podawania sygnałów i znaków;

b) nieprzerwanie obserwować pole walki osobiście lub przez wyznaczonego obserwatora;

c) czuwać nad tem, aby ludzie starannie wykorzystywali teren, zarówno w miejscu, jak w ruchu, oraz aby szybko nakładali maski podczas ostrzeliwania pociskami gazowemi lub w razie napadu falowego;
d) przy rozpoczęciu ognia szybko i jasno wskazywać cele, kierować ogniem i czuwać nad użyciem odpowiedniego celownika;
e) śledzić zużycie amunicji i uzupełniać ją na czas z plutonowego punktu amunicyjnego, wysyłając tam nosiciela, a gdy go niema — jednego z szeregowców sekcji, oraz czuwać nad odbieraniem amunicji od rannych, zagazowanych i zabitych.

2. Obowiązki ogólne szeregowców.

740. W walce każdy żołnierz jest obowiązany:
a) umieć władać swoją bronią i rozumieć zadanie bojowe swej sekcji i plutonu, wiedzieć, gdzie się znajdują i co robią sekcje sąsiednie;
b) dążyć stanowczo do starcia z nieprzyjacielem i zniszczenia go w walce wręcz, dawać przykład kolegom, pociągając ich za sobą;
c) posuwać się i umieszczać tak, aby widzieć i słyszeć swego dowódcę sekcji; przystosowywać się starannie do terenu; zarówno na miejscu, jak i w ruchu maskować się i w razie potrzeby szybko się okopywać;
d) pomagać zawsze sąsiadowi ogniem, bagnetem, granatem, łopatką i każdym sposobem możliwym; nigdy samowolnie nie opuszczać sekcji; kiedy wskutek dużych strat sekcja, jako taka, przestaje działać, przyłączać się z pozostałymi ludźmi do najbliższej sekcji i walczyć dalej;

e) obserwować przebieg walki: działania sąsiadów oraz nieprzyjaciela i meldować swe spostrzeżenia;
f) przekazywać sąsiadom otrzymane rozkazy;
g) będąc rannym i nie mogąc pozostawać w linji, oddać naboje i granaty koledze i, za pozwoleniem najbliższego dowódcy, udać się z karabinem na punkt opatrunkowy; w razie ciężkiej rany — odpełznąć w miejsce ukryte i oczekiwać sanitarjuszy;
h) na rozkaz dowódcy sekcji lub w razie osobistego zauważenia gazów szybko nałożyć maskę, uprzedzając kolegów, w ostatnim wypadku, o niebezpieczeństwie głosem („gaz"), i w masce wypełniać nadal swe obowiązki;
i) pamiętać zawsze o ponoszonej wobec czerwonego wojska i całego związku sowieckiego osobistej odpowiedzialności za wynik walki.

3. Obowiązki szczególne szeregowców.

741. Prócz wyżej wskazanych obowiązków każdy strzelec powinien:
a) wybierać dogodne stanowisko ogniowe, przesuwając się wprzód, wtył lub wbok, jednak nie przeszkadzając strzelaniu z głębi i ogniowi sąsiadów;
b) rozpoczynać ogień na rozkaz dowódcy sekcji; szybko odnajdywać wskazany cel i razić go celnie;
c) z odległości małych (300 — 400 m) strzelać nietylko na rozkaz dowódcy sekcji, ale i samodzielnie, wybierając cele najważniejsze: przedewszystkiem nieprzyjacielskich dowódców, celowniczych i obserwatorów, stawiając odpowiedni celownik i starannie celując;

d) nie marnować amunicji, nie gubić, śledzić jej zużycie; uzupełniać ją, zabierając naboje rannym i zabitym; po zużyciu połowy posiadanych naboi, meldować dowódcy sekcji;

e) w szturmie walczyć: ogniem z przyrzutu*), granatem i bagnetem, niszcząc i biorąc do niewoli nieprzyjaciela, jego karabiny maszynowe i działa.

742. Strzelec wyborowy prócz tego jest obowiązany wystrzeliwać samodzielnie, z odległości poniżej 800 m, celowniczych, dowódców, obserwatorów, szybko pojawiających się i znikających ludzi nieprzyjaciela i inne drobne cele.

743. Żołnierz z garłaczem:

a) aż do podejścia do nieprzyjaciela na odległość strzału garłacza walczy jak inni żołnierze sekcji;

b) na wskazanym obszarze wybiera zamaskowane stanowiska do strzelania granatami;

c) strzela granatami w składzie grupy garłaczy lub samodzielnie, wykonywając wskazówki dowódcy plutonu lub sekcji.

744. Obserwator pola walki jest obowiązany:

a) wybierać dogodne i zamaskowane punkty obserwacyjne;

b) bystro i pilnie obserwować pole walki, meldując dowódcy o pojawiających się celach (zwłaszcza karabinach maszynowych) i o wszelkich zmianach w ugrupowaniu nieprzyjacielskiem;

c) określać na oko i meldować dowódcy odległości do nieprzyjaciela;

*) A bout portant.

d) na rozkaz dowódcy obserwować wyniki ognia sekcji i meldować ogień za krótki lub za długi.

745. Celowniczy jest obowiązany:

a) szybko przygotować karabin maszynowy do rozpoczęcia ognia, na miejscu, wskazanem przez dowódcę sekcji;
b) zawsze, w miejscu i w marszu, maskować karabin;
c) na rozkaz dowódcy sekcji strzelać, celując szybko i dokładnie;
d) śledzić działanie karabina, szybko usuwając zacięcia; troszczyć się o smarowanie i chłodzenie;
e) w razie potrzeby żądać uzupełnienia amunicji;
f) być zastępcą dowódcy sekcji.

746. Określacz odległości pełni obowiązki obserwatora pola walki; jest on odpowiedzialny za dokładne określenie odległości do celów na oko i zapomocą przyrządów (o ile są).

747. Nosiciel amunicji jest obowiązany:

a) zawsze wiedzieć, gdzie się znajduje punkt amunicyjny;
b) żądaną amunicję donosić w jak największej odrazu ilości, szybko i skrycie;
c) kiedy nie jest zajęty donoszeniem amunicji, walczyć jak każdy strzelec;
d) umieć taśmować i napełniać magazynki i zmieniać części zamka.

748. Sygnalista (goniec) jest obowiązany:

a) znajdować się w pobliżu dowódcy w miejscu, pozwalającem, bez zdradzania nieprzyjacielowi nadawanych sygnałów, być dobrze widzianym przez odbierających te sygnały;

b) uważać pilnie na sygnały oddziałów, z któremi utrzymuje łączność;
c) otrzymany do przekazania rozkaz lub meldunek powtórzyć, dostarczyć adresatowi szybko i o ile możności skrycie, bezzwłocznie powrócić i zameldować wykonanie;
d) w razie zranienia przekazać rozkaz lub meldunek najbliższemu dowódcy lub szeregowcowi celem dostarczenia go według adresu.

749. W chwili rozstrzygającej wszyscy żołnierze nietylko sekcyj strzeleckich lecz i karabinów maszynowych powinni być gotowi do starcia wręcz, pomni, że tylko walką wręcz rozstrzyga się los walki.

ROZDZIAŁ XI.

DZIAŁANIA NOCNE.

1. Zasady ogólne.

750. Sprzyjając ukryciu natarcia, noc znacznie utrudnia dowodzenie oddziałem, utrzymywanie łączności i orjentowanie się w terenie oraz wywołuje większą nerwowość u żołnierzy.

Sztuczne oświetlenie, nie przekreślając ostatecznie głównej korzyści działań nocnych — skrytości ruchu, zmniejsza do pewnego stopnia wyżej wymienione ujemne wpływy nocy na działania.

751. Tylko stała, metodyczna praktyka działań nocnych może być pewną rękojmią ich powodzenia.

752. Piechota może wykorzystać noc:
a) do przesunięcia się pod osłoną ciemności celem podejścia do przeciwnika aż na najmniejszą odległość, pozwalającą na rzucenie się do szturmu;

b) do zakończenia podjętego w dzień natarcia szturmem nocnym na stanowiska nieprzyjaciela;
c) do zdobycia krótkiem niespodziewanem uderzeniem w ciemności ważnego przedmiotu terenowego lub odcinka nieprzyjacielskiej pozycji obronnej;
d) do zwiadów celem wzięcia jeńców.

753. Przygotowanie walki nocnej powinno się wyróżniać:
a) szczególną drobiazgowością i starannością opracowania planu działań;
b) szczególnie dokładnem zastosowaniem wszelkich środków ukrycia.

2. Zbliżanie.

754. Dzięki skrytości ruchu okres zbliżania w nocy będzie przedłużony zasadniczo aż do chwili osiągnięcia pozycji szturmowej. Ubezpieczenia nieprzyjacielskie powinny być zepchnięte przez oddziały, wysłane jeszcze za dnia.

755. Nocne zbliżanie powinno być poprzedzone:
a) wyborem punktów wyjściowych, z których należy zacząć zbliżanie nocne, i rozpoznaniem dróg do nich;
b) podejściem do tych punktów oddziałów piechoty;
c) dokonanem za dnia rozpoznaniem ubezpieczeń nieprzyjacielskich, zepchnięciem ich poza linję, na którą zamierza się doprowadzić wojska podczas zbliżania nocnego;
d) dziennem rozpoznaniem terenu, na którym ma być wykonane zbliżanie.

756. Punkty wyjściowe nocnego zbliżania powinny być dobrze ukryte przed obserwacją nieprzyjacielską.

Wybiera się do nich drogi dobrze ukryte przed obserwacją powietrzną. Jeśli nie można niepostrzeżenie przeprowadzić oddziałów na punkty wyjściowe w dzień, dokonywa się to w noc poprzedzającą natarcie. W tym wypadku drogi do punktów wyjściowych powinny być dobrze rozpoznane przez odpowiednie oddziały i wytyczone znakami.

757. Celem zepchnięcia ubezpieczeń nieprzyjacielskich pułk wydziela zwykle wzmocniony artylerją pułkową bataljon, który działa według zasad, ustalonych dla oddziałów ubezpieczających w czasie natarcia dziennego.

758. Zwiady terenu zbliżania nocnego oraz linji, na którą oddziały mają być doprowadzone ruchem nocnym, wysyła się natychmiast po zepchnięciu ubezpieczeń nieprzyjacielskich.

W zwiadach tych biorą udział dowódcy bataljonów i kompanij, bateryj artylerji pułkowej i kierownik służby chemicznej pułku. Mają one na celu:

a) wybranie i oznaczenie na tej linji obszarów dla każdej kompanji rzutu pierwszego i następnych;

b) wyszukanie najdogodniejszych i zakrytych dróg do wybranych stanowisk i wytyczenie dróg znakami tak, aby przewodnicy, wyznaczeni z pośród zwiadowców, mogli w nocy niezawodnie poprowadzić kompanje wybranemi drogami;

c) zbadanie, a jeśli czas pozwala, to i usunięcie znajdujących się na drogach przeszkód (uszkodzenia dróg i mostów, miejsca zagazowane);

d) oznaczenie punktów, na których trzeba będzie się zatrzymywać dla wyrównywania przesunięć nocnych;

e) wybór stanowisk dla artylerji pułkowej i batalionowej, karabinów maszynowych i reflektorów, jeżeli są;

f) oznaczenie miejsc, nadających się do umieszczenia punktów amunicyjnych i opatrunkowych.

759. Ciężar walki nocnej całkowicie spada na piechotę. Ogień artylerji i karabinów maszynowych jest mało skuteczny. Na odległości dalekie i średnie wykonywa się go jedynie po uprzedniem przygotowaniu za dnia danych ognia na określone punkty ogniowe nieprzyjacielskie i przedmioty terenowe.

Zasadniczo strzela się dopiero po rozpoczęciu ognia przez nieprzyjaciela.

760. W rozkazie do zbliżania w nocy muszą być określone:

a) punkty wyjściowe, z których ruch ma się rozpocząć, i czas gotowości oddziałów na tych punktach;

b) linja, do której należy dojść po zbliżeniu nocnem;

c) drogi ruchu bataljonu i kompanij;

d) skład i zadanie oddziału, wyznaczonego do zepchnięcia ubezpieczeń nieprzyjacielskich; czas rozpoczęcia jego działań; linja, którą ma on osiągnąć celem osłony zbliżania nocnego;

e) organizacja rozpoznania terenu zbliżania;

f) środki uzgodnienia nocnych ruchów (czas wyruszenia z punktów wyjściowych i z wyznaczonych linij pośrednich, łączność bezpośrednia przy pomocy łańcucha ludzi);

g) stanowiska i zadania dział i karabinów maszynowych, mających strzelać w nocy; sposób i czas zajęcia przez nie tych stanowisk oraz czas ich gotowości do rozpoczęcia ognia;

h) stanowiska reflektorów (jeżeli są przydzielone), ich zadania, oraz czas zajęcia stanowisk wyznaczonych i gotowości do działania;
i) organizacja łączności;
j) pomoc lekarska i inne wskazówki.

761. Uzgodnienie ruchów osiąga się przez wyznaczenie czasu wyruszenia oddziałów ze stanowisk wyjściowych i godzin przekraczania punktów pośrednich, przyjmując szybkość ruchu nocnego najwyżej na 2 km na godzinę.

Przed rozpoczęciem zbliżania wysyła się zwiadowców, wyposażonych w rakiety do oświetlania terenu; rakiet używa się w wypadku przejścia nieprzyjaciela do natarcia.

Prócz tego każda kompanja wysuwa patrole na odległość do 150 m wprzód i na osłonięte skrzydła. Łączność z wysuniętemi patrolami utrzymuje się łańcuchami ludzi.

W charakterze przewodników towarzyszą patrolom dowódcy albo szeregowcy, którzy brali udział w dziennych zwiadach.

762. Ugrupowanie do natarcia i ruchu przyjmuje się stosownie do § 39 niniejszego regulaminu, z zachowaniem zupełnej skrytości i ciszy. Każdy nacierający oddział utrzymuje kierunek przy pomocy świecącego kompasu.

763. Bataljon drugiego rzutu otrzymuje kierunek na jeden z idących na przedzie bataljonów (lub kompanij) i odległość od niego (zwykle 200—300 m). Bataljon drugiego rzutu utrzymuje łączność z poprzedzającym go oddziałem kierunkowym przy pomocy łańcucha ludzi.

764. Każdej kompanji wyznacza się kierunek ruchu.

Kompanje maszerują w kolumnach (przy znacznej odległości od nieprzyjaciela) lub rozczłonkowują się plutonami na odstępy i odległości 50—100 m.

Plutony maszerują dwójkami lub rzędem, a pod skutecznym ogniem karabinów maszynowych — sekcjami, na odległościach i odstępach, wynoszących 10—20 m.

Podczas bardzo ciemnej nocy plutony maszerują w linji z odstępami między sekcjami i pojedyńczymi ludźmi od 2 do 5 m (zależnie od widzialności).

Każdy dowódca znajduje się przy swym oddziale kierunkowym.

765. Każda kompanja drugiego rzutu otrzymuje kierunek według kompanji, maszerującej przed nią lub obok i utrzymuje z nią łączność łańcuchem ludzi.

Odwód posuwa się w takim szyku, jak i kompanje pierwszego rzutu.

766. Kompanje i plutony nie prowadzą ani jednego pojazdu. Karabiny maszynowe przesuwa się na kółkach.

Działa, moździerze, bataljonowe karabiny maszynowe, wyznaczone do strzelania w nocy, jak również wozy amunicyjne i sanitarne wykonywają ruch na wyznaczone im miejsca osobno. Działa i karabiny maszynowe, nieprzeznaczone do użycia w nocy, pozostają wtyle swych oddziałów.

767. Połączenia telefoniczne stanowisk wyjściowych przeprowadza się w dzień, możliwie daleko wprzód, wzdłuż dróg, wybranych do ruchu nocnego, pod osłoną zwiadów. Podczas nocnego ruchu utrzymuje się łączność przy pomocy łańcuchów łączników podwójnych i sygnalizacji latarniami oraz aparatami świetlnemi,

o ile światło ich nie będzie zauważone przez nieprzyjaciela.

768. Natarcie przeprowadza się o ile możności bez ognia. Gdy jednak nieprzyjaciel rozpocznie ogień zaporowy, artylerja i ciężkie karabiny maszynowe nacierającego przystępują do wykonania swych zadań ogniowych.

Ognia karabinowego nie stosuje się wcale, z wyjątkiem strzelania w walce wręcz podczas szturmu.

Do zniszczenia nieprzyjaciela skupionego w okopach i schronach używa się granatów ręcznych.

769. Łączność między piechotą i artylerją organizuje się przy pomocy sygnałów umówionych w postaci kolorowych rakiet (czerwonych, zielonych i żółtych).

Celem wywołania ognia artylerji, piechota strzela rakiety jednego koloru, uprzednio określonego; celem przeniesienia ognia w głąb — drugiego koloru; meldując o zdobyciu okopów nieprzyjacielskich używa rakiet trzeciego koloru. Przed każdą nocną walką dowódca określa znaczenie kolorów rakiet i muszą one być dobrze znane wszystkim dowódcom artylerji i piechoty.

770. Po osiągnięciu linji, wyznaczonej dla nocnego zbliżania, wszystkie oddziały zajmują wyznaczone im odcinki i natychmiast przystępują w zupełnej ciszy do ustawiania karabinów maszynowych i okopywania się, o ile plan nie przewidywał natychmiastowego przejścia do szturmu.

Prace wykonywa się pod osłoną patroli wysuniętych wprzód i wyposażonych w rakiety.

3. Szturm.

771. Szturm nocny może być wykonany jako zakończenie walki dziennej, która doprowadziła oddziały do

nieprzyjaciela na odległość do 200 m albo jako bezpośrednie następstwo zbliżania nocnego.

772. W zarządzeniach do nocnego szturmu należy wskazać:

a) kierunek szturmu z wyznaczeniem każdemu pododdziałowi punktu szturmu, bataljonowi zaś i kompanjom—ostatecznych celów do osiągnięcia;
b) stanowiska wyjściowe do szturmu i czas rozpoczęcia go;
c) nieprzyjacielskie baterje i grupy ogniowe, rozpoznane w walce dziennej, które mają być ostrzelane podczas szturmu;
d) zadania artylerji i karabinów maszynowych, wyznaczonych do strzelania nocnego;
e) stanowiska i zadanie reflektorów, jeżeli są przydzielane oddziałom;
f) organizację łączności.

773. Stanowiska wyjściowe do szturmu i teren między niemi a punktami wyznaczonemi do szturmowania powinny być starannie zbadane, o ile możności za dnia.

Zwiady powinny objąć cały front nieprzyjaciela, ażeby nie zdradzać dokonanego wyboru punktów szturmu.

774. Każdemu bataljonowi pierwszego rzutu wyznacza się obszar stanowisk nieprzyjacielskich, który ma opanować nocnym szturmem.

Każda kompanja otrzymuje ściśle określone zadanie, które wykonywa łącznem uderzeniem wszystkich plutonów strzeleckich. Wyznaczanie osobnych zadań każdemu z plutonów może być celowe tylko w wyjątkowych warunkach położenia.

775. Stanowiska wyjściowe do szturmu nie powinny leżeć dalej niż o 200 m od nieprzyjaciela.

Kompanje grupują się naprzeciw wyznaczonego im punktu szturmu tak, aby do zdobycia go miały wykonać tylko prosty ruch przed siebie.

776. Mające współdziałać ze szturmem działa, karabiny maszynowe i reflektory zajmują wyznaczone im stanowiska z wyliczeniem takiem, aby były gotowe do działania na godzinę, wyznaczoną na szturm.

777. Do ostrzeliwania szturmowanych w nocy stanowisk nieprzyjacielskich używa się przedewszystkiem artylerji pułkowej, którą w tym celu przydziela się bataljonom pierwszego rzutu. Dla dział wybiera się w miarę możności stanowiska, pozwalające na jak najdłuższe utrzymywanie szturmowanych punktów pod ogniem skośnym.

778. Oddziały wyruszają do szturmu o ściśle oznaczonej godzinie. Ruch wykonywa się bez zatrzymania, skrycie i w zupełnej ciszy. Z wyjątkiem ognia podczas walki wręcz, z karabinów powtarzalnych nie strzela się wcale.

779. Jeżeli nieprzyjaciel rozpocznie ogień przed wykonaniem szturmu w chwili, gdy odległość od przeciwnika zabezpiecza jeszcze szturmujących przed działaniem pocisków własnej artylerji, żąda się przy pomocy sygnału świetlnego rozpoczęcia przez artylerję ognia na punkty szturmu. Na nowy sygnał ogień ten przenosi się w głąb uszykowania nieprzyjacielskiego, skoro tylko szturmujący dojdą do granicy pasa bezpieczeństwa.

780. Po zdobyciu pierwszych punktów wyznaczonych do szturmowania, porządkuje się oddziały. Dalszy ruch wewnątrz stanowisk nieprzyjacielskich aż do

opanowania wyznaczonych celów końcowych dokonywa się pod osłoną zwiadowców, idących o 100 m przed oddziałem i obficie wyposażonych w środki oświetlające.

781. Ruch wewnątrz stanowisk nieprzyjacielskich jest wspierany przez artylerję, która pociskami swemi wskazuje piechocie ostateczne cele do osiągnięcia.

782. Ruch wewnątrz pozycji nieprzyjacielskiej trwa aż do osiągnięcia linij wyznaczonych, celów ostatecznych albo pierwszego silnego oporu odwodów nieprzyjacielskich. Jeśli oporu tego nie udaje się przełamać nocnem natarciem, oddziały zatrzymują się i umacniają celem zabezpieczenia zmiany stanowisk przez artylerję oraz podjęcia dalszego natarcia o świcie albo celem utrzymania zdobytego terenu.

4. Szturm nocny przez zaskoczenie.

783. Szturm nocny, połączony z całkowitem zaskoczeniem, może być przedsięwzięty tylko wtedy, kiedy:

a) przeciwnik nie posiada środków oświetlających;

b) stanowiska jego i podejście do nich są dokładnie zbadane.

784. Niespodziewany szturm nocny wykonywa sama piechota bez ognia artylerji, aby dopaść przeciwnika znienacka. Jednak artylerja powinna być gotowa do rozpoczęcia ognia na żądanie piechoty.

785. Do wykonania niespodziewanego szturmu nocnego używa się tylko niewielkich oddziałów — batalion lub mniej.

Pożądane jest wyznaczanie do tego oddziałów specjalnie wyszkolonych w natarciach nocnych.

Szturm kieruje się na punkty, łatwe do odszukania w ciemności lub dobrze znane oddziałom szturmującym.

786. Plan niespodziewanego szturmu nocnego powinien się odznaczać zupełną prostotą. Nie wykonywa się żadnych ruchów złożonych.

Plan powinien przewidywać działanie oddziałów w wypadku powodzenia, oraz wyznaczać punkty zbiórki w wypadku porażki.

787. Podczas niespodziewanego szturmu nocnego oddziały posuwają się prosto przed siebie.

Bataljon działa ugrupowany kompanjami, przy zmniejszonych odstępach i odległościach, utrzymując łączność zapomocą łańcuchów ludzi. Kompanje—w kolumnach lub ugrupowane plutonami, z jak najmniejszemi odstępami i odległościami. Plutony — w kolumnach czwórkowych lub w linji.

Przed bataljonem (kompanją) w odległości 100 m posuwa się pluton (sekcja) ubezpieczający, połączony z bataljonem (kompanją) łańcuchem łączników.

Kierunek otrzymuje się według przedmiotów terenowych lub świecącego kompasu; ruch odbywa się w zupełnej ciszy, strzelać nie wolno.

Pilnie należy czuwać nad utrzymaniem porządku i kierunku ruchu i w tym celu zarządza się — jeśli trzeba — krótkie zatrzymania.

788. W razie jednoczesnego szturmu na kilka punktów, szturm na każdy z nich przeprowadza się samodzielnie. Uzgodnienie działań osiąga się przez określenie czasu wyruszenia ze stanowisk wyjściowych.

789. W razie dostania się w ogień artyleryjski karabinów maszynowych lub karabinowy, oddziały szturmujące przyśpieszają ruch. Napotkane nieprzyjacielskie posterunki i podsłuchy likwiduje się szybko i pocichu.

790. Uderzenie na bagnety wykonywa się bez okrzyku „hura“. Granatów używa się do rażenia ukrytych w okopach i schronach.

791. Pościg przeprowadza się o ile możności, przy sztucznem oświetleniu i przeważnie świeżemi oddziałami. Po udanym szturmie porządkuje się oddziały, ustawia się na zajętej linji karabiny maszynowe i przygotowuje do odparcia nieprzyjacielskich przeciwuderzeń, utrzymując stałą styczność z nieprzyjacielem zapomocą wysłania wprzód silnych zwiadów.

5. Obrona w nocy.

792. Plan obrony nocnej powinien zawierać wszelkie zarządzenia co do odparcia nocnego szturmu, a mianowicie:

a) na jakie punkty przed stanowiskami obronnemi i w jakiej chwili natarcia nieprzyjacielskiego ma być wykonany ogień ześrodkowany, jakie środki ogniowe wezmą w nim udział, na czyj rozkaz i na jaki sygnał ogień ten ma być rozpoczęty;
b) w jaki sposób teren będzie oświetlony i jakiemi środkami oświetlającemi;
c) jakie pododdziały z drugiego rzutu mają się podsunąć do szturmowanego obszaru, w szczególności do jakich punktów i którędy; jakie zadanie przypada każdemu z pododdziałów;
d) dokąd i kiedy mają się cofnąć oddziały wysunięte (rozpoznanie, patrole, podsłuchy), aby nie przeszkadzać wykonaniu ognia;
e) organizację obrony przeciwgazowej;
f) sygnały, uprzedzające o rozpoczęciu przez nieprzyjaciela nocnego natarcia;

g) działania w wypadku pomyślnego odparcia szturmu.

Gotowość do odparcia nocnego szturmu trzeba koniecznie sprawdzać.

793. Ugrupowanie artylerji i karabinów maszynowych oraz organizacja ich ognia powinny pozwalać na szybkie ześrodkowanie ognia w dowolnym punkcie obszaru obronnego, przytem najsilniejsze ognie należy przewidzieć na te punkty, na które szturm nocny nieprzyjaciela jest najbardziej prawdopodobny lub niebezpieczny.

794. Rozpoczęcie, przerwanie i ponowne wykonanie ognia następuje na osobny sygnał świetlny (rakiety kolorowe) ustanawiany przez wyższego dowódcę i podawany przez ten odcinek, przed który ogień ma być skierowany.

795. Rozmieszczenie środków ogniowych drugiego rzutu piechoty do obrony nocnej różni się od rozmieszczenia ich do walki dziennej.

Ciężkie i ręczne karabiny maszynowe umieszczają się na stanowiskach, pozwalających na wykonywanie ognia (przeważnie flankowego) z odległości 200—300 m; w przerwach między punktami ogniowemi odległemi więcej niż o 300 m jeden od drugiego, umieszcza się pośrednie punkty ogniowe. Sekcje strzeleckie, nie biorąc udziału w walce ogniowej, zajmują stanowiska, z których mogą szybko przeciwuderzać na bok nieprzyjaciela po zdobyciu przez niego punktów ogniowych.

796. Przed niespodziewanym szturmem nieprzyjacielskim najlepiej ubezpiecza broniące się oddziały

wysłanie zwiadów aż do nawiązania styczności z nieprzyjacielem (o ile odległość na to pozwala), i utrzymanie jej przez całą noc.

Do wykrycia na czas zbliżania się nieprzyjaciela można wykorzystać również psy.

797. Bezpośrednie zabezpieczenie pozycji obronnej przed niespodziewanym nocnym szturmem osiąga się przez oświetlenie terenu przed frontem i na bokach rakietami lub reflektorami; wprzód i na boki, prócz patroli, wysuwa się posterunki obserwacyjne i podsłuchy.

798. Z chwilą odkrycia ruchu nieprzyjaciela grupy ogniowe przygotowują się do walki zgodnie z opracowanym planem obrony; pododdziały drugich rzutów zajmują swoje stanowiska, oddziały wysłane na przedpole, aby nie przeszkadzać wykonywaniu ognia z obszaru obrony, cofają się określoną zawczasu drogą na wyznaczone im punkty; wzmacnia się oświetlenie terenu i oślepia nacierającego reflektorami, a po osiągnięciu przez nieprzyjaciela punktów, przewidzianych w planie ognia, otwiera się na niego ogień artylerji.

799. Karabiny maszynowe rozpoczynają ogień po dojściu szturmujących na najbliższą odległość. Nieprzyjaciela, który się natknął na sztuczne przeszkody, ostrzeliwa się ogniem flankowym karabinów maszynowych.

800. Przeciwnika, któremu udało się włamać, należy natychmiast zniszczyć przeciwuderzeniem grupy uderzeniowej, nie dając mu czasu na uporządkowanie jego oddziałów. Zagadnienie przeciwuderzenia nocnego należy w planie obrony opracować szczególnie starannie.

ROZDZIAŁ XII.

WŁAŚCIWOŚCI WALKI O MIEJSCOWOŚCI, W LESIE, W GÓRACH, O PRZEPRAWY NA RZEKACH I W ZIMIE.

1. Walka o miejscowości (miasta).

801. W walce w miastach i większych miejscowościach głównym rodzajem broni jest piechota, obficie wyposażona w karabiny maszynowe i wzmocniona artylerją, przeważnie haubicami.

Bataljon, otrzymujący zadanie walki w obszarze, składającym się z 2—3 ulic, zwykle zostaje wzmocniony samochodami pancernemi, czołgami, artylerją, karabinami maszynowemi i lekkiemi miotaczami płomieni.

Należy zwrócić szczególną uwagę na wyposażenie ludzi w granaty ręczne.

802. Szturm na miejscowość (miasto) składa się z:

a) zdobycia krawędzi zewnętrznej;
b) opanowania najbliższych umocnionych ulic i budynków;
c) zdobycia wewnętrznych punktów oporu i ostatecznego oczyszczenia miejscowości z nieprzyjaciela.

Główne uderzenie wymierza się w najbardziej żywotne i ważne punkty (stacje telegraficzne, telefoniczne, elektryczne, wodociągowe, dworce, koszary, urzędy państwowe i t. p.).

803. Sposoby walki o krawędzie miejscowości (miasta) zasadniczo nie różnią się niczem od sposobów stosowanych w polu.

Szturm jest poprzedzany rozpoznaniem, które powinno dokładnie ustalić ugrupowanie nieprzyjaciela i bronione przezeń ulice oraz oddzielne budynki.

804. Dowódca oddziału, wyznaczonego do walki w miejscowości, ustala na podstawie rozpoznania plan szturmu, w którym przewiduje:

a) cel ostateczny i pośrednie oraz kolejność ich opanowania;
b) wykorzystanie karabinów maszynowych i artylerji;
c) zniszczenie środkami wybuchowemi i zapalającemi poszczególnych nieprzyjacielskich punktów umocnionych.

805. Szturmujące oddziały starają się dostać do wnętrza miejscowości, o ile możności skrycie, wykorzystując sady, ogrody, dziedzińce, wyłomy w ścianach domów i t. p. Nieprzerwany szturm na karkach nieprzyjaciela, opuszczającego krawędź, najszybciej daje zwycięstwo i w większości wypadków rozstrzyga o wyniku walki.

806. Zniszczenie nieprzyjacielskich gniazd ogniowych najłatwiej i najszybciej osiąga się ogniem artylerji. Dobrze jest w tym celu wysuwać pojedyńcze działa na odległości najbliższe celem wykonania ognia wprost.

Obserwatorzy artylerji powinni znajdować się przy dowódcach kompanij i bataljonów.

807. Do zniszczenia nieprzyjacielskich gniazd ogniowych można także użyć z powodzeniem artylerji bataljonowej, granatów karabinowych a nawet karabinów maszynowych, umieszczonych w budynkach po przeciwległej stronie ulicy.

808. Należy unikać skupiania żywych sił wzdłuż ulicy. Do działania na jednej ulicy zupełnie wystarcza siła jednej kompanji.

Plutony strzeleckie przesuwają się małemi kolumienkami, trzymając się ścian. Odwody należy ukrywać na dziedzińcach i w bramach.

809. W miarę opanowywania miejscowości przeprowadza się dokładne przeszukanie wszystkich budynków, stodół i piwnic celem wyłapania ukrywających się w nich żołnierzy nieprzyjacielskich, pozostawionych telefonów, środków walki i t. d.

810. W czasie obrony miejscowości sekcja karabinów maszynowych, a czasem i strzeleckie, zajmują stanowiska ogniowe przed osiedlem, wyzyskując jako zasłony ogrody, sady, kartofliska i t. p.

Jeżeli ugrupowanie domów pozwala na strzelanie z głębi osiedla, wówczas ciężkie karabiny maszynowe kompanij i bataljonu stają albo w pobliżu krawędzi miejscowości między domami albo wewnątrz niej.

W niektórych wypadkach dobrze jest umieścić ciężkie karabiny maszynowe na poddaszach i górnych piętrach budynków, osłoniętych od strony nieprzyjaciela drzewami.

811. Do uporczywej obrony większej miejscowości (miasta) jest konieczne:

a) ustawienie barykad, wzmocnionych sztucznemi przeszkodami;

b) utworzenie punktów oporu z kilku mocnych budynków, wzajemnie się flankujących i pozwalających na ostrzeliwanie wzdłuż ulic miejscowości.

812. Obronę punktu oporu powierza się specjalnemu oddziałowi, który zaciętym oporem powinien uła-

twić batalionowi ponowne opanowanie miejscowości w razie jej utraty.

Oddział, obsadzający punkt oporu, wyposaża się obficie w żywność i amunicję. Dowódcy jego pozostawia się zupełną samodzielność w działaniu.

813. Obronę miejscowości należy prowadzić w sposób czynny, nie przeoczając sposobności do pobicia nieprzyjaciela częściami, o ile rozdzieli on swoje siły celem wykonania głębokiego obejścia.

814. Przeciwnik, któremu udało się wedrzeć na krawędź miejscowości, powinien być bez zwłoki wyrzucony z niej krótkiem i energicznem uderzeniem odwodu wewnętrznego. W razie niepowodzenia przeciwuderzenia walka przenosi się do wnętrza miejscowości, przyczem oddziały cofające się z krawędzi, powinny uporczywie bronić każdego domu.

815. Oddziały wyparte z miejscowości zatrzymują się na zawczasu wybranych stanowiskach i w bezpośredniej bliskości osiedla, aby ogniem swym nie wypuścić zeń nieprzyjaciela tak długo, dopóki oddziały obrony nie ukończą przygotowań do wykonania przeciwuderzenia.

816. W walkach obronnych miejscowości niewielkie o zabudowaniach z drzewa, łatwo ulegające zniszczeniu ogniem artylerji, mogą być wykorzystane tylko do zamaskowania broniących się oddziałów.

2. Walka w lesie.

817. Walkę w lesie znamionują znaczne trudności w zakresie obserwacji, łączności i wsparcia przez artylerję, lecz daje ona jedną znaczną korzyść — ukrycie ruchów.

818. W natarciu leśnem szczególnie ważne jest utrzymanie kierunku do zamierzonej pozycji wyjściowej do szturmu. Zależy on od dokładności dokonanych uprzednio zwiadów i umiejętności posługiwania się kompasem. Pożyteczni mogą być przewodnicy z pośród miejscowej ludności, lecz należy zachować ostrożność w ich doborze.

819. W razie braku ognia nieprzyjacielskiego nacierający bataljon posuwa się w kolumnie, trzymając artylerję bataljonową i kompanję karabinów maszynowych na końcu.

Pluton ubezpieczenia bojowego wysyła się, zależnie od gęstości lasu, na odległość 500 — 1000 m.

820. Podczas natarcia w gęstym lesie w szyku rozczłonkowanym trzeba niekiedy zatrzymywać oddziały, celem sprawdzenia ich kierunku i ugrupowania, które podczas ruchu w lesie łatwo ulega zniekształceniu.

Wyrównanie szybkości ruchów i utrzymanie łączności poprzecznej osiąga się przez zatrzymywanie oddziałów przy osiąganiu poprzecznych dróg, przesiek i obszernych polan. Nie należy się zatrzymywać na drogach, przysiekach i polanach, gdyż grozi to ostrzelaniem przez nieprzyjaciela wzdłuż nich.

821. Napotykane ubezpieczenia nieprzyjacielskie niszczy się szybkiem uderzeniem na bagnety, bez rozpoczynania ognia.

822. Szturm na nieprzyjacielską pozycję obronną następuje po krótkiem, lecz silnem przygotowaniu ogniem karabinów maszynowych, garłaczy i dział, wykonanem z odległości, uzależnionej od gęstości lasu.

Jeżeli odległość pozycji wyjściowej do szturmu od czołowych punktów ogniowych nieprzyjaciela nie prze-

kracza odległości rzutu granatami, wówczas zastosowanie ich przed starciem wręcz może się okazać bardzo pożyteczne.

823. Obronę lasu organizuje się albo na jego krawędzi albo w głębi niego. W obu wypadkach obszar obronny bataljonu musi być dostatecznie głęboki, aby zmusić przeciwnika do uporczywej walki wewnątrz lasu.

824. Przy podziale obszarów kompanijnych należy uwzględnić aby żadnego wybitnego występu lasu lub wyjścia z niego w kierunku nieprzyjaciela nie dzielić między dwie kompanje, lecz aby wchodziły one w skład jednego obszaru kompanijnego.

Celem lepszego zamaskowania przedniej krawędzi obszaru trzeba ją wysuwać nieco naprzód, a nie umieszczać na samym skraju lasu.

825. Kompanijne ciężkie karabiny maszynowe umieszcza się w znajdujących się w obszarze kompanijnym wklęsłych kątach krawędzi leśnej; jeśli krawędź jest prosta, wówczas stawia się karabiny maszynowe bezpośrednio za nią.

Można umieszczać karabiny maszynowe na specjalnych platformach, wybudowanych na drzewach.

826. Przy organizowaniu obrony wewnątrz lasu, wyrębuje się przesieki, na przedniej krawędzi pozycji obronnej, a drzewa oplata się drutem kolczastym. Karabiny maszynowe ustawia się tak, aby ostrzeliwały ogniem podłużnym te przesieki i wszystkie polany, znajdujące się przed pozycją obronną i wewnątrz niej, a także drogi, które przeciwnik musi wykorzystać podczas natarcia. Jeśli czas pozwala, buduje się dla karabinów maszynowych blokhauzy.

3. Walka w górach.

827. W natarciu w miejscowości górzystej powinno się unikać ruchów niezbadanemi uprzednio dolinami, w szczególności, jeśli leżące po obu stronach wzniesienia nie są zajęte przez oddziały własne lub sąsiednie. Przy badaniu dolin i innych przejść należy brać pod uwagę możność zatrucia ich gazami przez nieprzyjaciela.

Przy obsadzaniu wzniesień należy uważać, aby głowy strzelców i karabiny maszynowe nie rysowały się na tle nieba.

828. Natarcie w górach sprowadza się do szeregu kolejnych szturmów na poszczególne szczyty i ich grupy, popartych ogniem flankującym ze szczytów sąsiednich.

Celem opanowania wzniesień należy szeroko stosować obejścia. Zajęcie wzniesienia na tyłach nieprzyjaciela często zmusi go do opuszczenia trudno dostępnego i bardzo obronnego od przodu stanowiska.

829. Podczas obrony w miejscowości górzystej bardzo celowe jest obsadzanie poszczególnych wzgórz przed pozycją obronną, plutonami ubezpieczenia bojowego, aby ogniem ich karabinów maszynowych zmusić nieprzyjaciela do przedwczesnego rozwinięcia się i zdradzenia swego ugrupowania. Bardzo ważne jest organizowanie dobrej łączności z temi plutonami.

830. Podstawą obrony są punkty ogniowe, umieszczone na stokach i szczytach.

Martwe pola i dogodne podejścia powinny być ostrzelane krzyżowym ogniem karabinów maszynowych.

Różna wysokość stanowisk ogniowych sprzyja strzelaniu nietylko przez przerwy, ale i ponad głowami przednich punktów ogniowych.

4. Walka o przeprawy rzeczne.

831. Powodzenie forsowania rzeki osiąga się przez zaskoczenie nieprzyjaciela i takie zorganizowanie ognia artylerji, aby osłonić przeprowadzające się oddziały przed ogniem artylerji i karabinów maszynowych nieprzyjaciela i nie dopuścić jego odwodów do miejsca przeprawy.

832. Aby opóźnić rozpoznanie przeprawy przez nieprzyjaciela, przerzucenie poza rzekę oddziałów czołowych i opanowanie przeciwległego brzegu dokonywa się zwykle w nocy lub o świcie.

833. Dowódca przeprawiającego się bataljonu przeprowadza osobiście zwiady terenu w towarzystwie dowódców kompanij i oddziałów przydzielonych do bataljonu.

Rozpoznanie musi ustalić:

a) szerokość rzeki, szybkość prądu, głębokość przy brzegach, najdogodniejsze miejsca do przeprawy, skryte dojścia do niej, istniejące na miejscu środki przeprawy, czas potrzebny na przeprawienie się;
b) stanowiska dla ciężkich karabinów maszynowych i artylerji bataljonowej;
c) rozmieszczenie nieprzyjacielskich punktów ogniowych na brzegu przeciwległym i dogodne miejsca do wylądowania na nim.

834. Dowódca bataljonu przeprawia się z pierwszym rzutem, aby od samego początku działania oso-

biście kierować wyładowywaniem oraz opanowywaniem nieprzyjacielskiego brzegu.

Wraz z przeprawiającemi się pierwszemi plutonami powinna być przeprawiona konieczna ilość środków łączności, dostateczna ilość ciężkich karabinów maszynowych i, w miarę możności, działa artylerji bataljonowej i pułkowej, o ile tę ostatnią przydzielono bataljonowi.

835. Przeprawione oddziały muszą działać szybko i stanowczo. Znajdujące się na brzegu przeciwległym niezwalczone przez artylerję oddziały nieprzyjacielskie odrzuca się, a następnie, przy wsparciu przez przeprawione środki ogniowe, prowadzi się dalsze natarcie, aż do osiągnięcia wyznaczonej linji.

836. Broniąc rzeki z brzegu, na którym działa nieprzyjaciel wysuwa się stanowiska obronne na odległość, zabezpieczającą przeprawę od zniszczenia ogniem nieprzyjacielskiej artylerji (5 — 6 km). Należy dążyć do oparcia skrzydeł o rzekę i zabezpieczeniu ich przez to od obejścia.

837. Przy obronie przedmościa należy zwrócić szczególną uwagę na zabezpieczenie przeprawy przed napadem lotniczym i na łączność między obydwoma brzegami. W tym celu można przeprowadzić kabel podwodny i utrzymywać w pogotowiu łodzie na wypadek uszkodzenia mostu.

838. Przy obronie rzeki z brzegu własnego sieć ognia powinna ostrzeliwać rzekę i brzeg przeciwległy w punktach przypuszczalnej przeprawy nieprzyjaciela. Na własnym brzegu muszą być przygotowane ognie do odparcia nieprzyjaciela, który się przeprawił.

Wszystkie środki przewozowe (łodzie, promy, tratwy i t. d.) powinny być zebrane na brzegu własnym, albo w ostateczności, zniszczone.

W nocy kompanje wysyłają pod brzeg przeciwległy obserwatorów na łodziach.

839. Przy odpieraniu przeciwnika, który się przeprawił, trzeba działać szybko i stanowczo. Przeprawione oddziały nieprzyjacielskie należy wrzucać do rzeki szybkiemi przeciwuderzeniami, zanim przygotują się do walki. Do tego niekiedy trzeba użyć wszystkich posiadanych sił. Artylerja powinna strzelać na oddziały przeprawiające się i przeszkadzać nieprzyjacielowi w budowaniu mostów.

5. Walka w zimie.

840. W działaniach zaczepnych w zimie należy uwzględnić, że:

a) przy ruchu oddziałów poza drogami śnieg jest wielką przeszkodą dla natarcia;

b) ruchy na śniegu, zwłaszcza w słoneczny dzień, są łatwo dostrzegalne (bardzo pożądane białe płaszcze).

841. Do działań na skrzydła i tyły nieprzyjaciela a także do rozpoznania należy używać oddziałów narciarskich. Mogą się one okazać bardzo pożyteczne w pościgu, opanowując ciaśniny na tyłach nieprzyjaciela, napadając na jego tabory i t. p.

842. W działaniach obronnych w zimie należy uwzględnić, że:

a) kopanie okopów w zmarzniętej ziemi trwa trzy razy dłużej; do prac ziemnych konieczne są czekany i łomy;

b) przy pośpiesznem umacnianiu się trzeba budować okopy w śniegu, uwzględniając, że przed pociskami zabezpiecza przedpiersie grubości od 2—4 m, zależnie od ścisłości śniegu; śnieg należy udeptywać;

c) konieczne jest bardzo staranne zamaskowanie okopów, ponieważ czarne punkty okopów i sztuczne przeszkody są bardzo widoczne.

Dział trzeci.

MARSZE, POSTOJE, DZIAŁANIE SŁUŻB.

ROZDZIAŁ XIII.

PIECHOTA W MARSZU I NA POSTOJU.

1. Ogólne zasady organizacji marszu.

843. Piechota maszeruje w kolumnach marszowych, określonych w I części Tymczasowego regulaminu walki piechoty, dostosowując szyk do szerokości drogi i zachowując odległości.

Jeżeli nieprzewiduje się spotkania z nieprzyjacielem, wówczas przyjęty szyk uwzględnia przedewszystkiem wygodę ruchu; jeżeli spotkanie jest możliwe, szyk jest przystosowany do warunków przewidywanego starcia.

Zasadniczo artylerja, przydzielona piechocie, i kompanja karabinów maszynowych posuwają się wpobliżu czoła kolumny.

844. Kolumna piechoty z przydzielonemi jej oddziałami innych rodzajów broni maszeruje z szybkością 4 km na godzinę; przemarsz dzienny wynosi 25—30 km.

W razie konieczności szybkość przesunięć może być zwiększona przez wydłużenie przemarszu dziennego lub przewóz piechoty samochodami i podwodami.

845. Szybkość ruchu kolumny zależy od jakości dróg, pogody i terenu:

a) najkrótszemi drogami są szosy; dobrze ubite drogi gruntowe podczas pogody nie ustępują szosom;

b) wielkie błoto i grunt piaszczysty zmniejszają szybkość ruchu do połowy;

c) w ten sam sposób wpływa teren poprzerzynany, ze spadami i wzniesieniami od 15 do 25°;

d) ruch poza drogami po twardym gruncie zmniejsza szybkość mniej więcej o ¼; zorane pole, las i zagajnik zmniejszają szybkość do połowy;

e) głęboki nieubity śnieg zmniejsza szybkość ruchu o $^3/_4$.

846. Celem zaoszczędzania sił ludzkich podczas marszu należy:

a) wyznaczać małe i duże spoczynki;

b) nie dopuszczać do ruchów bezcelowych i daremnego wyczekiwania;

c) zachowywać porządek i równomierność ruchu;

d) pozwalać maszerować swobodnie, niezbyt głośno rozmawiać, palić, rozpinać kołnierze, zdejmować czapki i śpiewać, o ile położenie na to pozwala, w miarę możności przewozić część oporządzenia na wozach;

e) zmieniać podczas marszu, kolejno, oddziały idące na czele kolumny.

847. Przed wyruszeniem z noclegu i podczas długiego spoczynku należy obejrzeć starannie nogi, obuwie i dostosowanie oporządzenia żołnierzy, dopilnować

wydania na czas strawy i napełnienia manierek wodą gotowaną.

848. Małe odpoczynki zarządza się w stosunku 10 minut na godzinę marszu (50 minut marszu — 10 minut spoczynku) celem poprawienia oporządzenia i obuwia. Pierwszy mały spoczynek zarządza się w pół godziny po rozpoczęciu marszu.

Podczas małego spoczynku oddziały zatrzymują się na drodze, zajmując jedną jej stronę, lub obok drogi. Dział i wozów nie sprowadza się z drogi.

849. Trwający 2—3 godziny duży spoczynek zarządza się w drugiej połowie marszu. Jeżeli droga nie stwarza specjalnych trudności, wówczas przy przemarszach poniżej 20 km nie wyznacza się długiego spoczynku.

Miejsce na duży spoczynek wybiera się wpobliżu zdatnej do picia wody i w ukryciu przed rozpoznaniem powietrznem (w lasach, miejscowościach).

850. W każdym bataljonie i kompanji wyznacza się obserwatorów przeciwlotniczych, a do zwalczania nisko latających samolotów w każdym bataljonie znajdują się dyżurne karabiny maszynowe, wyposażone w przyrządy do ognia przeciwlotniczego. Dyżurne karabiny maszynowe albo maszerują ze swemi oddziałami, albo posuwają się skokami od jednego punktu, pozwalającego na obserwację możliwie znacznej części nieba, do drugiego. Karabiny te muszą być w stałej gotowości do rozpoczęcia ognia.

851. Ubezpieczenie marszu organizuje się według wskazówek podrozdziału „ubezpieczenia w marszu“ (rozdział V niniejszego regulaminu).

2. Obowiązki dowódcy bataljonu w marszu podróżnym.

852. Bataljon może maszerować sam lub w składzie większej kolumny (dywizji, pułku).

853. Przy wykonywaniu marszu samodzielnie, dowódca bataljonu, po otrzymaniu od przełożonego wiadomości o położeniu i zadania oraz po zbadaniu na podstawie mapy terenu marszu, układa ogólny plan działania bataljonu w najważniejszych punktach drogi, na wypadek spotkania nieprzyjaciela. Dnia poprzedzającego marsz, wysyła konne zwiady (o ile rozporządza konnym oddziałem) wzdłuż osi marszu bataljonu i najbliższych dróg równoległych.

854. Zwiady wysyła się tak wcześnie, ażeby przed wyruszeniem bataljonu z noclegu mieć wiadomości:

a) o stanie znajdujących się na drodze przepraw, grobli, odcinków lasu i t. p.;

b) czy nieprzyjaciel nie zajmuje różnych punktów na drodze bataljonu.

Jeżeli kolumna jest skrzydłowa, wówczas wysyła zwiady także w kierunku odkrytego skrzydła.

W razie braku oddziału konnego do spełnienia zadań rozpoznawczych dowódca bataljonu wysyła na 3 do 4 godzin przed wyruszeniem bataljonu oddziały piesze (pluton rozpoznawczy lub sekcja).

855. Po objaśnieniu dowódcom kompanij oraz artylerji bataljonowej i przydzielonej położenia i planu działania, dowódca bataljonu wydaje im rozkazy, w których określa:

a) skład oddziałów ubezpieczających, porządek marszu oddziałów, stanowiących kolumnę główną bataljonu, czas wyruszenia oddziałów ubezpiecza-

jących i czoła głównej kolumny z punktów wyjściowych i określonych linij pośrednich, miejsce dużego spoczynku i czas ukończenia go, miejsce noclegu, o ile może być ono określone zgóry;

b) maskowanie, obronę przeciwgazową i przeciwlotniczą;

c) swoje miejsce, organizację łączności, czas i miejsce przysłania meldunków, sygnał lotnika, na który oddziały ubezpieczające i czoło kolumny mają wykładać płachty tożsamości;

d) sposób przekraczania ciaśnin i przepraw, usuwanie przeszkód;

e) wyżywienie w czasie marszu i zarządzenia sanitarne (w miarę potrzeby);

f) ruch taboru, o ile jest przydzielony bataljonowi, czas przejścia taboru przez punkt wyjściowy, drogę i czas wyruszenia z długiego spoczynku.

856. Jeżeli na drodze marszu znajduje się przeprawa przez rzekę, która jest nie do przejścia wbród, albo przez groblę, to dowódca bataljonu przydziela do czołowej „zastawy" oddział saperów (o ile zostali mu przydzieleni) celem doprowadzenia do porządku mostów lub grobli. W takich wypadkach „zastawę" wysyła się wcześniej z zadaniem utrzymania przeprawy.

857. W marszu czołowym dowódca bataljonu znajduje się na czele kolumny albo przy czołowej „zastawie", w marszu zaś odwrotowym — na końcu kolumny.

Dowódca przydzielonej bataljonowi artylerji pułkowej lub dywizyjnej znajduje się przy dowódcy bataljonu.

858. Dowódca maszerującego samodzielnie bataljonu melduje przełożonemu i zawiadamia sąsiednie kolumny o:

a) osiągnięciu punktów nakazanych przez przełożonego, czasie przybycia na duży spoczynek i ukończenia go;
b) spotkaniu nieprzyjaciela i przebiegu walki;
c) przybyciu na nocleg;
d) wszelkich wydarzeniach nieprzewidzianych.

859. Przy spotkaniu nieprzyjaciela dowódca maszerującego samodzielnie bataljonu działa według wskazówek, zawartych w podrozdziale „Walka spotkaniowa bataljonu".

860. Dowódca bataljonu, wchodzącego w skład kolumny głównej, jest obowiązany:

a) przygotować bataljon do zamierzonego marszu;
b) doprowadzić bataljon na oznaczoną godzinę na punkt wyjściowy i zająć wskazane miejsce w kolumnie;
c) podczas marszu i spoczynków troszczyć się o porządek i zamaskowanie bataljonu oraz utrzymywać stałą łączność z dowódcą oddziału maszerującego przed nim i z dowódcą pułku.

3. Obowiązki dowódców kompanij, plutonów i sekcyj w marszu podróżnym.

861. Dowódcy kompanij, plutonów i sekcyj są obowiązani:

a) przed wyruszeniem zawczasu sprawdzić gotowość oddziału do wykonania przemarszu przez skontrolowanie stanu nóg, obuwia i oporządzenia lu-

dzi, kucia i uprzęży koni, stanu i upakowania wozów i juków i t. p. oraz dopatrzeć usunięcia wszystkich spostrzeżonych braków;

b) podczas marszu uważać, żeby ludzie bez pozwolenia nie opuszczali swoich miejsc, zachowywali odległości i nie naruszali ustanowionego dla marszu porządku;

c) stale utrzymywać nakazaną odległość i łączność z oddziałem poprzedzającym;

d) maszerując na czele swego oddziału, dawać przykład wytrzymałości i porządku, zwłaszcza w czasie trudniejszych marszów, i wszelkiemi środkami podtrzymywać w oddziale rzeźki nastrój.

862. Maszerujący na końcu plutonów zastępcy dowódców plutonów uważają, aby nie było maruderów. Do nie mogących maszerować chorych wzywają podoficera sanitarnego kompanji celem udzielenia pomocy lub oddania ich w razie potrzeby pod opiekę lekarza.

863. Dowódca kompanji, plutonu lub sekcji, wyznaczony do osłony samodzielnie maszerującej kolumny taborów, jest obowiązany:

a) przyprowadzić swój oddział na punkt wyjściowy kolumny taborów na oznaczoną godzinę i zameldować się u dowódcy kolumny po rozkazy;

b) rozdzielić osłonę celem zapewnienia bezpieczeństwa taboru i udzielenia mu pomocy w marszu oraz zorganizować ubezpieczenie według wskazówek dowódcy kolumny taborów;

c) maszerować przy kolumnie w takiem miejscu, aby móc kierować działaniem eskorty i, w razie napadu nieprzyjacielskiego, odeprzeć go, pociągając do tego wszystkich uzbrojonych ludzi znajdujących się przy taborze.

864. Przy wykonywaniu marszów w szczególnych warunkach (noc, teren górzysty, las, step, zima i t. d.) dowódcy wszystkich stopni mają się kierować wskazówkami, zawartemi w części II Tymczasowego regulaminu służby polowej czerwonego wojska robotniczo-włościańskiego.

4. Postoje.

865. Przy organizowaniu postojów w miejscowościach lub poza niemi dowódcy piechoty stosują się do wskazówek rozdziału III, działu II, cz. II Tymczasowego regulaminu służby polowej C. W. R. W.

866. Ubezpieczenie spoczynku oddziałów na postoju w miejscowościach lub poza niemi osiąga się przez:

a) wystawienie czat (podrozdział „Ubezpieczenie na postoju" w rozdziale V niniejszego regulaminu);
b) ubezpieczenie bezpośrednie oddziałów.

867. Samodzielnie działający bataljon wydziela na czaty jedną lub dwie samodzielne „zastawy", przydzielając każdej z nich pluton ciężkich karabinów maszynowych, a w razie potrzeby — działa artylerji bataljonowej i pułkowej (do zwalczania samochodów pancernych).

Samodzielnie działająca kompanja ubezpiecza się samodzielnemi placówkami.

Oddziały mniejsze od kompanji ubezpieczają się tylko bezpośrednio (obserwacja, patrole).

Samodzielne, wystawione przez bataljon, zastawy wyposaża się w dostateczne środki łączności.

„Zastawy" i placówki wysuwają się najwyżej na 2 km od oddziałów ubezpieczanych.

Oddziały ubezpieczające postój są obowiązane nie przepuszczać ani w stronę nieprzyjaciela ani od niego nikogo, prócz znających hasło. Osoby zatrzymane mogą być w oddziałach ubezpieczających poddane tylko bardzo krótkiemu badaniu celem zebrania lub sprawdzenia posiadanych wiadomości, bezpośrednio obchodzących ubezpieczenia. Po badaniu osoby zatrzymane mają być bez zwłoki odesłane pod eskortą do sztabu dowódcy przełożonego.

868. Parlamentarzy przyjmuje się tylko na rozkaz przełożonego, w określonym zgóry dniu i godzinie, o czem zawczasu zostają zawiadomione te oddziały ubezpieczające, które mają ich przepuścić. Do przyjęcia i przeprowadzenia parlamentarzy wyznacza się specjalnych oficerów.

Parlamentarzy przeprowadza się przez strefę ubezpieczeń i obszar postoju oddziałów z zawiązanemi oczami. Podobnie postępuje się w drodze powrotnej.

869. Samodzielny bataljon, spoczywający w odległości większej niż dwóch przemarszów od nieprzyjaciela albo poza własnemi oddziałami, nie wystawia czat, lecz ogranicza się do zorganizowania ubezpieczenia bezpośredniego i wysłania rozpoznania.

870. Celem odróżnienia ludzi własnych od postronnych i przebranego nieprzyjaciela oddziały ubezpieczające otrzymują dwa tajne znaki rozpoznawcze — h a s ł o i o d z e w, wyznaczane na czas jednej doby przez dowódcę każdego samodzielnie działającego oddziału.

Jako hasło obiera się nazwę przedmiotu z zakresu życia wojskowego, jako odzew zaś — nazwę miasta. Oba słowa zaczynają się na jedną literę. Np. „siodło“ — „Stalingrad“.

871. Hasło służy do rozpoznawania swoich ludzi, odzew — do sprawdzenia ludzi przynoszących oddziałom ubezpieczającym ważne rozkazy przełożonego. Dowódcy oddziału rozpoznawczego pozwala odzew, przy spotkaniu innego oddziału rozpoznawczego, sprawdzić jego przynależność, jeśli dowódca oddziału spotkanego pierwszy zażądał hasła.

872. Hasło i odzew podaje się do wiadomości ściśle poufnie. Hasło otrzymują dowódcy oddziałów ubezpieczających i rozpoznawczych do dowódców sekcyj i placówek włącznie, a także dowódcy patrolów i gońcy z oddziałów rozpoznawczych, którzy muszą przekroczyć linję ubezpieczeń. Odzew — otrzymują wszyscy dowódcy oddziałów ubezpieczających do dowódców „zastaw" włącznie i dowódcy oddziałów rozpoznawczych.

Ponadto hasło i odzew otrzymują dowódcy bataljonów i kompanij, nie użytych do rozpoznania ani ubezpieczenia.

873. Niezależnie od wysłania rozpoznania i ubezpieczenia się przez wystawienie czat, dowódca oddziału piechoty, spoczywającego w określonym obszarze, jest obowiązany:

a) zapoznać się na wypadek walki z terenem, otaczającym obszar postoju;

b) wyznaczyć punkt zborny oddziału, wyznaczyć drogi do niego (w razie potrzeby — naprawić je), ustawić na skrzyżowaniach drogowskazy i uregulować sposób wykonania przez pododdziały marszu na punkt zborny;

c) wyznaczyć pogotowie i zarządzić ubezpieczenie bezpośrednie;

d) wyznaczyć sygnał alarmu ogólnego a także sygnały alarmu przeciwlotniczego i gazowego, o ile nie wyznaczył ich przełożony.

5. Praca polityczna na postoju. (Wśród ludności).

874. Na postoju w miejscowościach, po całkowitem zaspokojeniu pracy politycznej w oddziałach, personel polityczny powinien się wziąć do pracy politycznej wśród ludności. Największe znaczenie ma to na terenie odebranym nieprzyjacielowi.

875. Treść pracy wśród ludności, wypływającą z bieżącej polityki partji, uzupełnia się na terenach odebranych nieprzyjacielowi wyjaśnieniem oswobodzicielskiej roli czerwonego wojska, istoty władzy sowieckiej, jej zarządzeń w interesie mas pracujących i polityki narodowościowej, a także dyskredytowaniu polityki wewnętrznej klas rządzących w państwie nieprzyjacielskiem.

Pracy uświadamiającej powinno towarzyszyć sformułowanie określonych i dostosowanych do potrzeb chwili zadań, stojących przed ludnością.

876. Całe obcowanie z ludnością miejscową powinno się opierać na znajomości cech narodowych, obyczajów, zwyczajów i religji oraz na czujnem, taktownem i uważnem ustosunkowywaniu się do nich.

Szczególne znaczenie ma to na obszarach nieprzyjacielskich, gdzie ludność ma fałszywe pojęcie o rzeczywistych zadaniach czerwonego wojska, polityce władzy sowieckiej, jej polityce narodowościowej i tolerancji religijnej.

877. Przy rozkładaniu świadczeń na różne grupy ludności należy przestrzegać zasady klasowości jako podstawowej i rozstrzygającej. Największe ciężary powinny spadać na czynnik niepracujący, najmniejsze— na robotników i biedotę wiejską.

878. Wszelkie wypadki naruszenia zasad stosunków wzajemnych wojska i ludności, niezależnie od tego, czy były one przedmiotem skargi ludności miejscowej lub organów miejscowej władzy, czy też doszły inną drogą do wiadomości dowódców, mają być zbadane, a winni pociągnięci do odpowiedzialności dyscyplinarnej lub sądowej.

W wypadkach szczególnie ważnych powinny być zorganizowane procesy sądowe, z dopuszczeniem na nie ludności danego obszaru. Wyrok powinien być szeroko opublikowany w okolicy, w której popełniono przestępstwo.

879. Przedstawione wyżej zasady ogólne stosunku do ludności zachowują swoje wartości nietylko na postojach, ale we wszelkich okresach działalności bojowej. W szczególności, w chwili zajmowania miejscowości i podczas odwrotu trzeba zastosować szczególne środki, aby nie dopuścić do materjalnego i osobistego krzywdzenia ludności (maruderstwo).

ROZDZIAŁ IV.

DZIAŁANIE SŁUŻB.

1. Wskazówki ogólne.

880. Każdy dowódca jest obowiązany wszystko uczynić, aby zaspokoić we właściwym czasie potrzeby swego oddziału.

Dowódca, który nie wyczerpał wszelkich środków i możliwości, jest odpowiedzialny za niedostateczne zaopatrzenie oddziału.

881. Dowódca jest obowiązany:

a) opracowując plan działania, uwzględniać posiadane środki;

b) przestrzegać surowo przezornego zużywania środków walki i troszczyć się o uzupełnianie ich na czas;

c) ułatwiać pracę organom tyłowym.

882. Praca służb bataljonu i jego pododdziałów składa się:

a) z regularnego uzupełniania we właściwym czasie środków walki, żywności, sprzętu technicznego i wszelkiego materjału, niezbędnego oddziałowi do życia i walki;

b) z usuwania i wycofywania na czas (ewakuacji) chorych, rannych, uszkodzonej i zdobytej broni, różnego rodzaju zdobyczy, jeńców i t. p.;

c) z utrzymania w oddziale stanu zdrowotnego;

d) z ubezpieczenia tyłów i utrzymania tam porządku.

883. Ubezpieczenie tyłów i utrzymanie tam porządku wymaga:

a) zorganizowania ubezpieczenia przeciw napadowi powietrznemu lub naziemnemu, przy pomocy personelu służb lub osłony specjalnej, o ile ją przydzielono;

b) uregulowania stosunków z ludnością miejscową (praca polityczna, odpowiedzialność zbiorowa, zakładnicy);

c) zarządzeń w zakresie walki z dezercją (wydzielenie oddziałów zagradzających i inne).

884. Działanie służb w bataljonie, kompanji i plutonie sprowadza się głównie do nieprzerwanego zaopatrywania w amunicję i do wycofania rannych bezpośrednio z pola walki.

2. Zaopatrzenie w środki walki.

885. Pierwszym obowiązkiem każdego żołnierza jest troszczyć się o swą broń i oszczędzać amunicję, a każdego dowódcy — czuwać nad należytem obchodzeniem się z bronią i pilnować, aby nie zużywano amunicji bez rzeczywistej potrzeby.

Należy pamiętać, że zwycięstwo w dużej mierze zależy od stałego zaopatrywania w amunicję i oszczędnego jej zużywania.

886. Celem zaopatrywania w amunicję podczas walki organizuje się w ramach bataljonu i jego pododdziałów punkty amunicyjne (patrz schemat 1):

a) w bataljonie — bataljonowy punkt amunicyjny z części wozów (biedek) amunicyjnych;
b) w kompanji — kompanijny punkt amunicyjny, który w razie potrzeby wydziela czołowy punkt amunicyjny;
c) w plutonie — plutonowy punkt amunicyjny, obsługiwany przez wyznaczonych nosicieli.

887. Na dowódcę bataljonowego punktu amunicyjnego wyznacza się oficera lub podoficera.

Dowódca bataljonowego punktu amunicyjnego jest odpowiedzialny za nieprzerwane zaopatrzenie punktów kompanijnych. Jest on obowiązany:

a) śledzić zużycie amunicji w punktach kompanijnych;
b) uzupełniać na czas jej zapasy;
c) zużyty zapas bez zwłoki uzupełniać z taboru pułkowego.

888. Dowódcą kompanijnego punktu amunicyjnego jest dowódca plutonu dowództwa; jest on odpowiedzialny za stałe zaopatrzenie punktu czołowego i punktów plutonowych.

Dowódca kompanijnego punktu prowadzi za kompanją jej biedki amunicyjne stosownie do wskazówek dowódcy kompanji, dopóki położenie i teren dopuszczają ruch zaprzęgów.

Kiedy warunki położenia i terenu uniemożliwiają bezpośredni dowóz amunicji do punktów plutonowych, dowódca punktu kompanijnego tworzy i wysuwa naprzód czołowy punkt amunicyjny, którego dowódcą jest dowódca sekcji nosicieli.

889. Dowódca kompanijnego punktu amunicyjnego wydziela do każdego punktu plutonowego po 1 do 2 ludzi z sekcji nosicieli, resztę zaś jej dzieli między punkt kompanijny i czołowy, uwzględniając warunki donoszenia amunicji z kompanijnego punktu do czołowego i z tego ostatniego do punktów plutonowych.

890. Dowódca kompanijnego punktu amunicyjnego, jest obowiązany:

a) wysyłać (przez nosicieli) napełnione taśmy do karabinów maszynowych, granaty i inne środki walki na czołowy punkt amunicyjny lub bezpośrednio na plutonowe punkty, zarówno na zapotrzebowanie tych ostatnich, jak i z własnej inicjatywy;

b) żądać na czas z bataljonowego punktu lub z taboru pułkowego, o ile zaopatrzenie ma być dokonywane z niego bezpośrednio, wozu z amunicją celem napełnienia opróżniających się biedek kompanijnych;

c) organizować taśmowanie, napełnianie magazynków i naprawianie drobnych uszkodzeń w karabinach maszynowych; w tym celu na kompanijnym punkcie amunicyjnym powinien się znajdować podoficer broni*).

891. Na dowódcę plutonowego punktu amunicyjnego wyznacza się jednego z przydzielonych do niego nosicieli.

Nosiciele, wyznaczeni na punkt plutonowy, wypełniają rozkazy dowódcy danego plutonu. Posuwają się oni skrycie bezpośrednio za plutonem; uzupełnienia amunicji żądają oni od punktu czołowego przy pomocy umówionych znaków.

892. Dostarczanie środków walki wewnątrz bataljonu dokonywa się aż do plutonowych punktów amunicyjnych z góry nadół, zaś z punktów plutonowych do sekcyj amunicję przenoszą szeregowi wyznaczeni przez dowódców sekcyj. Żołnierze ci, po zabraniu z plutonowego punktu amunicyjnego taśm, magazynków i granatów, wracają do swoich sekcyj i pozostają w nich aż do nowego rozkazu przyniesienia amunicji.

Wyznaczeni do donoszenia amunicji ludzie sekcyj karabinów maszynowych powinni umieć napełniać taśmy i magazynki.

*) W oryginale „orużejnyj instruktor roty“ (przyp. tłum.)

893. Zaopatrywanie w amunicję kompanij i plutonów karabinów maszynowych dokonywa się tak samo, jak w kompanjach strzeleckich, przyczem plutony karabinów maszynowych kompanij strzeleckich zaopatrują się bezpośrednio z kompanijnych czołowych punktów amunicyjnych.

894. W obronie można organizować w okopach składy amunicji w specjalnych niszach.

895. Zaopatrywanie w amunicję podczas walki pod ogniem nieprzyjacielskim natrafia na duże trudności i wymaga od dowódców stałej troski i inicjatywy. Każdy żołnierz idący od tyłu do oddziałów czołowych, jest obowiązany zabrać zapas amunicji.

Nosiciele amunicji powinni być wyposażeni w specjalne oporządzenie, jak ładownice, torby na naboje i granaty. Z dużem powodzeniem można stosować do przewozu amunicji specjalne wózki.

896. Wystrzelone łuski, wadliwą amunicję i broń, nie nadającą się do naprawy na miejscu, należy bez zwłoki odesłać do organów zaopatrzenia.

Broń i amunicję, zebrane na polu walki jak również i odebrane jeńcom lub zdobyte na przeciwniku, należy odsyłać do taboru bagażowego celem przekazania ich organom służby uzbrojenia.

3. Zaopatrzenie intendenckie.

897. Organizacja zaopatrywania w materjał intendencki w bataljonie i jego pododdziałach powinna zapewnić:

a) regularne otrzymywanie żywności, paszy, odzieży, obuwia, oporządzenia i t. p.;

b) nieuciążliwe wykorzystanie zasobów miejscowych;
c) punktualne przygotowanie i wydawanie strawy i paszy;
d) utrzymanie w porządku i naprawa: odzieży, obuwia, oporządzenia, taboru i innych.

898. W czasie walki jest szczególnie ważne podtrzymywanie sił żołnierzy przez regularne wyżywienie.

Konieczne jest wydawanie codziennie wszystkim żołnierzom strawy gorącej i uzupełnianie zużytych zapasów.

899. Strawę gorącą przygotowuje się w kuchniach polowych. Wydanie strawy i innych produktów (chleb, cukier i t. d.) następuje w miejscach i czasie, wskazanych przez dowódców bataljonu i kompanij.

Wydanie strawy oddziałom walczącym jest zwykle możliwe dopiero po zapadnięciu ciemności.

900. Wykorzystanie zasobów miejscowych przeprowadzają organy zaopatrzenia i władze miejscowe, lecz w niektórych wypadkach mogą tego dokonywać oddziały wojskowe od pułku wzwyż.

Ze względu na trudność dowozu paszy objętościowej (siana, słomy i in.), należy zawsze zdobywać ją na miejscu i wykorzystywać świeżą paszę.

Przy wykorzystywaniu zasobów miejscowych należy unikać krzywdzenia ludności, a zwłaszcza gospodarstw niezasobnych, aby nie wywoływać wrogiego stosunku do wojska.

901. Każdy żołnierz jest obowiązany troszczyć się o utrzymanie w stanie nienagannym odzieży, obuwia, oporządzenia, taboru, koni i wszelkiego sprzętu. Co-

dzienny przegląd tego jest obowiązkiem dowódców. Szczególnej troski wymaga stan obuwia, które dla piechura ma znaczenie pierwszorzędne.

902. Oddziały mają unikać niezorganizowanego wykorzystywania zapasów, zdobytych na nieprzyjacielu. Każdy oddział jest obowiązany zabezpieczać zdobyte zapasy do czasu objęcia ich przez organa zaopatrzenia; w razie zagrożenia należy zdobycz usuwać na tyły.

4. Zaopatrzenie w sprzęt techniczny.

903. Sprzęt techniczny (narzędzia saperskie, drut kolczasty, sprzęt do maskowania, środki łączności i inne) przewozi się na specjalnych wozach, wchodzących w skład taboru pułkowego.

W razie potrzeby pododdziały bataljonu otrzymują sprzęt techniczny bezpośrednio z taboru pułkowego.

5. Służba sanitarna.

904. Pułkowy oddział sanitarny organizuje punkty opatrunkowe czołowy i dodatkowe (patrz schemat 2) celem udzielenia pomocy rannym i zagazowanym oraz odsyłania ich na tyły.

905. Dowódcy są obowiązani podawać zawczasu swoim ludziom miejsce czołowego punktu opatrunkowego, na który mają się oni udawać w razie zranienia lub zatrucia gazem. Celem ułatwienia odnalezienia punktu opatrunkowego, drogi do niego oznacza się wskaźnikami z umówionemi znakami lub napisami.

Przeznaczony do obsługiwania bataljonu dodatkowy punkt opatrunkowy oddaje się zwykle do rozporządze-

nia dowódcy bataljonu, który określa miejsce i czas otwarcia i likwidacji tego punktu opatrunkowego.

906. W kompanji służbę sanitarną pełni sekcja w składzie podoficera sanitarnego i sanitarjuszy.

W walce udzielają pierwszej pomocy w ramach kompanji:

a) kompanijny podoficer sanitarny, pełzając od jednego ciężko rannego, odciągniętego za osłonę, do drugiego;

b) rozdzieleni między plutony sanitarjusze kompanij, którzy ciężko rannych odciągają za osłony terenowe, mogącym się zaś poruszać bez pomocy — wskazują najbliższy punkt opatrunkowy.

Lekko ranni i mogący maszerować bez obcej pomocy skrycie udają się jak najszybciej na wskazany im punkt.

Każdy żołnierz musi mieć opatrunek indywidualny i w wypadku zranienia, nie oczekując pomocy, musi umieć nałożyć opatrunek zarówno sobie, jak swemu koledze.

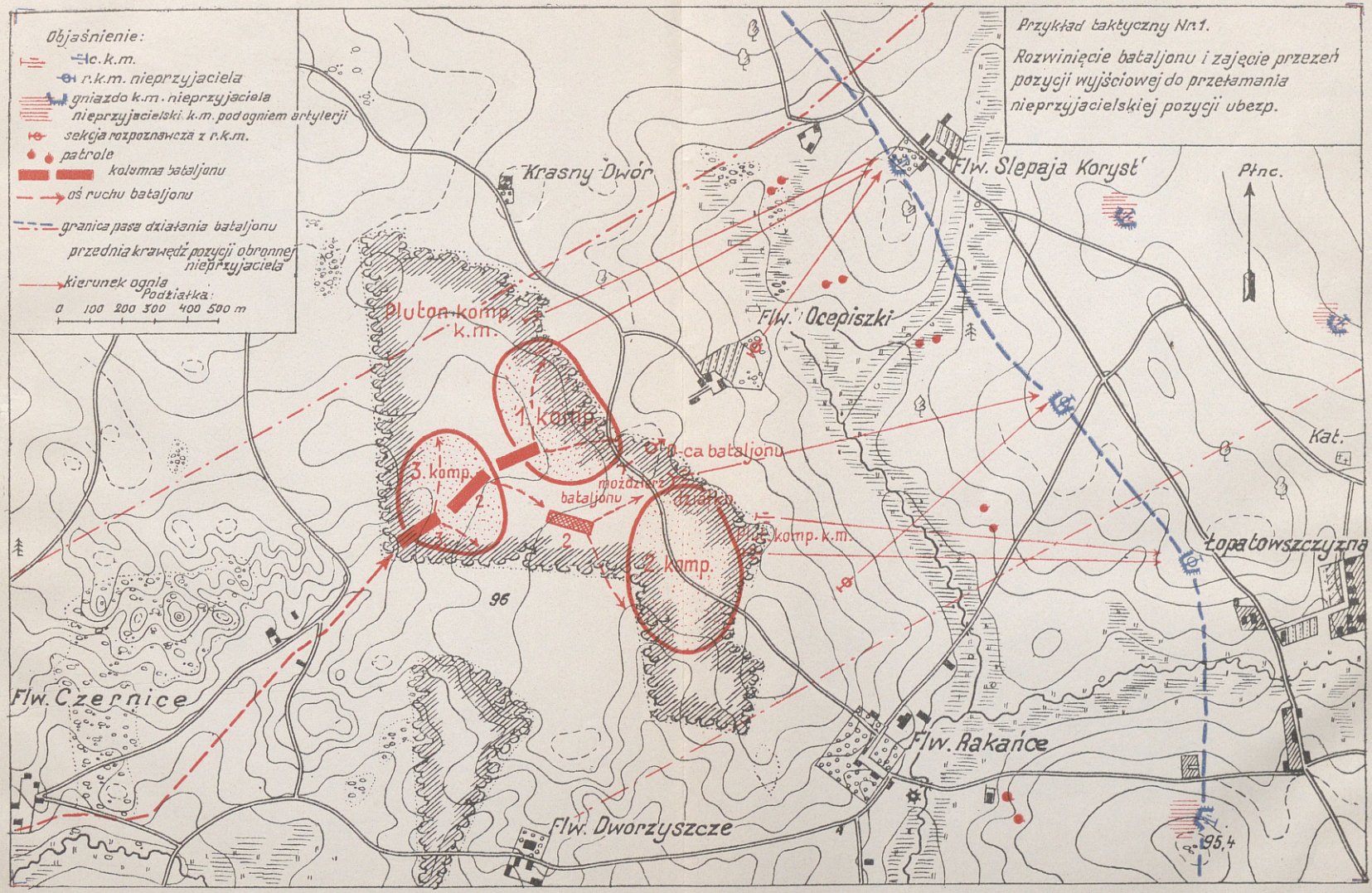
907. Zbieranie rannych i zagazowanych oraz przewóz ich na odpowiedni czołowy punkt opatrunkowy dokonywa się, kiedy położenie pozwoli na to bez większej obawy o ponowne zranienie. W tym celu trzeba wykorzystywać mgłę, zapadanie ciemności, przerwy w walce i t. p.

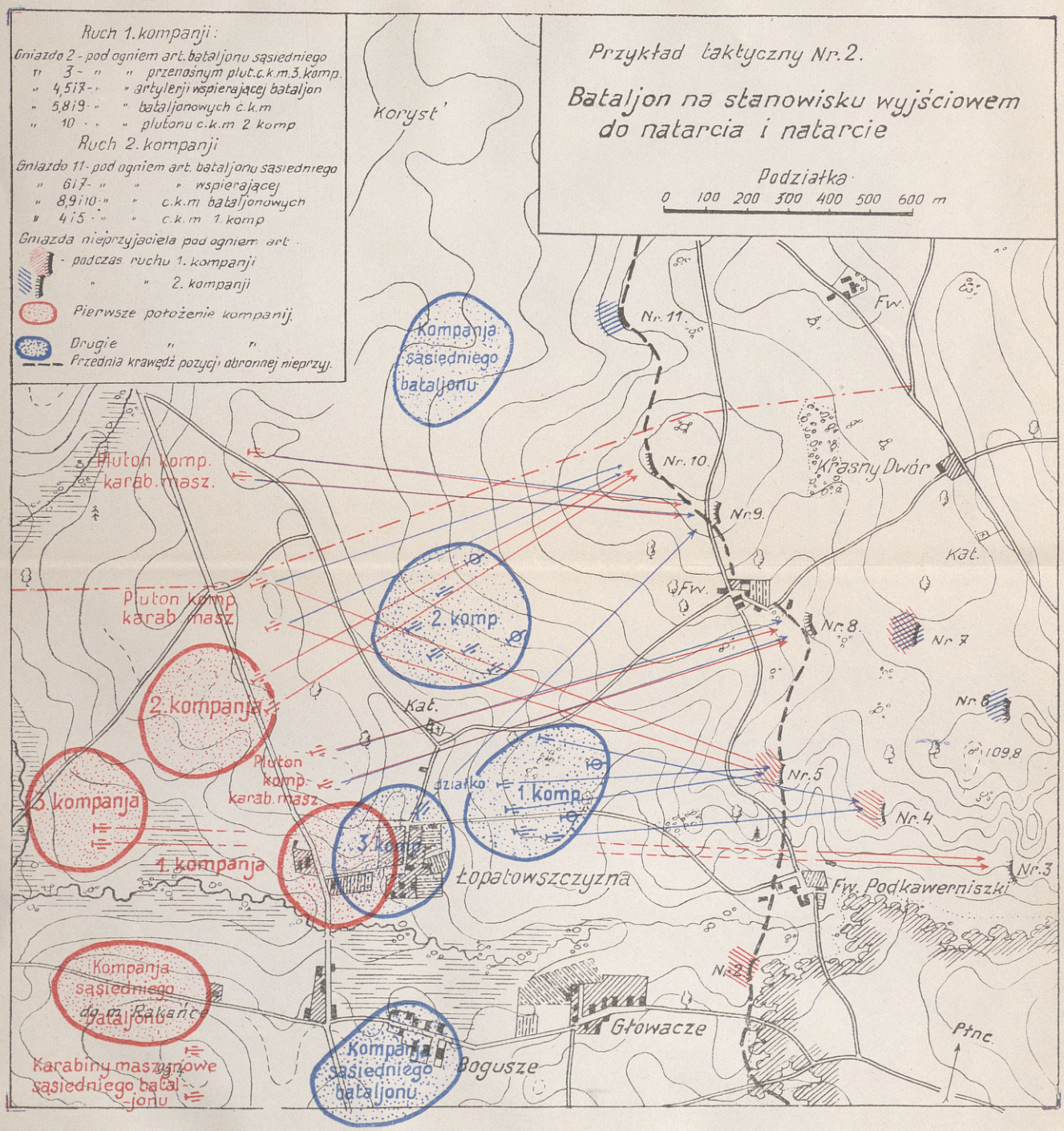
Zbieranie rannych (zagazowanych) i przenoszenie ich podczas walki uskuteczniają sanitarjusze i ludzie orkiestry pułkowej, a także tragarze czołowych punktów opatrunkowych, o ile nie są zajęci.

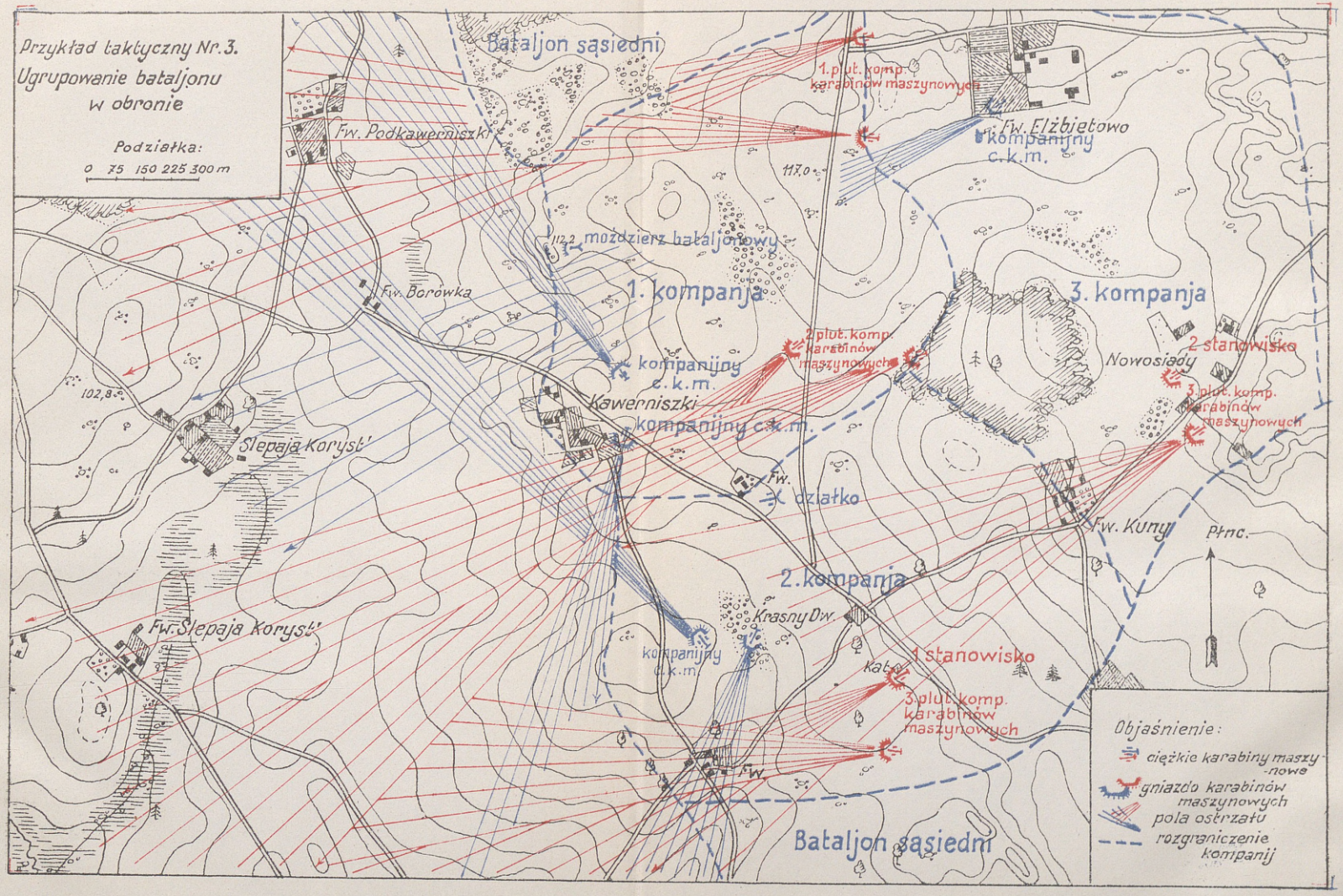
908. O ile teren pozwala, do przewożenia rannych używa się pułkowych biedek sanitarnych. W przerwach walki, celem szybkiego zebrania i przeniesienia rannych, dowódca batalionu wyznacza drużyny z odwodu, które pracują pod kierownictwem personelu sanitarnego.

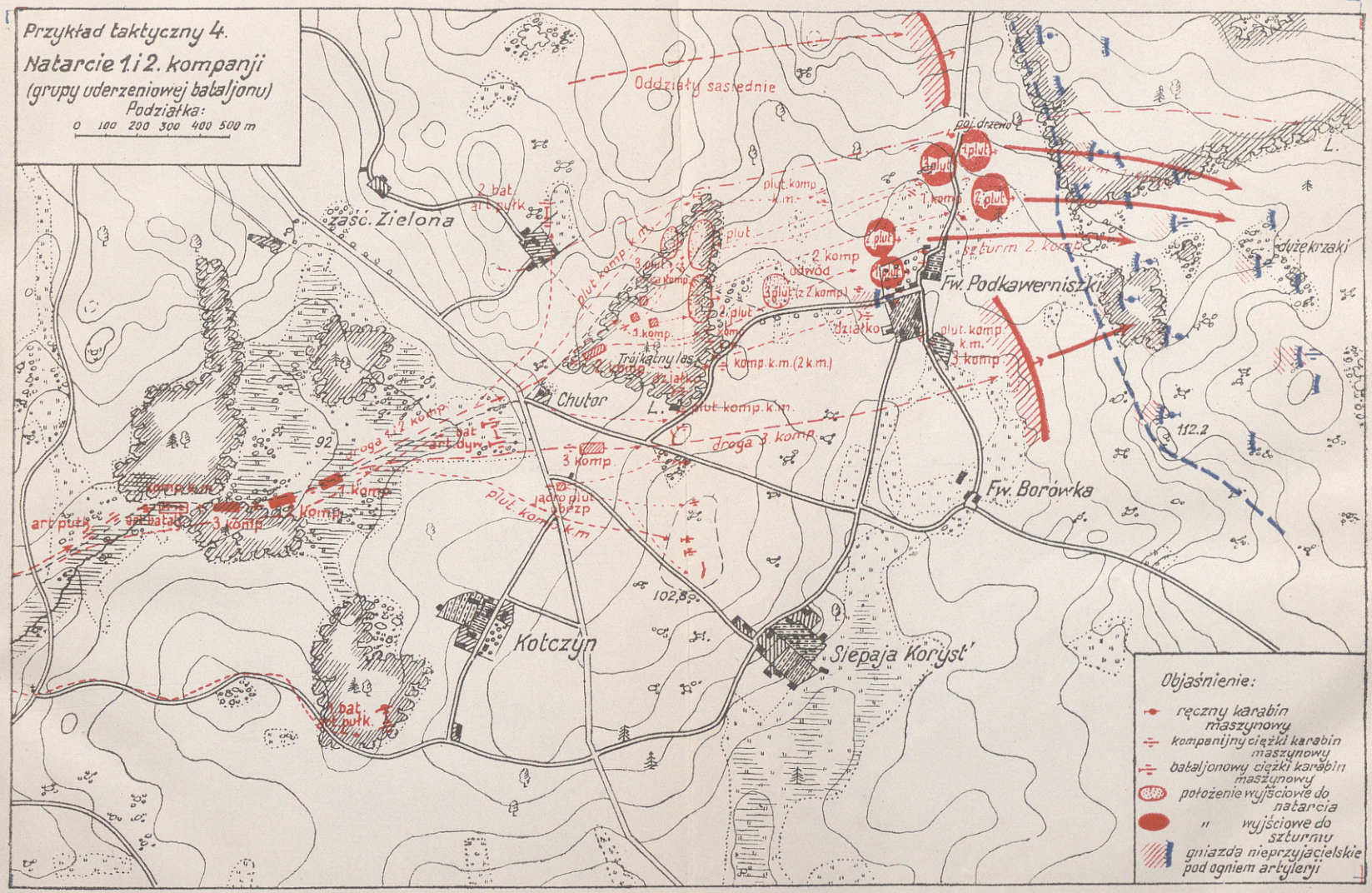
Podczas walki nie wolno żołnierzom walczącym wynosić i wyprowadzać rannych i zagazowanych bez rozkazu odpowiedniego dowódcy.

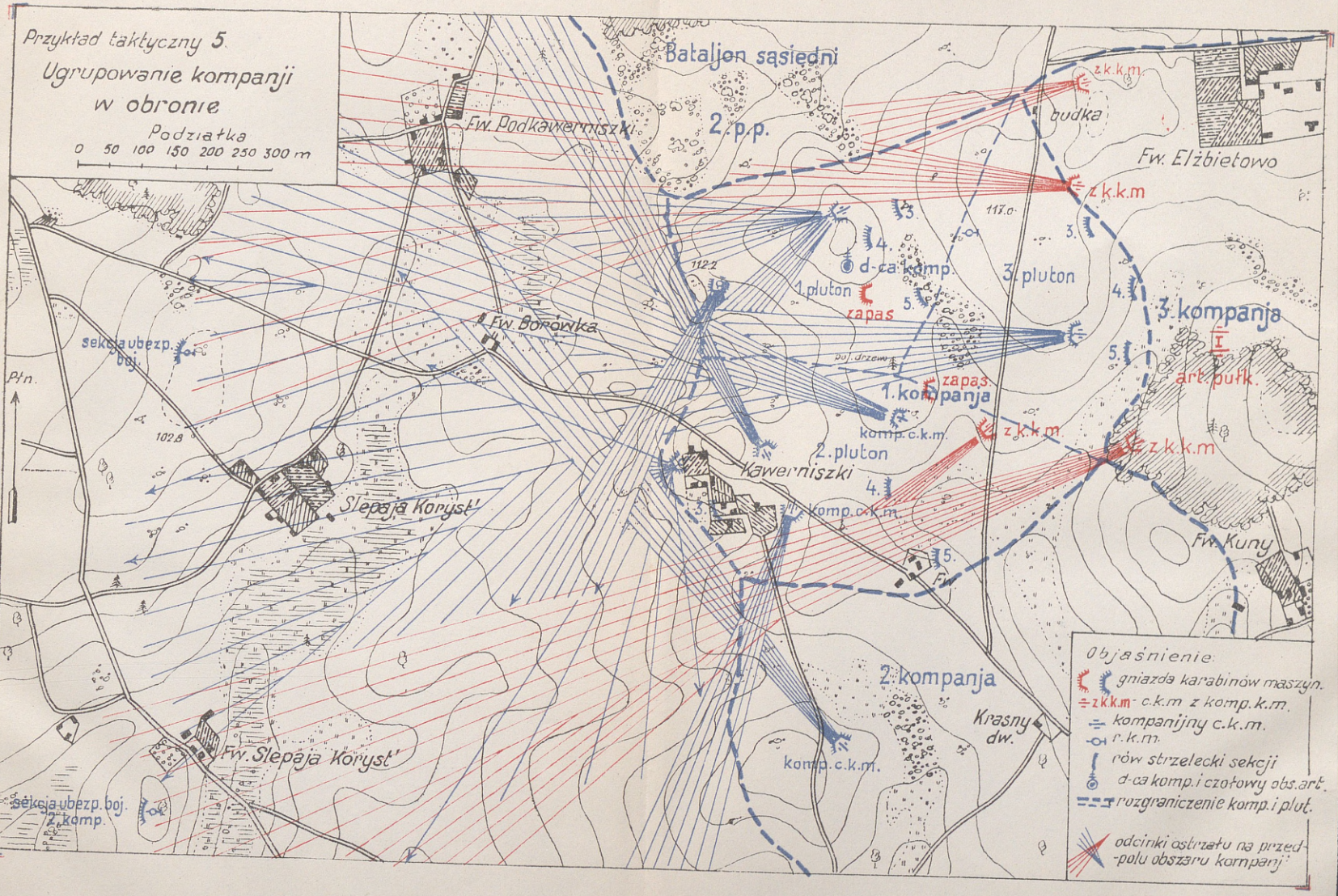

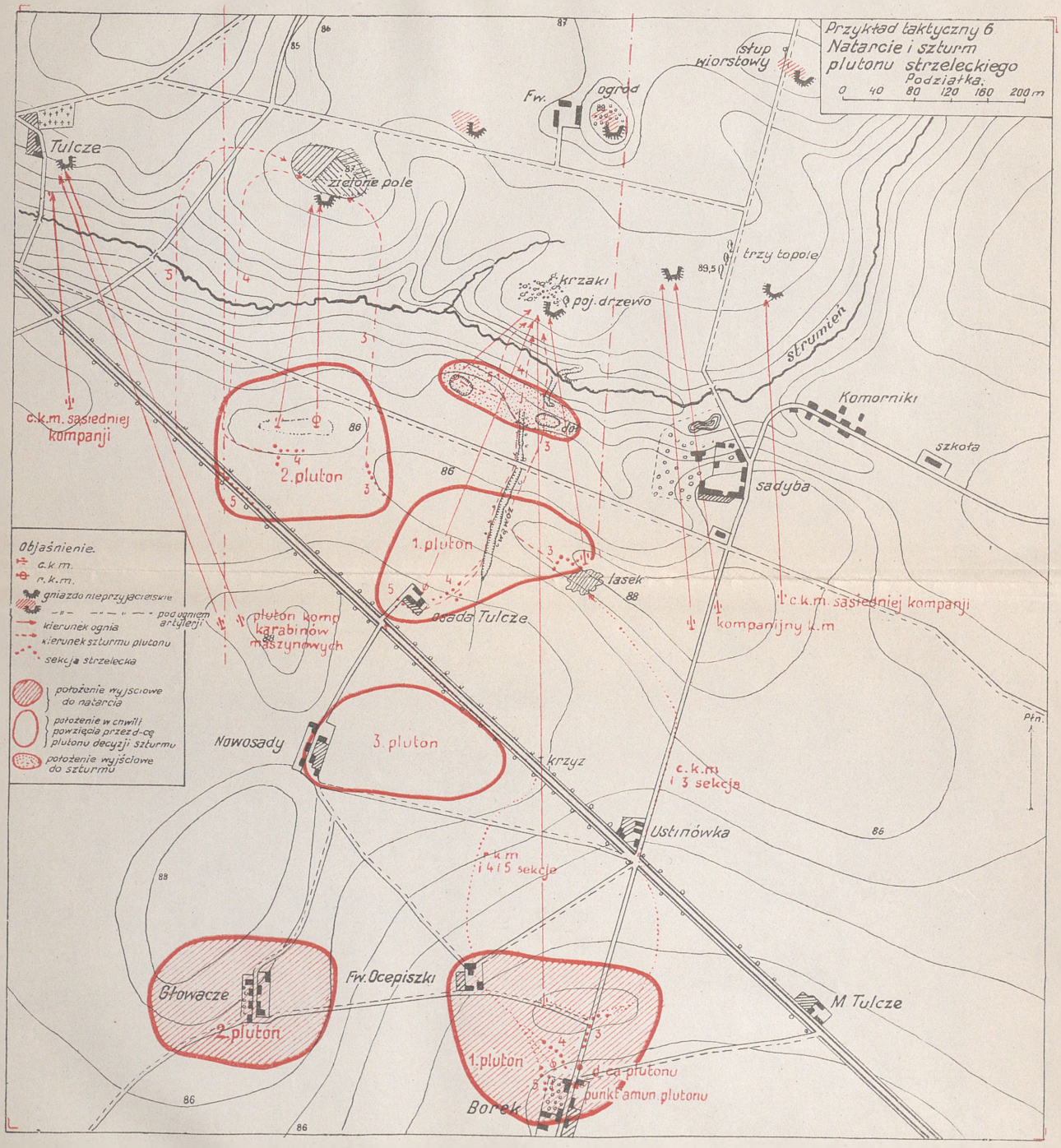

Przykład taktyczny Nr. 1.
Rozwinięcie batalionu i zajęcie przezeń pozycji wyjściowej do przełamania nieprzyjacielskiej pozycji ubezp.
Objaśnienie:
c. k.m.
r.k.m. nieprzyjaciela
gniazdo k.m. nieprzyjaciela
nieprzyjacielski k.m. pod ogniem artylerji
sekcja rozpoznawcza z r.k.m.
patrole
kolumna batalionu
oś ruchu batalionu
granica pasa działania batalionu
przednia krawędź pozycji obronnej nieprzyjaciela
kierunek ognia
Podziałka:
0 100 200 300 400 500 m
Płnc.
Krasny Dwór
Flw. Slepaja Korysť
Flw. Ocepiszki
Pluton komp. k.m.
1. komp.
3. komp.
2. komp.
2
2
2
II-ca batalionu
moździerze batalionu
działka
komp. k.m.
Kat.
Łopatowszczyzna
96
Flw. Czernice
Flw. Rakańce
Flw. Dworzyszcze
95,4

Przykład taktyczny Nr. 2.
Bataljon na stanowisku wyjściowem do natarcia i natarcie
Podziałka
0 100 200 300 400 500 600 m
Ruch 1. kompanji:
Gniazdo 2 - pod ogniem art. bataljonu sąsiedniego
" 3 - " " przenośnym plut. c.k.m. 3. komp.
" 4,5 i 7 - " " artylerji wspierającej bataljon
" 5,8 i 9 - " " bataljonowych c.k.m
" 10 - " " plutonu c.k.m 2 komp
Ruch 2. kompanji
Gniazdo 11 - pod ogniem art. bataljonu sąsiedniego
" 6 i 7 - " " wspierającej
" 8,9 i 10 - " " c.k.m bataljonowych
" 4 i 5 - " " c.k.m 1. komp
Gniazda nieprzyjaciela pod ogniem art.
- podczas ruchu 1. kompanji
" " 2. kompanji
Pierwsze położenie kompanij.
Drugie " "
Przednia krawędź pozycji obronnej nieprzyj.
Koryst'
Kompanja sąsiedniego bataljonu
Pluton komp. karab. masz.
Nr. 11.
Fw.
Nr. 10.
Krasny Dwór
Nr. 9.
Kat.
Fw.
Pluton komp karab. masz
2. komp
Nr. 8.
Nr. 7
2. kompanja
Kat.
Nr. 6
109,8
Pluton komp karab. masz.
5. kompanja
działko
1. komp.
Nr. 5
Nr. 4
3. komp.
1. kompanja
Łopatowszczyzna
Nr. 3
Fw. Podkawerniszki
Nr. 2
Kompanja sąsiedniego bataljonu
Głowacze
Ptnc.
Karabiny maszynowe sąsiedniego batal-jonu
Kompanja sąsiedniego bataljonu
Bogusze

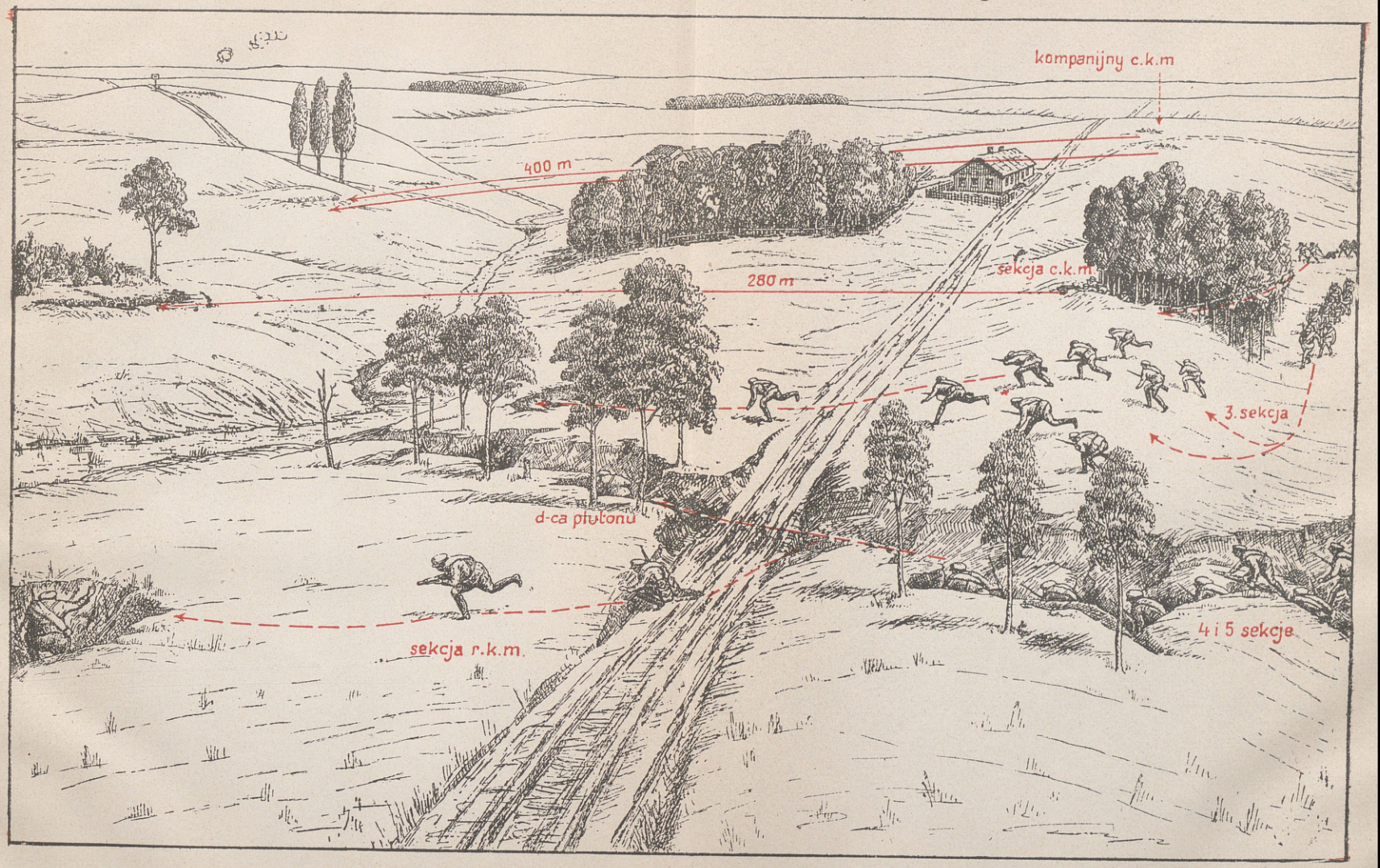

Przykład taktyczny Nr. 3.
Ugrupowanie bataljonu w obronie
Podziałka:
0 75 150 225 300 m
Bataljon sąsiedni
1. plut. komp. karabinów maszynowych
Fw. Podkawerniszki
Fw. Elżbietowo
kompanijny c.k.m.
117,0
112,2 moździerz bataljonowy
Fw. Borówka
1. kompanja
3. kompanja
2 stanowisko
2 plut. komp. karabinów maszynowych
kompanijny c.k.m.
Nowosiady
3 plut. komp. karabinów maszynowych
102,8
Kawerniszki
kompanijny c.k.m.
Ślepaja Koryst'
Fw. działko
Fw. Kuny
Płnc.
2. kompanja
Krasny Dw.
Fw. Ślepaja Koryst'
kompanijny c.k.m.
1 stanowisko
Kab.
3 plut. komp. karabinów maszynowych
Bataljon sąsiedni
Objaśnienie:
ciężkie karabiny maszynowe
gniazdo karabinów maszynowych
pola ostrzału
rozgraniczenie kompanij

Przykład taktyczny 4.
Natarcie 1. i 2. kompanji
(grupy uderzeniowej batalionu)
Podziałka:
0 100 200 300 400 500 m
Oddziały sąsiednie
zaśc. Zielona
2 bat. art. pułk.
plut. komp. k.m.
1. plut.
2. plut.
3. plut.
1. komp.
2. komp.
3. komp.
odwód
szturm 2. komp.
Fw. Podkawerniszki
dużekrzaki
Trójkątny las
Chutor
komp. k.m. (2 k.m.)
droga 3. komp.
Fw. Borówka
112.2
102,8
Kotczyn
Siepaja Korysť
bat. art. pułk.
Objaśnienie:
ręczny karabin maszynowy
kompanijny ciężki karabin maszynowy
batalionowy ciężki karabin maszynowy
położenie wyjściowe do natarcia
" wyjściowe do szturmu
gniazda nieprzyjacielskie pod ogniem artylerji

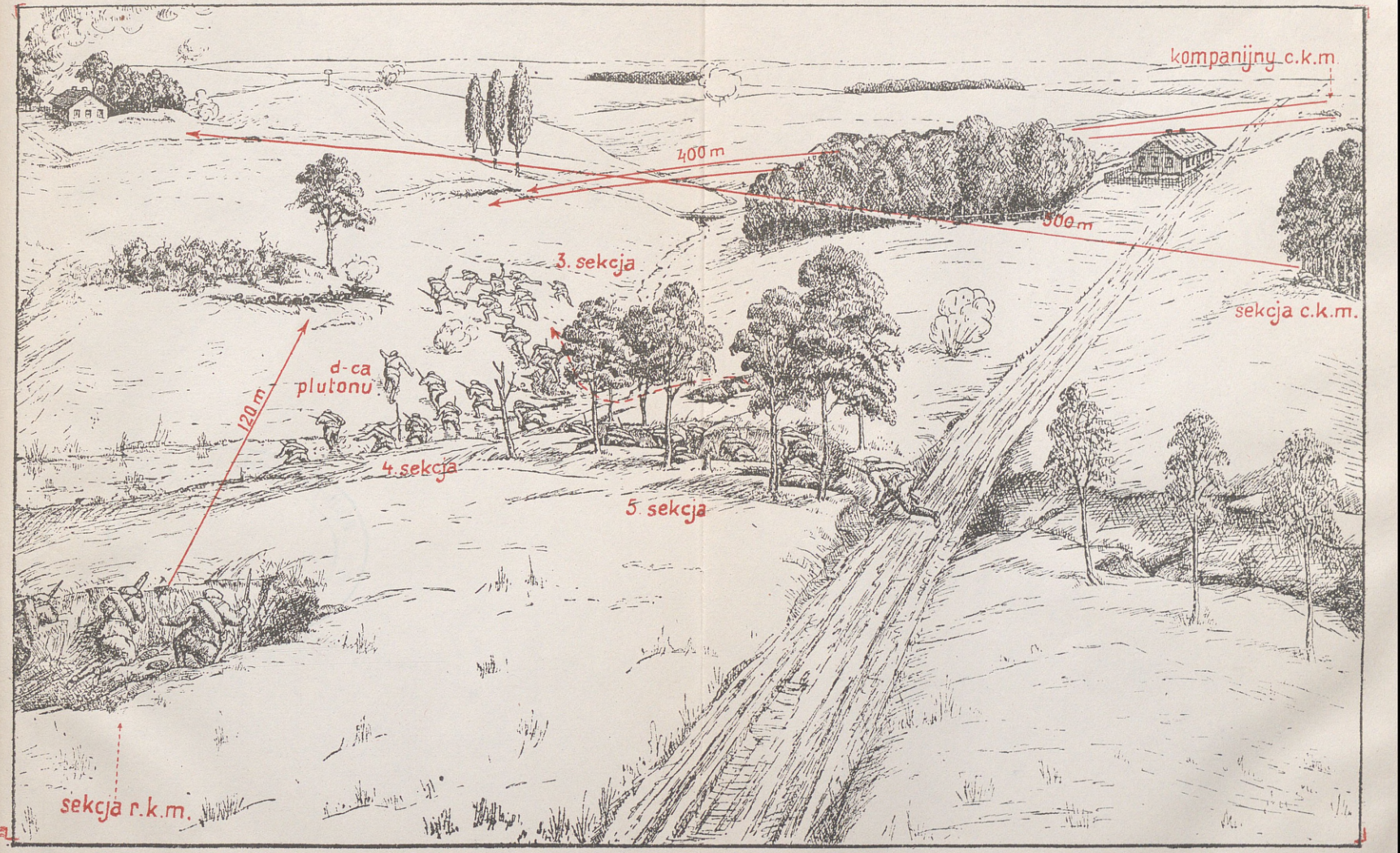

Przykład taktyczny 5.
Ugrupowanie kompanji w obronie
Podziałka
0 50 100 150 200 250 300 m
Batalion sąsiedni
2. p.p.
Fw. Podkawerniszki
budka
z.k.k.m.
Fw. Elżbietowo
z.k.k.m
117.0
3.
4.
d-ca komp.
3. pluton
1. pluton
zapas
5.
112.2
Fw. Borowika
3. kompanja
I
art. pułk.
sekcja ubezp. boj.
Płn.
Boj. drzew.
1. kompanja
zapas
komp. c.k.m.
z.k.k.m
102.8
2. pluton
Kawerniszki
Ślepaja Koryst'
Fw. Kuny
Fw.
2. kompanja
Krasny dw.
Fw. Ślepaja Koryst'
sekcja ubezp. boj. 2. komp.
Objaśnienie:
gniazda karabinów maszyn.
z.k.k.m. c.k.m. z komp. k.m.
kompanijny c.k.m.
r. k.m.
rów strzelecki sekcji
d-ca komp. i czołowy obs. art.
rozgraniczenie komp. i plut.
odcinki ostrzału na przedpolu obszaru kompanji

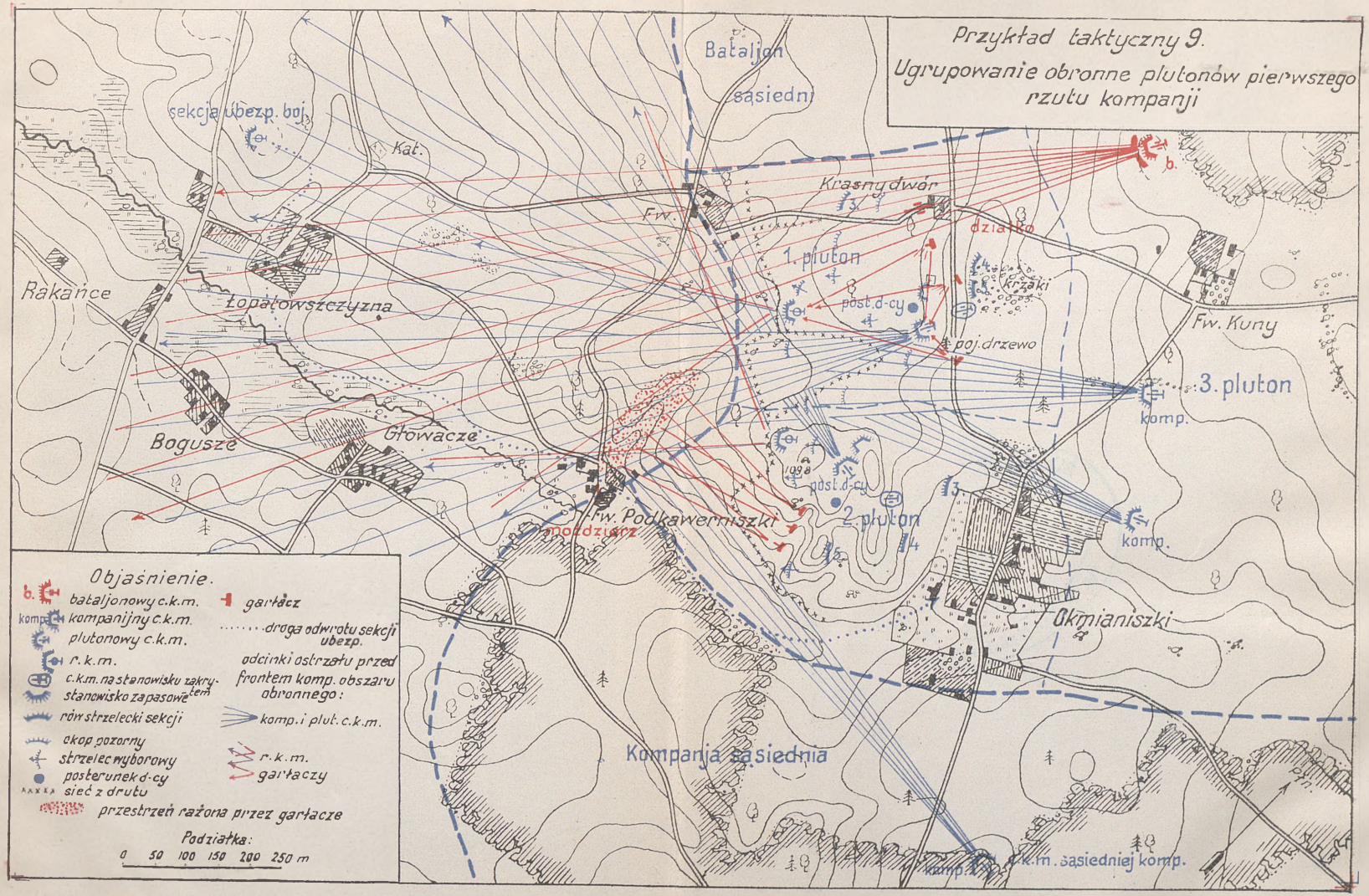

Przykład taktyczny 6
Natarcie i szturm
plutonu strzeleckiego
Podziałka:
0 40 80 120 160 200 m
słup
wiorstowy
Fw.
ogród
Tulcze
zielone pole
krzaki
poj. drzewo
trzy topole
strumień
Komorniki
szkoła
sadyba
c.k.m. sąsiedniej
kompanji
2. pluton
1. pluton
lasek
Objaśnienie.
c.k.m.
r.k.m.
gniazdo nieprzyjacielskie
pod ogniem artylerji
kierunek ognia
kierunek szturmu plutonu
sekcja strzelecka
położenie wyjściowe do natarcia
położenie w chwili powzięcia przez d-cę plutonu decyzji szturmu
położenie wyjściowe do szturmu
pluton komp. karabinów maszynowych
osada Tulcze
c.k.m. sąsiedniej kompanji
kompanijny k.m.
Nawosady
3. pluton
krzyż
c.k.m. i 3 sekcja
Ustinówka
r.k.m. i 4 i 5 sekcje
Głowacze
2. pluton
Fw. Ocepiszki
M. Tulcze
1. pluton
d-ca plutonu
punkt amun. plutonu
Borek
Płn.

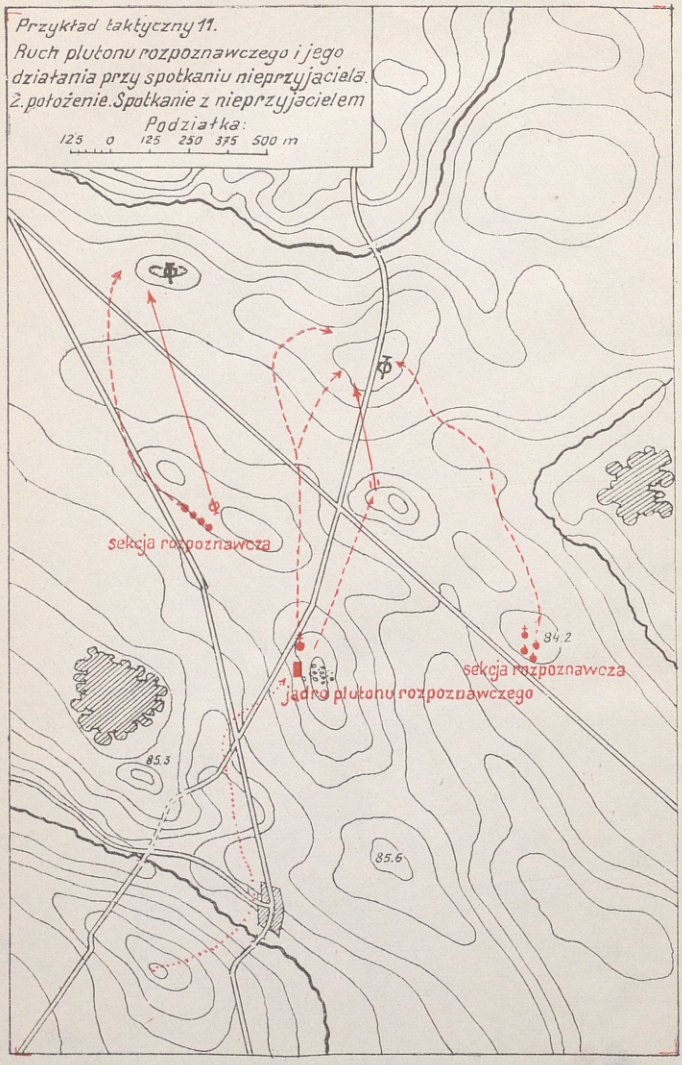
Przykład taktyczny 7. Natarcie plutonu strzeleckiego

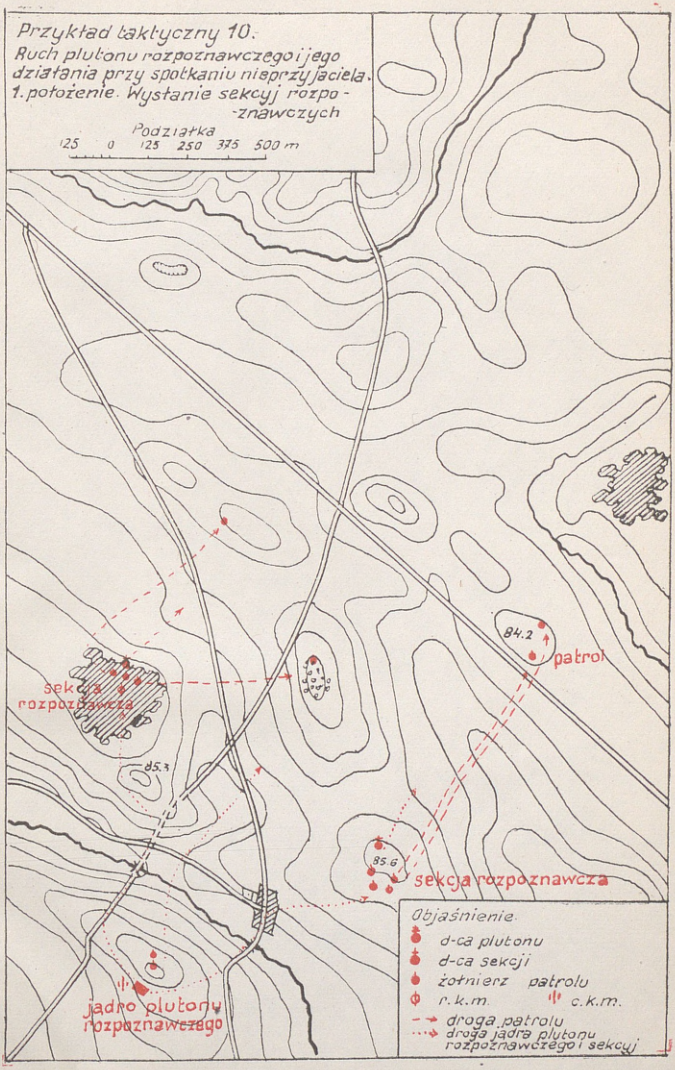

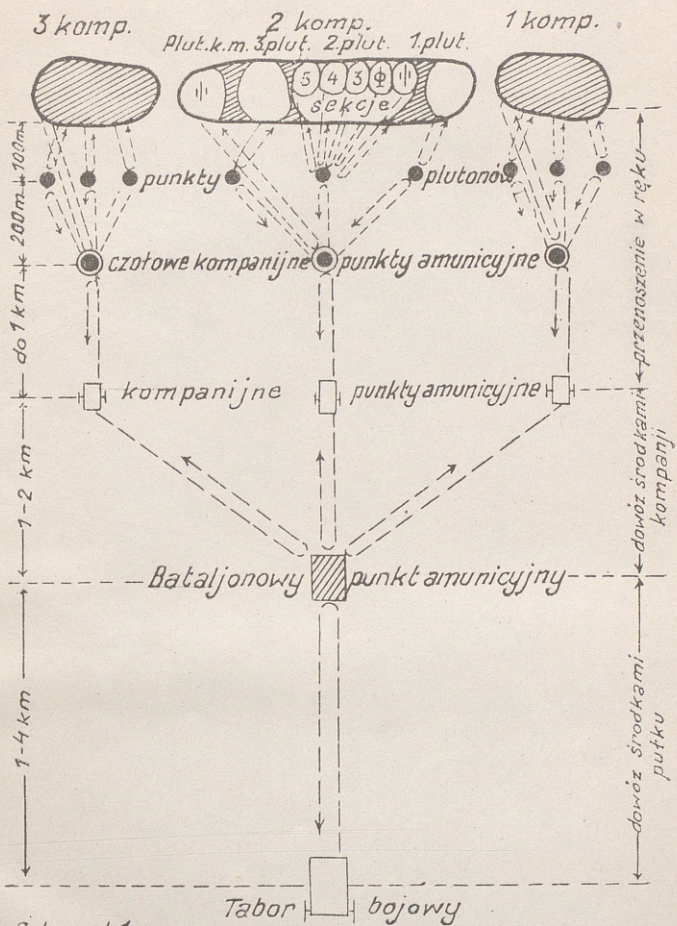
Przykład taktyczny 8. Szturm plutonu strzeleckiego

Przykład taktyczny 9.
Ugrupowanie obronne plutonów pierwszego rzutu kompanji
Batalion sąsiedni
sekcja ubezp. boj.
Kat.
Krasny dwór
Fw.
działko
1. pluton
Krzaki
post.d-cy
poj.drzewo
Fw. Kuny
Rakańce
Łopatowszczyzna
3. pluton
komp.
Bogusze
Głowacze
1098
post.d-cy
2. pluton
Fw. Podkawerniszki
moździerz
komp.
Okmianiszki
Kompanja sąsiednia
Objaśnienie.
b. bataljonowy c.k.m.
komp. kompanijny c.k.m.
plutonowy c.k.m.
r.k.m.
c.k.m. na stanowisku zakrytem
stanowisko zapasowe
rów strzelecki sekcji
okop pozorny
strzelec wyborowy
posterunek d-cy
sieć z drutu
garłacz
droga odwrotu sekcji ubezp.
odcinki ostrzału przed frontem komp. obszaru obronnego:
komp. i plut. c.k.m.
r.k.m. garłaczy
przestrzeń rażona przez garłacze
Podziałka:
0 50 100 150 200 250 m
komp. c.k.m. sąsiedniej komp.

Przykład taktyczny 11.
Ruch plutonu rozpoznawczego i jego działania przy spotkaniu nieprzyjaciela.
2. położenie. Spotkanie z nieprzyjacielem
Podziałka:
125 0 125 250 375 500 m
sekcja rozpoznawcza
sekcja rozpoznawcza
jądro plutonu rozpoznawczego
84.2
85.3
85.6

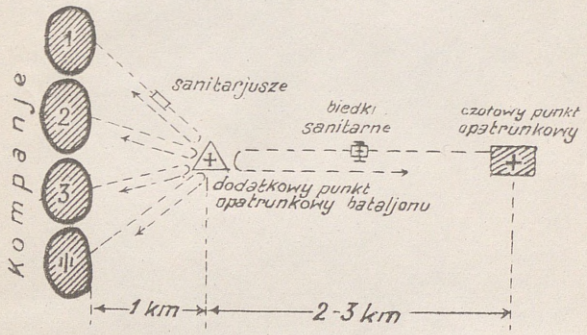

Przykład taktyczny 10.
Ruch plutonu rozpoznawczego i jego działania przy spotkaniu nieprzyjaciela.
1. położenie. Wystanie sekcyj rozpo-
-znawczych
Podziałka
125 0 125 250 375 500 m
84.2
patrol
sekcja rozpoznawcza
85.3
85.6
sekcja rozpoznawcza
jądro plutonu rozpoznawczego
Objaśnienie.
d-ca plutonu
d-ca sekcji
żołnierz patrolu
r. k. m.
c. k. m.
droga patrolu
droga jądra plutonu rozpoznawczego i sekcyj

Schemat 1.

Zaopatrywanie w środki walki

Schemat 2

Ewakuacja rannych

BIBLIOTEKA NAUKOWA
WAP
29508/1